

รายงาน

ผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของ

สหกรณ์ภาคการเกษตร

ประจำปี

2563

รายงาน

ผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของ

สหกรณ์ภาคการเกษตร

ประจำปี

2563

ในการวิเคราะห์ภาพรวมผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของสหกรณ์ภาคการเกษตร ปี 2563 ได้ใช้ข้อมูลของสหกรณ์ภาคการเกษตร (เกษตร ประมง นิคม) ที่ผ่านการตรวจสอบบัญชี และการแสดงความเห็นต่องบการเงินจากผู้สอบบัญชีสหกรณ์แล้ว ประมวลผล ณ วันที่ 30 กันยายน 2563 ภาพรวมผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของสหกรณ์ภาคการเกษตร (เกษตร ประมง นิคม) ไม่รวมชุมนุมสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร จำนวนทั้งสิ้น 3,148 แห่ง ผลการวิเคราะห์สรุปได้ดังนี้

ผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของสหกรณ์ภาคการเกษตร (เกษตร ประมง นิคม) จำนวน 3,148 แห่ง ภายใต้การรวมตัวของสมาชิกทั้งสิ้น 6.46 ล้านคน โดยมีทุนดำเนินงานทั้งสิ้น 297,116.03 ล้านบาท ประกอบด้วยทุนของสหกรณ์ ร้อยละ 30.63 เงินรับฝากจากสมาชิก ร้อยละ 29.87 เงินกู้ยืมและเครดิตการค้าร้อยละ 30.58 เงินรับฝากสหกรณ์อื่น ร้อยละ 3.49 และอีกร้อยละ 5.43 เป็นหนี้สินอื่น ด้านการใช้ไปของเงินทุนส่วนใหญ่อยู่ในรูปของลูกหนี้เงินให้กู้ยืมถึง ร้อยละ 61.90 สหกรณ์การเกษตรมีลูกหนี้เงินกู้ยืมมากที่สุด ร้อยละ 95.56 ของลูกหนี้เงินให้กู้ทั้งสิ้น

ธุรกิจสหกรณ์ มี 6 ด้านคือ การรับฝากเงิน การให้สินเชื่อ การจัดหาสินค้ามาจำหน่าย การรวบรวมผลิตผลสมาชิก การแปรรูปผลิตผล และการให้บริการส่งเสริมการเกษตร มีมูลค่าธุรกิจรวมทั้งสิ้น 294,390.89 ล้านบาทต่อปี หรือ 24,532.57 ล้านบาทต่อเดือน พบว่า ธุรกิจให้สินเชื่อมีมูลค่าสูงสุด ร้อยละ 34.60

ผลการดำเนินงาน พบว่า รายได้และค่าใช้จ่ายของสหกรณ์ส่วนใหญ่มาจาก 2 ธุรกิจ คือ ธุรกิจสินเชื่อ และธุรกิจรวบรวมผลิตผล เมื่อพิจารณาภาพรวมทั้งระบบ พบว่า ดำเนินงานประสบผลสำเร็จ มีผลกำไรมากกว่าขาดทุน คือ สหกรณ์ที่มีกำไร 2,151 แห่ง และสหกรณ์ที่ผลขาดทุน 978 แห่ง และไม่ดำเนินงาน 19 แห่ง กำไรมาจากสหกรณ์การเกษตรมากที่สุด ร้อยละ 96.47 ของยอดกำไรทั้งสิ้น ส่วนผลขาดทุนมาจากสหกรณ์การเกษตรเช่นเดียวกัน ร้อยละ 88.40 ของยอดขาดทุนทั้งสิ้น

ฐานะการเงิน ปี 2563 มีสินทรัพย์ทั้งสิ้น 297,116.03 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2562 ร้อยละ 2.04 พบว่า ส่วนใหญ่เป็นลูกหนี้ ร้อยละ 67.29 ของสินทรัพย์ทั้งสิ้น โดยเฉพาะลูกหนี้เงินกู้ยืมของสมาชิกมากที่สุดร้อยละ 61.90 ของสินทรัพย์ทั้งสิ้น เป็นลูกหนี้ระยะสั้น ร้อยละ 41.38 ของสินทรัพย์ทั้งสิ้น มีหนี้สินทั้งสิ้น 206,115.17 ล้านบาท พบว่า หนี้สินส่วนใหญ่ร้อยละ 33.36 ของทุนดำเนินงาน เป็นเงินรับฝาก โดยรับฝากเงินจากสมาชิกมากที่สุด ร้อยละ 29.87 ของทุนดำเนินงาน พบว่า ทุนของสหกรณ์ส่วนใหญ่เป็นทุนเรือนหุ้นของสมาชิก ร้อยละ 23.45 ของทุนดำเนินงาน สหกรณ์การเกษตรมีทุนเรือนหุ้นมากที่สุด ร้อยละ 23.52 ของทุนดำเนินงานทั้งสิ้น

ประสิทธิภาพในการบริหารงาน พบว่า มีสภาพคล่องทางการเงินอยู่ในเกณฑ์ดี คือ มีสัดส่วนของสินทรัพย์หมุนเวียนมากกว่าหนี้สินหมุนเวียนอยู่ในอัตรา 1.02 แต่อย่างไรก็ตาม สินทรัพย์หมุนเวียนของสหกรณ์ส่วนใหญ่เป็นลูกหนี้ ดังนั้น สภาพคล่องทางการเงินขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการบริหารลูกหนี้เป็นสำคัญ ด้านความสามารถในการชำระหนี้ มีอัตราของหนี้สินทั้งสิ้นต่อทุนของสหกรณ์ 2.26 เท่า จะเห็นว่าทุนของสหกรณ์ไม่สามารถคุ้มครองหนี้ได้ หากพิจารณา หนี้สินระยะสั้นที่ถึงกำหนดชำระ (ไม่รวมเงินรับฝากของสมาชิก) ร้อยละ 40.91 พบว่า สหกรณ์มีความสามารถในการชำระหนี้ได้ เนื่องจากมีทุนของสหกรณ์ที่คุ้มครองหนี้ได้ คือ มีอัตราของหนี้สินทั้งสิ้นต่อทุนของสหกรณ์ 0.93 เท่า อย่างไรก็ตาม สหกรณ์ควรพิจารณาเงินทุนที่ได้มาให้เหมาะสมกับแหล่งที่จะใช้เงินทุน เช่น เงินทุนได้มาในระยะสั้น ควรใช้เพื่อการลงทุนในระยะสั้น และถ้าเงินทุนนั้นได้มาในระยะยาว ควรใช้ลงทุนในระยะยาวให้สอดคล้องสมดุลกัน เพื่อป้องกันความเสี่ยงกับสหกรณ์ เนื่องจากหนี้สินของสหกรณ์ส่วนใหญ่เป็นการก่อหนี้ในระยะสั้น (1 ปี) อาจส่งผลต่อฐานะความมั่นคงทางการเงินของสหกรณ์ ส่วนอัตรากារหมุนใช้สินทรัพย์เพื่อก่อให้เกิดรายได้มีเพียง 0.50 รอบ ค่อนข้างน้อย ส่งผลให้สหกรณ์มีอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์เพียง ร้อยละ 1.02 และอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของทุน ร้อยละ 3.33 และมีความสามารถในการทำกำไร ร้อยละ 2.56 ทั้งนี้ เป็นเพราะสหกรณ์มีค่าใช้จ่ายรวม ต่อรายได้รวมอยู่ในอัตราก่อนข้างสูงถึง ร้อยละ 98.02

คำนำ

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีภารกิจตามกฎหมายที่สำคัญประการหนึ่งคือ จัดทำรายงานภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร เพื่อเป็นพื้นฐานในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร โดยศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีหน้าที่ให้บริการและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางการเงินการบัญชีของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร เพื่อรายงานภาวะเศรษฐกิจทางการเงินให้ทราบความเคลื่อนไหวทางการบริหารผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ในแต่ละรอบปี ตลอดจนสรุปผลการวิเคราะห์และข้อเสนอแนะอันจะเป็นประโยชน์ในการศึกษาและพัฒนาสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ให้เจริญก้าวหน้า

รายงานผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของสหกรณ์ภาคการเกษตร ประจำปี 2563 โดยนำเสนอเป็นรายประเภทสหกรณ์การเกษตร สหกรณ์ประมง สหกรณ์นิคม ชุมนุมสหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกร รวบรวมข้อมูลทางการเงินจากงบการเงินที่ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นเสร็จเรียบร้อยแล้ว ด้วยระบบสารสนเทศทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ประมวลผลข้อมูลสิ้นสุด ณ วันที่ 30 กันยายน 2563

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์หวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานผลการดำเนินงานและฐานะการเงินสหกรณ์ภาคการเกษตร เล่มนี้ จะอำนวยประโยชน์ด้านข้อมูลสารสนเทศต่างๆ เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรให้มีประสิทธิภาพและเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น รวมทั้งการศึกษา ค้นคว้า อ้างอิง แก่ส่วนราชการและบุคคลทั่วไป

ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

มิถุนายน 2564

	หน้า
บทสรุป	ก
คำนำ	ค
สารบัญ	ง
บทที่ 1 บทนำ	1
1. หลักการและเหตุผล	3
2. วัตถุประสงค์	3
3. ขอบเขตของการรายงาน	4
4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
5. นิยามศัพท์	4
บทที่ 2 วิธีดำเนินการ	13
1. การเก็บรวบรวมข้อมูล	15
2. การวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงิน	15
บทที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงิน	23
◆ สหกรณ์ภาคการเกษตร (เกษตร ประมง นิคม)	25
1. จำนวนสหกรณ์และจำนวนสมาชิก	25
2. แหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุน	26
3. การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์	28
4. ผลการดำเนินงานของสหกรณ์	37
5. ฐานะการเงินของสหกรณ์	39
6. ประสิทธิภาพการบริหารงานของสหกรณ์	43
◆ สหกรณ์การเกษตร	47
1. จำนวนสหกรณ์	51
2. จำนวนสมาชิก	52

	หน้า
3. การถือหุ้นของสมาชิก	53
4. การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์	54
5. ผลการดำเนินงานของสหกรณ์	59
6. ฐานะการเงินของสหกรณ์	61
7. แหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุนดำเนินงาน	70
8. ภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์	74
◇ สหกรณ์นิคม	85
1. จำนวนสหกรณ์	89
2. จำนวนสมาชิก	90
3. การถือหุ้นของสมาชิก	91
4. การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์	92
5. ฐานะการเงินของสหกรณ์	95
6. ผลการดำเนินงานของสหกรณ์	102
7. แหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุนดำเนินงาน	104
8. ภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์	108
◇ สหกรณ์ประมง	121
1. จำนวนสหกรณ์	125
2. จำนวนสมาชิก	127
3. การถือหุ้นของสมาชิก	128
4. การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์	130
5. ฐานะการเงินของสหกรณ์	133
6. ผลการดำเนินงานของสหกรณ์	141
7. แหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุน	143
8. ภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์	148

	หน้า
◆ ชุมนุมสหกรณ์	161
1. จำนวนชุมนุมสหกรณ์	164
2. จำนวนสมาชิก	166
3. การถือหุ้นของสมาชิก	167
4. การดำเนินธุรกิจของชุมนุมสหกรณ์	168
5. ฐานะการเงินของชุมนุมสหกรณ์	171
6. ผลการดำเนินงานของชุมนุมสหกรณ์	183
7. แหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุนดำเนินงาน	186
8. ภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของชุมนุมสหกรณ์	190
◆ กลุ่มเกษตรกร	201
1. จำนวนกลุ่มเกษตรกร	205
2. จำนวนสมาชิก	207
3. การถือหุ้นของสมาชิก	208
4. การดำเนินธุรกิจของกลุ่มเกษตรกร	210
5. ฐานะการเงินของกลุ่มเกษตรกร	214
6. ผลการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกร	225
7. แหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุนดำเนินงาน	227
8. ภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของกลุ่มเกษตรกร	230
ภาคผนวก	243
ตารางสถิติและข้อมูลทางการเงินของสหกรณ์ภาคการเกษตร	

บทที่ 1

บทนำ

1. หลักการและเหตุผล

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์เป็นหน่วยงานหนึ่งในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีภารกิจสำคัญในการสอบบัญชี พัฒนาและวางระบบบัญชีให้สอดคล้องกับธุรกิจของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ให้คำปรึกษาแนะนำและให้ความรู้ด้านการบริหารการเงินและการบัญชี ส่งเสริมการจัดทำบัญชีให้แก่สมาชิกสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร กลุ่มอาชีพ วิสาหกิจชุมชน กลุ่มเป้าหมายตามโครงการพระราชดำริ เกษตรกรและประชาชนกลุ่มเป้าหมาย ตลอดจนพัฒนาเทคโนโลยีและเผยแพร่สารสนเทศทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร โดยได้กำหนดยุทธศาสตร์ตามนโยบายของรัฐบาล มุ่งพัฒนาประสิทธิภาพ การตรวจสอบบัญชีและระบบการบริหารจัดการด้วยวิสัยทัศน์ “พัฒนาระบบการบริหารจัดการด้านการเงิน และการบัญชีของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรให้เข้มแข็ง โปร่งใส ก้าวไกลด้วยไอที นำบัญชีสู่เกษตรกร”

รายงานผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของสหกรณ์ภาคการเกษตร ประจำปี 2563 จึงเป็น ข้อมูลทางการเงินของสหกรณ์ที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์จัดทำขึ้นเพื่อให้หน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ที่เกี่ยวข้องใช้เป็นประโยชน์ในการวางแผนและพัฒนาให้การดำเนินงานของสหกรณ์เป็นไปในทิศทาง ที่ถูกต้องเหมาะสมตลอดจนสามารถนำไปปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อันจะส่งผลให้ธุรกิจของสหกรณ์สามารถคงอยู่ได้ภายใต้สภาวะการแข่งขันกับหน่วยธุรกิจอื่นๆ

2. วัตถุประสงค์

เพื่อวิเคราะห์ผลการดำเนินงานและฐานะทางการเงินของสหกรณ์ภาคการเกษตร ปี 2563 ในการนำไปใช้เป็นข้อมูลอ้างอิง เปรียบเทียบ และเป็นข้อมูลในการตัดสินใจและพัฒนาสหกรณ์ให้มี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. ขอบเขตของการรายงาน

รายงานเล่มนี้ใช้ข้อมูลทางการเงินของสหกรณ์ภาคการเกษตร เป็นการนำเสนอเป็นรายประเภท สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์นิคม สหกรณ์ประมง ชุมชุมสหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกร ที่ดำเนินธุรกิจ ไม่ดำเนินธุรกิจ และหยุดดำเนินธุรกิจ ซึ่งผ่านการแสดงความเห็นต่องบการเงินจากผู้สอบบัญชีสหกรณ์ เรียบร้อยแล้ว ในรอบปี 2563 โดยประมวลผล ณ วันที่ 30 กันยายน 2563

4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงความเคลื่อนไหวทางการเงินของสหกรณ์ภาคการเกษตร ปี 2563 เพื่อประโยชน์ในการวางแผนและการพัฒนางานสหกรณ์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. เป็นแหล่งข้อมูลทางการเงินการบัญชีสหกรณ์สำหรับการศึกษา สืบค้น ค้นคว้า อ้างอิง ให้กับหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์ สถาบันการเงิน และสถาบันการศึกษาต่างๆ ตลอดจนผู้สนใจทั่วไป ในการให้ความช่วยเหลือแนะนำส่งเสริมและพัฒนาให้สหกรณ์มีความมั่นคงยิ่งขึ้น
3. เป็นการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ระบบงานสหกรณ์แก่บุคคลทั่วไป

5. นิยามศัพท์

ส่วนหนึ่งของรายงานสถิติการเงินฉบับนี้ได้เกี่ยวข้องกับคำนิยาม ดังนี้

สหกรณ์ภาคการเกษตร หมายถึง สหกรณ์ประเภทการเกษตร ประมง นิคม ซึ่งเป็นองค์กรที่มีผู้ประกอบอาชีพคล้ายกันตามสภาพท้องถิ่นและลักษณะการประกอบอาชีพรวมตัวกันจัดตั้งขึ้น และจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลต่อนายทะเบียนสหกรณ์ตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกดำเนินกิจการร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อแก้ไขความเดือดร้อนในการประกอบอาชีพของสมาชิกและช่วยยกฐานะความเป็นอยู่ของสมาชิกให้ดีขึ้น

สมาชิก หมายถึง สมาชิกของสหกรณ์ที่ได้ชำระค่าหุ้นตามข้อบังคับของสหกรณ์จำกัดแล้ว และหมายรวมถึงสมาชิกแรกตั้งสหกรณ์ด้วย

มูลค่าธุรกิจ หมายถึง ในรอบปีบัญชีสหกรณ์ได้ดำเนินงานแต่ละด้าน ตามวัตถุประสงค์หลักของสหกรณ์ ได้แก่ การรับฝากเงิน การให้สินเชื่อ การจัดหาสินค้ามาจำหน่าย การรวบรวมผลิตผล การแปรรูปผลิตผล และการให้บริการและส่งเสริมการเกษตร

การให้สินเชื่อ หมายถึง ธุรกิจซึ่งสหกรณ์เป็นผู้ให้เงินกู้หรือให้สินเชื่อการเกษตรแก่สมาชิก ตามระเบียบและหลักเกณฑ์การให้เงินกู้ เพื่อให้สมาชิกนำไปประกอบอาชีพ หรือใช้จ่ายที่จำเป็น ซึ่งได้แก่ เงินกู้ระยะสั้นที่มีกำหนดชำระคืนภายในเวลาไม่เกิน 2 เดือน ยกเว้น ในกรณีพิเศษสามารถชำระคืนไม่เกิน 18 เดือน เงินกู้ระยะปานกลางที่มีกำหนดให้ชำระคืนภายในเวลา 3 ปีเว้นแต่กรณีพิเศษอาจจะผ่อนผันชำระคืนภายใน 5 ปี นับจากวันเบิกรับสินเชื่อและเงินกู้ระยะยาว ซึ่งมีกำหนดชำระคืนมากกว่า 5 ปีขึ้นไป

การจัดหาสินค้ามาจำหน่าย หมายถึง ธุรกิจที่สหกรณ์จัดหาหรือจัดซื้อสินค้าการเกษตรและวัสดุอุปกรณ์การเกษตร ตลอดจนสินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็นเพื่อนำมาจำหน่ายให้แก่สมาชิก

การรวบรวมผลผลิต หมายถึง ธุรกิจที่เกิดขึ้นจากการที่สหกรณ์ทำการรวบรวมผลผลิตและผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรของสมาชิกนำมาขายหรือแปรรูปเป็นสินค้าสำเร็จรูป เพื่อจำหน่ายต่อให้ได้ราคาดี รักษาผลประโยชน์ให้แก่สมาชิกและเป็นกลไกในการต่อรองราคาเจรจาทางธุรกิจ ทั้งนี้ธุรกิจรวบรวมผลผลิตยังหมายรวมถึงการขายผลผลิตที่ได้จากการแปรรูปอีกด้วย

การแปรรูป หมายถึง การที่สมาชิกเก็บรวบรวมผลผลิตแล้วนำไปจัดทำให้เกิดมีราคาเพิ่มขึ้น นั่นคือ การแปรรูปให้เกิดมูลค่าของผลผลิต เพื่อจะได้นำไปจำหน่ายให้ได้ราคาที่ดีขึ้น เป็นกิจกรรมหนึ่งที่มีจุดประสงค์เพื่อช่วยแก้ปัญหาในการประกอบอาชีพของสมาชิก

การให้บริการและส่งเสริมการเกษตร หมายถึง ธุรกิจที่เกิดขึ้นจากการที่สหกรณ์ให้บริการช่วยเหลือเกษตรกรในด้านการเผยแพร่ความรู้และส่งเสริมการเกษตร การวางแผนเพาะปลูก ตลอดจนการบริการและบำรุงที่ดินเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่การเพาะปลูกของสมาชิก

ขาย/บริการ หมายถึง รายได้ธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ธุรกิจรวบรวมผลผลิต ธุรกิจแปรรูปผลผลิตการเกษตร และการผลิตสินค้าและธุรกิจให้บริการและส่งเสริมการเกษตรทั้ง 5 ธุรกิจรวมกัน

ต้นทุนขาย/บริการ หมายถึง ต้นทุนของสินค้าหรือบริการทั้ง 5 ธุรกิจรวมกัน โดยให้นายยอดจากงบบัญชีต้นทุนขาย/บริการ แสดงเป็นยอดรวม

กำไร (ขาดทุน) ขั้นต้น หมายถึง ผลต่างระหว่างขาย/บริการและต้นทุนขาย/บริการ

รายได้เฉพาะธุรกิจ หมายถึง รายได้ที่สามารถแบ่งได้ชัดเจนว่าเป็นของธุรกิจประเภทใดโดยเฉพาะ แต่ไม่ใช่รายได้หลักจากธุรกิจนั้นๆ เช่น รายได้ค่าปรับลูกหนี้ หนี้สูญรับคืน เป็นต้น รวมถึงรายได้อื่นที่สามารถแบ่งได้ชัดว่าเป็นของธุรกิจนั้นๆ โดยให้แสดงรายได้เฉพาะธุรกิจเป็นยอดรวม

ค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจ หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่สามารถแบ่งได้ชัดเจนว่าเป็นของธุรกิจประเภทใด โดยเฉพาะ เช่น ค่าใช้จ่ายในการขาย หนี้สงสัยจะสูญ ค่าเสียหายจากสินค้าขาดบัญชี ดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้ ที่นำมาใช้ในธุรกิจนั้นๆ โดยเฉพาะ รวมถึงค่าใช้จ่ายดำเนินงานที่สามารถแบ่งได้ชัดว่าเป็นของธุรกิจนั้นๆ โดยให้แสดงค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจเป็นยอดรวม

กำไร (ขาดทุน) เฉพาะธุรกิจ ให้นำกำไรขั้นต้นหรือขาดทุนขั้นต้นบวกด้วยรายได้เฉพาะธุรกิจ แล้วหักด้วยค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจเพื่อแสดงถึงกำไรหรือขาดทุน

รายได้อื่น หมายถึง รายได้อื่นๆ ที่ไม่ใช่รายได้จากธุรกิจของสหกรณ์และรายได้ที่ไม่สามารถ จำแนกได้ว่าเป็นของธุรกิจใด เช่น ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร ดอกเบี้ยเงินฝากสหกรณ์อื่น ค่าธรรมเนียม แรกเข้า ผลตอบแทนจากเงินลงทุน กำไรจากการจำหน่ายเงินลงทุน กำไรจากการจำหน่ายสินทรัพย์ เป็นต้น

ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน หมายถึง ค่าใช้จ่ายทั่วไปที่เกิดขึ้นในการบริหารกิจการ เป็นส่วนรวม เช่น เงินเดือนและค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าเบี้ยประชุม ค่าเบี้ยเลี้ยงพาหนะ ค่าเครื่องเขียนแบบพิมพ์ ค่ารับรองบำเหน็จเจ้าหน้าที่ ค่าเสื่อมราคาอาคารและอุปกรณ์ค่าน้ำ – ค่าไฟฟ้า เป็นต้น

กำไร (ขาดทุน) สุทธิ หมายถึง ผลรวมของสหกรณ์ที่มีผลการดำเนินงานในรอบปีทางบัญชี ที่คำนวณได้จากการนำรายได้เปรียบเทียบกับค่าใช้จ่ายของสหกรณ์ ผลลัพธ์แสดงเป็นกำไร หรือขาดทุนสุทธิ

สินทรัพย์ หมายถึง สิ่งที่มีตัวตนหรือไม่มีตัวตนที่อยู่ในความควบคุมของสหกรณ์ซึ่งเป็นผลของ เหตุการณ์ในอดีตที่อาจได้มาจากการซื้อหรือสร้างขึ้นเอง เช่าซื้อ รัับบริจาค โดยสหกรณ์จะได้รับประโยชน์ เชิงเศรษฐกิจในอนาคตจากกระแสเงินสด หรือรายการเทียบเท่าเงินสดทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมทั้ง ต้องสามารถวัดมูลค่าได้อย่างน่าเชื่อถือประกอบด้วย

1. สินทรัพย์หมุนเวียน หมายถึง เงินสดหรือสินทรัพย์ที่สหกรณ์ถือไว้เพื่อขายหรือนำมาใช้ ในการดำเนินงานตามปกติและคาดว่าจะได้รับประโยชน์จากสินทรัพย์นั้น ภายใน 12 เดือน นับจากวันที่ ในงบแสดงฐานะการเงิน ทั้งนี้ ถ้ารอระยะเวลาการดำเนินงานตามปกติของสหกรณ์สั้นกว่า 1 ปี ให้ถือ ระยะเวลา 1 ปี เป็นเกณฑ์ในการ ประกอบด้วย

1.1 เงินสดและเงินฝากธนาคาร

เงินสด หมายถึง ธนบัตรและเหรียญกษาปณ์ ที่สหกรณ์มีอยู่รวมทั้งเช็คที่ยังไม่ได้นำฝาก เช็คเดินทาง ดราฟท์ของธนาคาร ตัวแลกเงินไปรษณีย์และธนาคัตทั้งนี้ไม่รวมดวงตราไปรษณีย์อากาศสดมภ์ เช็คลงวันที่ล่วงหน้าใบยืมและเอกสารทางการเงินได้แก่ตัวเงินพันธบัตรรัฐบาลใบหุ้นกู้ใบหุ้นทุน ฯลฯ

เงินฝากธนาคาร หมายถึง เงินฝากธนาคารทุกประเภท รวมทั้งบัตรเงินฝากสลากออมสิน สลากทวีสิน หรือสลากแบบอื่นๆ ที่ออกโดยธนาคารและสถาบันการเงิน

1.2 เงินฝากสหกรณ์อื่น หมายถึง เงินที่สหกรณ์ฝากไว้ที่ชุมนุมสหกรณ์และสหกรณ์อื่น หากมีเงินฝากชุมนุมสหกรณ์เพียงแห่งเดียวให้ระบุชื่อรายการเป็น “เงินฝากชุมนุมสหกรณ์” แทนชื่อ รายการ “เงินฝากสหกรณ์อื่น”

1.3 เงินส่งชำระหนี้ระหว่างทาง หมายถึง เงินที่สหกรณ์ส่งชำระหนี้แต่ยังไม่อาจจำแนกเงิน ที่ส่งนั้นได้ว่าเป็นส่วนที่ชำระดอกเบี้ยและส่วนที่ชำระต้นเงินเป็นจำนวนเท่าใด หรือยังไม่ได้รับหลักฐาน การชำระหนี้

1.4 เงินลงทุนระยะสั้น หมายถึง หลักทรัพย์ที่สหกรณ์ตั้งใจถือไว้ไม่เกิน 1 ปี โดยจะขาย เมื่อมีความต้องการเงินสด และส่วนของเงินลงทุนระยะยาวที่จะครบกำหนดไถ่ถอนภายในรอบหนึ่งปี บัญชีถัดไป การจัดประเภทของเงินลงทุนและการตีราคา ณ วันสิ้นปีทางบัญชี

1.5 เงินให้กู้ยืมระยะสั้น – สุทธิ หมายถึง เงินให้สหกรณ์อื่นและให้สมาชิกกู้ยืมทุกประเภท โดยมีสัญญาการกู้ยืมเป็นหลักฐานซึ่งยังคงค้างชำระต่อสหกรณ์

1.6 ลูกหนี้ระยะสั้น – สุทธิ หมายถึง สิทธิเรียกร้องจากบุคคลอื่นไม่ว่าจะเป็นในรูป เงินสด สินค้า หรือบริการ ที่มีกำหนดระยะเวลาชำระคืนภายในหนึ่งรอบปีบัญชีถัดไป และลูกหนี้ที่ถึงกำหนด ชำระแล้วแต่ยังไม่ได้รับชำระคืนรวมกันทุกประเภท ลูกหนี้ระยะสั้น-สุทธิ ประกอบด้วย ลูกหนี้ประเภท ต่างๆ ได้แก่ ตัวเงินรับ ลูกหนี้การค้า ลูกหนี้ขายผ่านบัญชี ลูกหนี้จากการขายผ่อนชำระ ลูกหนี้ค่าบริการ

1.7 ดอกเบี้ยเงินให้กู้ค้างรับ – สุทธิ หมายถึง ดอกเบี้ยจากเงินให้สมาชิกหรือสหกรณ์อื่น กู้ทุกประเภทที่ลูกหนี้ค้างชำระต่อสหกรณ์

1.8 สินค้าคงเหลือ หมายถึง สินทรัพย์ที่มีไว้เพื่อขายตามลักษณะการประกอบธุรกิจ โดยปกติกรณีเป็นสหกรณ์ที่มีการดำเนินงานด้านแปรรูป สินค้าคงเหลือให้รวมถึงสินค้าที่อยู่ระหว่าง กระบวนการผลิตและวัตถุดิบที่มีไว้เพื่อการผลิต ทั้งนี้ สินค้าคงเหลือไม่รวมถึงสินค้าที่รับฝากขาย วัสดุ ที่มีไว้ใช้ในโรงงานและในสำนักงาน สินค้าที่ลงบัญชีขายแล้วแต่ผู้ซื้อยังไม่ได้รับสินค้า ตลอดจนสินค้าที่สั่งซื้อ และผู้ขายส่งสินค้ามาให้แล้วแต่ยังไม่ได้ลงบัญชีซื้อในงวดนั้น

1.9 สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น หมายถึง

วัสดุคงเหลือ หมายถึง ของส่วนน้อยที่ใช้ในการผลิตสินค้าสำเร็จรูป อาจเป็นส่วนผสมหรือส่วนประกอบหรือไม่ก็ได้ เช่น เคมีภัณฑ์ น้ำมันเชื้อเพลิง น้ำมันหล่อลื่น ฯลฯ รวมทั้งของที่ซื้อหรือได้มาเพื่อใช้ในการดำเนินงานตามปกติของสหกรณ์ ซึ่งจะใช้หมดไปในระยะเวลาสั้น เช่น เครื่องเขียนแบบพิมพ์ วัสดุสำนักงาน

- ค่าใช้จ่ายล่วงหน้า เช่น ค่าเช่าจ่ายล่วงหน้า ค่าเบี้ยประกันจ่ายล่วงหน้า
- รายได้ค้างรับ เช่น ค่าปรับค้างรับ ค่าเช่าค้างรับ ค่านายหน้าค้างรับ เป็นต้น
- เงินชำระหนี้เกินรอเรียกคืนหรือเจ้าหนี้ยอดเดบิต
- เงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืนตลาดเคลื่อน
- สินทรัพย์รอการขายหมายถึงสินทรัพย์ที่ตกเป็นของสหกรณ์เนื่องจากการได้รับชำระหนี้หรือจากการที่สหกรณ์ได้ซื้อสินทรัพย์ที่จำนองไว้กับสหกรณ์จากการขายทอดตลาดโดยคำสั่งของศาลหรือเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์
- สินทรัพย์หมุนเวียนอื่นที่ไม่อาจแสดงไว้ในรายการที่ 1.1 ถึง 1.8 ได้

2. สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน หมายถึง สินทรัพย์ที่ไม่ใช่สินทรัพย์หมุนเวียนที่มีตัวตน รวมถึงสินทรัพย์ไม่มีตัวตน สินทรัพย์ทางการเงิน และสินทรัพย์ดำเนินงานที่มีระยะยาวโดยลักษณะ ซึ่งปกติมีระยะเวลาที่คาดว่าจะได้รับประโยชน์จากสินทรัพย์นั้นเกินกว่า 12 เดือนนับจากวันที่ในงบแสดงฐานะการเงิน ประกอบด้วย

2.1 เงินลงทุนระยะยาว หมายถึง หลักทรัพย์ที่สหกรณ์ตั้งใจถือไว้เป็นระยะเวลานานเกินกว่า 1 ปีรวมทั้งเงินลงทุนที่ไม่มีกำหนดอายุไถ่ถอนและเป็นเงินลงทุนที่สามารถลงทุนได้ตามกฎหมายสหกรณ์หรือตามที่คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ (คพช.) กำหนด

2.2 เงินให้กู้ยืมระยะยาว หมายถึง เงินให้สหกรณ์อื่นและให้สมาชิกกู้ยืมทุกประเภทที่มีกำหนดชำระคืนเกินกว่า 12 เดือนนับจากวันที่ในงบดุล

2.3 ลูกหนี้ระยะยาว - สุทธิ หมายถึง ลูกหนี้ที่มีอายุการเป็นหนี้หรือสิทธิในการเรียกร้องยังไม่ครบกำหนดเรียกคืนในรอบปีบัญชีถัดไป

2.4 มูลค่าพันธบัตร - สุทธิ หมายถึง มูลค่าพันธบัตรที่มีได้มีไว้เพื่อขายโดยตรง แต่มีไว้เพื่อใช้ทำพันธบัตรหรือให้ผลผลิตซึ่งมีอายุการใช้ประโยชน์เกินกว่า 1 ปี

2.5 ที่ดินอาคารและอุปกรณ์ - สุทธิ หมายถึง สินทรัพย์ที่มีตัวตนที่สหกรณ์ไว้เพื่อใช้ประโยชน์ในการผลิต เพื่อใช้ในการจำหน่ายสินค้าหรือให้บริการ เพื่อให้เช่า หรือเพื่อใช้ในการบริหารงาน ซึ่งคาดว่าจะใช้ประโยชน์มากกว่าหนึ่งรอบปีบัญชี รวมถึงสิ่งที่มีไว้เพื่อใช้ในการบำรุงรักษาหรือซ่อมแซมสินทรัพย์ดังกล่าวทั้งนี้ต้องเป็นสินทรัพย์ที่มีได้มีไว้เพื่อขาย

2.6 สินทรัพย์ไม่มีตัวตน หมายถึง สินทรัพย์ประเภทที่ไม่อาจแลเห็นและจับต้องไม่ได้ มีลักษณะเป็นสิทธิต่างๆ ตามที่กฎหมายกำหนด การแสดงรายการให้แสดงด้วยยอดสุทธิหลังจากหักค่าตัดจ่ายสินทรัพย์ไม่มีตัวตน ได้แก่ สิทธิการเช่าสิทธิการใช้ประโยชน์ในที่ดินอาคารอุปกรณ์และอื่นๆ สิทธิบัตรสัมปทาน และสิทธิในการใช้ซอฟต์แวร์ต่างๆ

2.7 สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น หมายถึง สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนนอกเหนือจากรายการ 2.1 ถึง 2.6 ได้แก่

ค่าใช้จ่ายรอตัดบัญชี ซึ่งได้แก่ ค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนที่เกิดขึ้นแล้วและก่อให้เกิดประโยชน์แก่สหกรณ์เป็นระยะเวลานานเกินกว่า 1 งวดบัญชี เช่น ค่าปรับปรุงค่าตกแต่งค่าซ่อมแซมสินทรัพย์ที่ใช้เงินจำนวนมาก เป็นต้น

สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น เช่น ที่ดินที่มีได้ใช้ในการดำเนินงานในปัจจุบัน และไม่มีจุดประสงค์ที่จะรอจำหน่ายที่ดินที่ถือไว้เพื่อขยายงาน เงินมัดจำ เงินประกัน เงินตรงจ่ายดำเนินคดีในส่วนที่ระยะเวลาดำเนินคดีเกินกว่า 1 ปี เป็นต้น

หนี้สินหมุนเวียน หมายถึง หนี้สินซึ่งมีระยะเวลาการชำระคืนภายใน 12 เดือน นับจากวันที่ในงบแสดงฐานะการเงินหรือภายในวัฏจักรการดำเนินงานตามปกติของสหกรณ์ ซึ่งคาดว่าจะต้องจ่ายชำระด้วยสินทรัพย์หมุนเวียนหรือด้วยการก่อหนี้สินระยะสั้นอื่นแทน หนี้สินบางชนิดควรจัดประเภทไว้เป็นหนี้สินหมุนเวียนแม้ว่าจะครบกำหนดเกินกว่า 12 เดือนนับจากวันที่ในงบแสดงฐานะการเงินก็ตาม เช่น เจ้าหนี้การค้า ค่าใช้จ่ายค้างจ่ายต่างๆ เนื่องจากถือเป็นส่วนหนึ่งของเงินทุนหมุนเวียนที่ใช้ในรอบระยะเวลาการดำเนินงานตามปกติของสหกรณ์ ประกอบด้วย

1. เงินเบิกเกินบัญชีธนาคารและเงินกู้ยืมระยะสั้น

เงินเบิกเกินบัญชีธนาคาร หมายถึง จำนวนเงินซึ่งสหกรณ์เป็นหนี้ธนาคารเกิดจากการสั่งจ่ายเงินเกินกว่าจำนวนที่ฝากไว้โดยทำสัญญาเงินเบิกเกินบัญชีกับธนาคารไว้เป็นหลักฐาน

เงินกู้ยืมระยะสั้น หมายถึง หนี้สินระยะสั้นที่เกิดจากการกู้ยืมโดยทำสัญญากู้ยืมไว้เป็นหลักฐาน

2. **เจ้าหนี้การค้า** หมายถึง ภาระผูกพันที่จะต้องชำระค่าสินค้าหรือค่าบริการที่สหกรณ์ได้รับตามปกติ

3. **ส่วนของหนี้สินไม่หมุนเวียนที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี** หมายถึง ส่วนของหนี้สินไม่หมุนเวียนที่ถึงกำหนดชำระคืนในรอบหนึ่งปีบัญชีถัดไป รวมทั้งส่วนของหนี้สินไม่หมุนเวียนที่พ้นกำหนดการชำระแล้วแต่ยังไม่มีชำระ

4. **เงินรับฝาก** หมายถึง เงินที่สหกรณ์รับฝากไว้จากสมาชิกและสหกรณ์อื่นทั้งประเภทออมทรัพย์ ออมทรัพย์พิเศษ ประจำ และเงินรับฝากประเภทอื่น

5. **คำบำรุงสนับบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยค้างจ่าย** หมายถึง เงินที่สหกรณ์จัดสรรจากกำไรสุทธิประจำปี เพื่อจ่ายเป็นคำบำรุงให้กับสนับบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยตามที่กฎหมายกำหนด แต่สหกรณ์ยังไม่ได้ชำระให้แก่สนับบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย

6. **หนี้สินหมุนเวียนอื่น** หมายถึง ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย รายได้รับล่วงหน้า เงินยืมทดลองเงินปันผล/เงินเฉลี่ยคืนค้างจ่าย เงินรอจ่ายคืน หรือลูกหนี้ยอดเครดิต

หนี้สินไม่หมุนเวียน หมายถึง หนี้สินซึ่งมีระยะเวลาการชำระคืนเกินกว่า 12 เดือน นับจากวันที่ในงบแสดงฐานะการเงิน หรือเกินกว่ารอบระยะเวลาการดำเนินงานตามปกติของสหกรณ์ ประกอบด้วย

1. **เงินกู้ยืมระยะยาว** หมายถึง หนี้สินระยะยาวที่เกิดจากการกู้ยืมโดยทำสัญญากู้ยืมไว้เป็นหลักฐาน หักด้วยส่วนของหนี้สินระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี

2. **เจ้าหนี้อ่าเช่าซื้อสินทรัพย์** หมายถึง ภาระผูกพันที่สหกรณ์ต้องชำระค่าสินทรัพย์ โดยการผ่อนชำระเป็นงวดๆ

3. **หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น** หมายถึง หนี้สินที่ไม่อาจแสดงไว้ในรายการหนี้สินหมุนเวียนได้ ได้แก่ สำรองบำเหน็จเจ้าหน้าที่ เงินประกันความเสียหาย เจ้าหน้าที่เงินประกันการก่อสร้าง เงินรับบริจาคที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการใดการหนึ่งโดยเฉพาะเงินทุนหรือกองทุนต่างๆ ที่เกิดจากการตัดเป็นค่าใช้จ่ายประจำปี

ทุนเรือนหุ้น หมายถึง จำนวนเงินค่าหุ้นที่สมาชิกได้ชำระมูลค่าแล้วโดยให้แยกแสดงเป็น 2 รายการ คือ หุ้นที่ชำระเต็มมูลค่าแล้ว และหุ้นที่ชำระไม่ครบมูลค่า กรณีสหกรณ์มีเฉพาะหุ้นปกติซึ่งชำระเต็มมูลค่าแล้วให้แสดงรายการเป็นหุ้นที่ชำระเต็มมูลค่าแล้ว และตัดรายการอื่นที่ไม่ออก

ทุนสำรอง หมายถึง ส่วนทุนของสหกรณ์ที่ได้จากการจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีที่สหกรณ์จัดสรรไว้ตามข้อบังคับรวมทั้งได้จากเงินอุดหนุนหรือสินทรัพย์ที่สหกรณ์ได้รับบริจาคโดยมิได้มีการกำหนดวัตถุประสงค์ว่าให้ใช้เพื่อการใด เงินโอนจากทุนสะสมต่างๆที่ได้จัดสรรเพื่อจัดให้มีสินทรัพย์และได้มีการจัดหาสินทรัพย์แล้ว เงินโอนจากทุนสะสมต่างๆ คงเหลือเมื่อสิ้นสุดวัตถุประสงค์ของทุนแล้ว ทั้งนี้ทุนสำรองจะถอนจากบัญชีได้เพื่อชดเชยการขาดทุนหรือเพื่อจัดสรรเข้าบัญชีทุนสำรองให้แก่สหกรณ์ใหม่ที่ได้จดทะเบียนแยกจากสหกรณ์เดิมในกรณีที่สหกรณ์ประสบผลขาดทุนให้แสดงทุนสำรองหักด้วยขาดทุนสุทธิ

ทุนสะสมตามข้อบังคับระเบียบและอื่นๆ หมายถึง ส่วนทุนของสหกรณ์ที่จัดสรรจากกำไรสุทธิประจำปีตามข้อบังคับ เพื่อตอบแทนแก่สมาชิก กรรมการ และเจ้าหน้าที่สหกรณ์ หรือเพื่อดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับระเบียบและอื่นๆ ได้แก่ ทุนสาธารณประโยชน์ ทุนศึกษาอบรมทางสหกรณ์ ทุนเพื่อขยายงาน ทุนเพื่อให้การสงเคราะห์ ทุนเพื่อส่งเสริมสวัสดิการ รวมถึงเงินทุนหรือเงินกองทุนต่างๆ ที่เกิดจากการตัดจ่ายเป็นค่าใช้จ่ายประจำปี และจากการจัดสรรจากกำไรสุทธิประจำปีรวมกัน

กำไร (ขาดทุน) จากเงินลงทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น

กำไรจากเงินลงทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น หมายถึง ส่วนต่างระหว่างราคาตามบัญชีรวม (ราคาทุนรวม) ของเงินลงทุนที่อยู่ในความต้องการของตลาด ที่ต่ำกว่ามูลค่ายุติธรรมรวมของเงินลงทุนนั้น ซึ่งถือเป็นส่วนเกินทุนที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงมูลค่าของเงินลงทุน โดยให้ตั้งบัญชีพักไว้จนกว่าจะจำหน่ายเงินลงทุนนั้นได้จึงจะรับรู้ส่วนต่างเป็นรายได้ในงบกำไรขาดทุน

ขาดทุนจากเงินลงทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น หมายถึง ส่วนต่างระหว่างราคาตามบัญชีรวม (ราคาทุนรวม) ของเงินลงทุนที่อยู่ในความต้องการของตลาด ที่สูงกว่ามูลค่ายุติธรรมรวมของเงินลงทุนนั้น ซึ่งถือเป็นส่วนต่ำกว่าทุนที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงมูลค่าของเงินลงทุน โดยให้ตั้งบัญชีพักไว้จนกว่าจะจำหน่ายเงินลงทุนนั้นได้จึงจะรับรู้ส่วนต่างเป็นค่าใช้จ่ายในงบกำไรขาดทุน

ส่วนเกินทุนจากการตีราคาสินทรัพย์ หมายถึง ส่วนต่างระหว่างราคาตามบัญชีของสินทรัพย์ที่ต้องการตีราคาเพิ่มขึ้นให้เท่ากับมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์นั้น ส่วนเกินทุนจากการตีราคาสินทรัพย์นี้ให้โอนไปยังบัญชีทุนสำรองตามส่วนที่ถือเป็นรายการที่เกิดขึ้นแล้ว เมื่อมีการใช้สินทรัพย์นั้น โดยจำนวนของส่วนเกินทุนที่ถือเป็นรายการที่เกิดขึ้นแล้ว คำนวณจากผลต่างระหว่างค่าเสื่อมราคาที่ยังค้างจากราคาตามบัญชีที่ตีใหม่กับค่าเสื่อมราคาที่ยังค้างจากราคาทุนเดิมและกรณีที่มีการจำหน่ายหรือเลิกใช้สินทรัพย์ที่มีการตีราคาใหม่ให้โอนส่วนเกินทุนจากการตีราคาสินทรัพย์ดังกล่าวตามจำนวนที่เหลืออยู่ไปยังบัญชีทุนสำรอง

ขาดทุนสะสม หมายถึง ผลของขาดทุนสุทธิประจำปีที่เกิดขึ้นกว่าทุนสำรอง

กำไร (ขาดทุน) สุทธิประจำปี หมายถึง ยอดคงเหลือของกำไรสุทธิที่นำไปหักขาดทุนสะสมแล้ว ซึ่งเป็นผลลัพธ์จากกำไรสุทธิสูงกว่าขาดทุนสะสม

ที่มา: นิชยาม ศัพท์ : สำนักงานมาตรฐานการบัญชีและสอบบัญชี

บทที่ 2

วิธีดำเนินการ

วิธีดำเนินการ

ในการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของสหกรณ์ภาคการเกษตร ประจำปี 2563 ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Method) โดยศึกษาจากข้อมูลทั่วไปของสหกรณ์การดำเนินธุรกิจ โครงสร้างทางการเงิน ความสัมพันธ์ของแหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุน วิเคราะห์มุมมอง 6 มิติ (CAMELS Analysis) และข้อเสนอแนะ

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

รายงานผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของสหกรณ์ภาคการเกษตร ปี 2563 เป็นการรวบรวมโดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากงบการเงินที่ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นแล้ว นำเสนอเป็นรายประเภทสหกรณ์การเกษตร สหกรณ์ประมง สหกรณ์นิคม ชุมชุมสหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกรทั่วประเทศ มีสถานะดำเนินธุรกิจ ไม่ดำเนินธุรกิจ และหยุดดำเนินธุรกิจ ด้วยระบบสารสนเทศทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร รวบรวมข้อมูลสิ้นสุด ณ วันที่ 30 กันยายน 2563

2. การวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงิน ประกอบด้วย

2.1 การวิเคราะห์ตามแนวนอน (Horizontal Analysis)

เป็นการวิเคราะห์โดยดูแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของรายการต่างๆ ในงบการเงิน เมื่อเวลาผ่านไป โดยใช้วิธีอัตราร้อยละของปีฐานเคลื่อนที่ (Moving - based Analysis) เพื่อวิเคราะห์หาอัตราการเปลี่ยนแปลง ของขยายตัวที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงของธุรกิจและอื่นๆ

$$\text{อัตราการเติบโตของปีที่ต้องการ} = \frac{(Y_t - Y_{t-1})}{Y_{t-1}} \times 100$$

Y_t หมายถึง ตัวเลขของปีที่ต้องการ

Y_{t-1} หมายถึง ตัวเลขของปีก่อน

2.2 การวิเคราะห์แนวดิ่ง (Vertical Analysis)

เป็นการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายการต่างๆ ในงบการเงินของปีเดียวกัน โดยกำหนดมูลค่าของรายการที่สำคัญในงบการเงินเป็นตัวเปรียบเทียบหรือเป็นฐาน มีค่าเป็นอัตราร้อยละเท่ากับ 100 แล้วดูรายการอื่นจะมีค่าเป็นอัตราร้อยละเท่าไร

2.3 การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินด้วย CAMELS Analysis

เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของข้อมูลในลักษณะของอัตราส่วน (Ratio Analysis) ซึ่งอัตราส่วนทางการเงินที่ใช้เป็นตัววัดในแต่ละมิติ มีดังนี้

มุมมอง 6 มิติ ของ CAMELS Analysis

มิติที่ 1 C – Capital Strength : ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง

มิติที่ 2 A – Asset Quality : คุณภาพของสินทรัพย์

มิติที่ 3 M – Management Ability : ชีตความสามารถในการบริหาร

มิติที่ 4 E – Earning Sufficiency : การทำกำไร

มิติที่ 5 L – Liquidity : สภาพคล่อง

มิติที่ 6 S – Sensitivity : ผลกระทบของธุรกิจ

มิติที่ 1 ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง (Capital Strength)

อัตราส่วนทางการเงิน	สูตรการคำนวณ
อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (เท่า)	$\frac{\text{หนี้สินทั้งสิ้น}}{\text{ทุนของสหกรณ์}}$
อัตราส่วนทุนสำรองต่อสินทรัพย์ (เท่า)	$\frac{\text{ทุนสำรอง}}{\text{สินทรัพย์ทั้งสิ้น}}$
อัตราการเติบโตของทุนของสหกรณ์ (%)	$\frac{(\text{ทุนของสหกรณ์ปีปัจจุบัน} - \text{ทุนของสหกรณ์ปีก่อน}) \times 100}{\text{ทุนของสหกรณ์ปีก่อน}}$
อัตราการเติบโตของหนี้ (%)	$\frac{(\text{หนี้สินทั้งสิ้นปีปัจจุบัน} - \text{หนี้สินทั้งสิ้นปีก่อน}) \times 100}{\text{หนี้สินทั้งสิ้นปีก่อน}}$
อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของทุน (%)	$\frac{\text{กำไรสุทธิ} \times 100}{\text{ทุนของสหกรณ์ถัวเฉลี่ย}}$

มิติที่ 2 คุณภาพสินทรัพย์ (Asset Quality)

อัตราส่วนทางการเงิน	สูตรการคำนวณ
อัตราหนี้ค้างชำระ (%)	$\frac{\text{หนี้ที่ชำระไม่ได้ตามกำหนด} \times 100}{\text{หนี้ที่ถึงกำหนดชำระ}}$
อัตราหมุนของสินทรัพย์ (รอบ)	$\frac{\text{ขาย/บริการ (รายได้ธุรกิจหลัก)}}{\text{สินทรัพย์ทั้งสิ้นถัวเฉลี่ย}}$
อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (%)	$\frac{\text{กำไรจากการดำเนินงาน} \times 100}{\text{สินทรัพย์ถัวเฉลี่ย}}$
อัตราการเติบโตสินทรัพย์ (%)	$\frac{(\text{สินทรัพย์ทั้งสิ้นปีปัจจุบัน} - \text{สินทรัพย์ทั้งสิ้นปีก่อน}) \times 100}{\text{สินทรัพย์ทั้งสิ้นปีก่อน}}$

มิติที่ 3 ชีตความสามารถในการบริหาร (Management Ability)

อัตราส่วนทางการเงิน	สูตรการคำนวณ
อัตราการเติบโตของธุรกิจ (%)	$\frac{(\text{มูลค่าธุรกิจรวมปีปัจจุบัน} - \text{มูลค่าธุรกิจรวมปีก่อน}) \times 100}{\text{มูลค่าธุรกิจรวมปีก่อน}}$

มิติที่ 4 การทำกำไร (Earning Sufficiency)

อัตราส่วนทางการเงิน	สูตรการคำนวณ
อัตราค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไร ก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน (%)	$\frac{\text{ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน} \times 100}{\text{กำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน}}$
อัตราการเติบโตของทุนสำรอง (%)	$\frac{(\text{ทุนสำรองปีปัจจุบัน} - \text{ทุนสำรองปีก่อน}) \times 100}{\text{ทุนสำรองปีก่อน}}$
อัตราการเติบโตของทุนสะสมอื่นๆ (%)	$\frac{(\text{ทุนสะสมปีปัจจุบัน} - \text{ทุนสะสมปีก่อน}) \times 100}{\text{ทุนสะสมปีก่อน}}$
อัตราการเติบโตของกำไรสุทธิ (%)	$\frac{(\text{กำไรสุทธิปีปัจจุบัน} - \text{กำไรสุทธิปีก่อน}) \times 100}{\text{กำไรสุทธิปีก่อน}}$
กำไรต่อสมาชิก (บาท)	$\frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{จำนวนสมาชิก}}$

มิติที่ 4 การทำกำไร (Earning Sufficiency) (ต่อ)

อัตราส่วนทางการเงิน	สูตรการคำนวณ
เงินออมต่อสมาชิก (บาท)	$\frac{\text{เงินรับฝากสมาชิก} + \text{ทุนเรือนหุ้น}}{\text{จำนวนสมาชิก}}$
หนี้สินต่อสมาชิก (บาท)	$\frac{\text{ลูกหนี้เงินกู้} + \text{ลูกหนี้การค้า} + \text{ลูกหนี้ค่าบริการอื่น}}{\text{จำนวนสมาชิก}}$
อัตรากำไรสุทธิ (%)	$\frac{\text{กำไรสุทธิ} \times 100}{\text{ขาย/บริการ (รายได้ธุรกิจหลัก)}}$

มิติที่ 5 สภาพคล่อง (Liquidity)

อัตราส่วนทางการเงิน	สูตรการคำนวณ
อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (เท่า)	$\frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$
อัตราหมุนของสินค้า (ครั้ง)	$\frac{\text{ต้นทุนสินค้าที่ขาย}}{\text{สินค้าคงเหลือถัวเฉลี่ย}}$
อายุเฉลี่ยสินค้า (วัน)	$\frac{365 \text{ วัน}}{\text{อัตราหมุนของสินค้า}}$
อัตราลูกหนี้เงินกู้ระยะสั้นที่ชำระหนี้ได้ตามกำหนด (%)	$\frac{\text{ลูกหนี้เงินกู้ระยะสั้นที่ชำระหนี้ได้ตามกำหนด} \times 100}{\text{ลูกหนี้เงินกู้ระยะสั้นที่ถึงกำหนดชำระ}}$

2.4 การวิเคราะห์การเผื่อสำรองและเตือนภัยทางการเงิน (CFSAWS:ss)

เป็นการวิเคราะห์อัตราส่วนมาตรฐานทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร เป็นค่าอ้างอิงในการเปรียบเทียบ (Benchmark) ของสหกรณ์ทั้ง 3 อัตราส่วน เพื่อสร้างความเข้มแข็งและมีเสถียรภาพทางการเงินของสหกรณ์ด้วยโปรแกรมระบบเผื่อสำรองและเตือนภัยทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร (CFSAWS:ss) โดยการเทียบเคียงอัตราส่วนสำคัญและเชื่อมโยงกับระบบ CAMELS โดยมีหลักการเทียบเคียงดังนี้

การเลือกอัตราส่วนเทียบเคียงหลัก

อัตราส่วนที่มีผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงาน	ผลกระทบที่จะมีต่อมิติของ CAMELS
1. อัตราค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไร (ก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน)	การทำกำไร สภาพคล่องทางการเงิน ความเข้มแข็งของเงินทุน
2. อัตราลูกหนี้ที่ชำระหนี้ได้ตามกำหนด	คุณภาพสินทรัพย์ สภาพคล่องทางการเงิน
3. อัตราส่วนทุนสำรองต่อสินทรัพย์	ความเข้มแข็งของเงินทุน

อัตราส่วนมาตรฐานทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรทั้ง 3 อัตราส่วน มีความสำคัญต่อการเปรียบเทียบและให้ความสนใจในเบื้องต้น เพื่อการอ้างอิงเทียบเคียงสู่การปรับปรุงพัฒนาการบริหารการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร สร้างความเข้มแข็ง และมีเสถียรภาพทางการเงิน

อัตราส่วนสำคัญ (Key Ratio)	วัตถุประสงค์ของการเทียบเคียง
1. อัตราค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไร (ก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน)	เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการบริหารค่าใช้จ่ายดำเนินงาน ให้มีความสัมพันธ์กับรายได้ที่อาจจะผันผวนตามภาวะธุรกิจ
2. อัตราลูกหนี้ที่ชำระหนี้ได้ตามกำหนด	เพื่อพัฒนาให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการเร่งรัดลูกหนี้ให้สามารถชำระหนี้ได้ภายในกำหนดเวลา แสดงถึงคุณภาพสินทรัพย์ และสภาพคล่องทางการเงิน
3. อัตราส่วนทุนสำรองต่อสินทรัพย์	เพื่อพัฒนาทุนสำรองให้มั่นคง สามารถเป็นเกราะป้องกันรองรับผลกระทบที่เกิดจากภาวะธุรกิจและการเงิน ที่จะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางการเงิน

ระดับเทียบเคียงกับอัตราส่วนมาตรฐานทางการเงิน

ทั้ง 3 อัตราส่วน แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. อัตราค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไร

ประเภท	ระดับมาตรฐาน		
	ดี	พอใช้	ควรปรับปรุง
การเกษตร	น้อยกว่า 45.00	45.00 - 65.00	มากกว่า 65.00
ประมง	น้อยกว่า 50.00	50.00 - 70.00	มากกว่า 70.00
นิคม	น้อยกว่า 50.00	50.00 - 70.00	มากกว่า 70.00
กลุ่มเกษตรกร	น้อยกว่า 50.00	50.00 - 70.00	มากกว่า 70.00

2. อัตราลูกหนี้ชำระได้ตามกำหนด

ประเภท	ระดับมาตรฐาน		
	ดี	พอใช้	ควรปรับปรุง
การเกษตร	มากกว่า 90.00	60.00 - 90.00	น้อยกว่า 60.00
ประมง	มากกว่า 90.00	60.00 - 90.00	น้อยกว่า 60.00
นิคม	มากกว่า 90.00	60.00 - 90.00	น้อยกว่า 60.00
กลุ่มเกษตรกร	มากกว่า 90.00	60.00 - 90.00	น้อยกว่า 60.00

3. อัตราส่วนทุนสำรองต่อสินทรัพย์

ประเภท	ระดับมาตรฐาน		
	ดี	พอใช้	ควรปรับปรุง
การเกษตร	มากกว่า 0.20	0.10 - 0.20	น้อยกว่า 0.10
ประมง	มากกว่า 0.25	0.15 - 0.25	น้อยกว่า 0.15
นิคม	มากกว่า 0.25	0.15 - 0.25	น้อยกว่า 0.15
กลุ่มเกษตรกร	มากกว่า 0.25	0.15 - 0.25	น้อยกว่า 0.15

ผลการเทียบเคียงอัตราส่วนมาตรฐานการเงิน แสดงด้วยสัญญาณภาพสัญลักษณ์ไฟ 3 สี ดังนี้

สีเขียว	หมายถึง	วิเคราะห์และติดตามทั่วไป
สีเหลือง	หมายถึง	วิเคราะห์และติดตามในรายละเอียดมากขึ้น
สีแดง	หมายถึง	วิเคราะห์และติดตามในรายละเอียดให้มากที่สุด

ประเมินผลการเทียบเคียงในการวิเคราะห์ โดยจัดระดับการวิเคราะห์และเฝ้าระวังทางการเงินของ สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร 4 ระดับ คือ

สีเขียว	หมายถึง	ระดับวิเคราะห์และเฝ้าระวังปกติ
สีเหลือง	หมายถึง	ระดับวิเคราะห์และเฝ้าระวังมากขึ้น
สีส้ม	หมายถึง	ระดับวิเคราะห์และเฝ้าระวังพิเศษ
สีเหลือง	หมายถึง	ระดับวิเคราะห์และเฝ้าระวังพิเศษเร่งด่วน

บทที่ 3

ผลการวิเคราะห์ ข้อมูลทางการเงิน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงิน

สหกรณ์ภาคการเกษตร (เกษตร ประมง นิคม)

ในการวิเคราะห์ภาพรวมผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของสหกรณ์ภาคการเกษตร ในรอบปี 2563 ได้ใช้ข้อมูลของสหกรณ์การเกษตร ประมง นิคม ที่ดำเนินธุรกิจ ไม่ดำเนินธุรกิจ และหยุดดำเนินธุรกิจ ที่ผ่านการแสดงความเห็นต่องบการเงินจากผู้สอบบัญชีสหกรณ์แล้ว ประมวลผลข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2563 ทั้งสิ้น 3,148 แห่ง ประกอบด้วย ข้อมูลสหกรณ์การเกษตร 3,002 แห่ง สหกรณ์ประมง 63 แห่ง และสหกรณ์นิคม 83 แห่ง ผลการวิเคราะห์มีดังนี้

1. จำนวนสหกรณ์และจำนวนสมาชิก

ปี 2563 สหกรณ์ภาคการเกษตรมีจำนวนทั้งสิ้น 3,148 สหกรณ์ ลดลงจากปี 2562 ร้อยละ 1.96 มีสมาชิกรวมทั้งสิ้น 6,464,129 คน ลดลงจากปี 2562 จำนวน 71,736 คน หรือลดลงร้อยละ 1.01 (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 จำนวนและสมาชิกสหกรณ์ภาคการเกษตรปี 2563 จำแนกรายประเภทสหกรณ์

รายการ	ประเภทสหกรณ์			ปี 2563 รวม	ปี 2562 รวม
	เกษตร	ประมง	นิคม		
จำนวนสหกรณ์ (แห่ง)	3,002	63	83	3,148	3,211
	(95.36)	(2.00)	(2.64)	(100.00)	(100.00)
จำนวนสมาชิก(คน)	6,261,625	11,692	190,812	6,464,129	6,535,865
	(96.87)	(0.18)	(2.95)	(100.00)	(100.00)

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บหมายถึงค่าร้อยละ

2. แหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุน

2.1 แหล่งที่มาของเงินทุน

ปี 2563 สหกรณ์ภาคการเกษตรมีทุนดำเนินงานทั้งสิ้น จำนวน 297,116.03 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2562 ร้อยละ 2.04 พบว่า ทุนดำเนินงานส่วนใหญ่มีแหล่งที่มาจากทุนของสหกรณ์ จำนวน 91,000.86 ล้านบาท หรือร้อยละ 30.63 ของทุนดำเนินงานทั้งสิ้น รองลงมาเป็นเงินกู้ยืมและเครดิตการค้า และเงินรับฝากจากสมาชิก จำนวน 90,865.64 ล้านบาท และ 88,742.55 ล้านบาท ตามลำดับ คิดเป็น ร้อยละ 30.58 และ 29.87 ของทุนดำเนินงานทั้งสิ้น เมื่อพิจารณารายประเภทสหกรณ์ ปรากฏว่า สหกรณ์การเกษตรส่วนใหญ่ทุนดำเนินงานในรูปของทุนของสหกรณ์เอง ร้อยละ 30.87 สหกรณ์นิคม อยู่ในรูปของเงินกู้ยืมและเครดิตการค้าร้อยละ 38.86 ในขณะที่สหกรณ์ประมงอยู่ในรูปของหนี้สินอื่น ร้อยละ 38.14 (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 แหล่งเงินทุนของสหกรณ์ภาคการเกษตรจำแนกรายประเภทสหกรณ์

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	ประเภทสหกรณ์			ปี 2563 รวม	ปี 2562 รวม
	เกษตร	ประมง	นิคม		
เงินรับฝากจากสมาชิก	85,790.51	73.81	2,878.23	88,742.55	84,610.36
	(30.23)	(6.40)	(23.65)	(29.87)	(29.06)
เงินกู้ยืมและเครดิตการค้า	85,773.79	362.07	4,729.78	90,865.64	89,890.01
	(30.23)	(31.39)	(38.86)	(30.58)	(30.87)
เงินรับฝากสหกรณ์อื่น	9,681.36	63.48	622.66	10,367.50	11,059.95
	(3.41)	(5.50)	(5.12)	(3.49)	(3.80)
หนี้สินอื่นๆ	14,928.36	440.05	771.07	16,139.48	16,229.82
	(5.26)	(38.14)	(6.33)	(5.43)	(5.57)
ทุนของสหกรณ์	87,617.57	214.20	3,169.09	91,000.86	89,380.21
	(30.87)	(18.57)	(26.04)	(30.63)	(30.70)
รวม	283,791.59	1,153.61	12,170.83	297,116.03	291,170.35
	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บหมายถึงค่าร้อยละ

2.2 การใช้เงินทุน

ภาพรวมแหล่งการใช้เงินทุนของสหกรณ์ภาคการเกษตร พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 61.90 ลงทุนอยู่ในลูกหนี้เงินกู้ยืม รองลงมาอยู่ในรูปของเงินสด/เงินฝากธนาคาร/สหกรณ์อื่นร้อยละ 15.28 เมื่อพิจารณารายประเภทสหกรณ์ ปรากฏว่า สหกรณ์การเกษตร และสหกรณ์นิคมใช้เงินทุนส่วนใหญ่ไปกับลูกหนี้เงินกู้ยืม ร้อยละ 61.93 และ 64.79 ตามลำดับ ส่วนสหกรณ์ประมงใช้เงินทุนไปกับเงินสดและเงินฝากธนาคาร ร้อยละ 28.98 (ตารางที่ 3)

ทั้งนี้ สหกรณ์แต่ละประเภทต้องคำนึงถึงการได้มาของเงินทุนและการใช้ไปของเงินทุนให้มีความสัมพันธ์ตามเงื่อนไขและระยะเวลาดังกล่าว เพื่อมิให้เกิดความเสี่ยงด้านความเพียงพอต่อเงินทุนและสภาพคล่องของเงินทุนของสหกรณ์ต่อภาระผูกพันต่อหนี้ที่ถึงกำหนดชำระ

ตารางที่ 3 การใช้เงินทุนของสหกรณ์ภาคการเกษตร จำแนกรายประเภทสหกรณ์

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	ประเภทสหกรณ์			ปี 2563 รวม	ปี 2562 รวม
	เกษตร	ประมง	นิคม		
เงินสด/เงินฝากธนาคาร/ สหกรณ์อื่น	43,390.63	334.37	1,662.02	45,387.02	45,350.62
	(15.29)	(28.98)	(13.66)	(15.28)	(15.58)
เงินลงทุนระยะสั้น/ยาว	772.61	0.83	18.63	792.07	940.67
	(0.27)	(0.07)	(0.15)	(0.26)	(0.32)
ลูกหนี้เงินกู้ยืม/สมาชิก สหกรณ์อื่น	175,742.83	282.64	7,885.11	183,910.58	180,099.53
	(61.93)	(24.50)	(64.79)	(61.90)	(61.85)
ลูกหนี้การค้า/อื่นๆ สุทธิ	15,580.54	106.23	338.86	16,025.63	15,324.96
	(5.49)	(9.21)	(2.78)	(5.39)	(5.26)
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	25,463.58	172.80	1,332.76	26,969.14	26,668.65
	(8.97)	(14.98)	(10.95)	(9.08)	(9.16)
สินค้าคงเหลือ/อื่นๆ	22,841.40	256.74	933.45	24,031.59	22,785.92
	(8.05)	(22.26)	(7.67)	(8.09)	(7.83)
รวม	283,791.59	1,153.61	12,170.83	297,116.03	291,170.35
	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บหมายถึงค่าร้อยละ

3. การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์

ปี 2563 สหกรณ์ภาคการเกษตรธุรกิจให้บริการ 6 ด้าน คือ การรับฝากเงิน การให้สินเชื่อ การจัดหาสินค้ามาจำหน่าย การรวบรวมพืชผล การแปรรูปผลิตภัณฑ์ และการให้บริการและการส่งเสริม มีมูลค่าธุรกิจรวม 294,390.89 ล้านบาท ลดลงจากปี 2562 ร้อยละ 0.72 พบว่า สหกรณ์ส่วนใหญ่ ดำเนินธุรกิจด้านให้สินเชื่อมากที่สุด ร้อยละ 34.60 รองลงมารับฝากเงิน ร้อยละ 23.73 รวบรวมผลิตภัณฑ์ ร้อยละ 20.14 จัดหาสินค้ามาจำหน่าย ร้อยละ 15.91 แปรรูปผลิตภัณฑ์ ร้อยละ 5.47 และให้บริการและการส่งเสริมการเกษตร ร้อยละ 0.15 ตามลำดับ (ตารางที่ 4) มีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 4 ธุรกิจของสหกรณ์ภาคการเกษตร จำแนกรายประเภทสหกรณ์

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	ประเภทสหกรณ์			ปี 2563	ปี 2562
	เกษตร	ประมง	นิคม	รวม	รวม
การรับฝากเงิน	67,124.70	90.70	2,655.28	69,870.68	71,500.47
	(23.91)	(5.65)	(22.01)	(23.73)	(24.11)
การให้สินเชื่อ	97,519.02	220.52	4,103.77	101,843.31	100,119.89
	(34.74)	(13.73)	(34.01)	(34.60)	(33.76)
การจัดหาสินค้ามาจำหน่าย	43,909.00	550.59	2,363.83	46,823.42	50,273.19
	(15.64)	(34.28)	(19.59)	(15.91)	(16.96)
การรวบรวมผลิตภัณฑ์	56,825.36	621.05	1,851.17	59,297.28	58,064.38
	(20.24)	(38.67)	(15.34)	(20.14)	(19.58)
การแปรรูปผลิตภัณฑ์	15,005.12	33.19	1,075.50	16,113.81	16,124.89
	(5.35)	(2.06)	(8.91)	(5.47)	(5.44)
ให้บริการและส่งเสริมฯ	334.78	90.16	17.15	442.09	442.34
	(0.12)	(5.61)	(0.14)	(0.15)	(0.15)
รวม	280,717.98	1,606.21	12,066.70	294,390.89	296,525.16
	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บหมายถึงค่าร้อยละ

รายละเอียดของธุรกิจแต่ละด้าน มีดังนี้

ด้านการรับฝากเงิน พบว่า ปริมาณการรับฝากเงินมีอัตราลดลงจากปี 2562 ร้อยละ 2.28 โดยเงินรับฝากส่วนใหญ่เป็นของสมาชิก ร้อยละ 83.27 รับฝากเงินจากสหกรณ์และอื่นๆ ร้อยละ 16.73 เมื่อแยกรายประเภทสหกรณ์ ปรากฏว่า การรับฝากเงินของสหกรณ์ทั้ง 3 ประเภท ส่วนใหญ่เป็นเงินรับฝากจากสมาชิกร้อยละ 83.20, 78.74 และ 85.28 (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 ธุรกิจการรับฝากเงินของสหกรณ์ภาคการเกษตร จำแนกรายประเภทสหกรณ์

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	ประเภทสหกรณ์			ปี 2563 รวม	ปี 2562 รวม
	เกษตรกร	ประมง	นิคม		
รับฝากเงินจากสมาชิก	55,847.76	71.42	2,264.41	58,183.59	59,790.51
	(83.20)	(78.74)	(85.28)	(83.27)	(83.62)
รับฝากเงินจากสหกรณ์/อื่นๆ	11,276.94	19.28	390.87	11,687.09	11,709.96
	(16.80)	(21.26)	(14.72)	(16.73)	(16.38)
รวม	67,124.70	90.70	2,655.28	69,870.68	71,500.47
	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บหมายถึงค่าร้อยละ

ด้านให้สินเชื่อ พบว่า มูลค่าการให้สินเชื่อมีอัตราเพิ่มขึ้นจากปี 2562 ร้อยละ 1.72 โดยภาพรวมการให้สินเชื่อของสหกรณ์ภาคการเกษตรส่วนใหญ่เป็นการให้สินเชื่อแก่สมาชิก ร้อยละ 98.39 เมื่อแยกรายละเอียดสหกรณ์ปรากฏว่าสหกรณ์ทั้ง 3 ประเภท ส่วนใหญ่จะให้สินเชื่อแก่สมาชิก (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 ธุรกิจการให้สินเชื่อของสหกรณ์ภาคการเกษตร จำแนกรายประเภทสหกรณ์

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	ประเภทสหกรณ์			ปี 2563	ปี 2562
	เกษตร	ประมง	นิคม	รวม	รวม
ให้สหกรณ์อื่นกู้	1,631.92	-	5.50	1,637.42	2,233.75
	(1.67)		(0.13)	(1.61)	(2.23)
ให้สมาชิกกู้	95,887.10	220.52	4,098.27	100,205.89	97,886.14
	(98.33)	(100.00)	(99.87)	(98.39)	(97.77)
รวม	97,519.02	220.52	4,103.77	101,843.31	100,119.89
	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บหมายถึงค่าร้อยละ

ด้านการจัดหาสินค้ามาจำหน่าย พบว่า มูลค่าการจัดหาสินค้ามาจำหน่าย มีอัตราลดลงจากปี 2562 ร้อยละ 6.86 ประเภทสินค้าที่นำมาจำหน่ายสมาชิกสูงสุดคือ น้ำมันเชื้อเพลิง ร้อยละ 53.13 เมื่อแยกรายประเภทสหกรณ์ ปรากฏว่า สหกรณ์การเกษตร และสหกรณ์นิคมจัดหาสินค้าประเภทน้ำมันเชื้อเพลิงมาจำหน่ายสูงสุดเช่นกัน ร้อยละ 52.63 และร้อยละ 72.19 ส่วนสหกรณ์ประมงจัดหาสินค้าประเภทการเกษตรมาจำหน่ายสูงสุด ร้อยละ 73.63 (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่ายสหกรณ์ภาคการเกษตร จำแนกตามประเภทสหกรณ์

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	ประเภทสหกรณ์			ปี 2563 รวม	ปี 2562 รวม
	เกษตร	ประมง	นิคม		
สินค้าประเภทการเกษตร	16,749.63	405.38	548.94	17,703.95	19,071.11
	(38.15)	(73.63)	(23.22)	(37.81)	(37.93)
ปุ๋ย	6,599.42	0.70	313.60	6,913.72	8,310.15
	(15.03)	(0.13)	(13.27)	(14.77)	(16.53)
เครื่องจักรกลการเกษตร และอุปกรณ์	285.37	5.54	20.82	311.73	455.78
	(0.65)	(1.01)	(0.88)	(0.66)	(0.91)
เคมีภัณฑ์/ยาปราบ ศัตรูพืช	1,496.38	24.75	137.81	1,658.94	1,839.72
	(3.41)	(4.49)	(5.83)	(3.54)	(3.66)
อาหารสัตว์	5,735.44	344.75	38.55	6,118.74	5,884.97
	(13.06)	(62.61)	(1.63)	(13.07)	(11.71)
ข้าวสาร	7.13	-	-	7.13	67.96
	(0.02)			(0.02)	(0.14)
พันธุ์พืช	1,172.58	0.64	32.06	1,205.28	1,249.93
	(2.67)	(0.12)	(1.35)	(2.57)	(2.49)
อื่นๆ	1,453.31	29.00	6.10	1,488.41	1,262.60
	(3.31)	(5.27)	(0.26)	(3.18)	(2.51)
สินค้าประเภทน้ำมัน	23,107.77	63.78	1,706.38	24,877.93	27,220.07
	(52.63)	(11.58)	(72.19)	(53.13)	(54.14)
น้ำมันเชื้อเพลิง	23,018.35	42.39	1,700.45	24,761.19	27,103.08
	(52.42)	(7.70)	(71.94)	(52.88)	(53.91)
น้ำมันหล่อลื่น	89.42	21.39	5.93	116.74	116.99
	(0.21)	(3.88)	(0.25)	(0.25)	(0.23)

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บหมายถึงค่าร้อยละ

ตารางที่ 7 (ต่อ)

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	ประเภทสหกรณ์			ปี 2563	ปี 2562
	เกษตร	ประมง	นิคม	รวม	รวม
สินค้าทั่วไป	3,889.42 (8.86)	81.43 (14.79)	108.21 (4.58)	4,079.06 (8.71)	3,784.25 (7.53)
สินค้าอุปโภค บริโภค และอื่นๆ	3,889.42 (8.86)	81.43 (14.79)	108.21 (4.58)	4,079.06 (8.71)	3,784.25 (7.53)
สินค้าผ่อนชำระ/เช่าซื้อ/ ฝากขาย	151.03 (0.34)	-	0.25 (0.01)	151.28 (0.32)	133.13 (0.26)
ยานพาหนะ	23.03 (0.05)	-	-	23.03 (0.05)	19.67 (0.04)
เครื่องใช้ไฟฟ้า/คอมพิวเตอร์	19.22 (0.04)	-	-	19.22 (0.04)	21.54 (0.04)
อื่นๆ	108.78 (0.25)	-	0.25 (0.01)	109.03 (0.23)	91.92 (0.18)
สินค้าผ่านบัญชี	11.15 (0.02)	-	0.05 -	11.20 (0.03)	64.63 (0.14)
เครื่องใช้ไฟฟ้า	0.53 (0.00)	-	-	0.53 (0.00)	0.43 (0.00)
อื่นๆ	10.62 (0.02)	-	0.05 -	10.67 (0.03)	64.20 (0.14)
รวม	43,909.00 (100)	550.59 (100)	2,363.83 (100)	46,823.42 (100)	50,273.19 (100)

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บหมายถึงค่าร้อยละ

ด้านการรวบรวมผลผลิต พบว่า มูลค่าการรวบรวมผลผลิต มีอัตราเพิ่มขึ้นจากปี 2562 ร้อยละ 2.12 ผลผลิตที่สหกรณ์ภาคการเกษตรรวบรวมส่วนใหญ่เป็นผลิตผลพืชเศรษฐกิจและพืชพลังงาน ร้อยละ 74.69 โดยรวบรวมข้าวเปลือกสูงสุด ร้อยละ 51.57 ของผลิตผลพืชเศรษฐกิจและพืชพลังงาน ทั้งหมด เมื่อแยกรายประเภทสหกรณ์ ปรากฏว่า สหกรณ์การเกษตร และสหกรณ์นิคม รวบรวมผลิตผล พืชเศรษฐกิจและพืชพลังงานสูงสุด ร้อยละ 74.76 และร้อยละ 97.56 ส่วนสหกรณ์ประมงรวบรวมผลิตผล ด้านการประมงสูงสุด ร้อยละ 97.47 (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 ธุรกิจรวบรวมผลผลิตของสหกรณ์ภาคการเกษตร จำแนกรายประเภทสหกรณ์

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	ประเภทสหกรณ์			ปี 2563 รวม	ปี 2562 รวม
	เกษตร	ประมง	นิคม		
ผลิตผลพืชเศรษฐกิจและพลังงาน	42,480.83	-	1,805.97	44,286.80	44,186.06
	(74.76)		(97.56)	(74.69)	(76.09)
ข้าวเปลือก	22,134.81		705.96	22,840.77	20,779.62
ข้าวโพด/อ้อย/มันสำปะหลัง/ถั่ว	4,257.47		170.32	4,427.79	5,658.30
กาแฟ	140.99			140.99	257.47
ปาล์ม	1,594.77		295.04	1,889.81	1,810.57
ยางพารา	13,995.93		634.65	14,630.58	15,330.21
หอมแดง	2.11			2.11	1.88
หอมหัวใหญ่	17.68			17.68	13.32
กระเทียม	19.10			19.10	37.17
ผลิตผลอื่นๆ	317.97			317.97	297.52
ไม้ดอก	4.69			4.69	0.00
	(0.01)			(0.01)	
กล้วยไม้	4.60			4.60	0.00
ไม้ดอกอื่นๆ	0.09			0.09	0.00
ไม้ผล	918.57		10.15	928.72	1,004.46
	(1.61)		(0.55)	(1.57)	(1.73)
สับปะรด	76.02			76.02	94.78
ลำไย	96.42		6.24	102.66	96.88
ทุเรียน	182.80		1.38	184.18	164.84
เงาะ	77.99			77.99	73.78

ตารางที่ 8 (ต่อ)

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	ประเภทสหกรณ์			ปี 2563	ปี 2562
	เกษตร	ประมง	นิคม	รวม	รวม
มังคุด	264.07		2.53	266.60	142.06
มะพร้าว	15.66			15.66	9.96
ผลไม้อื่นๆ	205.61			205.61	422.16
ปศุสัตว์	12,727.58		2.99	12,730.57	11,470.65
	(22.40)		(0.16)	(21.46)	(19.76)
น้ำนมดิบ	12,038.65			12,038.65	10,967.51
โค-กระบือ	367.73		2.99	370.72	217.03
สุกร	208.72			208.72	286.11
ปศุสัตว์อื่นๆ	112.48			112.48	0.00
ประมง	1.49	605.31	12.31	619.11	718.49
	(0.00)	(97.47)	(0.66)	(1.04)	(1.24)
ปลา	1.21	374.86		376.07	206.93
กุ้ง		224.10		224.10	303.00
สัตว์น้ำอื่นๆ	0.28	6.35	12.31	18.94	208.56
ผลิตผลอื่นๆ	692.20	15.74	19.75	727.69	684.72
	(1.22)	(2.53)	(1.07)	(1.23)	(1.18)
สินค้า OTOP	0.06			0.06	0.06
ผลิตผลอื่นๆ	692.14	15.74	19.75	727.63	684.66
รวม	56,825.36	621.05	1,851.17	59,297.58	58,064.38
	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บหมายถึงค่าร้อยละ

ด้านการแปรรูปผลิตผล/ผลิตภัณฑ์ พบว่า มูลค่าผลิตผลที่รวบรวมเพื่อนำมาแปรรูปผลิตผล/ผลิตภัณฑ์ มีอัตราลดลงจากปี 2562 ร้อยละ 0.07 สหกรณ์ภาคการเกษตรรวบรวมผลิตผลเพื่อนำมาแปรรูปส่วนใหญ่เป็นผลิตผลการเกษตรสูงสุด ร้อยละ 45.46 เมื่อแยกรายประเภทสหกรณ์ ปรากฏว่า สหกรณ์การเกษตรรวบรวมผลิตผลการเกษตรสูงสุด ร้อยละ 48.23 ส่วนสหกรณ์ประมง และสหกรณ์นิคม รวบรวมผลิตผลอื่นๆ สูงสุด ร้อยละ 80.51 และร้อยละ 91.78 ตามลำดับ (ตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 ธุรกิจแปรรูปผลิตผลของสหกรณ์ภาคการเกษตร จำแนกรายประเภทสหกรณ์

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	ประเภทสหกรณ์			ปี 2563	ปี 2562
	เกษตร	ประมง	นิคม	รวม	รวม
การแปรรูปผลิตผลการเกษตร	7,237.17	-	88.45	7,325.62	3,335.04
	(48.23)		(8.22)	(45.46)	(20.68)
ไม้ผล	18.23	-	-	18.23	-
	(0.12)			(0.11)	
ปศุสัตว์	3,952.09	3.83	-	3,955.92	3,274.31
	(26.34)	(11.54)		(24.55)	(20.31)
ประมง	-	2.64	-	2.64	252.30
		(7.95)		(0.02)	(1.56)
ผลิตภัณฑ์อื่น	3,797.63	26.72	987.05	4,811.40	9,263.24
	(25.31)	(80.51)	(91.78)	(29.86)	(57.45)
รวม	15,005.12	33.19	1,075.50	16,113.81	16,124.89
	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บหมายถึงค่าร้อยละ

ด้านการให้บริการและส่งเสริมการเกษตร พบว่า มูลค่าการให้บริการ มีอัตราลดลงจากปี 2562 ร้อยละ 0.06 ประเภทการให้บริการและส่งเสริมแก่สมาชิกสูงสุดคือ ให้บริการอื่นๆ ทั่วไป ร้อยละ 69.89 รองลงมาเป็นการให้บริการด้านตลาดกลาง ร้อยละ 10.52 สูบน้ำ ร้อยละ 10.16 รถบรรทุก ร้อยละ 4.42 ผสมเทียมรักษาสัตว์ ร้อยละ 3.48 และการบริการด้านไถไร่/ไถนา/ปรับพื้นที่/แปลงสาธิตที่ ร้อยละ 1.53 เมื่อแยกรายประเภทสหกรณ์ปรากฏว่าทั้ง 3 ประเภทมีการให้บริการและส่งเสริมเช่นเดียวกับภาพรวม (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 ธุรกิจการให้บริการและส่งเสริมการเกษตรของสหกรณ์ภาคการเกษตร จำแนกรายประเภทสหกรณ์

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	ประเภทสหกรณ์			ปี 2563	ปี 2562
	เกษตร	ประมง	นิคม	รวม	รวม
สูบน้ำ	44.58	0.09	0.24	44.91	44.25
	(13.32)	(0.10)	(1.40)	(10.16)	(10.00)
ไถไร่/ไถนา/ปรับพื้นที่/แปลงสาธิต	6.76	-	0.01	6.77	8.27
	(2.02)		(0.06)	(1.53)	(1.87)
ผสมเทียม/รักษาสัตว์	15.40	-	-	15.40	29.02
	(4.60)			(3.48)	(6.56)
รถบรรทุก	16.96	0.20	2.38	19.54	22.25
	(5.06)	(0.22)	(13.88)	(4.42)	(5.03)
ตลาดกลาง	46.50	-	-	46.50	21.36
	(13.89)			(10.52)	(4.83)
อื่น ๆ	204.58	89.87	14.52	308.97	317.19
	(61.11)	(99.68)	(84.66)	(69.89)	(71.71)
รวม	334.78	90.16	17.15	442.09	442.34
	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บหมายถึงค่าร้อยละ

4. ผลการดำเนินงานของสหกรณ์

ในรอบปี 2563 ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ภาคการเกษตร ประกอบด้วย รายได้และค่าใช้จ่าย ซึ่งผลการดำเนินงานมีทั้งกำไรสุทธิและขาดทุนสุทธิ สามารถสรุปผลการดำเนินงานได้ดังนี้

รายได้

รายได้รวมของสหกรณ์ภาคการเกษตรลดลงจากปี 2562 ร้อยละ 0.80 รายได้ส่วนใหญ่มาจาก 2 ธุรกิจ คือ ธุรกิจรวบรวมผลิตผล ร้อยละ 39.54 และธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ร้อยละ 30.91 เมื่อแยกตามประเภทสหกรณ์ ปรากฏว่า สหกรณ์การเกษตร และสหกรณ์ประมงมีรายได้ส่วนใหญ่จาก ธุรกิจรวบรวมผลิตผล ร้อยละ 39.96 และร้อยละ 45.72 ส่วนสหกรณ์นิคมมีรายได้สูงสุดจากธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ร้อยละ 36.20 (ตารางที่ 11)

ตารางที่ 11 รายได้รวมของสหกรณ์ภาคการเกษตร จำแนกรายประเภทสหกรณ์

หน่วย : ล้านบาท

รายได้	ประเภทสหกรณ์			ปี 2563 รวม	ปี 2562 รวม
	เกษตร	ประมง	นิคม		
ธุรกิจสินเชื่อ	15,411.17	29.54	753.08	16,193.79	15,804.39
	(10.73)	(2.12)	(11.53)	(10.69)	(10.35)
ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย	43,909.00	550.59	2,363.83	46,823.42	50,273.19
	(30.58)	(39.58)	(36.20)	(30.91)	(32.92)
ธุรกิจรวบรวมผลิตผล	57,367.54	635.96	1,906.12	59,909.62	59,600.42
	(39.96)	(45.72)	(29.19)	(39.54)	(39.02)
ธุรกิจการแปรรูป	22,005.89	40.54	1,262.80	23,309.23	22,357.28
	(15.33)	(2.92)	(19.34)	(15.39)	(14.64)
ธุรกิจให้บริการและส่งเสริมฯ	334.78	90.16	17.15	442.09	442.34
	(0.23)	(6.48)	(0.27)	(0.29)	(0.29)
รายได้เฉพาะธุรกิจ	2,949.15	20.58	167.88	3,137.61	2,699.27
	(2.05)	(1.48)	(2.57)	(2.07)	(1.77)
รายได้อื่น	1,599.58	23.68	59.00	1,682.26	1,546.97
	(1.12)	(1.70)	(0.90)	(1.11)	(1.01)
รวม	143,577.11	1,391.05	6,529.86	151,498.02	152,723.86
	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บหมายถึงค่าร้อยละ

ค่าใช้จ่าย

ค่าใช้จ่ายรวมของสหกรณ์ภาคการเกษตรลดลงจากปี 2562 ร้อยละ 0.36 ค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่มาจาก 2 ธุรกิจ เช่นเดียวกับรายได้ คือ ธุรกิจรวบรวมผลผลิต ร้อยละ 38.07 และธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ร้อยละ 29.41 และเมื่อแยกตามประเภทสหกรณ์ ปรากฏว่า สหกรณ์การเกษตร และสหกรณ์ประมงมีค่าใช้จ่ายสูงสุดจากธุรกิจรวบรวมผลผลิต ร้อยละ 38.45 และ 44.40 ส่วนสหกรณ์นิคมมีค่าใช้จ่ายสูงสุดจากธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ร้อยละ 34.82 (ตารางที่ 12)

ตารางที่ 12 ค่าใช้จ่ายรวมของสหกรณ์ภาคการเกษตร จำแนกรายประเภทสหกรณ์

หน่วย : ล้านบาท

ค่าใช้จ่าย	ประเภทสหกรณ์			ปี 2563	ปี 2562
	เกษตร	ประมง	นิคม	รวม	รวม
ธุรกิจสินเชื่อ	3,989.84 (2.78)	6.76 (0.49)	176.29 (2.70)	4,172.89 (2.75)	4,035.52 (2.64)
ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย	41,786.43 (29.10)	498.21 (35.82)	2,273.96 (34.82)	44,558.60 (29.41)	47,861.11 (31.34)
ธุรกิจรวบรวมผลผลิต	55,210.81 (38.45)	617.69 (44.40)	1,853.72 (28.39)	57,682.22 (38.07)	57,034.39 (37.34)
ธุรกิจการแปรรูป	20,126.25 (14.02)	32.73 (2.35)	1,222.87 (18.73)	21,381.85 (14.11)	20,254.68 (13.26)
ธุรกิจให้บริการและส่งเสริมฯ	107.60 (0.08)	8.05 (0.58)	4.74 (0.07)	120.39 (0.08)	132.42 (0.09)
ค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจ	10,811.60 (7.53)	124.18 (8.93)	622.67 (9.54)	11,558.45 (7.63)	10,975.58 (7.19)
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	8,425.33 (5.87)	61.85 (4.44)	536.83 (8.22)	9,024.01 (5.97)	8,749.95 (5.73)
รวม	140,457.86 (97.83)	1,349.47 (97.01)	6,691.08 (102.47)	148,498.41 (98.02)	149,043.65 (97.59)

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บหมายถึงค่าร้อยละ

กำไร (ขาดทุน) สุทธิประจำปี

ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ภาคการเกษตร มีกำไรสุทธิน้อยกว่า ในรอบปี 2562 มีกำไรสุทธิจำนวน 2,999.61 ล้านบาท หรือร้อยละ 1.98 ลดลงจากปี 2562 ร้อยละ 18.49 โดยสหกรณ์การเกษตรและสหกรณ์ประมงมีกำไรสุทธิ ร้อยละ 2.17 และร้อยละ 2.99 ในขณะที่สหกรณ์นิคมมีผลขาดทุนสุทธิ ร้อยละ 2.47 ซึ่งสหกรณ์เกษตรถือว่ากำไรสูงสุด จำนวน 5,591.39 ล้านบาท หรือร้อยละ 96.47 ของยอดกำไรสุทธิทั้งหมด (ตารางที่ 13)

ตารางที่ 13 กำไร (ขาดทุน) สุทธิประจำปีของสหกรณ์ภาคการเกษตร จำแนกรายประเภทสหกรณ์

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	ประเภทสหกรณ์			ปี 2563	ปี 2562
	เกษตร	ประมง	นิคม	รวม	รวม
กำไร (ขาดทุน)	3,119.25	41.58	(161.22)	2,999.61	3,680.21
	(2.17)	(2.99)	(2.47)	(1.98)	(2.41)
กำไรสุทธิประจำปี	5,591.39	52.99	151.64	5,796.02	5,860.21
(ขาดทุน) สุทธิประจำปี	(2,472.14)	(11.41)	(312.86)	(2,796.41)	(2,180.00)

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บหมายถึงค่าร้อยละ

5. สถานะการเงินของสหกรณ์

ฐานะการเงินของสหกรณ์ภาคการเกษตร ประกอบด้วย สินทรัพย์ หนี้สินและทุนของสหกรณ์ มีรายละเอียดดังนี้

สินทรัพย์ ในรอบปี 2563 สหกรณ์ภาคการเกษตรมีสินทรัพย์ทั้งสิ้นจำนวน 297,116.03 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2562 ร้อยละ 2.04 สินทรัพย์ทั้งสิ้นประกอบด้วย สินทรัพย์หมุนเวียน และสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน มีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 14)

ตารางที่ 14 สินทรัพย์ของสหกรณ์ภาคการเกษตร จำแนกรายประเภทสหกรณ์

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	ประเภทสหกรณ์			ปี 2563 รวม	ปี 2562 รวม
	เกษตร	ประมง	นิคม		
สินทรัพย์หมุนเวียน	181,410.02	643.71	8,345.21	190,398.94	186,797.65
	(63.92)	(55.80)	(68.57)	(64.08)	(64.15)
เงินสดและเงินฝากธนาคาร	34,792.67	332.04	1,393.85	36,518.56	36,284.53
เงินฝากสหกรณ์อื่น	8,597.96	2.33	268.17	8,868.46	9,066.09
เงินส่งชำระหนี้ระหว่างทาง	156.13	0.07	1.07	157.27	104.34
เงินลงทุนระยะสั้น	179.21	0.01	7.06	186.28	118.13
เงินให้กู้ระยะสั้น-สุทธิ	104,421.02	143.91	5,583.71	110,148.64	108,756.64
ลูกหนี้ระยะสั้น-สุทธิ	12,464.63	104.48	229.64	12,798.75	12,016.19
ดอกเบี้ยเงินให้กู้ค้างรับ-สุทธิ	8,579.05	6.98	511.16	9,097.19	7,836.90
สินค้าคงเหลือ-สุทธิ	8,642.34	31.29	275.35	8,948.98	8,887.42
อื่น ๆ	3,577.01	22.60	75.20	3,674.81	3,727.41
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	102,381.57	509.90	3,825.62	106,717.09	104,372.70
	(36.08)	(44.20)	(31.43)	(35.92)	(35.85)
เงินลงทุนระยะยาว	593.40	0.82	11.57	605.79	822.56
เงินให้กู้ระยะยาว-สุทธิ	71,321.81	138.73	2,301.40	73,761.94	71,342.88
ลูกหนี้ระยะยาว-สุทธิ	3,115.91	1.75	109.22	3,226.88	3,308.77
พันธบัตร	70.98	-	0.22	71.20	65.87
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์-สุทธิ	25,463.58	172.80	1,332.76	26,969.14	26,668.65
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	667.81	152.96	32.56	853.33	903.93
สินทรัพย์อื่น	1,148.08	42.84	37.89	1,228.81	1,260.04
รวม	283,791.59	1,153.61	12,170.83	297,116.03	291,170.35
	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บหมายถึงค่าร้อยละ

จากตารางที่ 14 พบว่า สินทรัพย์รวมของสหกรณ์ภาคการเกษตร ส่วนใหญ่เป็นสินทรัพย์หมุนเวียน ร้อยละ 64.08 ของสินทรัพย์ทั้งสิ้น โดยเป็นลูกหนี้สุทธิ ร้อยละ 67.29 ของสินทรัพย์ทั้งสิ้น เมื่อแยก รายประเภทสหกรณ์ ปรากฏว่า สหกรณ์ทั้ง 3 ประเภท มีสินทรัพย์รวมส่วนใหญ่เป็นสินทรัพย์หมุนเวียน และอยู่ในรูปของลูกหนี้สุทธิเช่นเดียวกับในภาพรวมภาคการเกษตร

หนี้สิน หนี้สินรวมของสหกรณ์ภาคการเกษตรมีจำนวนทั้งสิ้น 206,115.17 ล้านบาท เพิ่มขึ้น จากปี 2562 ร้อยละ 2.14 หนี้สินทั้งสิ้นประกอบด้วย หนี้สินหมุนเวียน หนี้สินไม่หมุนเวียน มีรายละเอียด ดังนี้ (ตารางที่ 15)

ตารางที่ 15 หนี้สินของสหกรณ์ภาคการเกษตร จำแนกรายประเภทสหกรณ์

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	ประเภทสหกรณ์			ปี 2563 รวม	ปี 2562 รวม
	เกษตร	ประมง	นิคม		
หนี้สินหมุนเวียน	178,550.94	837.48	8,020.53	187,408.95	184,072.67
	(62.92)	(72.60)	(65.90)	(63.08)	(63.22)
เงินเบิกเกินบัญชีฯ และเงินกู้ยืม	74,577.17	180.56	4,114.75	78,872.48	79,230.38
เจ้าหนี้การค้า	3,024.57	31.83	24.69	3,081.09	2,887.26
ส่วนของหนี้ถึงกำหนดชำระ ภายใน 1 ปี	1,997.87	145.27	216.10	2,359.24	2,171.11
เงินรับฝาก	95,471.87	137.29	3,500.89	99,110.05	95,670.32
อื่น ๆ	3,479.46	342.53	164.10	3,986.09	4,113.60
หนี้สินไม่หมุนเวียน	17,623.08	101.93	981.21	18,706.22	17,717.47
	(6.21)	(8.83)	(8.06)	(6.29)	(6.08)
เงินกู้ยืมระยะยาว	6,032.13	4.15	373.38	6,409.66	5,551.76
เจ้าหนี้ค่าเช่าซื้อทรัพย์สิน	142.05	0.26	0.86	143.17	49.49
อื่นๆ	11,448.90	97.52	606.97	12,153.39	12,116.22
รวม	196,174.02	939.41	9,001.74	206,115.17	201,790.14
	(69.13)	(81.43)	(73.96)	(69.37)	(69.30)

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บหมายถึงค่าร้อยละ

จากตารางที่ 15 พบว่า หนี้สินรวมของสหกรณ์ภาคการเกษตร ส่วนใหญ่เป็นหนี้สินหมุนเวียน ร้อยละ 63.08 ของทุนดำเนินงาน โดยส่วนใหญ่อยู่ในรูปของเงินรับฝาก ร้อยละ 33.36 ของทุนดำเนินงาน เมื่อแยกรายประเภทสหกรณ์ ปรากฏว่า สหกรณ์ทั้ง 3 ประเภท มีหนี้สินส่วนใหญ่เป็นหนี้สินหมุนเวียน ร้อยละ 62.92 , 72.60 และ 65.90 ตามลำดับ

ทุนของสหกรณ์ ในรอบปี 2563 สหกรณ์ภาคการเกษตรมีทุนของสหกรณ์ทั้งสิ้น จำนวน 91,000.86 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2562 ร้อยละ 1.81 มีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 16)

ตารางที่ 16 ทุนของสหกรณ์ภาคการเกษตร จำแนกรายประเภทสหกรณ์

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	ประเภทสหกรณ์			ปี 2563	ปี 2562
	เกษตร	ประมง	นิคม	รวม	รวม
ทุนเรือนหุ้น	66,761.40	270.73	2,629.27	69,661.40	67,193.04
	(23.52)	(23.47)	(21.60)	(23.45)	(23.08)
ทุนสำรอง	17,510.39	157.37	704.26	18,372.02	17,793.98
	(6.17)	(13.64)	(5.79)	(6.18)	(6.11)
ทุนสะสมและอื่น ๆ	3,345.78	(213.90)	(164.44)	2,967.44	4,393.19
	(1.18)	(18.54)	(1.35)	(1.00)	(1.51)
รวมทุนของสหกรณ์	87,617.57	214.20	3,169.09	91,000.86	89,380.21
	(30.87)	(18.57)	(26.04)	(30.63)	(30.70)
รวมหนี้สินและทุน	283,791.59	1,153.61	12,170.83	297,116.03	291,170.35
	(100)	(100)	(100)	(100)	(100)

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บหมายถึงค่าร้อยละ

จากตารางที่ 16 พบว่า ทุนของสหกรณ์ภาคการเกษตรส่วนใหญ่เป็นทุนเรือนหุ้น ร้อยละ 23.45 ของทุนดำเนินงานเมื่อแยกรายประเภทสหกรณ์ ปรากฏว่าสหกรณ์ทั้ง 3 ประเภท มีทุนของสหกรณ์ส่วนใหญ่เป็นทุนเรือนหุ้นทั้งสิ้น

6. ประสิทธิภาพการบริหารงานของสหกรณ์

จากประเมินประสิทธิภาพการบริหารงานของสหกรณ์ภาคการเกษตรในรอบปี 2563 จะใช้อัตราส่วนทางการเงินเป็นตัววัด ดังนี้ (ตารางที่ 17)

ตารางที่ 17 อัตราส่วนทางการเงินวัดประสิทธิภาพของสหกรณ์ภาคการเกษตร

รายการ	ประเภทสหกรณ์			ปี 2563 รวม	ปี 2562 รวม
	เกษตร	ประมง	นิคม		
สภาพคล่องทางการเงิน (เท่า)	1.02	0.77	1.04	1.02	1.01
ความสามารถในการก่อหนี้ (เท่า)	2.24	4.39	2.84	2.26	2.26
ความสามารถในการใช้สินทรัพย์ (รอบ)	0.49	1.16	0.52	0.50	0.52
ความสามารถในการทำกำไร:-					
อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (%)	1.11	3.59	(1.34)	1.02	1.28
อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของทุน (%)	3.59	27.98	(4.99)	3.33	4.20
อัตรากำไรสุทธิ (%)	2.24	3.09	(2.56)	2.56	2.48

จากตารางที่ 17 ประสิทธิภาพการบริหารงานของสหกรณ์ภาคการเกษตรที่ใช้อัตราส่วนทางการเงินเป็นตัววัด โดยแบ่งการวิเคราะห์เป็น 4 ด้าน ปรากฏผลดังนี้

สภาพคล่องทางการเงิน

สภาพคล่องทางการเงิน จะพิจารณาจากอัตราส่วนระหว่างสินทรัพย์หมุนเวียนต่อหนี้สินหมุนเวียนพบว่า สหกรณ์ภาคการเกษตรมีสภาพคล่องอยู่ในเกณฑ์ดี เนื่องจากมีสัดส่วนของสินทรัพย์หมุนเวียนต่อหนี้สินหมุนเวียนในอัตรา 1.02 เท่า เมื่อแยกรายประเภทสหกรณ์ ปรากฏว่าสหกรณ์นิคมมีอัตราส่วนสภาพคล่องสูงสุด 1.04 เท่า รองลงมาเป็นสหกรณ์การเกษตรอัตรา 1.02 เท่า และสหกรณ์ประมงอัตรา 0.77 เท่า ตามลำดับ แต่อย่างไรก็ตาม พบว่า สินทรัพย์หมุนเวียนของสหกรณ์ภาคการเกษตรส่วนใหญ่เป็นลูกหนี้ถึง ร้อยละ 41.38 ของสินทรัพย์ทั้งสิ้น ดังนั้น สภาพคล่องทางการเงินจึงขึ้นอยู่กับการบริหารลูกหนี้ให้มีประสิทธิภาพเป็นสำคัญ

ความสามารถในการก่อหนี้

ความสามารถในการชำระหนี้ จะพิจารณาเปรียบเทียบอัตราส่วนหนี้สินทั้งสิ้นต่อทุนของสหกรณ์ พบว่า มีอัตราส่วนเท่ากับ 2.26 เท่า แสดงถึง ความสามารถในการชำระหนี้ที่อยู่ในอัตราที่มีความเสี่ยงสูง ต่อเจ้าหนี้ และทุนของสหกรณ์ไม่สามารถคุ้มครองหนี้ได้ เนื่องจากมีหนี้สูงกว่าทุนของสหกรณ์ เมื่อแยก รายประเภทสหกรณ์ ปรากฏว่า สหกรณ์ประมงมีความเสี่ยงในการชำระหนี้ต่อเจ้าหนี้สูงสุด 4.39 เท่า รองลงมาเป็นสหกรณ์นิคมในอัตราส่วน 2.84 เท่า และสหกรณ์การเกษตรในอัตราส่วน 2.24 เท่า ตามลำดับ

ความสามารถในการใช้สินทรัพย์

ความสามารถในการใช้สินทรัพย์ของสหกรณ์ จะพิจารณาอัตราการหมุนของสินทรัพย์เปรียบเทียบ ระหว่างรายได้ธุรกิจหลักกับสินทรัพย์ทั้งสิ้นถัวเฉลี่ย พบว่า มีอัตราการหมุนใช้สินทรัพย์ เท่ากับ 0.50 รอบ ถือว่าอย่างน้อยรอบไปสำหรับอัตราการหมุนใช้สินทรัพย์เพื่อก่อให้เกิดรายได้แก่สหกรณ์ นั้นเป็นเพราะ สหกรณ์มีลูกหนี้ที่มีระยะเวลาชำระคืนนานกว่า 1 ปีขึ้นไปจำนวนมาก เมื่อแยกรายประเภทสหกรณ์ ปรากฏว่า สหกรณ์ประมงมีอัตราการหมุนสูงสุดในอัตรา 1.16 รอบ รองลงมาเป็นสหกรณ์นิคม และ สหกรณ์การเกษตร มีอัตราการหมุนเท่ากับ 0.52 รอบ และ 0.49 รอบ ตามลำดับ

ความสามารถในการทำกำไร

ความสามารถในการทำกำไร จะพิจารณาจากอัตราส่วนระหว่างกำไรสุทธิเทียบกับรายได้ธุรกิจหลัก พบว่า ความสามารถในการทำกำไรของสหกรณ์ภาคการเกษตรอยู่ในอัตรา ร้อยละ 2.56 ซึ่งเป็นอัตรา ค่อนข้างต่ำ เนื่องจากสหกรณ์มีค่าใช้จ่ายรวมต่อรายได้รวมของสหกรณ์ค่อนข้างสูงถึง ร้อยละ 98.02 ส่งผลให้สหกรณ์ภาคการเกษตรมีอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของทุนเพียง ร้อยละ 3.33 และมีอัตรา ผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ร้อยละ 1.02 เมื่อแยกรายประเภทสหกรณ์ ปรากฏว่าสหกรณ์ประมง มีความสามารถทำกำไรได้สูงสุดในอัตรา ร้อยละ 3.09 โดยมีอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของทุน ร้อยละ 27.98 และอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ร้อยละ 3.59 ส่วนสหกรณ์นิคมมีความสามารถในการทำกำไรน้อยที่สุดใน ร้อยละ (2.56)

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิเคราะห์ภาพรวมการดำเนินงานและฐานะการเงินของสหกรณ์ภาคการเกษตร ปี 2563 สามารถสะท้อนภาพการบริหารงานของระบบสหกรณ์ที่น่าสังเกตในหลายประเด็น เพื่อเพิ่มความระมัดระวัง ตลอดจนเพื่อดำเนินการแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนา ก่อนที่ปัญหานั้นจะสะสมจนไม่อาจแก้ไขได้ทันเหตุการณ์ จึงขอเสนอแนวทางปฏิบัติดังนี้

1. ควรกำหนดนโยบายการติดตามเร่งรัดหนี้สินให้เข้มงวดและต่อเนื่อง รวมถึงระมัดระวังในการให้เครดิต โดยให้มีเอกสารประกอบอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ ตลอดจนการแบ่งกลุ่มและจำแนกอายุของลูกหนี้ ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการเรียกเก็บหนี้ และการเร่งรัดติดตามหนี้ อย่างสัมฤทธิ์ผล และมีประสิทธิภาพ รวมทั้งป้องกันความเสี่ยงต่อการเกิดลูกหนี้ NPL เนื่องจากสินทรัพย์ของสหกรณ์ในภาพรวมส่วนใหญ่เป็นลูกหนี้เงินกู้ยืมของสมาชิกค่อนข้างมาก

2. สหกรณ์ต้องกระจายการดำเนินงานของสหกรณ์ในทุกๆ ด้านอย่างครบวงจร และเหมาะสมสมดุลกัน เพื่อกระจายความเสี่ยงและเกิดประโยชน์ต่อมวลสมาชิกอย่างแท้จริงด้วย เนื่องจากการบริหารงานที่ผ่านมาจะเน้นอยู่ 2 ธุรกิจหลัก คือ ธุรกิจการให้สินเชื่อ ซึ่งส่วนใหญ่มีระยะเวลาให้สินเชื่อ นานกว่า 1 ปี ขึ้นไป และธุรกิจการรับฝากเงิน ซึ่งส่วนใหญ่รับฝากประเภทออมทรัพย์ที่มีระยะฝากสั้น (1 ปี) ค่อนข้างมาก อันเป็นภาระผูกพันทางการเงินแก่สหกรณ์

3. สหกรณ์ต้องมีระบบการควบคุมภายในเพื่อตรวจสอบ ติดตามการใช้จ่ายของสหกรณ์ให้เหมาะสมสมดุลกับรายได้ของสหกรณ์อย่างใกล้ชิดเข้มงวด เป็นเพราะการบริหารการเงินที่ผ่านมา สหกรณ์มีค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูงมาก โดยเฉพาะสหกรณ์การเกษตรเมื่ออัตราค่าใช้จ่ายต่อรายได้สูงถึง ร้อย 97.83

4. ควรเร่งระดมเงินทุนภายในเพิ่มขึ้นและลดการก่อหนี้ในระยะสั้นจากภายนอก เพื่อลดความเสี่ยงต่อฐานะความมั่นคงทางการเงินของสหกรณ์ นอกจากนี้ ควรพิจารณาเงินทุนที่ได้มา ให้เหมาะสมกับแหล่งที่จะใช้เงินทุน เช่น เงินทุนได้มาในระยะสั้น ควรใช้เพื่อการลงทุนในระยะสั้น และถ้าเงินทุนนั้นได้มาในระยะยาว ควรใช้ลงทุนในระยะยาวให้สอดคล้องสมดุลกัน เพื่อป้องกันความเสี่ยงกับสหกรณ์ เนื่องจากหนี้สินของสหกรณ์ส่วนใหญ่เป็นการก่อหนี้ในระยะสั้น (1 ปี)

5. ทั้งฝ่ายจัดการ ฝ่ายบริหารงานของสหกรณ์ ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างๆ ต้องรู้จักนำข้อมูลทางการเงินของสหกรณ์มาใช้ประกอบการวางแผน ตัดสินใจ เพื่อการบริหารงานสหกรณ์

6. สหกรณ์ต้องสร้างจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมกันทำธุรกิจ เพื่อองค์กรที่เข้มแข็งให้เป็นพลังอำนาจต่อรองของมวลสมาชิก โดยให้ความรู้ความเข้าใจหน้าที่ บทบาท นโยบาย การมีวินัยทางการเงิน ตลอดจนแนวทางการดำเนินงานของสหกรณ์แก่สมาชิกทุกคน เพื่อร่วมกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

สหกรณ์การเกษตร

สหกรณ์การเกษตร

บทสรุป

จากผลการรวบรวมข้อมูลของสหกรณ์การเกษตรในรอบปี 2563 ซึ่งได้สรุปผลการดำเนินงาน และฐานะการเงิน ตลอดจนผลการวิเคราะห์ด้านการเงินของสหกรณ์ในภาพรวม ดังนี้

ผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร จำนวน 3,002 แห่ง ลดลงจากปีก่อนร้อยละ 1.93 มีสมาชิกทั้งสิ้น 6,261,625 คน ลดลงจากปีก่อนร้อยละ 1.05 การดำเนินธุรกิจในรอบปี 2563 มีมูลค่าทั้งสิ้น 280,717.98 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อนร้อยละ 0.77 โดยเป็นการให้บริการสินเชื่อสูงสุดร้อยละ 34.74 ของมูลค่าธุรกิจทั้งสิ้น การดำเนินงานภายในรอบปีก่อนให้เกิดกำไรสุทธิทั้งสิ้น 3,119.25 ล้านบาท ซึ่งลดลงจากปีก่อนร้อยละ 13.85 พิจารณาในภาพรวมในการดำเนินงานที่ก่อให้เกิดผลกำไรสุทธิของสหกรณ์การเกษตรจะมีจำนวนลดลงจากปีก่อน ร้อยละ 0.97 ในขณะที่สหกรณ์การเกษตรที่ดำเนินงานมีผลขาดทุนสุทธิมีจำนวนเพิ่มขึ้นจากปีก่อน ร้อยละ 22.06

สำหรับทุนดำเนินงานของสหกรณ์ จำนวน 283,791.59 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 2.07 พบว่า เป็นหนี้สินร้อยละ 69.13 เปรียบเทียบกับปีก่อนอัตราการเติบโตของหนี้สินเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.16 โดยเป็นเงินรับฝากสูงสุดร้อยละ 33.64 ส่วนใหญ่เป็นเงินที่รับฝากจากสมาชิกร้อยละ 30.23 รองลงมา เป็นเงินกู้ยืมร้อยละ 30.22 และจากทุนของสหกรณ์เองร้อยละ 30.87 ซึ่งเป็นการลงทุนซื้อหุ้นสหกรณ์ของสมาชิกเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.61 ส่งผลให้การเติบโตของทุนของสหกรณ์ 1.88 ด้านการรักษาทุนสำรองของสหกรณ์ในรอบปี 2563 เท่ากับ 0.06 เท่า มีอัตราการเติบโต 3.63 ส่งผลให้ผลตอบแทนต่อส่วนของทุน เท่ากับ 3.59 ผลจากการทำธุรกรรมของสมาชิกทั้งด้านการฝากเงินและซื้อหุ้นของสหกรณ์เพิ่มขึ้นในระหว่างปีก่อนให้เกิดการออมเงินของสมาชิก จำนวน 152,551.91 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 4.32 คิดเป็นเงินออมเฉลี่ยต่อสมาชิก จำนวน 24,362.99 บาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 5.43

ในการดำเนินงานสหกรณ์ได้นำเงินทุนที่ได้มาไปลงทุนในรูปแบบต่างๆ ทั้งที่ก่อให้เกิดรายได้และไม่ก่อให้เกิดรายได้ ส่วนใหญ่เป็นการลงทุนเพื่อให้บริการแก่สมาชิกของสหกรณ์เองถึงร้อยละ 76.09 เป็นการให้สินเชื่อแก่สมาชิกในระยะสั้นที่ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี ร้อยละ 57.56 ซึ่งสมาชิกได้นำเงินกู้ยืมดังกล่าวไปใช้เพื่อประกอบอาชีพด้านการเกษตร ชำระหนี้สินเดิม และใช้จ่ายในครัวเรือน วันสิ้นปีมีหนี้สินของสมาชิกทั้งสิ้น 192,309.35 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 2.89 คิดเป็นหนี้สินเฉลี่ยต่อสมาชิก 30,712.37 บาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 3.99 เมื่อเปรียบเทียบระหว่างเงินออมของสมาชิก และหนี้สินของสมาชิกจะเห็นว่า สหกรณ์การเกษตรมีอัตราเงินออมเฉลี่ยต่อสมาชิกน้อยกว่าอัตราหนี้เฉลี่ย

ต่อสมาชิก 6,349.38 บาทต่อคน ซึ่งมีอัตราลดลงจากปีก่อน ร้อยละ 1.21 ทั้งนี้สหกรณ์มีการบริหารจัดการด้านการติดตามหนี้จากสมาชิกให้เป็นไปตามเงื่อนไข ทำให้สามารถเรียกเก็บหนี้ได้ตามกำหนด ร้อยละ 60.11 เกิดภาวะหนี้ค้างร้อยละ 39.89 ดังนั้น สหกรณ์การเกษตรจึงควรเฝ้าระวังไม่ให้เกิดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องทางการเงิน รวมทั้ง การลงทุนในสินทรัพย์หมุนเวียนที่ก่อให้เกิดรายได้ด้านการลงทุนต่างๆ การฝากเงินกับสหกรณ์อื่น ควรพิจารณาถึงความคุ้มค่าและที่สำคัญความเสี่ยงและปัญหาในการ ใถ่ถอน เมื่อเกิดภาวะขาดสภาพคล่องทางการเงิน แม้ว่าจะได้รับผลตอบแทนที่สูงก็ตาม ทั้งนี้สหกรณ์ควรจะได้ศึกษาข้อมูลจากสถานะเศรษฐกิจทางการเงินที่ผู้สอบบัญชีได้ตรวจสอบบัญชีประจำปี เป็นตัวชี้การเปลี่ยนแปลงการบริหารในอนาคต เพื่อป้องกันความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงิน

รายงานผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของสหกรณ์การเกษตร ปี 2563 เป็นรายงานสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินในภาพรวมของสหกรณ์การเกษตร (ไม่รวมชุมนุมสหกรณ์การเกษตร) โดยรวบรวมข้อมูลรายงานการสอบบัญชีสหกรณ์การเกษตรที่ดำเนินธุรกิจ ไม่ดำเนินธุรกิจ และหยุดดำเนินธุรกิจประมวลผลข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2563 ดังนี้

1. จำนวนสหกรณ์

ณ วันสิ้นปี สหกรณ์การเกษตรมีจำนวนทั้งสิ้น จำนวน 3,002 แห่ง ลดลงจากปีก่อน 59 แห่ง หรือลดลงร้อยละ 1.93 โดยสหกรณ์การเกษตรทั่วไปมีจำนวนสูงสุดคิดเป็น ร้อยละ 56.40 ของจำนวนสหกรณ์ทั้งสิ้น รองลงมาคือ สหกรณ์การเกษตรกองทุนสวนยาง และสหกรณ์การเกษตรผู้ใช้น้ำ คิดเป็น ร้อยละ 17.36 และ 12.29 ของจำนวนสหกรณ์ทั้งสิ้น ตามลำดับ

ตารางที่ 1 จำนวนสหกรณ์การเกษตรจำแนกตามประเภทย่อย ปี 2562 - 2563

ประเภทย่อย	จำนวนสหกรณ์					
	ปี 2563		ปี 2562		เพิ่มขึ้น/(ลดลง)	
	แห่ง	ร้อยละ	แห่ง	ร้อยละ	แห่ง	ร้อยละ
สก.การเกษตรทั่วไป	1,693	56.40	1,709	55.83	(16)	(0.94)
สก.กองทุนสวนยาง	521	17.36	535	17.48	(14)	(2.62)
สก.ผู้ใช้น้ำ	369	12.29	388	12.68	(19)	(4.90)
สก.การเกษตรปฏิรูปที่ดิน	136	4.53	135	4.41	(1)	(0.74)
สก.ผู้เลี้ยงสัตว์	104	3.46	108	3.53	(4)	(3.70)
สก.โคนม	90	3.00	94	3.07	(4)	(4.26)
สก.เพื่อการตลาดลูกค้า ธกส.	76	2.53	75	2.45	(1)	(1.33)
สก.การเกษตรสมาชิกรายย่อย	13	0.43	17	0.55	(4)	(23.53)
รวมสหกรณ์ทั้งสิ้น	3,002	100	3,061	100	(59)	(1.93)

2. จำนวนสมาชิก

สหกรณ์การเกษตรมีสมาชิกทั้งสิ้น 6,261,625 คน ลดลงจากปีก่อน 66,601 คน หรือลดลงร้อยละ 1.05 พิจารณาเปรียบเทียบในระหว่างปี พบว่า จำนวนสมาชิกในแต่ละประเภทย่อยของสหกรณ์การเกษตรมีส่วนที่ใกล้เคียงกับปีก่อน

ตารางที่ 2 จำนวนสมาชิกของสหกรณ์การเกษตรจำแนกตามประเภทย่อย ปี 2562 - 2563

รูปแบบย่อยสหกรณ์	จำนวนสมาชิก (คน)					
	ปี 2563		ปี 2562		เพิ่มขึ้น/(ลดลง)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สก.การเกษตรทั่วไป	2,137,755	34.14	2,165,281	34.21	(27,526)	(1.27)
สก.กองทุนสวนยาง	109,914	1.76	112,556	1.78	(2,642)	(2.35)
สก.ผู้ใช้น้ำ	83,291	1.33	88,657	1.40	(5,366)	(6.05)
สก.ปฏิรูปที่ดิน	70,271	1.12	70,107	1.11	164	0.23
สก.เลี้ยงสัตว์	21,910	0.35	22,581	0.36	(671)	(2.97)
สก.โคนม	19,135	0.31	19,389	0.31	(254)	(1.31)
สก.เพื่อการตลาดลูกค้า ธกส.	3,814,066	60.91	3,842,042	60.71	(27,976)	(0.73)
สก.สมาชิกรายย่อย	5,283	0.08	7,613	0.12	(2,330)	(30.610)
รวมทั้งสิ้น	6,261,625	100	6,328,226	100	(66,601)	(1.05)

3. การถือหุ้นของสมาชิก

สมาชิกของสหกรณ์การเกษตรมีการลงทุนในหุ้นเรือนหุ้นของสหกรณ์ เพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียนในการดำเนินธุรกิจ โดยมีหุ้นเรือนหุ้นทั้งสิ้น จำนวน 66,761.40 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน จำนวน 2,323.51 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.61 โดยสหกรณ์การเกษตรทั่วไปมีจำนวนสูงสุด ร้อยละ 88.72 ของมูลค่าหุ้นเรือนหุ้นทั้งสิ้น

ตารางที่ 3 จำนวนหุ้นเรือนหุ้นของสหกรณ์การเกษตรจำแนกตามประเภทย่อย ปี 2562 - 2563

รูปแบบย่อยสหกรณ์	จำนวนสมาชิก (คน)					
	ปี 2563		ปี 2562		เพิ่มขึ้น/(ลดลง)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สก.การเกษตรทั่วไป	59,230.49	88.72	57,153.14	88.70	2,077.35	3.63
สก.กองทุนสวนยาง	738.22	1.11	721.86	1.12	16.36	2.27
สก.ผู้ใช้น้ำ	621.08	0.93	609.42	0.95	11.66	1.91
สก.ปฏิรูปที่ดิน	1,211.90	1.82	1,142.86	1.77	69.04	6.04
สก.เลี้ยงสัตว์	162.66	0.24	147.66	0.23	15.00	10.16
สก.โคนม	1,885.43	2.82	1,768.58	2.74	116.85	6.61
สก.เพื่อการตลาดลูกค้า ชกส.	2,893.43	4.33	2,874.89	4.46	18.54	0.64
สก.สหัชชารายย่อย	18.19	0.03	19.48	0.03	(1.29)	(6.62)
รวมทั้งสิ้น	66,761.40	100	64,437.89	100	2,323.51	3.61

4. การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์

สหกรณ์การเกษตรดำเนินธุรกิจรวม 6 ด้าน มีมูลค่าการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ในรอบปีทั้งสิ้น 280,717.98 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน 2,171.18 ล้านบาท หรือลดลง ร้อยละ 0.77 ธุรกิจที่มีมูลค่ารวมสูงสุด คือธุรกิจการให้สินเชื่อ ร้อยละ 34.74 รองลงมาเป็น ธุรกิจการรับฝากเงิน ร้อยละ 23.91 ของมูลค่าธุรกิจทั้งสิ้นรายละเอียดมีดังนี้

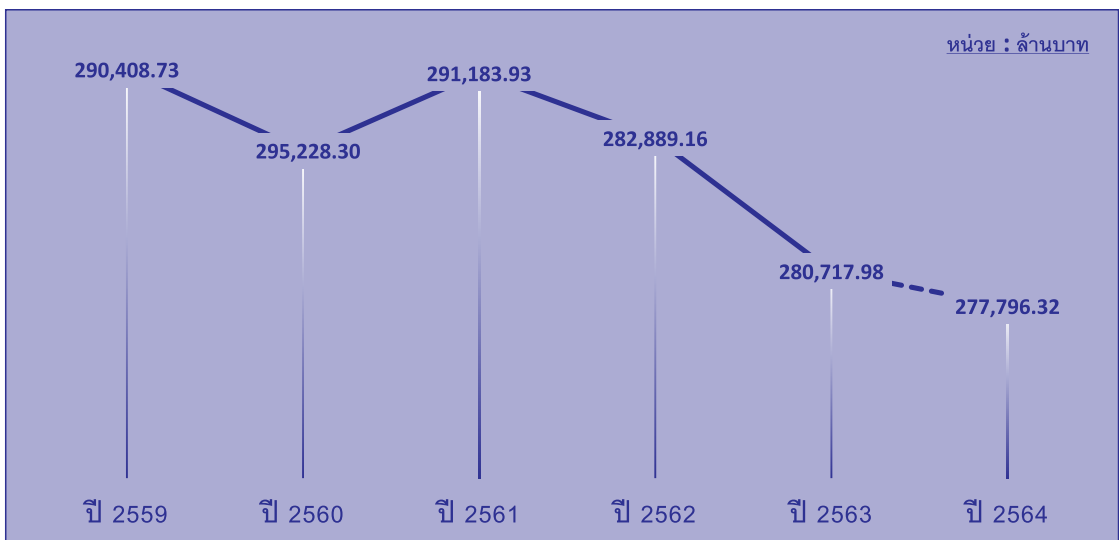
ตารางที่ 4 มูลค่าการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรจำแนกตามประเภทธุรกิจ และประเภทย่อย ปี 2562 - 2563

ประเภทย่อย	มูลค่าธุรกิจ (ล้านบาท)							รวม ปี 2562	เพิ่มขึ้น/ (ลดลง) ร้อยละ
	ปี 2563								
	สินเชื่อ	รับฝากเงิน	จัดหาสินค้า	รวบรวม	แปรรูป	บริการ และ ส่งเสริม	รวม		
สก.การเกษตรทั่วไป	92,024.54	64,409.47	31,731.60	22,804.60	4,333.35	232.89	215,536.45	217,563.20	(2,026.75)
ร้อยละ	42.70	29.88	14.72	10.58	2.01	0.11	100	100	(0.93)
สก.กองทุนสวนยาง	418.65	269.08	365.38	6,720.73	4,314.71	2.37	12,090.92	11,919.14	171.78
ร้อยละ	3.46	2.23	3.02	55.58	35.69	0.02	100	100	1.44
สก.ผู้ใช้น้ำ	1,115.80	305.36	560.38	1,272.44	15.91	46.77	3,316.66	3,277.76	38.90
ร้อยละ	33.64	9.21	16.90	38.36	0.48	1.41	100	100	1.19
สก.การเกษตรปฏิรูปที่ดิน	2,461.62	959.61	1,187.26	3,321.24	867.60	3.69	8,801.02	8,260.81	540.21
ร้อยละ	27.97	10.90	13.49	37.74	9.86	0.04	100	100	6.54
สก.ผู้เลี้ยงสัตว์	170.92	85.75	468.90	331.85	450.87	23.13	1,531.42	1,642.16	(110.74)
ร้อยละ	11.16	5.60	30.62	21.67	29.44	1.51	100	100	(6.74)
สก.โคนม	1,129.43	1,092.74	5,868.66	10,490.51	4,539.20	23.39	23,143.93	22,208.75	935.18
ร้อยละ	4.88	4.72	25.36	45.33	19.61	0.10	100	100	4.21
สก.เพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส.	161.33	0.65	3,711.13	11,857.60	482.80	2.27	16,215.78	17,944.50	(1,728.72)
ร้อยละ	1.00	-	22.89	73.12	2.98	0.01	100	100	(9.63)
สก.สมาชิกรายย่อย	36.73	2.04	15.69	26.39	0.68	0.27	81.80	72.84	8.96
ร้อยละ	44.90	2.50	19.18	32.26	0.83	0.33	100	100	12.30
รวมมูลค่าธุรกิจปี 2563	97,519.02	67,124.70	43,909.00	56,825.36	15,005.12	334.78	280,717.98	282,889.16	(2,171.18)
ร้อยละ	34.74	23.91	15.64	20.24	5.35	0.12	100	100	(0.77)
รวมมูลค่าธุรกิจปี 2562	95,931.08	68,884.12	47,214.97	55,271.18	15,242.63	345.18	282,889.16		
ร้อยละ	33.91	24.35	16.69	19.54	5.39	0.12	100		
อัตราเพิ่ม (ลด) จากปีก่อน	1,587.94	(1,759.42)	(3,305.97)	1,554.18	(237.51)	(10.40)	(2,171.18)		
ของธุรกิจแต่ละด้าน (ร้อยละ)	1.65	(2.55)	(7.00)	2.81	(1.56)	(3.01)	(0.77)		

พิจารณาอัตราการเติบโตของมูลค่าธุรกิจของสหกรณ์ตามประเภทย่อย พบว่า ในระหว่างปี สหกรณ์การเกษตรทั่วไป สหกรณ์ผู้เลี้ยงสัตว์ และสหกรณ์เพื่อการตลาดลูกค้า ชกส. อัตราการเติบโตของมูลค่าธุรกิจหดตัวลงถึง ร้อยละ 0.93 , 6.74 และร้อยละ 9.63 ตามลำดับ หากพิจารณาเฉพาะธุรกิจพบว่า สหกรณ์ที่มีสัดส่วนการดำเนินธุรกิจด้านรวบรวมผลิตผลมากที่สุด ได้แก่ สหกรณ์เพื่อการตลาดลูกค้า ชกส. สหกรณ์กองทุนสวนยาง สหกรณ์โคนม และสหกรณ์ปฏิรูปที่ดิน ร้อยละ 73.12 , 55.58 , 45.33 , 38.36 และร้อยละ 37.74 ตามลำดับ ในขณะที่สหกรณ์การเกษตรทั่วไป และสหกรณ์สมาชิก รายย่อยมีสัดส่วนการดำเนินธุรกิจด้านสินเชื่อสูงสุด ร้อยละ 42.70 และ 44.90 ส่วนสหกรณ์ผู้เลี้ยงสัตว์ ดำเนินธุรกิจด้านจัดหาสินค้ามาจำหน่ายสูงสุด ร้อยละ 30.62

สรุป ผลจากการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรที่ผ่านมา ในรอบ 5 ปี (ปี 2559-ปี 2563) จะเห็นได้ว่า มูลค่าธุรกิจของสหกรณ์มีอัตราเพิ่มขึ้น-ลดลงสลับกัน และคาดการณ์ว่าปี 2564 สหกรณ์การเกษตรจะมีมูลค่าธุรกิจหดตัวลง จำนวน 277,796.32 ล้านบาท หรือลดลง 1.04

ภาพที่ 1 มูลค่าธุรกิจรวมในรอบ 5 ปี (2559-2563) และคาดการณ์ปี 2564

รายละเอียดการดำเนินงานธุรกิจของสหกรณ์การเกษตร

1) ธุรกิจสินเชื่อ

สหกรณ์การเกษตรให้สินเชื่อแก่สมาชิกในระหว่างปีทั้งสิ้น จำนวน 97,519.02 ล้านบาท หรือ ร้อยละ 34.74 ของมูลค่าธุรกิจรวมทั้งสิ้น เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ร้อยละ 1.65 โดยสหกรณ์การเกษตรทั่วไป มีการให้บริการสินเชื่อมากที่สุด ร้อยละ 94.37 รายละเอียดการให้สินเชื่อ ดังนี้

1.1) เงินให้กู้ยืมแก่สมาชิก

ระหว่างปีให้เงินกู้แก่สมาชิกจำนวน 95,887.10 ล้านบาท หรือร้อยละ 98.33 ของเงินให้กู้ระหว่างปีทั้งสิ้น เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 2,186.37 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.33 ณ โดยสหกรณ์การเกษตรทั่วไปให้กู้ระหว่างปีสูงสุด ร้อยละ 94.32 รองลงมาคือ สหกรณ์การเกษตรปฏิรูปที่ดิน ร้อยละ 2.53 ของเงินให้กู้แก่สมาชิกระหว่างปี ณ วันสิ้นปี มีเงินให้กู้แก่สมาชิกคงเหลือ 181,483.90 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ร้อยละ 2.66

1.2) เงินให้กู้ยืมแก่สหกรณ์อื่น

ระหว่างปีให้เงินกู้แก่สหกรณ์อื่นจำนวน 1,631.92 ล้านบาท หรือร้อยละ 1.67 ของเงินให้กู้ระหว่างปีทั้งสิ้น ลดลงจากปีก่อน 598.43 ล้านบาท หรือลดลง ร้อยละ 26.83 ณ วันสิ้นปี มีเงินให้กู้ยืมแก่สหกรณ์อื่นคงเหลือ 1,519.65 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน 156.66 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 9.35

2) การรับฝากเงิน

การรับฝากเงินเป็นแหล่งที่สามารถระดมเงินทุนโดยส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการออมเงิน โดยการสะสมและฝากเงินไว้กับสหกรณ์เพื่อไว้ใช้จ่ายในอนาคต ซึ่งสหกรณ์จะคำนวณดอกเบี้ยของต้นเงินที่ฝากไว้ตามอัตรา และเงื่อนไขของประเภทเงินฝาก การระดมเงินฝากของสหกรณ์ยังเป็นอีกวิธีหนึ่งที่ทำให้สหกรณ์มีเงินทุนไว้หมุนเวียนในกิจการ ซึ่งจัดเป็นแหล่งเงินทุนภายในที่เป็นหนี้สินหมุนเวียนของสหกรณ์โดยมีดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นจ่ายให้กับสมาชิก ถือเป็นแหล่งเงินทุนที่ต้นทุนต่ำกว่าแหล่งอื่น สหกรณ์การเกษตรมีเงินรับฝากระหว่างปี จำนวน 67,124.70 ล้านบาท หรือร้อยละ 23.91 ของมูลค่าธุรกิจรวมทั้งสิ้น ลดลงจากปีก่อน 1,759.42 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 2.55 ประกอบด้วย เงินรับฝากออมทรัพย์ เงินรับฝากออมทรัพย์พิเศษ และเงินรับฝากประจำ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเงินรับฝากจากสมาชิกจำนวน 55,847.76 ล้านบาท หรือร้อยละ 83.20 ของเงินรับฝากระหว่างปีทั้งสิ้น ณ วันสิ้นปีสหกรณ์การเกษตรมีเงินรับฝากคงเหลือจำนวน 95,471.87 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ร้อยละ 3.59 ประกอบด้วย เงินรับฝากจากสมาชิก ร้อยละ 89.86 เงินรับฝากจากสหกรณ์อื่น ร้อยละ 4.83 และเงินรับฝากจากที่อื่นๆ ร้อยละ 5.31 รายละเอียดการรับฝากเงิน ดังนี้

2.1) รับฝากเงินจากสมาชิก

ระหว่างปีรับฝากเงินจากสมาชิกจำนวน 55,847.76 ล้านบาท หรือร้อยละ 83.20 ของเงินรับฝากระหว่างปีทั้งสิ้น ลดลงจากปีก่อน 1,701.17 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 2.96 สิ้นปีมีเงินรับฝากจากสมาชิกคงเหลือ 85,790.51 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 3,999.03 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.89

2.2) รับฝากเงินจากสหกรณ์อื่น

ระหว่างปีรับฝากเงินจากสหกรณ์อื่นจำนวน 3,783.32 ล้านบาท หรือร้อยละ 5.64 ของเงินรับฝากระหว่างปีทั้งสิ้น ลดลงจากปีก่อน 486.76 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 11.40 สิ้นปีมีเงินรับฝากจากสหกรณ์อื่นคงเหลือ 4,611.30 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน 275.38 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 5.64

2.3) รับฝากเงินจากอื่นๆ

ระหว่างปีรับฝากเงินจากบุคคลอื่นที่ไม่ใช่สมาชิกและไม่ใช่สหกรณ์อื่นรวมทั้งสิ้น 7,493.62 ล้านบาท หรือร้อยละ 11.16 ของเงินรับฝากระหว่างปีทั้งสิ้น เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 428.51 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.07 สิ้นปีมีเงินรับฝากจากอื่นๆ คงเหลือ 5,070.06 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน 414.45 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 7.56

3) การจัดหาสินค้ามาจำหน่าย

การจัดหาสินค้ามาจำหน่ายเป็นธุรกิจที่จัดขึ้นเพื่อแก้ปัญหาให้สมาชิกหรือเกษตรกรสามารถซื้อสินค้าที่จะนำมาเป็นต้นทุนในการผลิต ตลอดจนเครื่องอุปโภคบริโภคให้ได้ในราคาที่เหมาะสม ไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบจากพ่อค้าในด้านราคาและคุณภาพ อีกทั้งสมาชิกจะได้เงินเฉลี่ยคืนจากธุรกิจหากสหกรณ์มีผลกำไรจากการดำเนินงานในรอบปี ตามส่วนที่สมาชิกได้ซื้อสินค้าจากสหกรณ์

ในระหว่างปีสหกรณ์การเกษตรได้จัดหาสินค้ามาจำหน่ายจำนวน 43,909.00 ล้านบาท หรือร้อยละ 15.64 ของมูลค่าธุรกิจรวมทั้งสิ้น ลดลงจากปีก่อน 3,305.97 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 7.00 โดยจำหน่ายสินค้าของสหกรณ์เป็นทั้งเงินสดและให้สินเชื่อ สิ้นปีสหกรณ์มีลูกหนี้การค้าจำนวน 10,766.85 ล้านบาท ซึ่งได้ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญไว้จำนวน 1,511.40 ล้านบาท สินค้าที่จำหน่ายได้มากที่สุด คือ สินค้าประเภทน้ำมันมูลค่า 23,107.77 ล้านบาท รองลงมาคือสินค้าประเภทการเกษตรมูลค่า 16,749.63 ล้านบาท และสินค้าทั่วไปมูลค่า 3,889.42 ล้านบาท ตามลำดับ

4) การรวบรวมผลผลิต

ผลผลิตของสมาชิกที่เก็บเกี่ยวแล้ว หากนำไปจำหน่ายให้พ่อค้า สมาชิกอาจถูกกดราคา ถูกเอาเปรียบในเรื่องการชั่ง ตวง วัด ดังนั้น สหกรณ์จึงเป็นแหล่งที่สามารถจะรวบรวมผลผลิตของสมาชิก เพื่อเป็นผู้จัดการขายผลผลิตแทนสมาชิกแต่ผู้เดียว อันจะทำให้ได้ราคาดีและเหมาะสม เนื่องจากสหกรณ์ มีอำนาจในการต่อรองราคากับพ่อค้าได้มากกว่าตัวของสมาชิกจะนำไปจำหน่ายเองโดยลำพัง

ระหว่างปีสหกรณ์การเกษตรได้รวบรวมผลผลิต/ผลิตภัณฑ์ทั้งสิ้นจำนวน 56,825.36 ล้านบาท หรือร้อยละ 20.24 ของมูลค่าธุรกิจรวมทั้งสิ้น เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 1,554.18 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.81 ผลผลิตที่รวบรวมได้สูงสุด ได้แก่ ข้าวเปลือก รองลงมาคือยางพาราและน้ำมันดิบ ตามลำดับ

5) การแปรรูปผลผลิต

การแปรรูปผลผลิต เป็นกิจกรรมหนึ่งที่มีจุดประสงค์เพื่อช่วยแก้ปัญหาในการประกอบอาชีพ ของสมาชิก เกิดจากการที่สมาชิกเก็บรวบรวมผลผลิตแล้วนำไปแปรรูปให้เกิดมูลค่าเพิ่มขึ้นของผลผลิต เพื่อจะได้นำไปจำหน่ายให้ราคาที่ดีขึ้น

ระหว่างปีสหกรณ์การเกษตรได้มีการแปรรูปผลผลิตทั้งสิ้นจำนวน 15,005.12 ล้านบาท หรือ ร้อยละ 5.35 ของมูลค่าธุรกิจรวมทั้งสิ้น ลดลงจากปีก่อน 237.51 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 1.56 ผลผลิตที่นำมาแปรรูปให้ได้มูลค่ามากที่สุดได้แก่ ผลผลิตการเกษตร 7,237.17 ล้านบาท รองลงมาคือ ผลผลิตปศุสัตว์ 3,952.09 ล้านบาท และผลผลิต/ผลิตภัณฑ์อื่น 3,797.63 ล้านบาท

6) การให้บริการและส่งเสริมการเกษตร

การให้บริการและส่งเสริมการเกษตร เป็นกิจกรรมหนึ่งที่มีจุดประสงค์เพื่อช่วยแก้ปัญหาในการ ประกอบอาชีพของสมาชิก โดยให้บริการต่างๆ ซึ่งมีค่าบริการในราคาพอสมควรระหว่างปีสหกรณ์การเกษตร ให้บริการและส่งเสริมการเกษตรแก่สมาชิกจำนวน 344.78 ล้านบาท หรือร้อยละ 0.12 ของมูลค่าธุรกิจ รวมทั้งสิ้น ลดลงจากปีก่อน 10.40 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 3.01

5. ผลการดำเนินงานของสหกรณ์

ตารางที่ 5 ผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรจำแนกตามประเภทย่อย ปี 2563

ประเภทย่อย	ผลการดำเนินงาน (ล้านบาท)								กำไร (ขาดทุน) สุทธิ ร้อยละ
	รายได้				ค่าใช้จ่าย				
	ธุรกิจหลัก	เฉพาะ ธุรกิจ	อื่นๆ	รวม	ต้นทุน	เฉพาะ ธุรกิจ	อื่นๆ	รวม	
สก.การเกษตรทั่วไป	75,069.38	2,050.32	1,312.94	78,432.64	61,468.19	6,710.81	6,813.54	74,992.54	3,440.10
ร้อยละ	95.71	2.61	1.68	100	78.37	8.55	8.69	95.61	4.39
สก.กองทุนสวนยาง	12,054.92	119.36	61.60	12,235.88	11,680.34	398.19	258.55	12,337.08	(101.20)
ร้อยละ	98.52	0.98	0.50	100	95.46	3.26	2.11	100.83	(0.83)
สก.ผู้ใช้น้ำ	2,143.92	32.38	15.56	2,191.86	1,903.10	189.83	126.84	2,219.77	(27.91)
ร้อยละ	97.81	1.48	0.71	100	86.82	8.66	5.79	101.27	(1.27)
สก.การเกษตรปฎิรูปที่ดิน	5,881.98	76.70	21.55	5,980.23	5,317.64	461.26	160.59	5,939.49	40.74
ร้อยละ	98.36	1.25	0.36	100	88.92	7.71	2.69	99.32	0.68
สก.ผู้เลี้ยงสัตว์	1,408.43	48.42	7.13	1,463.98	1,254.45	146.15	64.50	1,465.10	(1.12)
ร้อยละ	96.21	3.31	0.49	100	85.69	9.98	4.41	100.08	(0.08)
สก.โคนม	25,908.03	342.12	59.88	26,310.03	23,504.10	2,132.57	664.15	26,300.82	9.21
ร้อยละ	98.47	1.30	0.23	100	89.34	8.11	2.52	99.97	0.03
สก.เพื่อการตลาดลูกค้า อ.ก.ส.	16,512.74	279.23	120.59	16,912.56	16,051.28	770.76	332.03	17,154.07	(241.51)
ร้อยละ	97.64	1.65	0.71	100	94.91	4.56	1.96	101.43	(1.43)
สก.สมาชิกรายย่อย	48.99	0.62	0.32	49.93	41.83	2.03	5.13	48.99	0.94
ร้อยละ	98.12	1.24	0.64	100	83.78	4.07	10.27	98.12	1.88
รวมผลการดำเนินงานปี 2562	139,028.39	2,949.15	1,599.57	143,577.11	121,220.93	10,811.60	8,425.33	140,457.86	3,119.25
ร้อยละ	96.83	2.05	1.12	100	84.43	7.53	5.87	97.83	2.17
รวมผลการดำเนินงานปี 2561	140,604.06	2,533.87	1,434.50	144,572.43	122,361.83	10,282.38	8,307.61	140,951.82	3,620.61
ร้อยละ	97.26	1.75	0.99	100	84.64	7.11	5.75	97.50	2.50
อัตราเพิ่ม (ลด) จากปีก่อน	(1,575.67)	415.28	165.07	(995.32)	(1,140.90)	529.22	117.72	(493.96)	(501.36)
ร้อยละ	(1.12)	16.39	11.51	(0.69)	(0.93)	5.15	1.42	(0.35)	(13.85)

รายละเอียดผลการดำเนินงาน มีดังนี้

3.3.1 รายได้

การดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรปี 2563 มีรายได้รวมทั้งสิ้น 143,577.11 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน 995.32 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 0.69 ประกอบด้วย รายได้ธุรกิจหลัก 139,028.39 ล้านบาท รายได้เฉพาะธุรกิจ 2,949.15 ล้านบาท และรายได้อื่นๆ 1,599.57 ล้านบาท หากพิจารณาจากรายได้ทั้งสิ้น พบว่า รายได้ส่วนใหญ่ได้มาจากธุรกิจหลักของสหกรณ์ ร้อยละ 96.83 ลดลงจากปีก่อน ร้อยละ 1.12

หากพิจารณาตามประเภทย่อยของสหกรณ์การเกษตร พบว่า สหกรณ์ทุกประเภท มีรายได้ธุรกิจหลักมากกว่า ร้อยละ 90 ของรายได้ทั้งสิ้น ซึ่งสหกรณ์กองทุนสวนยางมีสัดส่วนสูงสุด ร้อยละ 98.52 รองลงมาคือสหกรณ์โคนม และสหกรณ์ปฏิรูปที่ดิน มีสัดส่วน ร้อยละ 98.47 และ 98.36 ตามลำดับ

3.3.2 ค่าใช้จ่าย

การดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรปี 2563 มีค่าใช้จ่ายรวมทั้งสิ้น 140,457.86 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน 493.96 ล้านบาท หรือลดลง ร้อยละ 0.35 ประกอบด้วย ต้นทุนของธุรกิจหลัก 121,220.93 ล้านบาท ค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจ 10,811.60 ล้านบาท และค่าใช้จ่ายอื่นๆ 8,425.33 ล้านบาท หากพิจารณาจากค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น พบว่า ค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่เป็นต้นทุนจากธุรกิจหลักสหกรณ์ คิดเป็น ร้อยละ 84.43 ของรายได้ทั้งสิ้น เมื่อเปรียบเทียบกับต้นทุนของแต่ละประเภทย่อยจะพบว่า สหกรณ์การเกษตร เพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. , สหกรณ์ผู้ใช้น้ำ , สหกรณ์กองทุนสวนยาง และสหกรณ์ผู้เลี้ยงสัตว์ มีอัตรา ค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นสูงกว่ารายได้ทั้งสิ้น ร้อยละ 101.43 , 101.27 , 100.83 และ 100.08 ตามลำดับ ส่งผลให้ สหกรณ์ดังกล่าวเกิดผลขาดทุนสุทธิร้อยละ 1.43 , 1.27 , 0.83 และ 0.08 ตามลำดับ

ดังนั้น ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญในการบริหารจัดการต้นทุนและค่าใช้จ่ายที่เกินความจำเป็น เห็นได้จากค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจ ที่เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ร้อยละ 5.15 และหามาตรการเพิ่มรายได้ให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้เกิดผลกำไรสุทธิที่เพิ่มขึ้น

3.3.3 กำไร (ขาดทุน) สุทธิประจำปี

การดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรมีผลกำไรสุทธิประจำปี 2563 จำนวน 3,119.25 ล้านบาท หรือร้อยละ 2.17 ของรายได้ทั้งสิ้น ลดลงจากปีก่อน 501.36 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 13.85

สรุป ผลการดำเนินงานในภาพรวมสหกรณ์การเกษตรที่รวบรวมข้อมูลได้ จำนวน 3,002 สหกรณ์ ปรากฏผลการดำเนินงาน ดังนี้

- กำไรสุทธิประจำปี จำนวน 2,053 สหกรณ์ กำไรสุทธิลดลง 93 สหกรณ์ หรือลดลง ร้อยละ 4.33 เป็นเงินจำนวน 5,591.39 ล้านบาท ลดลง 54.57 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 0.97
- ขาดทุนสุทธิประจำปี จำนวน 930 สหกรณ์ ขาดทุนเพิ่มขึ้น 35 สหกรณ์ หรือเพิ่มขึ้น ร้อยละ 3.91 เป็นเงินจำนวน 2,472.14 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 446.79 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 22.06
- ไม่มีผลดำเนินงาน จำนวน 20 สหกรณ์ ลดลงร้อยละ 5.00

6. ฐานะการเงินของสหกรณ์

สหกรณ์การเกษตรจากการรวบรวมข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2563 มีฐานะทางการเงิน ดังนี้

ตารางที่ 6 ฐานะทางการเงินของสหกรณ์การเกษตรจำแนกตามประเภทย่อย ปี 2563

ประเภทย่อย	ฐานะการเงิน (ล้านบาท)								ปี 2562	*เพิ่มขึ้น (ลดลง) ร้อยละ
	ปี 2563							ทุนของ สหกรณ์		
	สินทรัพย์			หนี้สิน						
	หมุนเวียน	ไม่ หมุนเวียน	*รวม	หมุนเวียน	ไม่ หมุนเวียน	รวม				
สก.การเกษตรทั่วไป	158,605.40	89,836.04	248,441.44	158,333.96	11,458.46	169,792.42	78,649.02	243,170.87	5,270.57	
ร้อยละ	63.84	36.16	100	63.73	4.61	68.34	31.66	100	2.17	
สก.กองทุนสวนยาง	2,851.81	1,791.86	4,643.67	2,620.28	878.04	3,498.32	1,145.35	4,551.02	92.65	
ร้อยละ	61.41	38.59	100	56.43	18.91	75.34	24.66	100	2.04	
สก.ผู้ใช้น้ำ	1,857.87	399.27	2,257.14	1,470.78	198.94	1,669.72	587.42	2,278.25	(21.11)	
ร้อยละ	82.31	17.69	100	65.16	8.81	73.97	26.03	100	(0.93)	
สก.การเกษตรปฏิรูปที่ดิน	5,240.70	1,493.70	6,734.40	4,831.60	657.53	5,489.13	1,245.27	6,179.75	554.65	
ร้อยละ	77.82	22.18	100	71.75	9.76	81.51	18.49	100	8.98	
สก.ผู้เลี้ยงสัตว์	599.05	300.52	899.57	474.10	168.55	642.65	256.92	887.83	11.75	
ร้อยละ	66.59	33.41	100	52.70	18.74	71.44	28.56	100	1.32	
สก.โคนม	7,787.99	6,823.76	14,611.75	7,138.13	3,640.85	10,778.98	3,832.77	14,315.29	296.46	
ร้อยละ	53.30	46.70	100	48.85	24.92	73.77	26.23	100	2.07	
สก.เพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส.	4,415.87	1,729.76	6,145.63	3,645.43	615.84	4,261.27	1,884.36	6,592.59	(446.97)	
ร้อยละ	71.85	28.15	100	59.32	10.02	69.34	30.66	100	(6.78)	
สก.สมาชิกขายย่อย	51.32	6.67	57.99	36.66	4.87	41.53	16.46	53.10	4.89	
ร้อยละ	88.50	11.50	100	63.21	8.40	71.61	28.39	100	9.21	
รวมฐานะการเงินปี 2563	181,410.02	102,381.57	283,791.59	178,550.94	17,623.08	196,174.02	87,617.57	278,028.70	5,762.89	
ร้อยละ	63.92	36.08	100	62.92	6.21	69.13	30.87	100	2.07	
รวมฐานะการเงินปี 2562	178,101.31	99,927.39	278,028.70	175,435.81	16,592.10	192,027.91	86,000.79			
ร้อยละ	64.06	35.94	100	63.10	5.97	69.07	30.93			
อัตราเพิ่ม (ลด) จากปีก่อน	3,308.71	2,454.18	5,762.89	3,115.13	1,030.98	4,146.11	1,616.78			
ร้อยละ	1.86	2.46	2.07	1.78	6.21	2.16	1.88			

หมายเหตุ : * เพิ่มขึ้น/(ลดลง) ร้อยละของรวมสินทรัพย์

3.4.1 สินทรัพย์

ในรอบปี 2563 สหกรณ์การเกษตรมีสินทรัพย์ทั้งสิ้นจำนวน 283,791.59 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 5,762.89 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.07 สินทรัพย์ของสหกรณ์อยู่ในรูปของสินทรัพย์หมุนเวียน และสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน จำนวน 181,410.02 ล้านบาท และ 102,381.57 ล้านบาท หรือร้อยละ 63.92 และ 36.08 ตามลำดับ พิจารณาเปรียบเทียบแยกตามประเภทย่อย พบว่า สหกรณ์สมาชิกขายย่อย

มีส่วนส่วนของสินทรัพย์หมุนเวียนสูงสุด ร้อยละ 88.50 รองลงมาคือสหกรณ์ผู้ใช้น้ำ ร้อยละ 82.31 ด้านสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนสหกรณ์โคนมมีส่วนสูงสุด ร้อยละ 46.70 รองลงมาคือ สหกรณ์กองทุนสวนยางมีส่วน มีสัดส่วน ร้อยละ 38.59 ตามลำดับ

1) **สินทรัพย์หมุนเวียน** สหกรณ์การเกษตรมีสินทรัพย์หมุนเวียนทั้งสิ้นจำนวน 181,410.02 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 3,308.71 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.86 สินทรัพย์หมุนเวียน คิดเป็น ร้อยละ 63.92 ของสินทรัพย์ทั้งสิ้น ส่วนใหญ่อยู่ในรูปของเงินให้กู้ระยะสั้น ร้อยละ 57.56 ของสินทรัพย์หมุนเวียนทั้งสิ้น หากพิจารณาแยกตามประเภทย่อย พบว่า สหกรณ์การเกษตรทั่วไปมีมูลค่าสูงสุด ร้อยละ 62.51 รองลงมาคือสหกรณ์ผู้ใช้น้ำมีมูลค่า ร้อยละ 61.18

ตารางที่ 7 สินทรัพย์หมุนเวียนของสหกรณ์การเกษตรจำแนกตามประเภทย่อย ปี 2562 - 2563

ประเภทย่อย	สินทรัพย์หมุนเวียน (ล้านบาท)									
	ปี 2563								รวม ปี 2562	เพิ่มขึ้น (ลดลง) ร้อยละ
	เงินสดและ เงินฝาก ธนาคาร	เงินฝาก สหกรณ์ อื่น	เงิน ลงทุน ระยะสั้น	เงินให้กู้ยืม ระยะสั้น	ลูกหนี้ ระยะสั้น สุทธิ	สินค้า คงเหลือ	สินทรัพย์ หมุนเวียน อื่น	รวม ทั้งสิ้น		
สก.การเกษตรทั่วไป ร้อยละ	28,997.59 18.28	8,232.95 5.19	179.06 0.11	99,151.98 62.51	6,234.40 3.93	4,565.98 2.88	11,243.44 7.09	158,605.40 100	155,743.84 100	2,861.56 1.84
สก.กองทุนสวนยาง ร้อยละ	1,289.93 45.23	156.90 5.50	0.12	321.36 11.27	406.22 14.24	626.15 21.96	51.13 1.79	2,851.81 100	2,737.69 100	114.12 4.17
สก.ผู้ใช้น้ำ ร้อยละ	364.45 19.62	89.88 4.84	0.01	1,136.71 61.18	87.32 4.70	69.51 3.74	109.99 5.92	1,857.87 100	1,870.69 100	(12.82) (0.69)
สก.การเกษตรปฏิรูปที่ดิน ร้อยละ	758.51 14.47	105.89 2.02	-	2,847.07 54.33	945.62 18.04	343.65 6.56	239.96 4.58	5,240.70 100	4,536.62 100	704.08 15.52
สก.ผู้เลี้ยงสัตว์ ร้อยละ	140.99 23.53	4.41 0.74	0.02	176.68 29.49	165.38 27.61	80.21 13.39	31.36 5.24	599.05 100	611.88 100	(12.83) (2.10)
สก.โคนม ร้อยละ	1,970.82 25.31	7.23 0.09	-	670.17 8.61	3,443.26 44.21	1,231.05 15.81	465.46 5.98	7,787.99 100	7,736.65 100	51.34 0.66
สก.เพื่อการตลาดลูกค้า ร.ก.ส. ร้อยละ	1,251.83 28.35	0.66 0.01	-	89.40 2.02	1,182.01 26.77	1,723.49 39.03	168.48 3.82	4,415.87 100	4,818.25 100	(402.38) (8.35)
สก.สมาชิกชายรายย่อย ร้อยละ	18.55 36.15	0.04 0.08	-	27.65 53.88	0.42 0.82	2.30 4.49	2.36 4.59	51.32 100	45.69 100	5.63 12.32
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน (ปี 2563) ร้อยละ	34,792.67 19.18	8,597.96 4.74	179.21 0.10	104,421.02 57.56	12,464.63 6.87	8,642.34 4.76	12,312.19 6.79	181,410.02 100	178,101.31 100	3,308.71 1.86
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน (ปี 2562) ร้อยละ	34,579.19 19.42	8,753.19 4.91	113.13 0.06	103,350.17 58.03	11,578.49 6.50	8,596.29 4.83	11,130.85 6.25	178,101.31 100		
อัตราเพิ่ม (ลด) จากปีก่อน ร้อยละ	213.48 0.62	(155.23) (1.77)	66.08 58.41	1,070.85 1.04	886.14 7.65	46.05 0.54	1,181.34 10.61	3,308.71 1.86		

สินทรัพย์หมุนเวียน ประกอบด้วย

- เงินสดและเงินฝากธนาคารจำนวน 34,792.67 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 213.48 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.62 คิดเป็นร้อยละ 19.18 ของสินทรัพย์หมุนเวียนทั้งสิ้น หรือร้อยละ 12.26 ของสินทรัพย์ทั้งสิ้น
- เงินฝากสหกรณ์อื่นจำนวน 8,597.96 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน 155.23 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 1.77 คิดเป็นร้อยละ 4.74 ของสินทรัพย์หมุนเวียนทั้งสิ้น หรือร้อยละ 3.03 ของสินทรัพย์ทั้งสิ้น
- เงินลงทุนระยะสั้นจำนวน 179.21 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 66.08 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 58.41 คิดเป็นร้อยละ 0.10 ของสินทรัพย์หมุนเวียนทั้งสิ้น หรือร้อยละ 0.06 ของสินทรัพย์ทั้งสิ้น
- เงินให้กู้ยืมระยะสั้น จำนวน 111,567.54 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 2,187.34 หรือเพิ่มขึ้น ร้อยละ 2.00 ซึ่งสหกรณ์ได้ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญและสำรองหนี้คลาดเคลื่อน จำนวน 7,146.52 ล้านบาท ณ วันสิ้นปีมีเงินให้กู้ยืมคงเหลือ จำนวน 104,421.02 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ร้อยละ 1.04 คิดเป็นร้อยละ 57.56 ของสินทรัพย์หมุนเวียนทั้งสิ้น หรือร้อยละ 36.80 ของสินทรัพย์ทั้งสิ้น
- ลูกหนี้ระยะสั้นจำนวน 20,357.95 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 2,593.22 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้น ร้อยละ 14.60 ลูกหนี้จำนวนดังกล่าวประกอบด้วยลูกหนี้การค้าและลูกหนี้สินค้าผ่อนชำระ/เช่าซื้อ 10,620.52 ล้านบาท ลูกหนี้ค่าบริการ 58.60 ล้านบาท และลูกหนี้อื่นๆ 9,678.82 ล้านบาท สหกรณ์ได้ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญและสำรองหนี้คลาดเคลื่อนระยะสั้นทุกประเภทจำนวน 7,893.32 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 38.77 ของลูกหนี้ระยะสั้นทั้งสิ้น คงเหลือลูกหนี้ระยะสั้นทั้งสิ้นสุทธิจำนวน 12,464.63 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 6.87 ของสินทรัพย์หมุนเวียนทั้งสิ้น หรือร้อยละ 4.39 ของสินทรัพย์ทั้งสิ้น
- สินค้าคงเหลือจำนวน 8,642.34 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 46.05 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้น ร้อยละ 0.54 คิดเป็นร้อยละ 4.76 ของสินทรัพย์หมุนเวียนทั้งสิ้น หรือร้อยละ 3.04 ของสินทรัพย์ทั้งสิ้น
- สินทรัพย์หมุนเวียนอื่นจำนวน 12,312.19 ล้านบาท เพิ่มขึ้นปีก่อน 1,181.34 หรือเพิ่มขึ้น ร้อยละ 10.61 คิดเป็นร้อยละ 6.79 ของสินทรัพย์หมุนเวียนทั้งสิ้น หรือร้อยละ 4.34 ของสินทรัพย์ทั้งสิ้น

2) สิ้นทรัพย์ไม่หมุนเวียน สหกรณ์การเกษตรมีสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนทั้งสิ้นจำนวน 102,381.57 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 2,454.18 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.46 สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน คิดเป็นร้อยละ 36.08 ของสินทรัพย์ทั้งสิ้นส่วนใหญ่อยู่ในรูปของเงินให้กู้ระยะยาว ร้อยละ 69.66 ของสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนทั้งสิ้น หากพิจารณาแยกตามประเภทย่อย พบว่า สหกรณ์ประเภทการเกษตรทั่วไปมีมูลค่าของเงินให้กู้ยืมระยะยาวสูงสุด ร้อยละ 77.49

ตารางที่ 8 สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนสหกรณ์การเกษตร จำแนกตามประเภทย่อย ปี 2562 - 2563

ประเภทย่อย	สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน (ล้านบาท)								รวมปี 2562	เพิ่มขึ้น (ลดลง) ร้อยละ
	ปี 2563									
	เงินลงทุนระยะยาว	เงินให้กู้ยืมระยะยาว	ลูกหนี้ระยะยาวสุทธิ	ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์สุทธิ	สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	สินทรัพย์อื่น	รวมทั้งสิ้น			
สก.การเกษตรทั่วไป	445.12	69,610.23	2,910.06	15,931.80	292.16	646.67	89,836.04	87,427.03	2,409.01	
ร้อยละ	0.50	77.49	3.24	17.73	0.33	0.72	100	100	2.76	
สก.กองทุนสวนยาง	4.91	88.01	1.29	1,486.62	151.82	59.21	1,791.86	1,813.33	(21.47)	
ร้อยละ	0.27	4.91	0.07	82.97	8.47	3.30	100	100	(1.18)	
สก.ผู้ใช้น้ำ	2.13	142.60	13.20	234.32	0.35	6.67	399.27	407.56	(8.29)	
ร้อยละ	0.53	35.72	3.31	58.69	0.09	1.67	100	100	(2.03)	
สก.การเกษตรปฏิรูปที่ดิน	5.88	479.17	28.48	824.20	78.81	77.16	1,493.70	1,643.13	(149.43)	
ร้อยละ	0.39	32.08	1.91	55.18	5.28	5.17	100	100	(9.09)	
สก.ผู้เลี้ยงสัตว์	5.32	38.09	1.13	225.37	1.20	29.41	300.52	275.95	24.57	
ร้อยละ	1.77	12.67	0.38	74.99	0.40	9.79	100	100	8.90	
สก.โคนม	22.01	957.68	89.82	5,238.39	128.99	386.86	6,823.75	6,578.64	245.11	
ร้อยละ	0.32	14.03	1.32	76.77	1.89	5.67	100	100	3.73	
สก.เพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส.	107.84	3.29	71.93	1,519.33	14.33	13.04	1,729.76	1,774.34	(44.58)	
ร้อยละ	6.23	0.19	4.16	87.83	0.83	0.75	100	100	(2.51)	
สก.สมาชิกขายย่อย	0.19	2.74	-	3.55	0.14	0.05	6.67	7.41	(0.74)	
ร้อยละ	2.87	41.19	-	53.20	2.10	0.64	100	100	(9.99)	
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน ปี 63	593.40	71,321.81	3,115.91	25,463.58	667.80	1,219.07	102,381.57	99,927.39	2,454.18	
ร้อยละ	0.58	69.66	3.05	24.87	0.65	1.19	100	100	2.46	
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน ปี 62	746.21	68,893.94	3,209.91	25,133.19	699.00	1,245.14	99,927.39			
ร้อยละ	0.75	68.94	3.21	25.15	0.70	1.25	100			
อัตราเพิ่ม (ลด) จากปีก่อน	(152.81)	2,427.87	(94.00)	330.39	(31.20)	(26.07)	2,454.18			
ร้อยละ	(20.48)	3.52	(2.93)	1.31	(4.46)	(2.09)	2.46			

สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน ประกอบด้วย

➤ เงินลงทุนระยะยาวสหกรณ์การเกษตรในภาพรวมมีเงินลงทุนระยะยาว จำนวนทั้งสิ้น 593.40 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน 152.81 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 20.48 เงินลงทุนระยะยาว คิดเป็นร้อยละ 0.58 ของสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนทั้งสิ้น หรือร้อยละ 0.21 ของสินทรัพย์ทั้งสิ้น

➤ เงินให้กู้ยืมระยะยาว จำนวน 71,436.01 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 3.42 ซึ่งสหกรณ์ได้ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญและสำรองหนี้คลาดเคลื่อน จำนวน 114.20 ล้านบาท ณ วันสิ้นปีมีเงินให้กู้ยืมคงเหลือ จำนวน 71,321.81 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 3.52 คิดเป็นร้อยละ 69.66 ของสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนทั้งสิ้น หรือร้อยละ 25.13 ของสินทรัพย์ทั้งสิ้น ซึ่งเงินให้กู้ยืมระยะยาวดังกล่าว อาจส่งผลกระทบต่อสภาพคล่องในการชำระหนี้สินหมุนเวียนได้ เนื่องจากลูกหนี้เงินกู้ระยะยาวไม่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ทันทีที่ต้องการทำให้เงินทุนจมไม่ก่อให้เกิดรายได้

➤ ลูกหนี้ระยะยาว จำนวน 3,145.68 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน 109.22 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 3.36 ลูกหนี้จำนวนดังกล่าวประกอบด้วย ลูกหนี้การค้า 146.33 ล้านบาท และลูกหนี้อื่นๆ 2,999.35 ล้านบาท สหกรณ์ได้ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญและสำรองหนี้คลาดเคลื่อนระยะสั้นทุกประเภท จำนวน 29.77 ล้านบาท หรือร้อยละ 0.95 ของลูกหนี้ระยะยาวทั้งสิ้น คงเหลือลูกหนี้ระยะยาวทั้งสิ้นสุทธิ จำนวน 3,115.91 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 3.05 ของสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนทั้งสิ้น หรือร้อยละ 1.10 ของสินทรัพย์ทั้งสิ้น

➤ ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์สหกรณ์การเกษตรมีที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ จำนวน 25,463.58 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 330.39 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.31 ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์คิดเป็นร้อยละ 24.87 ของสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนทั้งสิ้น หรือร้อยละ 8.97 ของสินทรัพย์ทั้งสิ้น

➤ สินทรัพย์ไม่มีตัวตนสหกรณ์การเกษตรมีสินทรัพย์ไม่มีตัวตน จำนวน 667.80 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน 31.20 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 4.46 สินทรัพย์ไม่มีตัวตน คิดเป็นร้อยละ 0.65 ของสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนทั้งสิ้น หรือร้อยละ 0.24 ของสินทรัพย์ทั้งสิ้น

➤ สินทรัพย์อื่นสหกรณ์การเกษตรมีสินทรัพย์อื่น จำนวนทั้งสิ้น 1,219.07 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน 26.07 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 2.09 สินทรัพย์อื่นคิดเป็นร้อยละ 1.19 ของสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนทั้งสิ้น หรือร้อยละ 0.43 ของสินทรัพย์ทั้งสิ้น

3.4.2 หนี้สิน

ในรอบปี 2563 สหกรณ์การเกษตรมีหนี้สินทั้งสิ้นจำนวน 196,174.02 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 4,146.11 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.16 หนี้สินของสหกรณ์คิดเป็นร้อยละ 69.13 ของทุนดำเนินงาน ประกอบด้วย หนี้สินหมุนเวียน และหนี้สินไม่หมุนเวียน จำนวน 178,550.94 และ 17,623.08 ล้านบาท หรือร้อยละ 62.92 และ 6.21 ของทุนดำเนินงาน ตามลำดับ พิจารณาเปรียบเทียบกับปีก่อน พบว่า หนี้สินหมุนเวียน และไม่หมุนเวียนมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 1.78 และ 6.21 ตามลำดับ รายละเอียดมีดังนี้

1) **หนี้สินหมุนเวียน** สหกรณ์การเกษตรมีหนี้สินหมุนเวียนทั้งสิ้นจำนวน 178,550.94 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 3,115.13 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.78 ประกอบด้วย เงินเบิกเกินบัญชีธนาคารและเงินกู้ยืมระยะสั้น 74,577.17 ล้านบาท เจ้าหนี้การค้า 3,024.57 ล้านบาท ส่วนของหนี้สินไม่หมุนเวียนที่ถึงกำหนดชำระในหนึ่งปี 1,997.86 ล้านบาท เงินรับฝาก 95,471.87 ล้านบาท และหนี้สินหมุนเวียนอื่น 3,479.47 ล้านบาท หนี้สินหมุนเวียนคิดเป็นร้อยละ 91.02 ของหนี้สินทั้งสิ้น หรือร้อยละ 62.92 ของทุนดำเนินงานทั้งสิ้น

ตารางที่ 9 หนี้สินหมุนเวียนสหกรณ์การเกษตร จำแนกตามประเภทย่อยปี 2562 - 2563

ประเภทย่อย	หนี้สินหมุนเวียน (ล้านบาท)							รวมปี 2562	เพิ่มขึ้น (ลดลง) ร้อยละ
	ปี 2563								
	เงินเบิกเกิน/และเงินกู้ระยะสั้น	เจ้าหนี้การค้าและตัวเงินจ่าย	ส่วนของหนี้ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี	เงินรับฝาก	คำบำรุงสินนิบาตสหกรณ์และอื่นๆ	รวมทั้งสิ้น			
สก.การเกษตรทั่วไป	62,950.34	514.44	631.98	92,394.42	1,842.78	158,333.96	155,340.51	2,993.45	
ร้อยละ	39.76	0.33	0.40	58.35	1.16	100	100	1.93	
สก.กองทุนสวนยาง	1,787.97	72.82	243.02	383.82	132.65	2,620.28	2,328.93	291.35	
ร้อยละ	68.24	2.78	9.27	14.65	5.06	100	100	12.51	
สก.ผู้ใช้น้ำ	771.67	31.10	30.84	564.85	72.32	1,470.78	1,423.29	47.49	
ร้อยละ	52.47	2.11	2.10	38.40	4.92	100	100	3.34	
สก.การเกษตรปฏิรูปที่ดิน	3,206.83	136.94	409.49	971.28	107.06	4,831.60	4,246.41	585.19	
ร้อยละ	66.37	2.83	8.48	20.10	2.22	100	100	13.78	
สก.ผู้เลี้ยงสัตว์	206.12	45.09	17.95	177.63	27.31	474.10	479.71	(5.61)	
ร้อยละ	43.48	9.51	3.78	37.47	5.76	100	100	(1.17)	
สก.โคนม	2,569.91	2,055.95	659.86	968.82	883.59	7,138.13	7,632.86	(494.73)	
ร้อยละ	36.00	28.80	9.25	13.57	12.38	100	100	(6.48)	
สก.เพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส.	3,054.77	167.29	4.68	7.64	411.05	3,645.43	3,945.29	(299.86)	
ร้อยละ	83.80	4.59	0.13	0.21	11.27	100	100	(7.60)	
สก.สมาชิกรายย่อย	29.56	0.94	0.04	3.41	2.71	36.66	38.81	(2.15)	
ร้อยละ	80.63	2.56	0.10	9.30	7.41	100	100	(5.54)	
รวมหนี้สินหมุนเวียน ปี63	74,577.17	3,024.57	1,997.86	95,471.87	3,479.47	178,550.94	175,435.81	3,115.13	
ร้อยละ	41.77	1.69	1.12	53.47	1.95	100	100	1.78	
รวมหนี้สินหมุนเวียน ปี62	75,167.90	2,812.94	1,796.12	92,162.67	3,496.18	175,435.81			
ร้อยละ	42.85	1.60	1.03	52.53	1.99	100			
อัตราเพิ่ม (ลด) จากปีก่อน	(590.73)	211.63	201.74	3,309.20	(16.71)	3,115.13			
ร้อยละ	(0.79)	7.52	11.23	3.59	(0.48)	1.78			

จากตารางข้างต้น พบว่าหนี้สินหมุนเวียนส่วนใหญ่อยู่ในรูปของเงินรับฝาก และเงินเบิกเกินบัญชีธนาคาร/เงินให้กู้ยืมระยะสั้น ร้อยละ 53.47 และ 41.77 ของหนี้สินหมุนเวียนทั้งสิ้น หากพิจารณาแยกตามประเภทย่อย พบว่า หนี้สินหมุนเวียนส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปของเงินเบิกเกินบัญชีธนาคาร/เงินให้กู้ยืมระยะสั้น ซึ่งสหกรณ์การตลาดลูกค้า ธก.ส. และสหกรณ์สมาชิกรายย่อย มีสัดส่วนสูงสุดคือ ร้อยละ 83.80 และ 80.63 รองลงมาจะเป็นเงินรับฝาก โดยสหกรณ์ประเภทการเกษตรทั่วไป มีสัดส่วนร้อยละ 58.35

2) หนี้สินไม่หมุนเวียน สหกรณ์การเกษตรมีหนี้สินไม่หมุนเวียนทั้งสิ้นจำนวน 17,623.08 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 1,030.98 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.21 ประกอบด้วย เงินกู้ยืมระยะยาว 6,032.13 ล้านบาท เจ้าหนี้ค่าเช่าซื้อสินทรัพย์ 142.05 ล้านบาท และหนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น 11,448.90 ล้านบาท หนี้สินไม่หมุนเวียนคิดเป็นร้อยละ 8.98 ของหนี้สินทั้งสิ้น หรือร้อยละ 6.21 ของทุนดำเนินงานทั้งสิ้น

ตารางที่ 10 หนี้สินไม่หมุนเวียนสหกรณ์การเกษตร จำแนกตามประเภทย่อยปี 2562 - 2563

ประเภทย่อย	หนี้สินไม่หมุนเวียน (ล้านบาท)					
	ปี 2563				รวมปี 2562	เพิ่มขึ้น (ลดลง) ร้อยละ
	เงินกู้ยืมระยะยาว	เจ้าหนี้ค่าเช่าซื้อสินทรัพย์	อื่นๆ	รวมทั้งสิ้น		
สก.การเกษตรทั่วไป	2,256.97	14.60	9,186.89	11,458.46	11,409.45	49.01
ร้อยละ	19.70	0.13	80.17	4.61	100	0.43
สก.กองทุนสวนยาง	608.01	0.66	269.37	878.04	932.22	(54.18)
ร้อยละ	69.25	0.07	30.68	100	100	(5.81)
สก.ผู้ใช้น้ำ	67.18	-	131.76	198.94	200.71	(1.77)
ร้อยละ	33.77		66.23	100	100	(0.88)
สก.การเกษตรปฏิรูปที่ดิน	301.41	0.88	355.24	657.53	706.83	(49.30)
ร้อยละ	45.84	0.13	54.03	100	100	(6.97)
สก.ผู้เลี้ยงสัตว์	75.63	0.03	92.89	168.55	174.23	(5.68)
ร้อยละ	44.87	0.02	55.11	100	100	(3.26)
สก.โคนม	2,636.40	125.88	878.57	3,640.85	2,617.17	1,023.68
ร้อยละ	72.41	3.46	24.13	100	100	39.11
สก.เพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส.	86.52	-	529.32	615.84	543.91	71.93
ร้อยละ	14.05		85.95	100	100	13.22
สก.สมาชิกชารายย่อย	0.01	-	4.86	4.87	7.58	(2.71)
ร้อยละ	0.21		99.79	100	100	(35.75)
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน ปี 63	6,032.13	142.05	11,448.90	17,623.08	16,592.10	1,030.98
ร้อยละ	34.23	0.81	64.96	100	100	6.21
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน ปี 62	5,131.47	48.18	11,412.45	16,592.10		
ร้อยละ	30.93	0.29	68.78	100		
อัตราเพิ่ม (ลด) จากปีก่อน	900.66	93.87	36.45	1,030.98		
ร้อยละ	17.55	1.94 (เท่า)	0.32	6.21		

จากตารางข้างต้น พบว่าหนี้สินไม่หมุนเวียนส่วนใหญ่อยู่ในรูปของหนี้สินไม่หมุนเวียนอื่นๆ ร้อยละ 64.96 รองลงมาคือ เงินกู้ยืมระยะยาว ร้อยละ 34.23 และเจ้าหนี้ค่าเช่าซื้อสินทรัพย์ ร้อยละ 0.81 ตามลำดับ โดยสหกรณ์สมาชิกชารายย่อยมีสัดส่วนของหนี้สินไม่หมุนเวียนอื่นสูงสุด 99.79 หากพิจารณา อัตราการขยายตัวของหนี้สินไม่หมุนเวียนกับปีก่อน พบว่า สหกรณ์โคนมมีอัตราการขยายตัวของหนี้สินไม่หมุนเวียนเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 39.11 รองลงมาคือสหกรณ์เพื่อการตลาดลูกค้า ธกส. ร้อยละ 13.22 ในขณะที่สหกรณ์สมาชิกชารายย่อยมีอัตราหนี้สินไม่หมุนเวียนลดลง ร้อยละ 35.75

3.4.3 ทุนของสหกรณ์

ในรอบปี 2563 สหกรณ์การเกษตรมีทุนของสหกรณ์เองจำนวน 87,617.57 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 1,616.78 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.88 ทุนของสหกรณ์คิดเป็นร้อยละ 30.87 ของทุนดำเนินงานทั้งสิ้น รายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 11 ทุนของสหกรณ์การเกษตร จำแนกตามประเภทย่อย ปี 2562 - 2563

ประเภทย่อย	ทุนของสหกรณ์ (ล้านบาท)							รวม ปี 2562	เพิ่มขึ้น (ลดลง) ร้อยละ
	ปี 2563								
	ทุนเรือนหุ้น	ทุนสำรอง	ทุนสะสม ตามข้อบังคับ และอื่นๆ	กำไร (ขาดทุน) สะสมและ อื่นๆ	กำไร (ขาดทุน) สุทธิ ประจำปี	รวมทั้งสิ้น			
สก.การเกษตรทั่วไป	59,230.49	14,660.09	5,194.52	(5,091.72)	4,655.64	78,649.02	76,420.91	2,228.11	
ร้อยละ	75.31	18.64	6.60	(6.47)	5.92	100	100	2.92	
สก.กองทุนสวนยาง	738.23	719.56	305.87	(697.44)	79.13	1,145.35	1,289.88	(144.53)	
ร้อยละ	64.45	62.82	26.71	(60.89)	6.91	100	100	(11.20)	
สก.ผู้ใช้น้ำ	621.07	211.81	90.14	(375.17)	39.57	587.42	654.24	(66.82)	
ร้อยละ	105.73	36.06	15.34	(63.87)	6.74	100	100	(10.21)	
สก.ปฏิรูปที่ดิน	1,211.90	272.78	105.63	(432.82)	87.78	1,245.27	1,226.51	18.76	
ร้อยละ	97.32	21.91	8.48	(34.76)	7.05	100	100	1.53	
สก.ผู้เลี้ยงสัตว์	162.66	85.22	56.62	(67.95)	20.37	256.92	233.89	23.03	
ร้อยละ	63.31	33.17	22.04	(26.45)	7.93	100	100	9.85	
สก.โคนม	1,885.43	1,256.42	690.28	(364.46)	365.10	3,832.77	4,065.26	(232.49)	
ร้อยละ	49.19	32.78	18.01	(9.51)	9.53	100	100	(5.72)	
สก.ตลาดลูกค้า ธ.ก.ส.	2,893.43	300.41	227.97	(1,563.40)	25.95	1,884.36	2,103.38	(219.02)	
ร้อยละ	153.55	15.94	12.10	(82.97)	1.38	100	100	(10.41)	
สก.สมาชิกชารายย่อย	18.19	4.10	1.92	(9.46)	1.71	16.46	6.72	9.74	
ร้อยละ	110.48	24.91	11.67	(57.43)	10.37	100	100	1.45 (เท่า)	
รวมทุนของสหกรณ์ ปี 63	66,761.40	17,510.39	6,672.95	(8,602.42)	5,275.25	87,617.57	86,000.79	1,616.78	
ร้อยละ	76.20	19.99	7.62	(9.82)	6.02	100	100	1.88	
รวมทุนของสหกรณ์ ปี 62	64,437.89	16,896.40	6,462.44	(7,137.34)	5,341.40	86,000.79			
ร้อยละ	74.93	19.65	7.51	(8.30)	6.21	100			
อัตราเพิ่ม (ลด) จากปีก่อน	2,323.51	613.99	210.51	(1,465.08)	(66.15)	1,616.78			
ร้อยละ	3.61	3.63	3.26	(20.53)	(1.24)	1.88			

จากตาราง พบว่า ทุนของสหกรณ์ทั้งสิ้น ส่วนใหญ่เป็นทุนเรือนหุ้นหรือค่าหุ้นของสมาชิก จำนวน 66,761.40 ล้านบาท หรือร้อยละ 76.20 ของทุนสหกรณ์ทั้งสิ้น เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ร้อยละ 3.61 หากพิจารณาแยกตามประเภท พบว่า สหกรณ์เพื่อการตลาดลูกค้า ธกส. มีสัดส่วนของทุนเรือนหุ้นสูงสุด ร้อยละ 153.55 ในขณะที่สหกรณ์โคนมมีสัดส่วนต่ำกว่าประเภทอื่น ร้อยละ 49.19

7. แหล่งที่มาและใช้ไปของทุนดำเนินงาน

ทุน (Capital) หมายถึง เงินตราที่องค์กรธุรกิจจัดหามาเพื่อนำมาใช้ในการดำเนินงาน โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้ได้ผลตอบแทนจากการลงทุนอย่างคุ้มค่า หรืออาจกล่าวได้ว่า เป็นเงินที่ผู้ประกอบการจัดเตรียมไว้เพื่อใช้ในการเริ่มต้นประกอบกิจการ ดังนั้น เงินทุนจึงมีความสำคัญต่อธุรกิจมาก เพราะเป็นปัจจัยหลักในการดำเนินธุรกิจ ตั้งแต่เริ่มก่อตั้งกิจการ และระหว่างดำเนินกิจการ ที่ทำให้การดำเนินการซื้อขายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและทำให้ธุรกิจขยายตัวได้อย่างรวดเร็ว

7.1 แหล่งที่มาของเงินทุน

แหล่งเงินทุนที่นำมาใช้ในการดำเนินงาน รวมถึงเพื่อการขยายกิจการให้เจริญเติบโต ในอนาคตเริ่มต้นด้วยเงินทุนภายในของสหกรณ์ ได้แก่ ค่าทุนเรือนหุ้น การออมเงินของสมาชิกในรูปของเงินรับฝาก ผลกำไรสุทธิจากการดำเนินงานหลังปันผลเฉลี่ยให้กับสมาชิกเรียบร้อยแล้ว และการจัดหาจากแหล่งเงินทุนจากภายนอก ซึ่งอยู่ในรูปแบบของเงินกู้ยืมที่ได้รับจากสถาบันการเงินประเภทต่างๆ ซึ่งจะต้องมีเงื่อนไขระยะเวลาในการชำระคืน และอัตราดอกเบี้ยเข้ามาเกี่ยวข้อง รายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 12 แหล่งที่มาของสหกรณ์การเกษตร จำแนกตามประเภทย่อย ปี 2562 - 2563

ประเภทย่อย	แหล่งที่มาของทุนดำเนินงาน ปี 2563 (ล้านบาท)						รวม ปี 2562	เพิ่มขึ้น (ลดลง) ร้อยละ
	เงินรับฝาก จาก สมาชิก	เงินรับฝาก จาก สหกรณ์อื่น	เงินกู้ยืม และ เครดิตการค้า	หนี้สินอื่นๆ	ทุนของ สหกรณ์	รวมทั้งสิ้น		
สก.การเกษตรทั่วไป	83,397.61	8,996.81	66,368.33	11,029.67	78,649.02	248,441.44	243,170.87	5,270.57
ร้อยละ	33.57	3.62	26.71	4.44	31.66	100	100	2.17
สก.กองทุนสวนยาง	330.64	53.18	2,712.49	402.01	1,145.35	4,643.67	4,551.03	92.64
ร้อยละ	7.12	1.15	58.41	8.66	24.66	100	100	2.04
สก.ผู้ใช้น้ำ	411.84	153.01	900.79	204.08	587.42	2,257.14	2,278.25	(21.11)
ร้อยละ	18.25	6.78	39.91	9.04	26.02	100	100	(0.93)
สก.ปฏิรูปที่ดิน	809.90	161.38	4,055.55	462.30	1,245.27	6,734.40	6,179.75	554.65
ร้อยละ	12.03	2.40	60.22	6.86	18.49	100	100	8.98
สก.ผู้เลี้ยงสัตว์	94.42	83.21	344.81	120.21	256.92	899.57	887.83	11.74
ร้อยละ	10.50	9.25	38.33	13.36	28.56	100	100	1.32
สก.โคนม	739.78	229.04	8,048.01	1,762.15	3,832.77	14,611.75	14,315.29	296.46
ร้อยละ	5.06	1.57	55.08	12.06	26.23	100	100	2.07
สก.ตลาดลูกค้า ธ.ก.ส.	3.40	4.24	3,313.26	940.37	1,884.36	6,145.63	6,592.58	(446.95)
ร้อยละ	0.06	0.07	53.91	15.30	30.66	100	100	(6.78)
สก.สมาชิกรายย่อย	2.92	0.49	30.55	7.57	16.46	57.99	53.10	4.89
ร้อยละ	5.04	0.84	52.67	13.06	28.39	100	100	9.21
รวมทุนดำเนินงาน ปี 63	85,790.51	9,681.36	85,773.79	14,928.36	87,617.57	283,791.59	278,028.70	5,762.89
ร้อยละ	30.23	3.41	30.22	5.27	30.87	100	100	2.07
รวมทุนดำเนินงาน ปี 62	81,791.48	10,371.19	84,956.61	14,908.63	86,000.79	278,028.70		
ร้อยละ	29.42	3.73	30.56	5.36	30.93	100		
อัตราเพิ่ม (ลด) จากปีก่อน	3,999.03	(689.83)	817.18	19.73	1,616.78	5,762.89		
ร้อยละ	4.89	(6.65)	0.96	0.13	1.88	2.07		

จากตารางทุนดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรมีจำนวนทั้งสิ้น 283,791.59 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 5,762.89 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.07 ประกอบด้วย เงินรับฝาก 95,471.87 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 33.64 (ประกอบด้วย เงินรับฝากของสมาชิก 85,790.51 ล้านบาท ร้อยละ 30.23 เงินรับฝากจากสหกรณ์อื่น 9,681.36 ล้านบาท ร้อยละ 3.41) เงินกู้ยืมและเครดิตการค้า 85,773.79 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 30.22 หนี้สินอื่นๆ 14,928.36 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 5.27 และจากทุนของสหกรณ์เอง 87,617.57 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 30.87 หากพิจารณาเปรียบเทียบสัดส่วนของทุนพบว่าแหล่งที่ได้มาของเงินทุนของสหกรณ์แต่ละประเภทจะอยู่ในรูปของเงินกู้ยืมและเครดิตการค้า โดยสหกรณ์ปฏิรูปที่ดินมีแหล่งที่ได้มาจากเงินกู้ยืมและเครดิตการค้าสูงสุด ร้อยละ 60.22 เนื่องจากทุนของสหกรณ์เองมีไม่เพียงพอต่อการดำเนินธุรกิจ

7.2 แหล่งใช้ไปของเงินทุน

ทุนดำเนินงานทั้งสิ้น 283,791.59 ล้านบาท สหกรณ์ได้นำไปลงทุนในสินทรัพย์ทั้งสิ้น ได้แก่ เงินสดและเงินฝากธนาคาร/สหกรณ์อื่นเงินลงทุนระยะสั้น-ยาว ลูกหนี้ต่างๆ สินค้าคงเหลือ ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์สินทรัพย์ไม่มีตัวตนและสินทรัพย์อื่นๆ ซึ่งส่วนใหญ่ได้ลงทุนในลูกหนี้เงินให้กู้ยืมสุทธิถึงร้อยละ 61.92 ของสินทรัพย์ทั้งสิ้นโดยส่วนใหญ่เป็นลูกหนี้เงินให้กู้ยืมระยะสั้นที่ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี ร้อยละ 59.42 ของลูกหนี้เงินให้กู้ยืมสุทธิทั้งสิ้น

ตารางที่ 13 แหล่งใช้ไปทุนของสหกรณ์การเกษตร จำแนกตามประเภทย่อย ปี 2562 - 2563

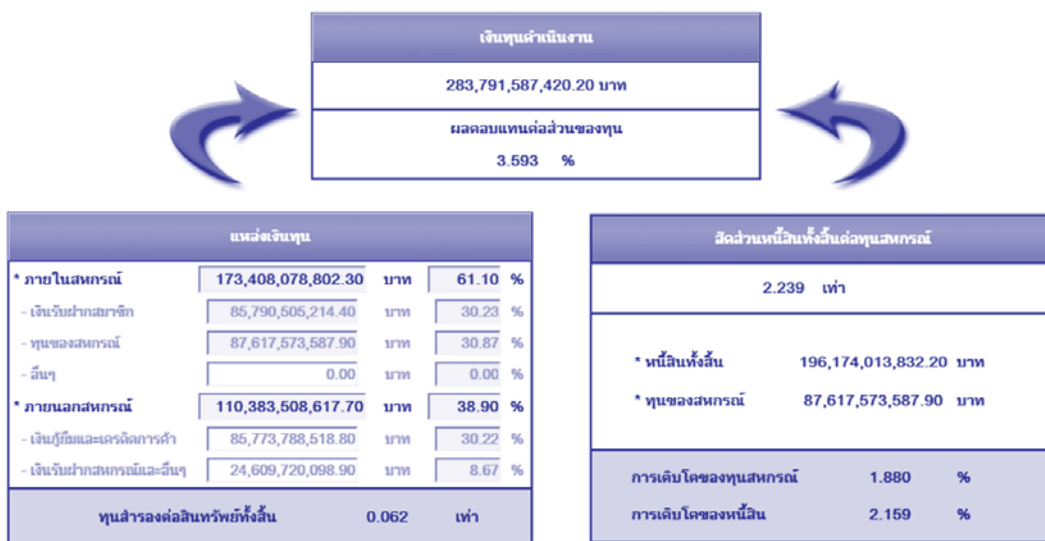
ประเภทย่อย	แหล่งใช้ไปของทุนดำเนินงาน (ล้านบาท)									เพิ่มขึ้น (ลดลง) ร้อยละ
	ปี 2563								รวม ปี 2562	
	เงินสด/ เงินฝาก ธนาคาร/ สหกรณ์อื่น	เงินลงทุน ระยะ สั้น-ยาว	เงินให้กู้ยืม สุทธิ	ลูกหนี้อื่น สุทธิ	สินค้า คงเหลือ	ที่ดิน อาคาร และ อุปกรณ์ สุทธิ	สินทรัพย์ ไม่มีตัวตน/ อื่นๆ	รวมทั้งสิ้น		
สก.การเกษตรทั่วไป	37,230.54	624.17	168,762.20	9,144.47	4,565.98	15,931.80	12,182.27	248,441.44	243,170.87	5,270.57
ร้อยละ	14.99	0.25	67.93	3.68	1.84	6.41	4.90	100	100	2.17
สก.กองทุนสวนยาง	1,446.83	5.03	409.37	407.51	626.15	1,486.62	262.16	4,643.67	4,551.03	92.64
ร้อยละ	31.16	0.11	8.82	8.78	13.48	32.01	5.64	100	100	2.04
สก.ผู้ใช้น้ำ	454.33	2.14	1,279.31	100.52	69.51	234.32	117.00	2,257.14	2,278.25	(21.11)
ร้อยละ	20.13	0.10	56.68	4.45	3.08	10.38	5.18	100	100	(0.93)
สก.ปฏิรูปที่ดิน	864.40	5.88	3,326.24	974.09	343.65	824.20	395.93	6,734.40	6,179.75	554.65
ร้อยละ	12.84	0.09	49.39	14.46	5.10	12.24	5.88	100	100	8.98
สก.ผู้เลี้ยงสัตว์	145.39	5.34	214.77	166.52	80.21	225.36	61.98	899.57	887.83	11.74
ร้อยละ	16.16	0.59	23.87	18.51	8.92	25.05	6.89	100	100	1.32
สก.โคนม	1,978.05	22.01	1,627.85	3,533.08	1,231.05	5,238.39	981.33	14,611.75	14,315.29	296.46
ร้อยละ	13.54	0.15	11.14	24.18	8.43	35.85	6.72	100	100	2.07
สก.ตลาดลูกค้า ธ.ก.ส.	1,252.49	107.84	92.69	1,253.93	1723.49	1,519.33	195.86	6,145.63	6,592.58	(446.95)
ร้อยละ	20.38	1.75	1.51	20.40	28.04	24.72	3.19	100	100	(6.78)
สก.สมาชิกรายย่อย	18.59	0.19	30.40	0.42	2.30	3.55	2.54	57.99	53.10	4.89
ร้อยละ	32.06	0.33	52.42	0.73	3.97	6.12	4.37	100	100	9.21
รวมทุนดำเนินงาน ปี 63	43,390.63	772.61	175,742.83	15,580.54	8,642.34	25,463.58	14,199.06	283,791.59	278,028.70	5,762.89
ร้อยละ	15.29	0.27	61.92	5.49	3.05	8.97	5.01	100	100	2.07
รวมทุนดำเนินงาน ปี 62	43,332.38	859.34	172,244.11	14,788.40	8,596.29	25,133.19	13,074.99	278,028.70		
ร้อยละ	15.59	0.31	61.95	5.32	3.09	9.04	4.70	100		
อัตราเพิ่ม (ลด) จากปีก่อน	58.25	(86.73)	3,498.72	792.14	46.05	330.39	1,124.07	5,762.89		
ร้อยละ	0.13	(10.09)	2.03	5.36	0.54	1.31	8.60	2.07		

8. ภาพเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้ประยุกต์ใช้ CAMEL Analysis ในการวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรอย่างเป็นระบบและเป็นมาตรฐานเดียวกัน ดังนี้

C มิติที่ 1 ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง

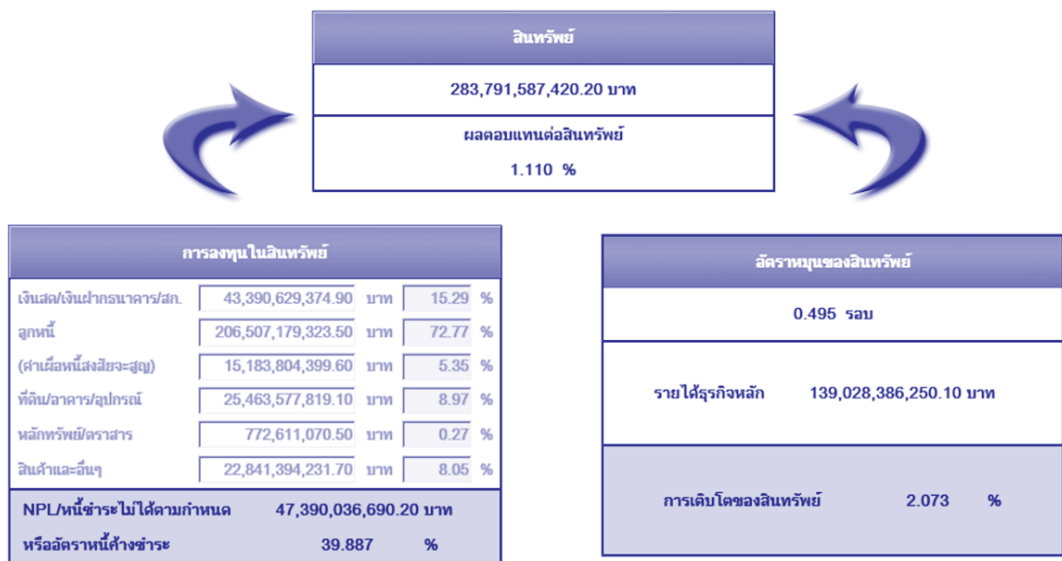

จากผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของสหกรณ์การเกษตรในภาพรวมปี 2563 จำนวน 3,002 สหกรณ์ มีผลการวิเคราะห์ที่ในมุมมอง 6 มิติ (CAMELS Analysis) ดังนี้

สหกรณ์การเกษตรบริหารจัดการด้านเงินทุนดำเนินงานทั้งสิ้น 283,791.59 ล้านบาท เงินทุนดังกล่าวประกอบด้วย เงินรับฝากจากสมาชิก 85,790.51 ล้านบาท เงินกู้ยืมและเครดิตการค้า 85,773.79 ล้านบาท เงินรับฝากสหกรณ์อื่นและหนี้สินอื่น 14,928.36 ล้านบาท และทุนของสหกรณ์ 87,617.57 ล้านบาท พบว่า การจัดหาเงินทุนดังกล่าวจะมาจากทั้งการก่อหนี้และจากส่วนของผู้ลงทุน โดยมีอัตราส่วนการเติบโตของหนี้สิน ร้อยละ 2.16 อัตราการเติบโตของทุนของสหกรณ์ ร้อยละ 1.88 และมีอัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ลงทุน ร้อยละ 3.59 หากพิจารณาหนี้สินทั้งสิ้นต่อทุนแล้ว มีอัตราส่วนหนี้สินทั้งสิ้นต่อทุนเท่ากับ 2.24 เท่า ปีก่อน 2.23 ใกล้เคียงกับปีก่อน แสดงว่าในภาพรวมสหกรณ์การเกษตรมีความสามารถในการชำระหนี้ระยะยาวอยู่ในเกณฑ์ใกล้เคียงกับปีก่อน นอกจากนี้สหกรณ์ยังต้องมีภาระค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับดอกเบี้ยจ่าย เนื่องจากหนี้สิน ร้อยละ 69.13 ในการดำเนินการของสหกรณ์จะต้องคำนึงถึงรายได้ให้คุ้มกับรายจ่ายดังกล่าวด้วย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำกำไร ตลอดจนลดความเสี่ยงและเพิ่มความเชื่อมั่นให้กับเจ้าหนี้ รวมทั้งเพิ่มความมั่นคงให้กับสหกรณ์ด้วย

ดังนั้น สหกรณ์ควรแก้ไขปัญหาเรื่องของความเพียงพอของเงินทุนในด้านการรับภาระต่างๆ ทั้งด้านเจ้าหนี้ และการขยายตัวของธุรกิจในปีต่อไป โดยใช้ระดับการวิเคราะห์และติดตามในรายละเอียดมากที่สุด

A มิติที่ 2 คุณภาพของสินทรัพย์

สหกรณ์มีสินทรัพย์ทั้งสิ้น 283,791.59 ล้านบาท นำไปลงทุนอยู่ในรูปของเงินสดเงินฝากธนาคาร และเงินฝากสหกรณ์อื่น 43,390.63 ล้านบาท ลูกหนี้สุทธิ 185,726.63 ล้านบาท (ประกอบด้วย เงินให้กู้ยืมสุทธิ 170,146.09 ล้านบาท ลูกหนี้อื่นสุทธิ 15,580.54 ล้านบาท) ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ 25,463.58 ล้านบาท เงินลงทุน 772.61 ล้านบาท สินค้าและอื่นๆ 22,841.40 ล้านบาท มีอัตราการเติบโตของสินทรัพย์ร้อยละ 2.07 ปีก่อนร้อยละ 2.31 การใช้สินทรัพย์ในการดำเนินงานก่อให้เกิดรายได้ มีรอบหมุน 0.49 รอบ ปีก่อน 0.51 รอบ ต่ำกว่าปีก่อน ส่งผลให้มีผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ร้อยละ 1.11 ปีก่อน ร้อยละ 1.32 ซึ่งเป็นการส่งสัญญาณเตือนว่าสินทรัพย์ของสหกรณ์อาจมีคุณภาพต่ำ โดยเฉพาะลูกหนี้เงินกู้ของสหกรณ์ที่ชำระไม่ได้ตามกำหนด ร้อยละ 39.89

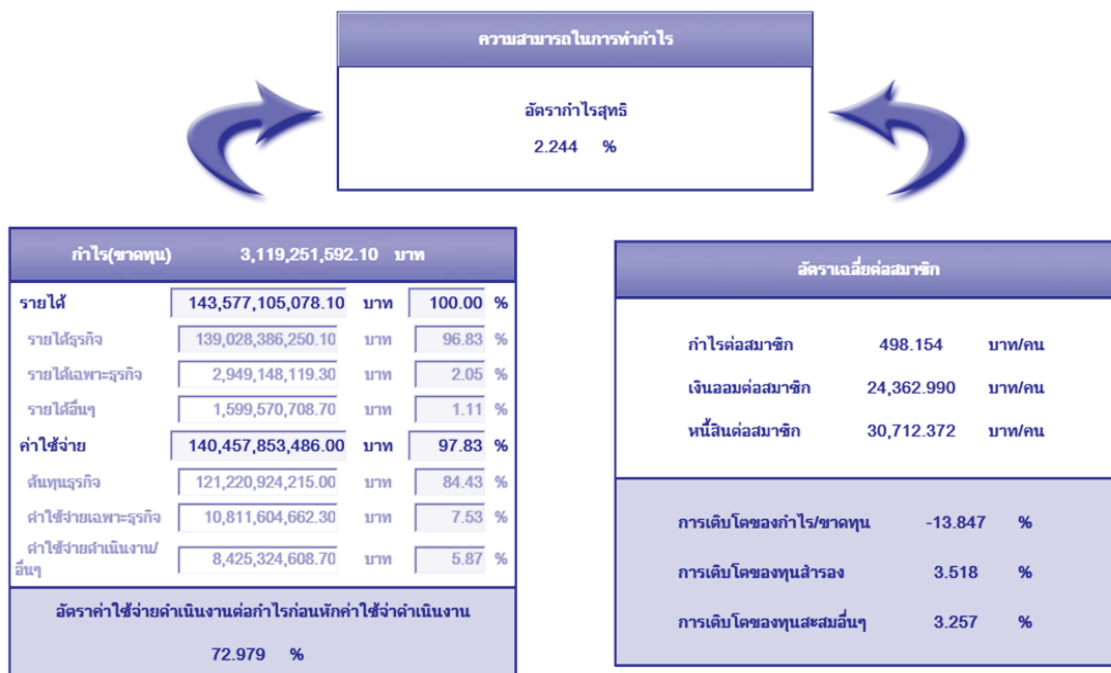
ดังนั้น สหกรณ์ควรมีการบริหารจัดการสินทรัพย์ของสหกรณ์ให้มีประสิทธิภาพโดยใช้ระดับการวิเคราะห์ และติดตามในรายละเอียดมากขึ้น

มิติที่ 3 ชีตความสามารถในการบริหาร

ในรอบปี 2563 สหกรณ์การเกษตรมีสมาชิกทั้งสิ้น 6,261,625 คน ดำเนินธุรกิจ 6 ด้าน มีมูลค่าธุรกิจรวม 280,717.97 ล้านบาท หรือ 23,393.16 ล้านบาทต่อเดือน ประกอบด้วยธุรกิจสินเชื่อ มีมูลค่าธุรกิจมากที่สุดถึง 97,519.02 ล้านบาท (เฉลี่ยต่อเดือน 8,126.59 ล้านบาท) รองลงมาธุรกิจการรับฝากเงิน 67,124.70 ล้านบาท (เฉลี่ยต่อเดือน 5,593.73 ล้านบาท) และน้อยที่สุดธุรกิจการให้บริการ และส่งเสริมการเกษตร 334.78 ล้านบาท (เฉลี่ยต่อเดือน 27.90 ล้านบาท) มูลค่าธุรกิจของสหกรณ์ มีการปรับตัวลดลงจากปีก่อน ร้อยละ 0.77

E มิติที่ 4 การทำกำไร

การดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในรอบปี 2563 มีรายได้ทั้งสิ้นจำนวน 143,577.11 ล้านบาท และค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น 140,457.86 ล้านบาท มีอัตราค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงานร้อยละ 72.98 ปีก่อนร้อยละ 69.65 สูงกว่าปีก่อนส่งผลให้เกิดกำไรสุทธิจำนวน 3,119.25 ล้านบาท ซึ่งลดลงจากปีก่อนร้อยละ 13.85 มีอัตรากำไรสุทธिर้อยละ 2.24 กำไรต่อสมาชิก 498.15 บาท/คน สำหรับการเติบโตของทุนสำรองร้อยละ 3.52

ดังนั้น สหกรณ์ควรที่จะลดต้นทุนและค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นลง เพื่อคงสถานภาพที่ดีของสหกรณ์ ซึ่งในการแก้ปัญหาที่สหกรณ์ต้องไ้ใช้ระดับการวิเคราะห์และติดตามในรายละเอียดให้มากที่สุด

L มิตินี้ 5 สภาพคล่อง

สภาพคล่องทางการเงิน			
อัตราส่วนทุนหมุนเวียน			
1.016 เท่า			
ร้อยละของสินทรัพย์หมุนเวียน		ร้อยละของหนี้สินหมุนเวียน	
เงินสด	676,331,073.70 บาท	0.37 %	
เงินฝากธนาคาร/ส.ก.	42,714,298,301.10 บาท	23.55 %	
ลูกหนี้ระยะสั้น	116,885,645,875.60 บาท	64.43 %	
หลักทรัพย์/ตราสาร/หุ้น	179,207,000.00 บาท	0.10 %	
สินค้า	8,642,335,334.70 บาท	4.76 %	
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	12,312,192,583.30 บาท	6.79 %	
อัตราลูกหนี้เงินกู้ระยะสั้นที่ชำระหนี้ได้ตามกำหนดจนถึงกำหนดชำระ	60.113	%	
ระยะเวลา			
อายุเฉลี่ยของสินค้า	18.545	วัน	
อัตราหมุนของสินค้า	19.682	ครั้ง	
เจ้าหนี้เงินกู้ระยะสั้น	76,575,039,160.30 บาท	42.89 %	
เจ้าหนี้การค้า	3,024,571,867.20 บาท	1.69 %	
เงินรับฝาก	95,471,866,288.00 บาท	53.47 %	
อื่นๆ	3,479,467,072.30 บาท	1.95 %	

ในปี 2563 สหกรณ์ลงทุนเพิ่มในสินทรัพย์หมุนเวียนจำนวน 181,410.02 ล้านบาท และมีหนี้สินหมุนเวียนจำนวน 178,550.94 ล้านบาท เมื่อพิจารณาอัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนต่อหนี้สินหมุนเวียนมีค่าเท่ากับ 1.02 เท่า ปีก่อนเท่ากับ 1.02 เท่า จะเห็นว่าความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นยังอยู่ในเกณฑ์ที่ดีและเป็นปกติ

เมื่อพิจารณาส่วนประกอบของสินทรัพย์หมุนเวียนแล้วจะเห็นว่า ส่วนใหญ่ คือ ลูกหนี้ระยะสั้นถึงร้อยละ 64.43 ของสินทรัพย์หมุนเวียนทั้งสิ้น ส่งผลให้มีอัตราลูกหนี้ระยะสั้นที่ชำระได้ตามกำหนด ร้อยละ 60.11 ดังนั้น สภาพคล่องทางการเงินระยะสั้นของสหกรณ์จึงขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการบริหารลูกหนี้ให้มีการชำระหนี้ได้ตามกำหนดสัญญา ร่องลงมาเป็นเงินสด/เงินฝากธนาคารและสหกรณ์อื่น ร้อยละ 23.92 สินค้าคงเหลือร้อยละ 4.76 ซึ่งมีอัตราการหมุนของสินค้าเท่ากับ 19.68 ครั้ง และอายุเฉลี่ยของสินค้าเท่ากับ 18.55 วัน

ดังนั้นเพื่อรักษาสภาพคล่องทางการเงินของสหกรณ์ ต้องใช้ระดับการวิเคราะห์และติดตามในรายละเอียดมากขึ้น

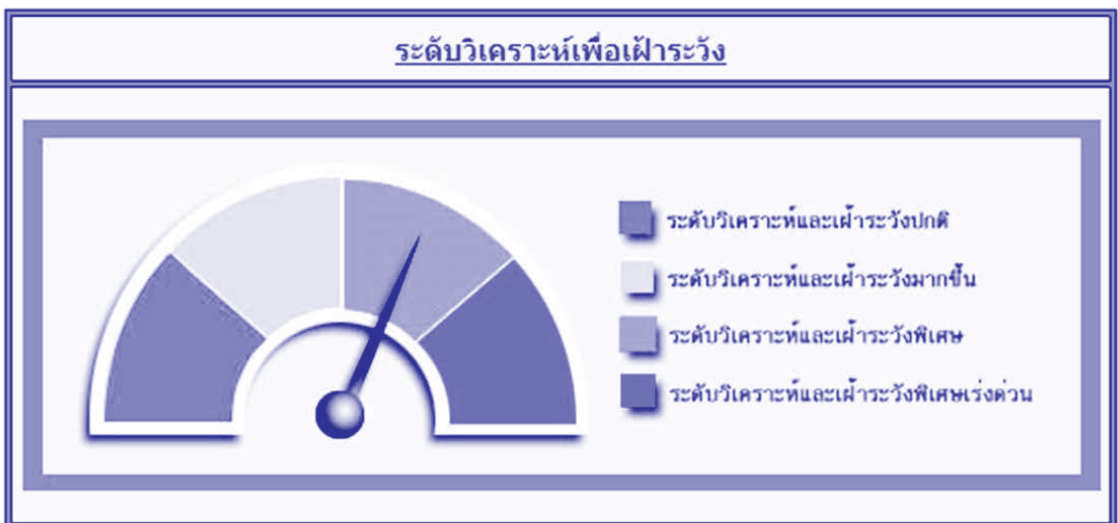
มิตินี้ 6 ผลกระทบของธุรกิจ

จากสภาพปัญหาเศรษฐกิจในปัจจุบันที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลต่อรายได้ของสมาชิก เนื่องจากผลกระทบต่างๆ ส่งผลให้ต้นทุนการผลิต และค่าใช้จ่ายของสมาชิกเพิ่มขึ้น ทำให้เกิดผลต่อการชำระหนี้เงินกู้ของสมาชิกที่อาจไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนดซึ่งจะส่งผลกระทบต่อเงินทุนหมุนเวียน และสภาพคล่องทางการเงินของสหกรณ์ด้วยเช่นกัน

การเตรียมความพร้อมในการวิเคราะห์

เป็นระดับวิเคราะห์เพื่อเฝ้าระวัง ต้องวิเคราะห์ให้ชัดเจนว่ามีปัญหาด้านใดของ CAMELS รุนแรงหรือไม่ รวมทั้งหาสาเหตุคืออะไร และมีความจำเป็นที่ต้องแก้ไข ปรับปรุงอย่างรวดเร็วหรือไม่

ระดับเทียบเคียงกับอัตราส่วนมาตรฐานทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร		
ค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไร (ก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน)	ลูกหนี้ระยะสั้นที่ชำระได้ตามกำหนด	ทุนสำรองต่อสินทรัพย์
		

ความพร้อมในการวิเคราะห์และเชื่อมโยง CAMEL

ระดับวิเคราะห์เพื่อเฝ้าระวัง

สหกรณ์การเกษตรที่ได้รับการสอบบัญชีและรับรองงบการเงินประจำปี 2563 จำนวน 3,002 สหกรณ์ มีภาพรวมสำหรับระดับวิเคราะห์เพื่อเฝ้าระวังอยู่ที่ระดับ “พิเศษ” และมีระดับเทียบเคียงกับอัตราส่วนมาตรฐานทางการเงินในเรื่อง

1. ค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงานอยู่ที่ระดับ “ต้องปรับปรุง”
2. ลูกหนี้ระยะสั้นที่ชำระหนี้ได้ตามกำหนดอยู่ที่ระดับ “พอใช้”
3. ทุนสำรองต่อสินทรัพย์อยู่ที่ระดับ “ต้องปรับปรุง”

ความลึกของการวิเคราะห์ในแต่ละด้าน

C A E L

วิเคราะห์ขนาดความรุนแรงของค่าใช้จ่ายดำเนินงาน ซึ่งส่งผลต่อการทำกำไร รวมทั้งขนาดความรุนแรงของการดำรงทุนสำรองซึ่งอาจส่งผลต่อความเสี่ยงของเงินทุน และวิเคราะห์ความสามารถในการเรียกเก็บหนี้ที่อาจส่งผลกระทบต่อสภาพสินทรัพย์ และสภาพคล่อง

- หมายเหตุ : เครื่องหมาย
- หมายถึง วิเคราะห์และติดตามทั่วไป
  - หมายถึง วิเคราะห์และติดตามในรายละเอียดมากขึ้น
  - หมายถึง วิเคราะห์และติดตามในรายละเอียดให้มากที่สุด

ความลึกของการวิเคราะห์ในแต่ละด้าน จำแนกได้ดังนี้

1. ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง อยู่ในระดับวิเคราะห์และติดตามในรายละเอียดมากที่สุด
2. คุณภาพของสินทรัพย์ อยู่ในระดับวิเคราะห์และติดตามในรายละเอียดมากขึ้น
3. ความสามารถในการทำกำไร อยู่ในระดับวิเคราะห์และติดตามในรายละเอียดมากที่สุด
4. สภาพคล่องทางการเงิน อยู่ในระดับวิเคราะห์และติดตามในรายละเอียดมากขึ้น

ผลการชี้วัดสถานการณ์ทางการเงินของสหกรณ์การเกษตร จำแนกเป็น 4 ระดับดังนี้

ระดับวิเคราะห์และเฝ้าระวัง**ปกติ** จำนวน 588 สหกรณ์ หรือร้อยละ 19.59 ในจำนวนนี้สหกรณ์ต้องพิจารณาถึงความสามารถในการพัฒนาที่เกิดขึ้นว่าเป็นไปอย่างต่อเนื่องหรือไม่ อาจมีด้านใดด้านหนึ่งของการวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงปัจจัยพื้นฐานทางการเงินที่ต้องพัฒนาให้ดีขึ้นกว่าเดิมอีกก็ได้

ระดับวิเคราะห์และเฝ้าระวัง**มากขึ้น** จำนวน 988 สหกรณ์ หรือร้อยละ 32.91 ในจำนวนนี้สหกรณ์ต้องพิจารณาถึงความสามารถในการพัฒนาที่เกิดขึ้นว่าเป็นไปอย่างต่อเนื่องหรือไม่ อาจมีด้านใดด้านหนึ่งหรือสองด้านของการวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงปัจจัยพื้นฐานทางการเงินที่ต้องพัฒนาให้มากขึ้นและดีกว่าเดิมก็ได้

ระดับวิเคราะห์และเฝ้าระวัง**พิเศษ** จำนวน 982 สหกรณ์ หรือร้อยละ 32.71 ในจำนวนนี้สหกรณ์ต้องวิเคราะห์ให้ชัดเจนว่ามีปัญหาด้านใดของการวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงปัจจัยพื้นฐานทางการเงินว่ารุนแรงหรือไม่ รวมทั้งหาสาเหตุและความจำเป็นที่ต้องแก้ไขปรับปรุงอย่างรวดเร็วหรือไม่

ระดับวิเคราะห์และเฝ้าระวัง**พิเศษเร่งด่วน** จำนวน 425 สหกรณ์ หรือร้อยละ 14.16 ในจำนวนนี้สหกรณ์ต้องวิเคราะห์ให้ชัดเจนว่าได้เกิดปัญหาทุกด้านของการวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงปัจจัยพื้นฐานทางการเงินว่ารุนแรงหรือไม่รวมทั้งหาสาเหตุและความจำเป็นที่ต้องแก้ไขปรับปรุงอย่างเร่งด่วน มิฉะนั้นจะเกิดความเสียหายหรือไม่

ลูกหนี้ผิดปกติ จำนวน 19 สหกรณ์ หรือร้อยละ 0.63

การเปรียบเทียบข้อมูลและอัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์การเกษตร

มติ/อัตราส่วนทางการเงิน	หน่วยวัด	ปี 2563	CFSAWS:ss
มติที่ 1 ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง			
1.1 อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน	เท่า	2.24	“ควรปรับปรุง” (น้อยกว่า 0.10)
1.2 อัตราส่วนทุนสำรองต่อสินทรัพย์	เท่า	0.06	
1.3 อัตราการเติบโตทุนของสหกรณ์	%	1.88	
1.4 อัตราการเติบโตของหนี้	%	2.16	
1.5 อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของทุน	%	3.59	
มติที่ 2 คุณภาพของสินทรัพย์			
2.1 อัตราการค้างชำระของลูกค้า	%	39.89	
2.2 อัตราหมุนของสินทรัพย์	รอบ	0.49	
2.3 อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์	%	1.11	
2.4 อัตราการเติบโตของสินทรัพย์	%	2.07	
มติที่ 3 ชีตความสามารถในการบริหาร			
3.1 อัตราการเติบโตของธุรกิจ	%	(0.77)	
มติที่ 4 การทำกำไร			
4.1 กำไรต่อสมาชิก	บาท/คน	498.15	“ควรปรับปรุง” (มากกว่า 65.00)
4.2 เงินออมต่อสมาชิก	บาท/คน	24,362.99	
4.3 หนี้สินต่อสมาชิก	บาท/คน	30,712.37	
4.4 อัตราค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อ กำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	%	72.98	
4.5 อัตราการเติบโตของทุนสำรอง	%	3.52	
4.6 อัตราการเติบโตของทุนสะสมอื่นๆ	%	3.26	
4.7 อัตราการเติบโตของกำไรสุทธิ	%	(13.85)	
4.8 อัตรากำไรสุทธิ	%	2.24	
มติที่ 5 สภาพคล่อง			
5.1 อัตราส่วนทุนหมุนเวียน	เท่า	1.02	“พอใช้” (60.00-90.00)
5.2 อัตราหมุนของสินค้า	ครั้ง	19.68	
5.3 อายุเฉลี่ยของสินค้า	วัน	18.55	
5.4 อัตราลูกหนี้ระยะสั้นที่ชำระได้ตามกำหนด	%	60.11	

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิเคราะห์ภาพรวมการดำเนินงานและฐานะการเงินของสหกรณ์การเกษตร ปี 2563 สามารถสะท้อนภาพการบริหารงานของระบบสหกรณ์ได้ เพื่อเพิ่มความระมัดระวัง จึงขอเสนอแนวทางปฏิบัติดังนี้

1. การกู้ยืมเงินจากแหล่งภายนอก สหกรณ์ควรคำนึงถึงความจำเป็นในการใช้เงิน อัตราค่าใช้จ่ายของดอกเบี้ย และระยะเวลาในการชำระหนี้คืน ต้องให้เหมาะสมและเพียงพอต่อทุนหมุนเวียนที่สหกรณ์ดำรงไว้ เพื่อมิให้เกิดปัญหาการขาดสภาพคล่องทางการเงิน
2. ในการปล่อยสินเชื่อ ควรพิจารณาถึงความสามารถในการชำระหนี้ของผู้กู้ และเงื่อนไขระยะเวลาในการรับชำระหนี้คืนอย่างรอบคอบ เพื่อป้องกันการเกิดหนี้ที่ไม่สามารถชำระได้ตามกำหนด ซึ่งจะส่งผลทำให้ไม่มีเงินทุนไว้ใช้หมุนเวียนในการดำเนินงาน และคงไว้ซึ่งสภาพคล่องทางการเงิน
3. ในการนำเงินไปฝากไว้กับสหกรณ์อื่น และลงทุนในแหล่งอื่นๆ ทั้งระยะสั้นและระยะยาว ควรคำนึงความคุ้มค่า และความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตสำหรับวิกฤตการณ์ที่ไม่สามารถควบคุมได้
4. การระดมทุนดังกล่าวอาจได้จากการชักนำให้สมาชิกถือหุ้นเพิ่มขึ้น เก็บกำไรสะสมมากขึ้น หรือส่งเสริมและสนับสนุนให้สมาชิกออมเงินมากขึ้น ซึ่งจะช่วยให้สหกรณ์ไม่ต้องมีหนี้สินจากการกู้ยืม และเป็นการลดต้นทุนและค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยจ่ายอีกทางหนึ่ง
5. ควรติดตามเร่งรัดหนี้สินให้เข้มงวดและต่อเนื่อง รวมถึงระมัดระวังในการให้สินเชื่อ ทั้งนี้เนื่องจากเงินทุนส่วนใหญ่ของสหกรณ์อยู่ในรูปของการให้สินเชื่อมากที่สุด ดังนั้น เพื่อรักษาสภาพคล่องของสหกรณ์ให้อยู่ในเกณฑ์ที่ดี รวมทั้งป้องกันความเสี่ยงต่อการเกิดลูกหนี้ชำระไม่ได้ตามกำหนด
6. นอกเหนือจากการบริหารจัดการที่เหมาะสม สหกรณ์ต้องสร้างจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมกันทำธุรกิจ เพื่อองค์กรที่เข้มแข็งให้เป็นพลังอำนาจต่อรองของมวลสมาชิก โดยให้ความรู้ความเข้าใจหน้าที่ บทบาท นโยบาย การมีวินัยทางการเงิน ตลอดจนแนวทางการดำเนินงานของสหกรณ์แก่สมาชิกทุกคน

สหกรณ์นิคม

สทกรณนิคม

บทสรุป

รายงานผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของสหกรณ์นิคมประจำปี 2563 มีวัตถุประสงค์เพื่อรายงานการดำเนินงาน การเคลื่อนไหวทางธุรกิจ ผลการดำเนินงาน และฐานะการเงิน รวมทั้งผลสรุปการวิเคราะห์ประเมินประสิทธิภาพในการบริหารการเงินในมุมมอง 6 มิติ (CAMELS Analysis) ซึ่งทำการวิเคราะห์โดยการจัดการข้อมูล วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของรายการต่างๆ โดยใช้ค่ารวม (Total), ร้อยละ (Percentage) ของค่ารวม, วิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน (Financial Ratios Analysis) และการวิเคราะห์การเผื่อสำรองและเดือนภัยทางการเงิน (CFSAWS:ss) ข้อมูลที่นำเสนอจึงเป็นสารสนเทศเพื่อหน่วยงานของรัฐและผู้เกี่ยวข้อง จะนำไปใช้ในการวางแผนและกำหนดมาตรการให้ความช่วยเหลือสถาบันเกษตรกรและสหกรณ์

สหกรณ์นิคม เป็นองค์กรการเงินที่จัดตั้งในแหล่งชุมชนที่อาศัยเดียวกันมุ่งเน้นการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยนำเงินของตนเองที่สะสมไว้เป็นกองทุน จัดการกองทุนของตนเอง สร้างระบบการเงินของชุมชนโดยชุมชน การขยายตัวเพิ่มขึ้นทั้งในเขตเมืองและชนบท ในปัจจุบันได้รวมตัวจัดตั้งเป็นสหกรณ์ สรุปผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของสหกรณ์นิคม ประจำปี 2563 รวบรวมข้อมูลได้ทั้งสิ้น 83 แห่ง จำนวนสมาชิกทั้งสิ้น 190,812 คน

ทุนดำเนินงานทั้งสิ้นจำนวน 12,170.83 ล้านบาท สหกรณ์นิคมจัดหาทุน โดยได้จากเงินกู้ยืมและเครดิตการค้า ร้อยละ 38.86 ทุนของสหกรณ์ ร้อยละ 26.04 เงินรับฝากจากสมาชิก ร้อยละ 23.65 และเงินรับฝากจากสหกรณ์อื่นและแหล่งอื่น ร้อยละ 5.12 เงินทุนส่วนใหญ่นำไปใช้เพื่อช่วยเหลือสมาชิกและสหกรณ์อื่นที่เดือดร้อนเป็นเงินกู้ยืม-สุทธิ ร้อยละ 64.79 เงินสดและเงินฝากธนาคาร/สหกรณ์อื่น ร้อยละ 13.65 ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์-สุทธิ ร้อยละ 10.95 สินทรัพย์อื่น ร้อยละ 5.41 ลูกหนี้-สุทธิ ร้อยละ 2.79 สินค้าคงเหลือ ร้อยละ 2.26 และเงินลงทุน ร้อยละ 0.15

การดำเนินงานในภาพรวมของสหกรณ์นิคม มีรายได้ทั้งสิ้น 6,529.86 ล้านบาท ค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น 6,691.08 ล้านบาท หรือ ร้อยละ 102.47 ของรายได้ทั้งสิ้น ทำให้ขาดทุนสุทธิจำนวน 161.22 ล้านบาท หรือ ร้อยละ (2.47) ของรายได้ทั้งสิ้น จำแนกเป็นสหกรณ์ที่มีกำไร 53 แห่ง จำนวน 151.64 ล้านบาท และสหกรณ์ที่ประสบผลขาดทุน 30 แห่ง จำนวน 312.86 ล้านบาท

สหกรณ์นิคมต้องคำนึงถึงเรื่องการใช้เงินทุน ให้เพียงพอกับการค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่เกิดขึ้นในด้านเจ้าหน้าที่รวมทั้งการบริหารจัดการลูกหนี้ ให้มีประสิทธิภาพ และขยายธุรกิจให้เติบโต เพิ่มทุนสำรองให้เหมาะสมต่อการรองรับความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น ด้านการลงทุนในสินทรัพย์ของสหกรณ์ต้องคำนึงถึงการเพิ่มมูลค่าในสินทรัพย์เหล่านั้น การวางแผนงาน การวิเคราะห์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้ รวมทั้งการติดตามเร่งรัดลูกหนี้ให้ชำระหนี้เป็นไปตามกำหนดสัญญา คณะกรรมการดำเนินงานและผู้ปฏิบัติงานของสหกรณ์ ควรนำวิธีการบริหารจัดการสหกรณ์ในใหม่ๆ เพื่อสร้างอัตราการเติบโตของธุรกิจให้สูงขึ้นในปีต่อไปๆ อย่างต่อเนื่อง และสามารถขยายกิจการของสหกรณ์ให้เกิดประโยชน์ต่อสมาชิกได้มากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงิน

รายงานผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของสหกรณ์นิคม ประจำปี 2563 เป็นรายงานสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินในภาพรวมของสหกรณ์นิคม (ไม่รวมชุมนุมสหกรณ์นิคม) ที่ดำเนินธุรกิจ ไม่ดำเนินธุรกิจ และหยุดดำเนินธุรกิจ รวบรวมข้อมูลสิ้นสุด ณ วันที่ 30 กันยายน 2563 จากงบการเงินของผู้สอบบัญชีที่แสดงความเห็นแล้ว โดยระบบสารสนเทศทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรมีดังนี้

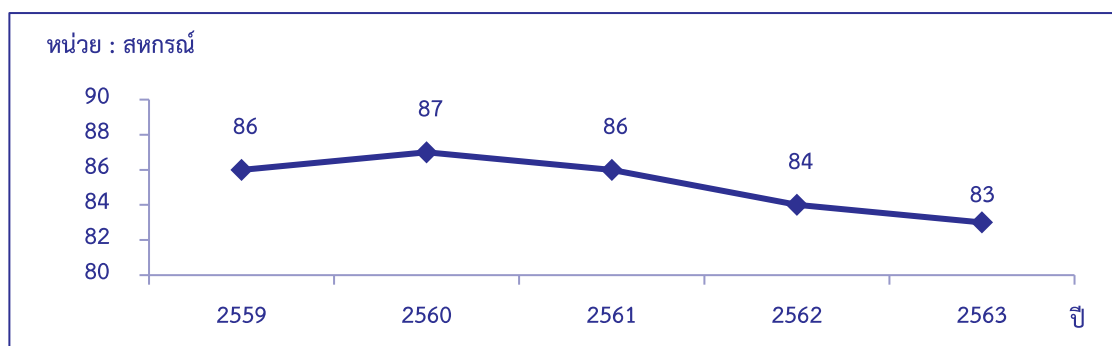
1. จำนวนสหกรณ์

สหกรณ์นิคมมีจำนวนทั้งสิ้น 83 แห่ง ลดลงจากปี 2562 ร้อยละ 1.19 ส่วนใหญ่อยู่ในภาคเหนือ จำนวน 28 แห่ง หรือ ร้อยละ 33.74 รองลงมาเป็นภาคใต้ จำนวน 15 แห่ง หรือ ร้อยละ 18.07 และ ภาคกลางมีจำนวนน้อยที่สุด จำนวน 4 แห่ง หรือ ร้อยละ 4.82 ของจำนวนสหกรณ์ทั้งสิ้น

ตารางที่ 1 จำนวนสหกรณ์นิคม จำแนกตามภูมิภาค ปี 2562 - 2563

ภูมิภาค	จำนวนสหกรณ์					
	ปี 2563		ปี 2562		เพิ่มขึ้น/(ลดลง)	
	แห่ง	ร้อยละ	แห่ง	ร้อยละ	แห่ง	ร้อยละ
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	8	9.64	8	9.52	-	-
ภาคกลาง	4	4.82	4	4.76	-	-
ภาคตะวันออก	11	13.25	11	13.10	-	-
ภาคตะวันตก	8	9.64	8	9.52	-	-
ภาคเหนือ	28	33.74	28	33.33	-	-
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	9	10.84	9	10.72	-	-
ภาคใต้	15	18.07	16	19.05	(1)	(6.25)
รวมทั้งสิ้น	83	100	84	100	(1)	(1.19)

ภาพที่ 1 แสดงจำนวนสหกรณ์นิคมในรอบ 5 ปี (2559 – 2563)

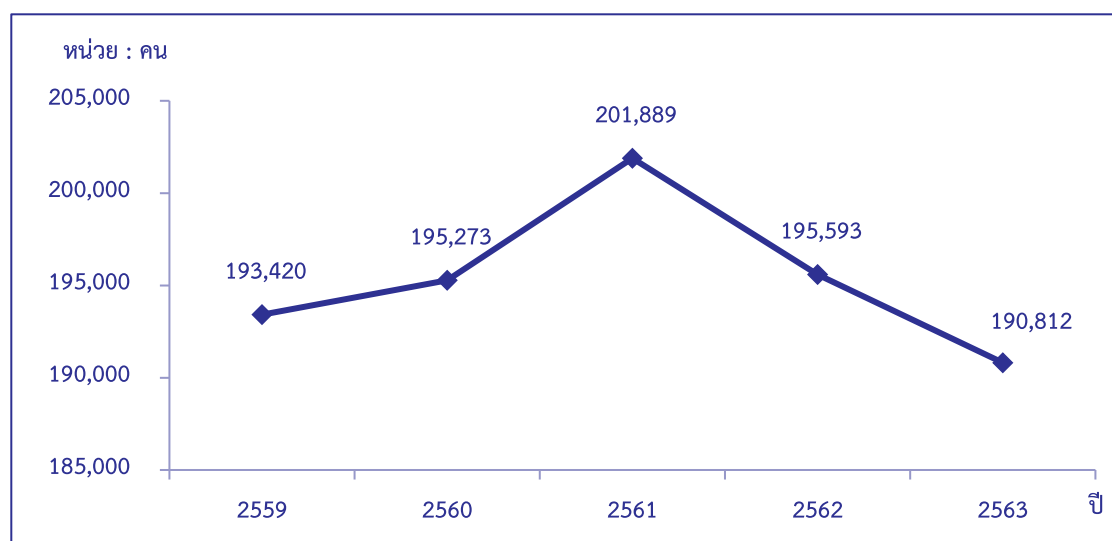
2. จำนวนสมาชิก

สหกรณ์นิคมมีจำนวนสมาชิกทั้งสิ้น 190,812 คน ลดลงจากปีก่อน 4,781 คน หรือลดลง ร้อยละ 2.44 โดยสมาชิกของสหกรณ์นิคม ส่วนใหญ่อยู่ในภาคเหนือ 63,953 คน หรือ ร้อยละ 33.52 รองลงมาเป็นภาคใต้ จำนวน 36,448 คน หรือ ร้อยละ 19.10 และกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีจำนวนน้อยที่สุด จำนวน 6,445 หรือ ร้อยละ 3.38 ของจำนวนสหกรณ์ทั้งสิ้น

ตารางที่ 2 จำนวนสมาชิกของสหกรณ์นิคม จำแนกตามภูมิภาค ปี 2562 - 2563

ภูมิภาค	จำนวนสมาชิก					
	ปี 2563		ปี 2562		เพิ่มขึ้น/(ลดลง)	
	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	6,445	3.38	6,425	3.28	20	0.31
ภาคกลาง	12,292	6.44	12,470	6.38	(178)	(1.43)
ภาคตะวันออก	31,950	16.74	32,739	16.74	(789)	(2.41)
ภาคตะวันตก	12,797	6.71	12,810	6.55	(13)	(0.10)
ภาคเหนือ	63,953	33.52	64,190	32.82	(237)	(0.37)
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	26,927	14.11	26,765	13.68	162	0.61
ภาคใต้	36,448	19.10	40,194	20.55	(3,746)	(9.32)
รวมทั้งสิ้น	190,812	100	195,593	100	(4,781)	(2.44)

ภาพที่ 2 แสดงจำนวนสมาชิกของสหกรณ์นิคมในรอบ 5 ปี (2559 – 2563)

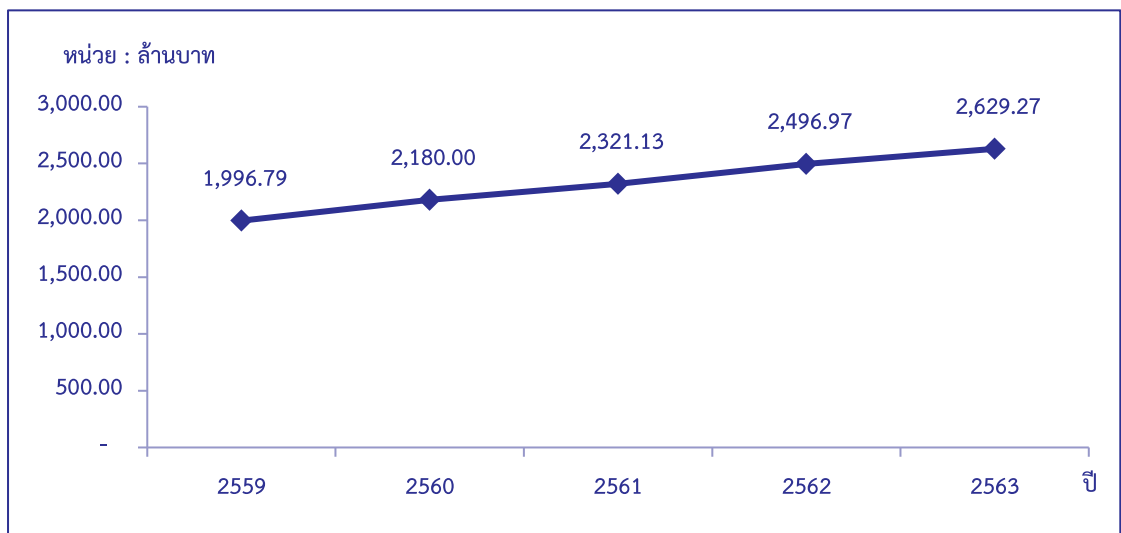
3. การถือหุ้นของสมาชิก

ทุนเรือนหุ้นของสหกรณ์นิคมทั้งสิ้น มีจำนวน 2,629.27 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ร้อยละ 5.30 ส่วนใหญ่อยู่ในภาคเหนือ จำนวน 1,438.25 ล้านบาท หรือ ร้อยละ 54.70 รองลงมาเป็นภาคตะวันออก จำนวน 367.03 ล้านบาท หรือ ร้อยละ 13.96 และภาคใต้ จำนวน 315.48 ล้านบาท หรือ ร้อยละ 12.00 ของทุนเรือนหุ้นทั้งสิ้น

ตารางที่ 3 แสดงการถือหุ้นสมาชิกของสหกรณ์นิคม จำแนกตามภูมิภาค ปี 2562 - 2563

ภูมิภาค	ทุนเรือนหุ้น					
	ปี 2563		ปี 2562		เพิ่มขึ้น/(ลดลง)	
	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	65.62	2.50	63.15	2.53	2.47	3.91
ภาคกลาง	127.06	4.83	124.14	4.97	2.92	2.35
ภาคตะวันออก	367.03	13.96	356.11	14.26	10.92	3.07
ภาคตะวันตก	94.44	3.59	94.55	3.79	(0.11)	(0.12)
ภาคเหนือ	1,438.25	54.70	1,329.87	53.26	108.38	8.15
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	221.39	8.42	209.80	8.40	11.59	5.52
ภาคใต้	315.48	12.00	319.35	12.79	(3.87)	(1.21)
รวมทั้งสิ้น	2,629.27	100	2,496.97	100	132.30	5.30

ภาพที่ 3 แสดงทุนเรือนหุ้นของสหกรณ์นิคมในรอบ 5 ปี (2559 - 2563)

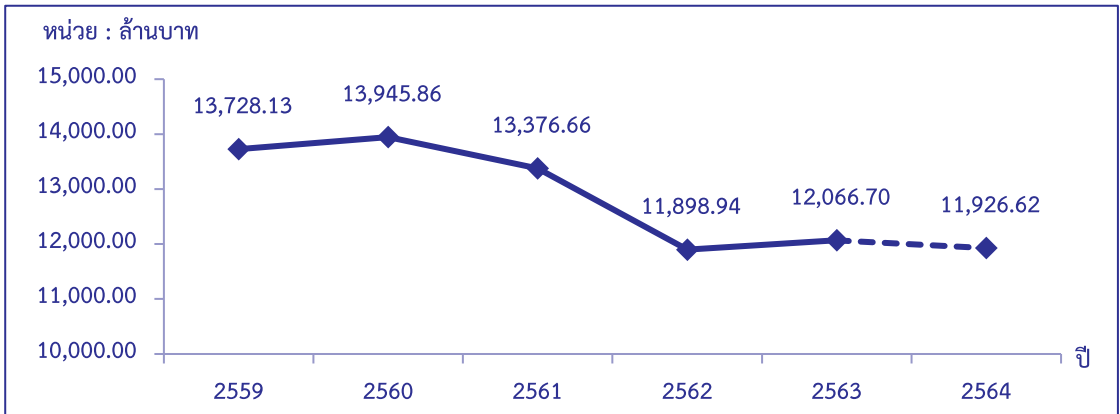
4. การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์

สหกรณ์นิคมดำเนินธุรกิจรวม 6 ด้าน มีมูลค่าการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์รวมทั้งสิ้น จำนวน 12,066.70 ล้านบาท หรือ 1,005.56 ล้านบาท/เดือน เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ร้อยละ 1.41 ธุรกิจสินเชื่อ มีมูลค่าสูงสุด จำนวน 4,103.77 ล้านบาท หรือ ร้อยละ 34.01 รองลงมาเป็นธุรกิจรับฝากเงิน จำนวน 2,655.28 ล้านบาท หรือ ร้อยละ 22.01 และรวบรวมผลผลิต จำนวน 2,363.83 ล้านบาท หรือ ร้อยละ 19.59 รายละเอียดมีดังนี้

ตารางที่ 4 การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์นิคม จำแนกตามประเภทธุรกิจและภูมิภาค ปี 2562 - 2563

ภูมิภาค	ประเภทธุรกิจ (ล้านบาท)								เพิ่มขึ้น/ (ลดลง) ร้อยละ
	ปี 2563							มูลค่า ธุรกิจรวม ปี 2562	
	สินเชื่อ	เงิน รับฝาก	จัดหา สินค้า	รวบรวม ผลผลิต	แปรรูป ผลผลิต	บริการและ ส่งเสริม	รวมมูลค่า ธุรกิจ		
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	71.43	13.16	61.37	-	-	4.03	149.99	157.81	(4.96)
ร้อยละกรุงเทพมหานครและ ปริมณฑล	47.62	8.77	40.92	-	-	2.69	100		
ภาคกลาง	129.27	49.09	89.98	19.95	0.02	0.79	289.10	339.63	(14.88)
ร้อยละภาคกลาง	44.72	16.98	31.12	6.90	0.01	0.27	100		
ภาคตะวันออก	597.41	302.94	404.17	113.91	0.02	-	1,418.45	1,429.61	(0.78)
ร้อยละภาคตะวันออก	42.12	21.36	28.49	8.03	0.00	-	100		
ภาคตะวันตก	97.84	119.77	76.65	203.83	9.51	-	507.60	648.64	(21.74)
ร้อยละภาคตะวันตก	19.27	23.60	15.10	40.16	1.87	-	100		
ภาคเหนือ	2,575.43	1,648.92	1,056.40	791.49	202.73	8.19	6,283.16	6,037.77	4.06
ร้อยละภาคเหนือ	40.99	26.24	16.81	12.60	3.23	0.13	100		
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	401.83	228.40	243.89	413.33	104.85	0.93	1,393.23	1,437.51	(3.08)
ร้อยละภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	28.84	16.39	17.50	29.67	7.53	0.07	100		
ภาคใต้	230.56	293.00	431.37	308.66	758.37	3.21	2,025.17	1,847.97	9.59
ร้อยละภาคใต้	11.38	14.47	21.30	15.24	37.45	0.16	100		
รวมทั้งสิ้น	4,103.77	2,655.28	2,363.83	1,851.17	1,075.50	17.15	12,066.70	11,898.94	1.41
ร้อยละของรวมทั้งสิ้น	34.01	22.01	19.59	15.34	8.91	0.14	100		
รวมทั้งสิ้น ปี 2562	3,964.75	2,557.29	2,441.30	2,060.16	860.16	15.28	11,898.94		
ร้อยละของทั้งสิ้นปี 2562	33.32	21.49	20.52	17.31	7.23	0.13	100		
รวมทั้งสิ้น เพิ่มขึ้น/(ลดลง)	139.02	97.99	(77.47)	(208.99)	215.34	1.87	167.76		
เพิ่มขึ้น/(ลดลง) ร้อยละ	3.51	3.83	(3.17)	(10.14)	25.03	12.24	1.41		

ภาพที่ 4 แสดงการเปรียบเทียบมูลค่าธุรกิจของสหกรณ์นิคม ในรอบ 5 ปี (2559 - 2563) และคาดการณ์ ปี 2564

เมื่อเปรียบเทียบมูลค่าธุรกิจในรอบ 5 ปี (2559 – 2563) พบว่า มูลค่าธุรกิจมีแนวโน้มลดลง และพิจารณาแนวโน้มในปี 2564 คาดว่าจะมีมูลค่าธุรกิจ 11,926.62 ล้านบาท

รายละเอียดการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์นิคม

4.1 ธุรกิจสินเชื่อ

สหกรณ์นิคมให้เงินกู้ระหว่างปี จำนวน 4,103.77 ล้านบาท หรือ ร้อยละ 34.01 ของมูลค่าธุรกิจรวมทั้งสิ้น เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 139.02 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้น ร้อยละ 3.51 โดยกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีมูลค่าธุรกิจสินเชื่อสูงสุด ร้อยละ 47.62 รองลงมาภาคกลางซึ่งใกล้เคียงกับภาคตะวันออก คิดเป็น ร้อยละ 44.72 และ 42.12 ตามลำดับ ในขณะที่ภาคอื่นๆ มีธุรกิจสินเชื่อ อยู่ระหว่าง ร้อยละ 11.38 – 40.99

4.2 ธุรกิจรับฝากเงิน

การรับฝากเงินเป็นแหล่งที่สามารถระดมเงินทุนโดยส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการออมเงิน โดยการสะสมและฝากเงินไว้กับสหกรณ์เพื่อไว้ใช้จ่ายในอนาคต ซึ่งสหกรณ์จะคำนวณดอกผลของต้นเงิน ที่ฝากไว้ตามอัตรา และเงื่อนไขของประเภทเงินฝาก การระดมเงินฝากของสหกรณ์ยังเป็นอีกวิธีหนึ่งที่ทำให้สหกรณ์มีเงินทุนไว้หมุนเวียนในกิจการ ซึ่งจัดเป็นหนี้สินหมุนเวียนของสหกรณ์โดยมีดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นจ่ายให้กับสมาชิก ถือเป็นแหล่งเงินทุนที่ต้นทุนต่ำกว่าแหล่งอื่น

สหกรณ์นิคมมีธุรกิจรับฝากเงินทั้งสิ้น จำนวน 2,655.28 ล้านบาท หรือ ร้อยละ 22.01 ของมูลค่าธุรกิจทั้งสิ้น เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ร้อยละ 3.83 โดยภาคเหนือมีมูลค่าธุรกิจรับฝากเงินสูงสุด ร้อยละ 26.24 ในขณะที่ภาคอื่นๆ มีธุรกิจรับฝากเงิน อยู่ระหว่าง ร้อยละ 8.77 – 23.60

4.3 ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย

การจัดหาสินค้ามาจำหน่ายเป็นธุรกิจที่จัดขึ้นเพื่อแก้ปัญหาให้สมาชิกหรือเกษตรกรสามารถซื้อสินค้าที่จะนำมาเป็นต้นทุนในการผลิต ตลอดจนเครื่องอุปโภคบริโภคได้ในราคาที่เหมาะสม ไม่ถูกเอาเปรียบจากพ่อค้าในด้านราคาและคุณภาพ อีกทั้งสมาชิกจะได้เงินเฉลี่ยคืนจากธุรกิจ หากสหกรณ์มีผลกำไรจากการดำเนินงานในรอบปี ตามส่วนที่สมาชิกได้ซื้อสินค้าจากสหกรณ์

สหกรณ์นิคมมีธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่ายทั้งสิ้น จำนวน 2,363.83 ล้านบาท หรือ ร้อยละ 19.59 ของมูลค่าธุรกิจทั้งสิ้น ลดลงจากปีก่อน ร้อยละ 3.17 โดยกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีมูลค่าธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่ายสูงสุด ร้อยละ 40.92 ในขณะที่ภาคอื่นๆ มีธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่ายอยู่ระหว่าง ร้อยละ 15.10 – 31.12

4.4 ธุรกิจรวบรวมผลิตผล/ผลิตภัณฑ์

ผลิตผลของสมาชิกที่ได้เก็บเกี่ยวแล้ว หากนำไปจำหน่ายให้พ่อค้า สมาชิกอาจถูกกดราคาถูกเอาเปรียบในเรื่องการชั่ง ตวง วัด ดังนั้น สหกรณ์จึงเป็นแหล่งที่สามารถจะรวบรวมผลิตผลของสมาชิก เพื่อเป็นผู้จัดการขายผลิตผลแทนสมาชิกแต่ผู้เดียว อันจะทำให้ได้ราคาดีและเหมาะสม เนื่องจากสหกรณ์มีอำนาจในการต่อรองราคากับพ่อค้าได้มากกว่าตัวของสมาชิกจะนำไปจำหน่ายเองโดยลำพัง

สหกรณ์นิคมมีธุรกิจรวบรวมผลิตผลทั้งสิ้น จำนวน 1,851.17 ล้านบาท หรือ ร้อยละ 15.34 ของมูลค่าธุรกิจทั้งสิ้น ลดลงจากปีก่อน ร้อยละ 10.14 โดยภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีมูลค่าธุรกิจรวบรวมผลิตผลสูงสุด ร้อยละ 40.16 ในขณะที่ภาคอื่นๆ มีธุรกิจรวบรวมผลิตผล อยู่ระหว่าง ร้อยละ 6.90 – 29.67 ยกเว้น กรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่ไม่มีธุรกิจรวบรวมผลิตผล

4.5 ธุรกิจแปรรูปผลิตผล/ผลิตภัณฑ์

การแปรรูปผลิตผล เป็นกิจกรรมหนึ่งที่มีจุดประสงค์เพื่อช่วยแก้ปัญหาในการประกอบอาชีพของสมาชิก เกิดจากการที่สมาชิกเก็บรวบรวมผลิตผลแล้วนำไปแปรรูปให้เกิดมูลค่าเพิ่มขึ้นของผลผลิต เพื่อจะได้นำไปจำหน่ายให้ได้ราคาที่ดีขึ้น

สหกรณ์นิคมมีธุรกิจแปรรูปผลิตผลทั้งสิ้น จำนวน 1,075.50 ล้านบาท หรือ ร้อยละ 8.91 ของมูลค่าธุรกิจทั้งสิ้น เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ร้อยละ 25.03 โดยภาคใต้มีมูลค่าธุรกิจแปรรูปผลิตผลสูงสุด ร้อยละ 37.45 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีธุรกิจแปรรูปผลิตผล ร้อยละ 7.53 ภาคเหนือมีธุรกิจแปรรูปผลิตผลร้อยละ 3.23 และภาคตะวันตกมีธุรกิจแปรรูปผลิตผล ร้อยละ 1.87 ส่วนภาคอื่นๆ ที่เหลือมีธุรกิจแปรรูปผลิตผลน้อยมาก ยกเว้นกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่ไม่มีธุรกิจแปรรูปผลิตผล

4.6 ธุรกิจให้บริการและส่งเสริมการเกษตร

สหกรณ์นิคมมีธุรกิจให้บริการและส่งเสริมการเกษตรทั้งสิ้น จำนวน 17.15 ล้านบาท หรือ ร้อยละ 0.14 ของมูลค่าธุรกิจทั้งสิ้น เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ร้อยละ 12.24 โดยกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีมูลค่าธุรกิจให้บริการและส่งเสริมการเกษตรสูงสุด ร้อยละ 2.69 ในขณะที่ภาคอื่นๆ มีธุรกิจให้บริการและส่งเสริมการเกษตรอยู่ระหว่าง ร้อยละ 0.07 – 0.27 ยกเว้นภาคตะวันออกและภาคตะวันตกที่ไม่มีธุรกิจให้บริการและส่งเสริมการเกษตร

5. ฐานะการเงินของสหกรณ์

สหกรณ์นิคมทั้งสิ้น 83 แห่ง มีสินทรัพย์รวมทั้งสิ้น 12,170.83 ล้านบาท หนี้สินรวมทั้งสิ้น 9,001.74 ล้านบาท และทุนของสหกรณ์ 3,169.09 ล้านบาท

ตารางที่ 5 ฐานะการเงินของสหกรณ์นิคม จำแนกตามภูมิภาค ปี 2562 - 2563

ภูมิภาค	ปี 2563						รวมของสหกรณ์	รวมทั้งสิ้นปี 2562	เพิ่มขึ้น/(ลดลง) ร้อยละ*
	สินทรัพย์			หนี้สิน					
	สินทรัพย์หมุนเวียน	สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	รวมสินทรัพย์	หนี้สินหมุนเวียน	หนี้สินไม่หมุนเวียน	รวมหนี้สิน			
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	195.35	146.07	341.42	104.29	17.68	121.97	219.44	334.66	2.02
ร้อยละกรุงเทพมหานครและปริมณฑล	57.22	42.78	100	30.55	5.18	35.73	64.27		
ภาคกลาง	341.59	88.74	430.33	161.98	27.60	189.58	240.74	419.67	2.54
ร้อยละภาคกลาง	79.38	20.62	100	37.64	6.41	44.05	55.95		
ภาคตะวันออก	1,192.91	602.63	1,795.54	1,162.65	82.17	1,244.82	550.72	1,748.43	2.69
ร้อยละภาคตะวันออก	66.44	33.56	100	64.75	4.58	69.33	30.67		
ภาคตะวันตก	280.08	112.21	392.29	312.91	31.15	344.06	48.23	447.14	(12.27)
ร้อยละภาคตะวันตก	71.40	28.60	100	79.76	7.94	87.70	12.30		
ภาคเหนือ	4,983.58	1,909.39	6,892.97	4,718.72	346.53	5,065.25	1,827.73	6,504.81	5.97
ร้อยละภาคเหนือ	72.30	27.70	100	68.46	5.03	73.49	26.51		
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	758.12	236.94	995.06	636.65	99.68	736.33	258.73	966.34	2.97
ร้อยละภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	76.19	23.81	100	63.98	10.02	74.00	26.00		
ภาคใต้	593.58	729.64	1,323.22	923.33	376.40	1,299.73	23.50	1,556.96	(15.01)
ร้อยละภาคใต้	44.86	55.14	100	69.78	28.45	98.23	1.77		
รวมทั้งสิ้น	8,345.21	3,825.62	12,170.83	8,020.53	981.21	9,001.74	3,169.09	11,978.01	1.61
ร้อยละของรวมทั้งสิ้น	68.57	31.43	100	65.90	8.06	73.96	26.04		
รวมทั้งสิ้น ปี 2562	8,030.55	3,947.46	11,978.01	7,663.43	1,018.12	8,681.55	3,296.46		
ร้อยละของทั้งสิ้นปี 2562	67.04	32.96	100	63.98	8.50	72.48	27.52		
รวมทั้งสิ้น เพิ่มขึ้น/(ลดลง)	314.66	(121.84)	192.82	357.10	(36.91)	320.19	(127.37)		
เพิ่มขึ้น/(ลดลง) ร้อยละ	3.92	(3.09)	1.61	4.66	(3.63)	3.69	(3.86)		

หมายเหตุ : *เพิ่มขึ้น/(ลดลง) ร้อยละของรวมสินทรัพย์ทั้งสิ้น

5.1 สินทรัพย์

ในรอบปี 2563 สหกรณ์นิคมมีสินทรัพย์ทั้งสิ้นจำนวน 12,170.83 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2562 ร้อยละ 1.61 สินทรัพย์ของสหกรณ์อยู่ในรูปของสินทรัพย์หมุนเวียนและสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน 8,345.21 และ 3,825.62 ล้านบาท หรือ ร้อยละ 68.57 และ 31.43 ตามลำดับ พิจารณาเปรียบเทียบกับ ปี 2562 พบว่า สินทรัพย์หมุนเวียนมีอัตราการเพิ่มขึ้น ร้อยละ 3.92 แต่สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนมีอัตราการลดลง ร้อยละ 3.09

ตารางที่ 6 สินทรัพย์หมุนเวียนของสหกรณ์นิคม จำแนกตามภูมิภาค ปี 2562 - 2563

ภูมิภาค	สินทรัพย์หมุนเวียน (ล้านบาท)								เพิ่มขึ้น/ ลดลง	
	ปี 2563									สินทรัพย์ หมุนเวียน รวม ปี 2562
	เงินสดและ เงินฝาก ธนาคาร	เงินฝาก สหกรณ์ อื่น	เงินลงทุน ระยะสั้น	เงินให้กู้ยืม ระยะสั้น- สุทธิ	ลูกหนี้ ระยะสั้น- สุทธิ	สินค้า คงเหลือ	สินทรัพย์ หมุนเวียน อื่น	รวม สินทรัพย์ หมุนเวียน		
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	90.32	35.98	-	58.79	2.78	2.20	5.28	195.35	194.42	0.48
ร้อยละกรุงเทพมหานครและ ปริมณฑล	46.24	18.42	-	30.09	1.42	1.13	2.70	100		
ภาคกลาง	67.02	4.79	-	223.62	8.27	9.32	28.57	341.59	333.93	2.29
ร้อยละภาคกลาง	19.62	1.40	-	65.47	2.42	2.73	8.36	100		
ภาคตะวันออก	145.68	43.77	-	823.49	48.60	23.79	107.58	1,192.91	1,100.53	8.39
ร้อยละภาคตะวันออก	12.21	3.67	-	69.03	4.08	1.99	9.02	100		
ภาคตะวันตก	43.46	-	-	186.81	10.64	4.19	34.98	280.08	314.19	(10.86)
ร้อยละภาคตะวันตก	15.52	-	-	66.70	3.80	1.49	12.49	100		
ภาคเหนือ	730.94	156.05	-	3,536.82	84.41	151.98	323.38	4,983.58	4,656.21	7.03
ร้อยละภาคเหนือ	14.67	3.13	-	70.97	1.69	3.05	6.49	100		
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	123.45	8.66	-	542.23	28.60	11.46	43.72	758.12	731.10	3.70
ร้อยละภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	16.29	1.14	-	71.52	3.77	1.51	5.77	100		
ภาคใต้	192.98	18.92	7.06	211.95	46.34	72.41	43.92	593.58	700.17	(15.22)
ร้อยละภาคใต้	32.51	3.19	1.19	35.71	7.80	12.20	7.40	100		
รวมทั้งสิ้น	1,393.85	268.17	7.06	5,583.71	229.64	275.35	587.43	8,345.21	8,030.55	3.92
ร้อยละของรวมทั้งสิ้น	16.70	3.21	0.09	66.91	2.75	3.30	7.04	100		
รวมทั้งสิ้น ปี 2562	1,387.82	308.61	-	5,261.19	302.91	250.90	519.12	8,030.55		
ร้อยละของทั้งสิ้นปี 2562	17.28	3.84	-	65.52	3.77	3.13	6.46	100		
รวมทั้งสิ้น เพิ่มขึ้น/(ลดลง)	6.03	(40.44)	7.06	322.52	(73.27)	24.45	68.31	314.66		
เพิ่มขึ้น/(ลดลง) ร้อยละ	0.43	(13.10)	NA	6.13	(24.19)	9.74	13.16	3.92		

หมายเหตุ : สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น ประกอบด้วย เงินส่งชำระหนี้ระหว่างทาง ดอกเบี้ยเงินให้กู้ค้างรับ - สุทธิ และอื่นๆ
NA คือ ไม่สามารถคำนวณได้

5.2 สินทรัพย์หมุนเวียน

สินทรัพย์หมุนเวียนทั้งสิ้น จำนวน 8,345.21 ล้านบาท หรือ ร้อยละ 68.57 ของสินทรัพย์ทั้งสิ้น เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ร้อยละ 3.92 สินทรัพย์หมุนเวียนส่วนใหญ่อยู่ในเงินให้กู้ยืมระยะสั้น-สุทธิ จำนวน 5,583.71 ล้านบาท หรือ ร้อยละ 66.91 ของสินทรัพย์หมุนเวียนทั้งสิ้น โดยเงินให้กู้ยืมระยะสั้น-สุทธิ อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สูงสุด ร้อยละ 71.52 ในขณะที่ภาคอื่นๆ มีเงินให้กู้ยืมระยะสั้น-สุทธิ อยู่ระหว่าง ร้อยละ 30.09 – 70.97 รองลงมาเป็นเงินสดและเงินฝากธนาคาร จำนวน 1,393.85 ล้านบาท หรือ ร้อยละ 16.70 อยู่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลสูงสุด ร้อยละ 46.24 ในขณะที่ภาคอื่นๆ มีเงินสดและเงินฝากธนาคาร อยู่ระหว่าง ร้อยละ 12.21 - 32.51

ตารางที่ 7 สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนของสหกรณ์นิคม จำแนกตามภูมิภาค ปี 2562 - 2563

ภูมิภาค	สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน (ล้านบาท)							สินทรัพย์ ไม่หมุนเวียน รวม ปี 2562	เพิ่มขึ้น/ (ลดลง) ร้อยละ
	ปี 2563								
	เงินลงทุน ระยะยาว	เงินให้กู้ยืม ระยะยาว- สุทธิ	ลูกหนี้ ระยะยาว- สุทธิ	ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ -สุทธิ	สินทรัพย์ ไม่หมุนเวียน อื่น	รวม สินทรัพย์ ไม่หมุนเวียน			
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	1.36	23.68	2.77	116.11	2.15	146.07	140.24	4.16	
ร้อยละกรุงเทพมหานครและปริมณฑล	0.93	16.21	1.90	79.49	1.47	100			
ภาคกลาง	0.48	40.72	2.73	40.44	4.37	88.74	85.74	3.50	
ร้อยละภาคกลาง	0.54	45.89	3.08	45.57	4.92	100			
ภาคตะวันออก	1.05	420.12	16.80	155.88	8.78	602.63	647.90	(6.99)	
ร้อยละภาคตะวันออก	0.17	69.71	2.79	25.87	1.46	100			
ภาคตะวันตก	0.85	69.58	8.49	33.18	0.11	112.21	132.95	(15.60)	
ร้อยละภาคตะวันตก	0.76	62.01	7.56	29.57	0.10	100			
ภาคเหนือ	3.95	1,355.62	58.04	466.41	25.37	1,909.39	1,848.60	3.29	
ร้อยละภาคเหนือ	0.20	71.00	3.04	24.43	1.33	100			
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	0.98	76.66	13.50	135.02	10.78	236.94	235.24	0.72	
ร้อยละภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	0.41	32.35	5.70	56.99	4.55	100			
ภาคใต้	2.90	315.02	6.89	385.72	19.11	729.64	856.79	(14.84)	
ร้อยละภาคใต้	0.40	43.18	0.94	52.86	2.62	100			
รวมทั้งสิ้น	11.57	2,301.40	109.22	1,332.76	70.67	3,825.62	3,947.46	(3.09)	
ร้อยละของรวมทั้งสิ้น	0.30	60.16	2.85	34.84	1.85	100			
รวมทั้งสิ้น ปี 2562	75.52	2,332.25	96.42	1,370.17	73.10	3,947.46			
ร้อยละของทั้งสิ้นปี 2562	1.92	59.08	2.44	34.71	1.85	100			
รวมทั้งสิ้น เพิ่มขึ้น/(ลดลง)	(63.95)	(30.85)	12.80	(37.41)	(2.43)	(121.84)			
เพิ่มขึ้น/(ลดลง) ร้อยละ	(84.68)	(1.32)	13.28	(2.73)	(3.32)	(3.09)			

5.3 สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน

สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนทั้งสิ้น จำนวน 3,825.62 ล้านบาท หรือ ร้อยละ 31.43 ของสินทรัพย์ทั้งสิ้น ลดลงจากปีก่อน ร้อยละ 3.09 สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนส่วนใหญ่อยู่ในเงินให้กู้ยืมระยะยาว-สุทธิ จำนวน 2,301.40 ล้านบาท หรือ ร้อยละ 60.16 ของสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนทั้งสิ้น โดยเงินให้กู้ระยะยาว-สุทธิ อยู่ในภาคเหนือสูงสุด ร้อยละ 71.00 ซึ่งใกล้เคียงกับภาคตะวันออก ที่มีอยู่ร้อยละ 69.71 ในขณะที่ภาคอื่นๆ มีเงินให้กู้ระยะยาว-สุทธิ อยู่ระหว่าง ร้อยละ 16.21 - 45.89 รองลงมาเป็นที่ดิน อาคารและอุปกรณ์-สุทธิ จำนวน 1,332.76 ล้านบาท หรือร้อยละ 34.84 โดยอยู่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล สูงสุด ร้อยละ 79.49 ในขณะที่ภาคอื่นๆ มีที่ดิน อาคารและอุปกรณ์-สุทธิ อยู่ระหว่าง ร้อยละ 25.87 - 56.99

5.4 หนี้สิน

สหกรณ์นิคม มีหนี้สินรวมทั้งสิ้น จำนวน 9,001.74 ล้านบาท หรือ ร้อยละ 73.96 ของทุนดำเนินงานทั้งสิ้น ปีก่อนมีหนี้สินทั้งสิ้น จำนวน 8,681.55 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ร้อยละ 3.69 หนี้สินส่วนใหญ่อยู่ในหนี้สินหมุนเวียน 8,020.53 ล้านบาท หรือ ร้อยละ 89.10 ส่วนที่เหลือเป็นหนี้สินไม่หมุนเวียน 981.21 ล้านบาท หรือ ร้อยละ 10.90 ของหนี้สินทั้งสิ้น มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 8 หนี้สินหมุนเวียนของสหกรณ์นิคม จำแนกตามภูมิภาค ปี 2562 - 2563

ภูมิภาค	หนี้สินหมุนเวียน (ล้านบาท)							
	ปี 2563						หนี้สิน หมุนเวียน รวม ปี 2562	เพิ่มขึ้น/ (ลดลง) ร้อยละ
	เงินเบิกเกิน/ และเงินกู้ ระยะสั้น	เจ้าหนี้ การค้าและ ตั๋วเงินจ่าย	ส่วนของหนี้ ถึงกำหนด ชำระ 1 ปี	เงินรับฝาก	หนี้สิน หมุนเวียน อื่น	รวมหนี้สิน หมุนเวียน		
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	4.62	0.01	-	63.73	35.93	104.29	71.59	45.68
ร้อยละกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล	4.43	0.01	-	61.11	34.45	100		
ภาคกลาง	57.88	0.32	0.32	100.73	2.73	161.98	150.15	7.88
ร้อยละภาคกลาง	35.73	0.20	0.20	62.19	1.68	100		
ภาคตะวันออก	605.45	1.73	6.45	530.47	18.55	1,162.65	1,124.76	3.37
ร้อยละภาคตะวันออก	52.08	0.15	0.55	45.63	1.59	100		
ภาคตะวันตก	84.47	4.02	1.46	213.55	9.41	312.91	294.65	6.20
ร้อยละภาคตะวันตก	26.99	1.28	0.47	68.25	3.01	100		
ภาคเหนือ	2,676.41	11.87	27.75	1,967.82	34.87	4,718.72	4,448.19	6.08
ร้อยละภาคเหนือ	56.72	0.25	0.59	41.70	0.74	100		
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	440.29	2.60	11.15	167.76	14.85	636.65	621.33	2.47
ร้อยละภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	69.16	0.41	1.75	26.35	2.33	100		
ภาคใต้	245.63	4.14	168.97	456.83	47.76	923.33	952.76	(3.09)
ร้อยละภาคใต้	26.60	0.45	18.30	49.48	5.17	100		
รวมทั้งสิ้น	4,114.75	24.69	216.10	3,500.89	164.10	8,020.53	7,663.43	4.66
ร้อยละของรวมทั้งสิ้น	51.30	0.31	2.69	43.65	2.05	100		
รวมทั้งสิ้น ปี 2562	3,899.47	21.62	226.73	3,377.00	138.61	7,663.43	7,663.43	
ร้อยละของทั้งสิ้นปี 2562	50.88	0.28	2.96	44.07	1.81	100		
รวมทั้งสิ้น เพิ่มขึ้น/(ลดลง)	215.28	3.07	(10.63)	123.89	25.49	357.10	357.10	
เพิ่มขึ้น/(ลดลง) ร้อยละ	5.52	14.20	(4.69)	3.67	18.39	4.66		

หมายเหตุ : หนี้สินหมุนเวียนอื่น ประกอบด้วย ค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์ และหนี้สินหมุนเวียนอื่นฯ
ร้อยละของหนี้สินหมุนเวียนทั้งสิ้น

5.5 หนี้สินหมุนเวียน

หนี้สินหมุนเวียนทั้งสิ้น จำนวน 8,020.53 ล้านบาท หรือ ร้อยละ 65.90 ของทุนดำเนินงานทั้งสิ้น เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ร้อยละ 4.66 หนี้สินหมุนเวียนส่วนใหญ่อยู่ในเงินเบิกเกินบัญชีธนาคารและเงินกู้ระยะสั้น จำนวน 4,114.75 ล้านบาท หรือ ร้อยละ 51.30 ของหนี้สินหมุนเวียนทั้งสิ้น โดยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือสูงสุด ร้อยละ 69.16 ในขณะที่ภาคอื่นๆ มีเงินเบิกเกินบัญชีธนาคารและเงินกู้ระยะสั้น อยู่ระหว่าง ร้อยละ 4.43 – 57.88 รองลงมาเป็นเงินรับฝาก จำนวน 3,500.89 ล้านบาท หรือ ร้อยละ 43.65 อยู่ในภาคตะวันตกสูงสุด ร้อยละ 68.25 ในขณะที่ภาคอื่นๆ มีเงินรับฝาก อยู่ระหว่าง ร้อยละ 26.35 – 62.19

ตารางที่ 9 หนี้สินไม่หมุนเวียนของสหกรณ์นิคม จำแนกตามภูมิภาค ปี 2562 - 2563

ภูมิภาค	หนี้สินไม่หมุนเวียน (ล้านบาท)					
	ปี 2563				รวมหนี้สิน ไม่หมุนเวียน ปี 2562	เพิ่มขึ้น/ (ลดลง) ร้อยละ
	เงินกู้ยืม ระยะยาว	เจ้าหนี้ค่าเช่า ซื้อสินทรัพย์	หนี้สินไม่ หมุนเวียนอื่น	รวมหนี้สิน ไม่หมุนเวียน		
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	-	-	17.68	17.68	17.03	3.82
ร้อยละกรุงเทพมหานครและปริมณฑล	-	-	100	100		
ภาคกลาง	2.90	-	24.70	27.60	23.82	15.87
ร้อยละภาคกลาง	10.51	-	89.49	100		
ภาคตะวันออก	9.21	-	72.96	82.17	78.87	4.18
ร้อยละภาคตะวันออก	11.21	-	88.79	100		
ภาคตะวันตก	10.53	-	20.62	31.15	32.80	(5.03)
ร้อยละภาคตะวันตก	33.80	-	66.20	100		
ภาคเหนือ	67.50	0.45	278.58	346.53	345.53	0.29
ร้อยละภาคเหนือ	19.48	0.13	80.39	100		
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	36.84	-	62.84	99.68	96.43	3.37
ร้อยละภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	36.96	-	63.04	100		
ภาคใต้	246.40	0.41	129.59	376.40	423.64	(11.15)
ร้อยละภาคใต้	65.46	0.11	34.43	100		
รวมทั้งสิ้น	373.38	0.86	606.97	981.21	1,018.12	(3.63)
ร้อยละของรวมทั้งสิ้น	38.05	0.09	61.86	100		
รวมทั้งสิ้น ปี 2562	415.45	1.14	601.53	1,018.12		
ร้อยละของทั้งสิ้นปี 2562	40.81	0.11	59.08	100		
รวมทั้งสิ้น เพิ่มขึ้น(ลดลง)	(42.07)	(0.28)	5.44	(36.91)		
เพิ่มขึ้น(ลดลง) ร้อยละ	(10.13)	(24.56)	0.90	(3.63)		

5.6 หนี้สินไม่หมุนเวียน

หนี้สินไม่หมุนเวียนทั้งสิ้น จำนวน 981.21 ล้านบาท หรือ ร้อยละ 8.06 ของทุนดำเนินงานทั้งสิ้น ลดลงจากปีก่อน ร้อยละ 3.63 หนี้สินไม่หมุนเวียนส่วนใหญ่อยู่ในหนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น จำนวน 606.97 ล้านบาท หรือ ร้อยละ 61.86 ของหนี้สินไม่หมุนเวียนทั้งสิ้น โดยอยู่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล สูงสุด ร้อยละ 100 ในขณะที่ภาคอื่นๆ มีหนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น อยู่ระหว่าง ร้อยละ 34.43 – 89.49 รองลงมาเป็นเงินกู้ยืมระยะยาว จำนวน 373.38 ล้านบาท หรือ ร้อยละ 38.05 โดยอยู่ในภาคใต้สูงสุด ร้อยละ 65.46 ในขณะที่ภาคอื่นๆ มี อยู่ระหว่าง ร้อยละ 10.51 – 36.96 ส่วนที่เหลือเป็นเจ้าหนี้ค่าเช่า ซ่อมสินทรัพย์ ร้อยละ 0.09

ตารางที่ 10 ทุนของสหกรณ์นิคม จำแนกตามภูมิภาค ปี 2562 - 2563

ภูมิภาค	ทุนของสหกรณ์ (ล้านบาท)							รวมทุน ของ สหกรณ์ ปี 2562	เพิ่มขึ้น/ (ลดลง) ร้อยละ
	ปี 2563								
	ทุน เรือนหุ้น	ทุน สำรอง	ทุนสะสม ตาม ข้อบังคับ และอื่นๆ	กำไร (ขาดทุน) สะสม และอื่นๆ	กำไร (ขาดทุน) สุทธิ ประจำปี	รวมทุน ของ สหกรณ์			
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	65.62	86.59	44.89	17.67	4.67	219.44	246.04	(10.81)	
ร้อยละกรุงเทพมหานครและปริมณฑล	29.90	39.46	20.46	8.05	2.13	100			
ภาคกลาง	127.06	78.07	27.43	3.18	5.00	240.74	245.70	(2.02)	
ร้อยละภาคกลาง	52.78	32.43	11.39	1.32	2.08	100			
ภาคตะวันออก	367.03	122.11	48.27	(0.28)	13.59	550.72	544.80	1.09	
ร้อยละภาคตะวันออก	66.65	22.17	8.76	(0.05)	2.47	100			
ภาคตะวันตก	94.44	24.73	6.46	(82.04)	4.64	48.23	119.69	(59.70)	
ร้อยละภาคตะวันตก	195.81	51.28	13.39	(170.10)	9.62	100			
ภาคเหนือ	1,438.25	325.62	130.92	(172.86)	105.80	1,827.73	1,711.09	6.82	
ร้อยละภาคเหนือ	78.69	17.82	7.16	(9.46)	5.79	100			
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	221.39	44.31	20.81	(35.85)	8.07	258.73	248.58	4.08	
ร้อยละภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	85.57	17.13	8.04	(13.86)	3.12	100			
ภาคใต้	315.48	22.83	34.78	(353.07)	3.48	23.50	180.56	(86.98)	
ร้อยละภาคใต้	1,342.47	97.15	148.00	(1,502.43)	14.81	100			
รวมทั้งสิ้น	2,629.27	704.26	313.56	(623.25)	145.25	3,169.09	3,296.46	(3.86)	
ร้อยละของรวมทั้งสิ้น	82.97	22.22	9.90	(19.67)	4.58	100			
รวมทั้งสิ้น ปี 2562	2,496.97	740.92	311.26	(411.79)	159.10	3,296.46			
ร้อยละของทั้งสิ้นปี 2562	75.75	22.47	9.44	(12.49)	4.83	100			
รวมทั้งสิ้น เพิ่มขึ้น/(ลดลง)	132.30	(36.66)	2.30	(211.46)	(13.85)	(127.37)			
เพิ่มขึ้น/(ลดลง) ร้อยละ	5.30	(4.95)	0.74	51.35	(8.71)	(3.86)			

5.7 ทุนของสหกรณ์

ทุนของสหกรณ์ทั้งสิ้น จำนวน 3,169.09 ล้านบาท หรือ ร้อยละ 26.04 ของทุนดำเนินงานทั้งสิ้น ลดลงจากปีก่อน ร้อยละ 3.86 ทุนของสหกรณ์ส่วนใหญ่อยู่ในทุนเรือนหุ้น จำนวน 2,629.27 ล้านบาท หรือ ร้อยละ 82.97 โดยอยู่ในภาคเหนือ จำนวน 1,438.25 ล้านบาท และภาคตะวันออก จำนวน 367.03 ล้านบาท ในขณะที่ภาคอื่นๆ มีทุนเรือนหุ้น อยู่ระหว่าง 65.62 - 315.48 ล้านบาท รองลงมาเป็นทุนสำรอง จำนวน 704.26 ล้านบาท หรือ ร้อยละ 22.22 อยู่ในภาคใต้สูงสุด ร้อยละ 97.15 ในขณะที่ภาคอื่นๆ มีทุนสำรองอยู่ระหว่าง ร้อยละ 17.13 - 51.28

6. ผลการดำเนินงานของสหกรณ์

3.6.1 รายได้

การดำเนินงานของสหกรณ์นิคมปี 2563 มีรายได้รวมทั้งสิ้น 6,529.86 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน 75.19 ล้านบาท หรือลดลง ร้อยละ 1.14 ประกอบด้วย รายได้ธุรกิจหลัก 6,302.98 ล้านบาท รายได้เฉพาะธุรกิจ 167.88 ล้านบาท และรายได้อื่นๆ 59.00 ล้านบาท

3.6.2 ค่าใช้จ่าย

การดำเนินงานของสหกรณ์นิคม ปี 2563 มีค่าใช้จ่ายรวมทั้งสิ้น 6,691.08 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 133.54 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้น ร้อยละ 2.04 ประกอบด้วย ต้นทุนของธุรกิจหลัก 5,531.58 ล้านบาท ค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจ 622.67 ล้านบาท และค่าใช้จ่ายอื่นๆ 536.83 ล้านบาท

3.6.3 กำไร(ขาดทุน)สุทธิ

การดำเนินงานของสหกรณ์นิคม ในปี 2563 มีผลขาดทุนสุทธิ เป็นเงินจำนวน 161.22 ล้านบาท หรือติดลบร้อยละ 2.47 ของรายได้ทั้งสิ้น ลดลงจากปีก่อน 208.79 ล้านบาท หรือลดลง 4.39 เท่า

สรุป ผลการดำเนินงานในภาพรวมสหกรณ์นิคมที่รวบรวมข้อมูลได้ จำนวน 83 แห่ง ปรากฏผลการดำเนินงาน ดังนี้

- กำไรสุทธิ

จำนวน 53 แห่ง เป็นเงินจำนวน 151.64 ล้านบาท

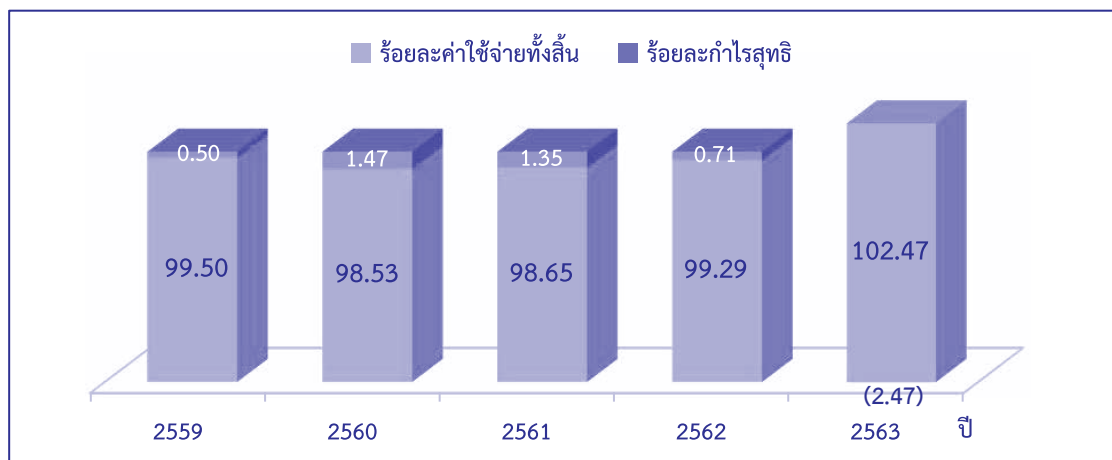
- ขาดทุนสุทธิ

จำนวน 30 แห่ง เป็นเงินจำนวน 312.86 ล้านบาท

ตารางที่ 11 ผลการดำเนินงานของสหกรณ์นิคม จำแนกตามภูมิภาค ปี 2562 - 2563

ภูมิภาค	ผลการดำเนินงาน (ล้านบาท)										
	ปี 2563									กำไร (ขาดทุน) สุทธิ ปี 2562	เพิ่มขึ้น/ (ลดลง) ร้อยละ/ เท่า
	รายได้				ค่าใช้จ่าย				กำไร (ขาดทุน) สุทธิ		
	ธุรกิจ หลัก	เฉพาะ ธุรกิจ	อื่นๆ	รวม รายได้	ต้นทุน	เฉพาะ ธุรกิจ	อื่นๆ	รวม ค่าใช้จ่าย			
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	74.39	2.49	3.24	80.12	59.28	14.17	42.45	115.90	(35.78)	14.90	(3.40) เท่า
ร้อยละกรุงเทพมหานครและปริมณฑล	92.85	3.11	4.04	100	73.99	17.69	52.98	144.66	(44.66)		
ภาคกลาง	141.77	5.38	2.85	150.00	112.02	27.54	14.74	154.30	(4.30)	(0.04)	(106.50) เท่า
ร้อยละภาคกลาง	94.51	3.59	1.90	100	74.68	18.36	9.83	102.87	(2.87)		
ภาคตะวันออก	645.11	22.66	5.78	673.55	533.95	79.48	52.60	666.03	7.52	26.95	(72.10)
ร้อยละภาคตะวันออก	95.78	3.36	0.86	100	79.27	11.80	7.81	98.88	1.12		
ภาคตะวันตก	317.08	4.02	4.74	325.84	292.62	22.33	71.71	386.66	(60.82)	2.78	(22.88) เท่า
ร้อยละภาคตะวันตก	97.31	1.23	1.46	100	89.80	6.85	22.01	118.67	(18.67)		
ภาคเหนือ	2,582.44	86.17	25.74	2,694.35	2,140.25	270.94	187.82	2,599.01	95.34	90.61	5.22
ร้อยละภาคเหนือ	95.85	3.20	0.95	100	79.43	10.06	6.97	96.46	3.54		
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	855.00	15.08	5.14	875.22	778.70	58.67	34.58	871.95	3.27	3.10	5.48
ร้อยละภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	97.69	1.72	0.59	100	88.97	6.70	3.95	99.63	0.37		
ภาคใต้	1,687.19	32.08	11.51	1,730.78	1,614.76	149.54	132.93	1,897.23	(166.45)	(90.79)	(83.34)
ร้อยละภาคใต้	97.48	1.85	0.67	100	93.30	8.64	7.68	109.62	(9.62)		
รวมทั้งสิ้น	6,302.98	167.88	59.00	6,529.86	5,531.58	622.67	536.83	6,691.08	(161.22)	47.51	(4.39) เท่า
ร้อยละของรวมทั้งสิ้น	96.53	2.57	0.90	100	84.71	9.54	8.22	102.47	(2.47)		
รวมทั้งสิ้น ปี 2562	6,363.74	147.35	93.96	6,605.05	5,612.67	562.08	382.79	6,557.54	47.51		
ร้อยละของทั้งสิ้นปี 2562	96.35	2.23	1.42	100	84.98	8.51	5.80	99.29	0.71		
รวมทั้งสิ้น เพิ่มขึ้น/(ลดลง)	(60.76)	20.53	(34.96)	(75.19)	(81.09)	60.59	154.04	133.54	(208.73)		
เพิ่มขึ้น/(ลดลง) ร้อยละ	(0.95)	13.93	(37.21)	(1.14)	(1.44)	10.78	40.24	2.04	(439.34)		

ภาพที่ 5 แสดงผลการดำเนินงานของสหกรณ์ ในรอบ 5 ปี (2559 – 2563)

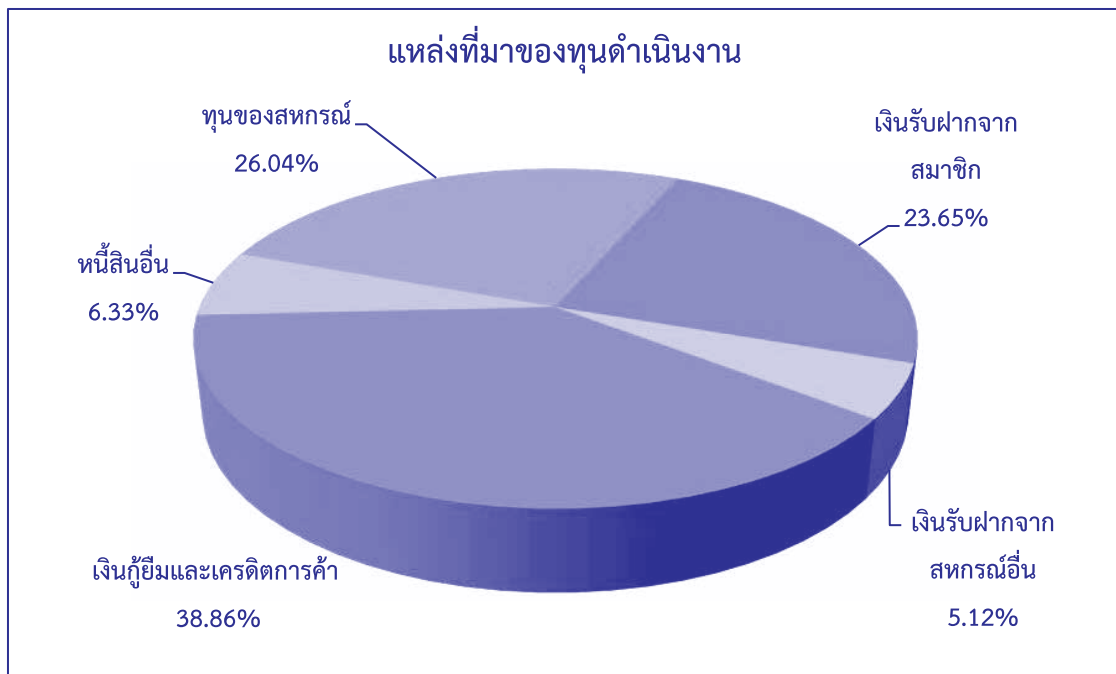
7. แหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุนดำเนินงาน

สหกรณ์นิคมที่รวบรวมข้อมูลได้ในรอบปี 2563 มีทุนดำเนินงานทั้งสิ้น 12,170.83 ล้านบาท เพิ่มขึ้น จากปีก่อน 192.82 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้น ร้อยละ 1.61 โดยมีแหล่งที่มาและแหล่งใช้ไปของทุนดำเนินงาน ดังนี้

7.1 แหล่งที่มาของทุนดำเนินงาน

สหกรณ์นิคมจัดหาแหล่งที่มาของทุนดำเนินงาน ส่วนใหญ่ มาจากเงินกู้ยืมและเครดิตการค้า จำนวน 4,729.78 ล้านบาท หรือ ร้อยละ 38.86 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ร้อยละ 3.62 โดยอยู่ในภาคใต้สูงสุด ร้อยละ 50.30 ในขณะที่ภาคอื่นๆ มีเงินกู้ยืมและเครดิตการค้า อยู่ระหว่าง ร้อยละ 1.35 – 49.33 รองลงมาเป็นทุนของสหกรณ์ จำนวน 3,169.09 ล้านบาท หรือ ร้อยละ 26.04 อยู่ในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑลสูงสุด ร้อยละ 64.27 ในขณะที่ภาคอื่นๆ มีทุนของสหกรณ์ อยู่ระหว่าง ร้อยละ 1.77 – 55.95 มีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 6 แสดงแหล่งที่มาของเงินทุนดำเนินงานของสหกรณ์นิคม ปี 2563

ตารางที่ 12 แหล่งที่มาของเงินทุนของสหกรณ์นิคม จำแนกตามภูมิภาค ปี 2562 - 2563

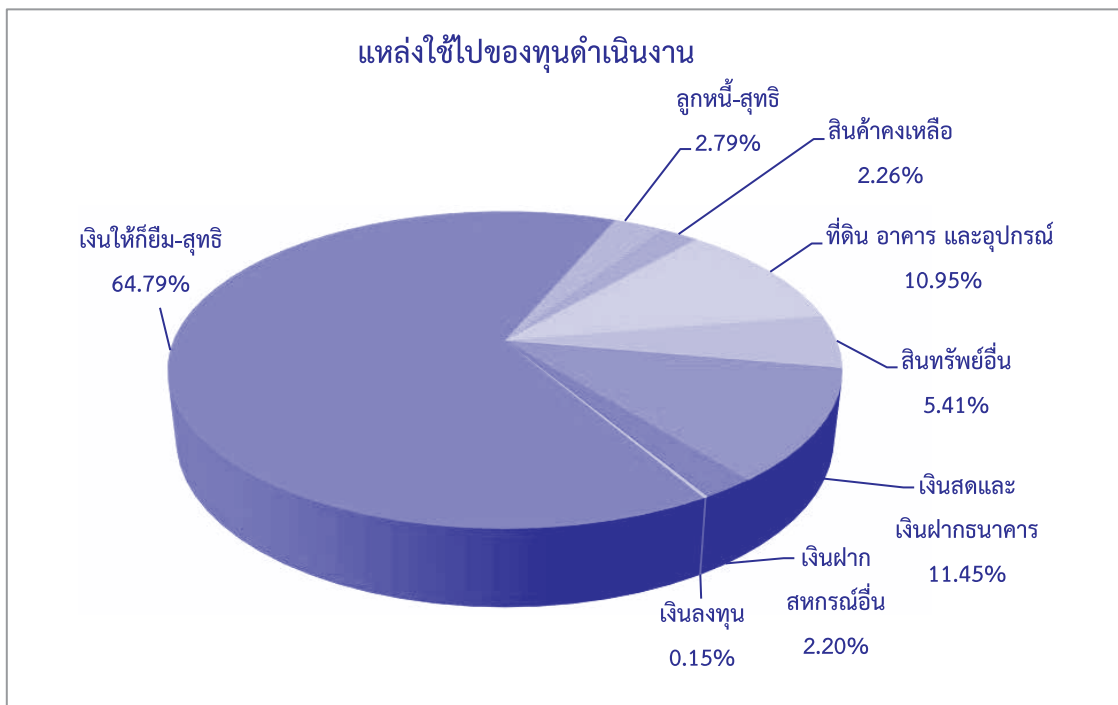
ภูมิภาค	แหล่งที่มาของเงินทุน (ล้านบาท)							
	ปี 2563						แหล่งที่มา ของเงินทุน รวม ปี 2562	เพิ่มขึ้น/ (ลดลง) ร้อยละ
	ทุนของ สหกรณ์	เงินรับ ฝากจาก สมาชิก	เงินรับฝาก สหกรณ์ อื่น	เงินกู้ยืม และเครดิต การค้า	หนี้สิน อื่น	รวม แหล่งที่มา ของเงินทุน		
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	219.44	63.61	0.12	4.62	53.63	341.42	334.66	2.02
ร้อยละกรุงเทพมหานครและปริมณฑล	64.27	18.63	0.04	1.35	15.71	100		
ภาคกลาง	240.74	94.78	5.95	61.43	27.43	430.33	419.67	2.54
ร้อยละภาคกลาง	55.95	22.02	1.38	14.28	6.37	100		
ภาคตะวันออก	550.72	439.12	91.35	622.85	91.50	1,795.54	1,748.43	2.69
ร้อยละภาคตะวันออก	30.67	24.46	5.09	34.69	5.09	100		
ภาคตะวันตก	48.23	169.71	43.84	100.48	30.03	392.29	447.14	(12.27)
ร้อยละภาคตะวันตก	12.30	43.26	11.18	25.61	7.65	100		
ภาคเหนือ	1,827.73	1,629.14	338.68	2,783.97	313.45	6,892.97	6,504.81	5.97
ร้อยละภาคเหนือ	26.51	23.64	4.91	40.39	4.55	100		
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	258.73	139.90	27.86	490.88	77.69	995.06	966.34	2.97
ร้อยละภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	26.00	14.06	2.80	49.33	7.81	100		
ภาคใต้	23.50	341.97	114.86	665.55	177.34	1,323.22	1,556.96	(15.01)
ร้อยละภาคใต้	1.77	25.85	8.68	50.30	13.40	100		
รวมทั้งสิ้น	3,169.09	2,878.23	622.66	4,729.78	771.07	12,170.83	11,978.01	1.61
ร้อยละของรวมทั้งสิ้น	26.04	23.65	5.12	38.86	6.33	100		
รวมทั้งสิ้น ปี 2562	3,296.46	2,747.86	629.13	4,564.41	740.15	11,978.01		
ร้อยละของทั้งสิ้นปี 2562	27.52	22.94	5.25	38.11	6.18	100		
รวมทั้งสิ้น เพิ่มขึ้น/(ลดลง)	(127.37)	130.37	(6.47)	165.37	30.92	192.82		
เพิ่มขึ้น/(ลดลง) ร้อยละ	(3.86)	4.74	(1.03)	3.62	4.18	1.61		

7.2 แหล่งใช้ไปของเงินทุนดำเนินงาน

แหล่งใช้ไปของเงินทุนดำเนินงานของสหกรณ์นิคมส่วนใหญ่อยู่ในเงินให้กู้ยืม-สุทธิ จำนวน 7,885.11 ล้านบาท หรือ ร้อยละ 64.79 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ร้อยละ 3.84 โดยอยู่ในภาคเหนือสูงสุด ร้อยละ 70.98 ในขณะที่ภาคอื่นๆ มีเงินให้กู้ยืม-สุทธิ อยู่ระหว่าง ร้อยละ 24.15 – 69.26 รองลงมาเป็นเงินสดและเงินฝากธนาคาร จำนวน 1,393.85 ล้านบาท หรือ ร้อยละ 11.45 อยู่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลสูงสุด ร้อยละ 26.45 ในขณะที่ภาคอื่นๆ มีเงินสดและเงินฝากธนาคาร อยู่ระหว่าง ร้อยละ 8.11 – 15.57 จะเห็นได้ว่าสหกรณ์ลงทุน ในเงินให้กู้ยืม-สุทธิ เป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นความมั่นคงของสหกรณ์ขึ้นอยู่กับ การบริหารการเงินให้มีประสิทธิภาพ และการเร่งรัดให้ลูกหนี้ชำระหนี้ ให้เป็นไปตามกำหนดสัญญา มีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 7 แสดงแหล่งใช้ไปของทุนดำเนินงานของสหกรณ์นิคม ปี 2563

ตารางที่ 13 แหล่งใช้ไปของเงินทุนของสหกรณ์นิคมจำแนกตามภูมิภาค ปี 2562 - 2563

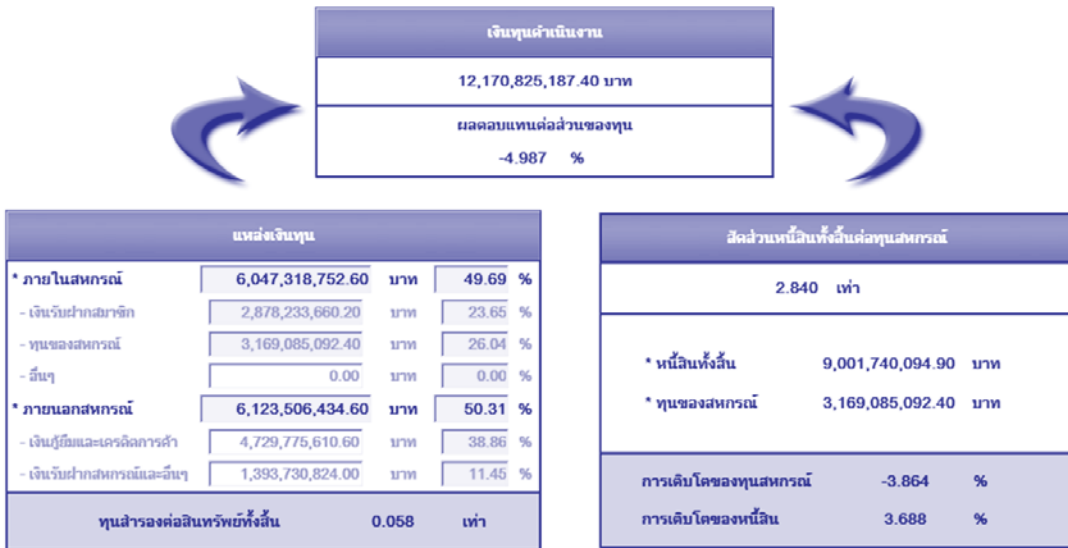
ภูมิภาค	แหล่งใช้ไปของเงินทุน (ล้านบาท)										แหล่งใช้ไป ของเงินทุน รวม ปี 2562	เพิ่มขึ้น/ (ลดลง) ร้อยละ
	ปี 2563											
	เงินสด และ เงินฝาก ธนาคาร	เงินฝาก สหกรณ์ อื่น	เงิน ลงทุน	เงินให้ กู้ยืม- สุทธิ	ลูกหนี้- สุทธิ	สินค้า คงเหลือ	ที่ดิน อาคาร และ อุปกรณ์	สินทรัพย์ อื่น	รวม แหล่งใช้ไป ของ เงินทุน			
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	90.32	35.98	1.36	82.47	5.55	2.20	116.11	7.43	341.42	334.66	2.02	
ร้อยละกรุงเทพมหานครและปริมณฑล	26.45	10.54	0.40	24.15	1.63	0.64	34.01	2.18	100			
ภาคกลาง	67.02	4.79	0.48	264.34	11.00	9.32	40.44	32.94	430.33	419.67	2.54	
ร้อยละภาคกลาง	15.57	1.11	0.11	61.43	2.56	2.17	9.40	7.65	100			
ภาคตะวันออก	145.68	43.77	1.05	1,243.61	65.40	23.79	155.88	116.36	1,795.54	1,748.43	2.69	
ร้อยละภาคตะวันออก	8.11	2.44	0.06	69.26	3.64	1.33	8.68	6.48	100			
ภาคตะวันตก	43.46	-	0.85	256.39	19.13	4.19	33.18	35.09	392.29	447.14	(12.27)	
ร้อยละภาคตะวันตก	11.08	-	0.22	65.36	4.87	1.07	8.46	8.94	100			
ภาคเหนือ	730.94	156.05	3.95	4,892.44	142.45	151.98	466.41	348.75	6,892.97	6,504.81	5.97	
ร้อยละภาคเหนือ	10.60	2.26	0.06	70.98	2.07	2.20	6.77	5.06	100			
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	123.45	8.66	0.98	618.89	42.10	11.46	135.02	54.50	995.06	966.34	2.97	
ร้อยละภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	12.41	0.87	0.10	62.19	4.23	1.15	13.57	5.48	100			
ภาคใต้	192.98	18.92	9.96	526.97	53.23	72.41	385.72	63.03	1,323.22	1,556.96	(15.01)	
ร้อยละภาคใต้	14.59	1.43	0.75	39.83	4.02	5.47	29.15	4.76	100			
รวมทั้งสิ้น	1,393.85	268.17	18.63	7,885.11	338.86	275.35	1,332.76	658.10	12,170.83	11,978.01	1.61	
ร้อยละของรวมทั้งสิ้น	11.45	2.20	0.15	64.79	2.79	2.26	10.95	5.41	100			
รวมทั้งสิ้น ปี 2562	1,387.82	308.61	80.51	7,593.44	399.33	250.90	1,370.17	587.23	11,978.01			
ร้อยละของทั้งสิ้นปี 2562	11.59	2.58	0.67	63.40	3.33	2.09	11.44	4.90	100			
รวมทั้งสิ้น เพิ่มขึ้น/(ลดลง)	6.03	(40.44)	(61.88)	291.67	(60.47)	24.45	(37.41)	70.87	192.82			
เพิ่มขึ้น/(ลดลง) ร้อยละ	0.43	(13.10)	(76.86)	3.84	(15.14)	9.74	(2.73)	12.07	1.61			

8. ภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ได้ประยุกต์ใช้ CAMELS Analysis ในการวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์นิคมอย่างเป็นระบบและเป็นมาตรฐานเดียวกัน ดังนี้

ภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์นิคมไม่รวมชุมนุม

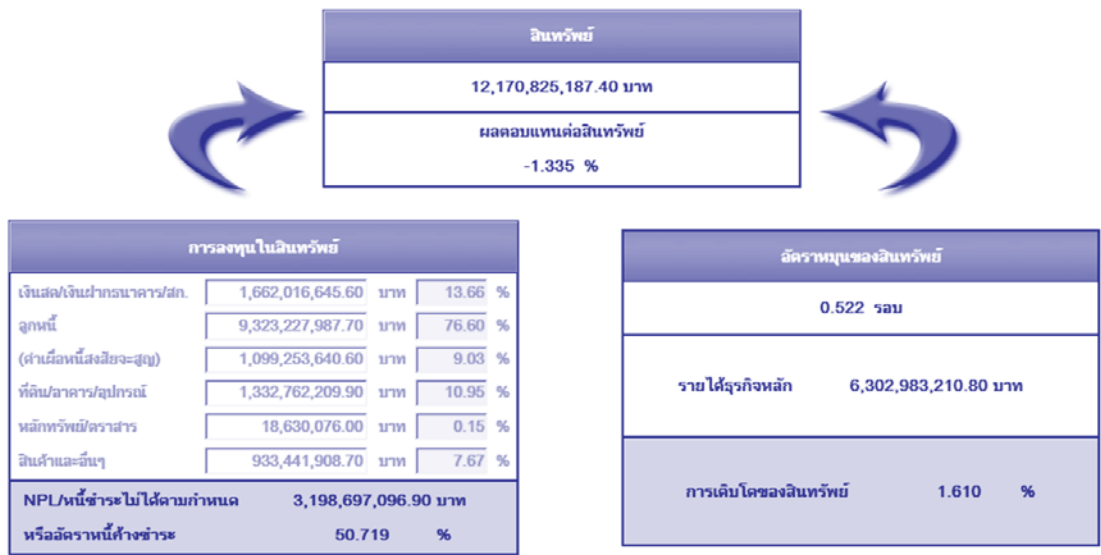
C มัดที่ 1 ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง

ด้านความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง

สหกรณ์นิคมมีทุนดำเนินงานทั้งสิ้น จำนวนเงิน 12,170.83 ล้านบาท ทุนดำเนินงานดังกล่าวเป็นทุนของสหกรณ์ ร้อยละ 26.04 และหนี้สิน ร้อยละ 73.96 ประกอบด้วย เงินกู้ยืมและเครดิตการค้า ร้อยละ 38.86 เงินรับฝากจากสมาชิก ร้อยละ 23.65 และเงินรับฝากจากสหกรณ์และอื่นๆ ร้อยละ 11.45 ของทุนดำเนินงาน พบว่าการจัดหาเงินทุนดังกล่าวจะมาจากทั้งการก่อหนี้และจากส่วนลงทุน โดยมีอัตราการเติบโตของทุนสหกรณ์ลดลง ร้อยละ 3.86 และมีอัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนลงทุน ร้อยละ (4.99) แสดงถึงว่าส่วนลงทุนของสหกรณ์ทุก 100 บาท มีขาดทุน เท่ากับ 4.99 บาท ซึ่งส่วนลงทุนของสหกรณ์นิคมส่วนใหญ่มาจากทุนเรือนหุ้น หากพิจารณาหนี้สินทั้งสิ้นต่อทุนสหกรณ์แล้ว มีอัตราส่วนหนี้สินทั้งสิ้นต่อทุน 2.84 เท่า แสดงให้เห็นว่าทุนของสหกรณ์ไม่สามารถรองรับหนี้ได้ เจ้าหนี้มีความเสี่ยงและหนี้สินเพิ่มขึ้นจากปีก่อน ร้อยละ 3.69 นอกจากนี้อัตราส่วนทุนสำรองต่อสินทรัพย์ทั้งสิ้น 0.06 เท่า ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ 0.15 เท่า อยู่ในเกณฑ์ที่ต้องปรับปรุง และวิเคราะห์และติดตามในรายละเอียดให้มากที่สุด

A มิติที่ 2 คุณภาพของสินทรัพย์

ด้านคุณภาพสินทรัพย์

ปี 2563 สหกรณ์นิคมมีสินทรัพย์ทั้งสิ้น จำนวนเงิน 12,170.83 ล้านบาท นำไปลงทุนอยู่ในรูปของลูกหนี้ 9,323.23 ล้านบาท เงินสดเงินฝากธนาคารและเงินฝากสหกรณ์อื่น 1,662.02 ล้านบาท ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ 1,332.76 ล้านบาท สินค้าและอื่นๆ 933.44 ล้านบาท และหลักทรัพย์/ตราสาร 18.63 ล้านบาท

ปี 2563 สหกรณ์นิคมมีอัตราส่วนด้านคุณภาพสินทรัพย์ ดังนี้

- อัตราการค้างชำระของลูกหนี้ ร้อยละ 50.72 แสดงว่าสหกรณ์นิคมบริหารจัดการลูกหนี้ อยู่ในเกณฑ์ต้องปรับปรุง ตามค่าระดับมาตรฐานของ CFSAWS:ss

- ผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ ร้อยละ (1.34) แสดงว่าการใช้สินทรัพย์ของสหกรณ์นิคมทุก 100 บาท ก่อให้เกิดการขาดทุนจากการดำเนินงาน 1.34 บาท ซึ่งอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ คืออัตราส่วนที่แสดงให้เห็นว่า สหกรณ์สามารถบริหารทรัพย์สิน เพื่อก่อเกิดกำไรได้มากน้อยเพียงใด และเป็น การตรวจสอบเบื้องต้นว่า สหกรณ์ได้ใช้ประโยชน์สินทรัพย์อย่างคุ้มค่าเต็มประสิทธิภาพจริงหรือไม่ โดยผลลัพธ์ที่ได้จากการคำนวณ ยังมีค่ามากเท่าไร ยิ่งแสดงว่า กิจการสามารถใช้สินทรัพย์ได้อย่างคุ้มค่ามากเท่านั้น

ดังนั้น การลงทุนในสินทรัพย์ของสหกรณ์ต้องคำนึงถึงการวางแผนงาน การวิเคราะห์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้ รวมทั้งการติดตามเร่งรัดลูกหนี้ให้ชำระหนี้เป็นไปตามกำหนดสัญญา อยู่ในระดับวิเคราะห์และติดตามในรายละเอียดให้มากที่สุด

มิติที่ 3 ชีตความสามารถในการบริหาร

ด้านความสามารถในการบริหารจัดการ

ในปี 2563 สหกรณ์นิคมมีสมาชิกทั้งสิ้น 190,812 คน ดำเนินธุรกิจ มีมูลค่าธุรกิจรวม 12,066.70 ล้านบาท หรือ 1,005.56 ล้านบาทต่อเดือน ประกอบด้วย ธุรกิจสินเชื่อ (ให้เงินกู้) มีมูลค่าธุรกิจมากที่สุดถึง 4,103.77 ล้านบาท (เฉลี่ยต่อเดือน 341.98 ล้านบาท) รองลงมาธุรกิจรวบรวมผลผลิตและแปรรูปผลผลิต 2,926.67 ล้านบาท (เฉลี่ยต่อเดือน 243.89 ล้านบาท) ธุรกิจรับฝากเงิน 2,655.28 ล้านบาท (เฉลี่ยต่อเดือน 221.27 ล้านบาท) ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย 2,363.83 ล้านบาท (เฉลี่ยต่อเดือน 196.99 ล้านบาท) และน้อยที่สุดคือธุรกิจให้บริการและส่งเสริมการเกษตร 17.16 ล้านบาท (เฉลี่ยต่อเดือน 1.43 ล้านบาท) โดยในปีนี้มีมูลค่าธุรกิจของสหกรณ์มีการเติบโต ร้อยละ 1.41

ด้านความสามารถในการทำกำไร

สหกรณ์นิคมมีอัตรากำไรสุทธิ ร้อยละ (2.56) มีอัตรานี้สิ้นต่อสมาชิก 45,751.92 บาท/คน ขณะที่สมาชิกมีเงินออม 28,863.51 บาท/คน ส่งผลให้มีการขาดทุนต่อสมาชิก 844.89 บาท/คน มีอัตรากำไรจ่ายดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน ร้อยละ 142.92 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 70.00 อยู่ในเกณฑ์ที่ต้องปรับปรุง และวิเคราะห์และติดตามในรายละเอียดให้มากที่สุด

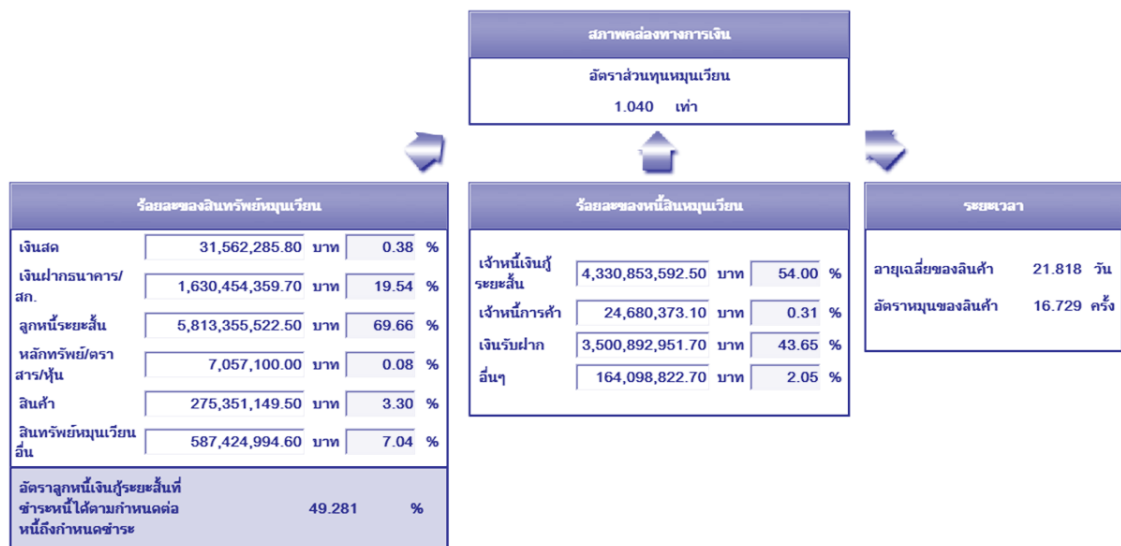
ในปี 2563 สหกรณ์นิคมมีรายได้ทั้งสิ้น จำนวนเงิน 6,529.87 ล้านบาท มีค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น จำนวนเงิน 6,691.08 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 102.47 ของรายได้ทั้งสิ้น ทำให้มีผลขาดทุนสุทธิ จำนวนเงิน 161.22 ล้านบาท โดยมีอัตราส่วนทางการเงินด้านความสามารถในการทำกำไร ดังนี้

- อัตรากำไรสุทธิ ร้อยละ (2.56) แสดงว่าการดำเนินงานของสหกรณ์นิคมเพื่อให้เกิดกำไรสุทธิจากรายได้ธุรกิจหลักทุก 100 บาท ขาดทุนสุทธิ 2.56 บาท ซึ่งอัตรากำไรสุทธิ เป็นการวัดอัตราส่วนทางการเงินระหว่างผลกำไรสุทธิกับรายได้ธุรกิจหลักซึ่งเป็นอัตราส่วนที่บอกลถึงความสามารถในการทำกำไรสุทธิของสหกรณ์ โดยกำไรสุทธิคือกำไรที่หักค่าใช้จ่ายทั้งหมดออกแล้ว หากค่าที่คำนวณได้สูง แสดงว่าความสามารถของการดำเนินงานของสหกรณ์มีคุณภาพมากทำให้สามารถทำกำไรได้ดีหากค่าที่คำนวณได้ต่ำ แสดงว่าสหกรณ์อาจมีปัญหาในการดำเนินงาน ทำให้ไม่ได้กำไรเท่าที่ควร

- อัตราค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน ร้อยละ 142.92 ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ปรับปรุง ตามค่าระดับมาตรฐานของ CFSAWS:ss ส่งผลให้ขาดทุนต่อสมาชิกโดยเฉลี่ย 844.89 บาทต่อคน เงินออมต่อสมาชิกโดยเฉลี่ย 28,863.51 บาทต่อคน และหนี้สินต่อสมาชิกโดยเฉลี่ย 45,751.92 บาทต่อคน

ดังนั้น สหกรณ์ควรที่จะลดต้นทุนและค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นลงไป เพื่อเพิ่มรายได้และผลตอบแทนกลับสู่สมาชิก ในการแก้ปัญหาที่สหกรณ์ต้องใช้ระดับการวิเคราะห์และติดตามในรายละเอียดให้มากขึ้น

L มัลติ 5 สภาพคล่อง

ด้านสภาพคล่องทางการเงิน

สหกรณ์นิคม มีสินทรัพย์หมุนเวียน จำนวน 8,345.21 ล้านบาท และมีหนี้สินหมุนเวียน จำนวน 8,020.53 ล้านบาท เมื่อพิจารณาส่วนประกอบของสินทรัพย์หมุนเวียนแล้วจะเห็นว่า ส่วนใหญ่ คือ ลูกหนี้ระยะสั้น ร้อยละ 69.66 ของสินทรัพย์หมุนเวียนทั้งสิ้น นอกจากนี้ส่วนประกอบของสินทรัพย์หมุนเวียนที่มีจำนวนมากรองลงมาคือ เงินฝากธนาคาร/เงินฝากสหกรณ์อื่น ร้อยละ 19.54 ของสินทรัพย์หมุนเวียน สหกรณ์ควรพิจารณาทบทวนการเก็บรักษาเงินไว้เท่าที่จำเป็น และนำส่วนที่เหลือนั้นไปดำเนินงานหรือลงทุนในสินทรัพย์เพื่อหาผลประโยชน์เพิ่มพูนให้แก่สหกรณ์โดยต้องคำนึงถึงความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต และสินค้าคงเหลือ ร้อยละ 3.30 ของสินทรัพย์หมุนเวียน นอกจากนี้อัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนมากกว่าหนี้สินหมุนเวียน เท่ากับ 1.04 เท่า อัตราลูกหนี้เงินกู้ระยะสั้นที่ชำระหนี้ได้ตามกำหนด

ต่อหนี้ถึงกำหนดชำระ ร้อยละ 49.28 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 60.00 ส่งผลให้สภาพคล่องอยู่ในเกณฑ์ที่ **ต้องปรับปรุง** หากพิจารณาสินทรัพย์หมุนเวียนของสหกรณ์ส่วนใหญ่คือ ลูกหนี้ระยะสั้น ร้อยละ 69.66 และหนี้สินหมุนเวียนส่วนใหญ่คือ เจ้าหนี้เงินกู้ระยะสั้น ร้อยละ 54.00 ดังนั้น สภาพคล่องทางการเงินของสหกรณ์ขึ้นอยู่กับการบริหารลูกหนี้ให้ชำระได้ตามกำหนดเวลา และควรดำรงสินทรัพย์ สภาพคล่องไว้ให้เพียงพอ เพื่อเป็นเกราะป้องกันความเสี่ยงจากการไถ่ถอนคืนเงินรับฝากของสมาชิก และสหกรณ์ควรใช้การวางแผนการปฏิบัติงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องด้วยระดับวิเคราะห์และติดตามในรายละเอียดให้มากที่สุด

มิติที่ 6 ผลกระทบของธุรกิจ

ด้านผลกระทบของธุรกิจ

สหกรณ์นิคมมีปัจจัยเสี่ยงหลายด้านที่มีผลกระทบกับการดำเนินงานและการขยายตัวของธุรกิจ เช่น ราคาน้ำมันเชื้อเพลิง ราคาสินค้า ต้นทุนการผลิต ด้านการตลาด และจากภัยทางธรรมชาติ ซึ่งสหกรณ์นิคม จำเป็นต้องแข่งขันกับปัจจัยเสี่ยงเหล่านี้สหกรณ์ควรพิจารณาบริหารจัดการธุรกิจให้มีประสิทธิภาพเพื่อให้ สมาชิกมีความเชื่อมั่นและลงทุนทำธุรกิจกับสหกรณ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อความมั่นคงของสหกรณ์ต่อไป

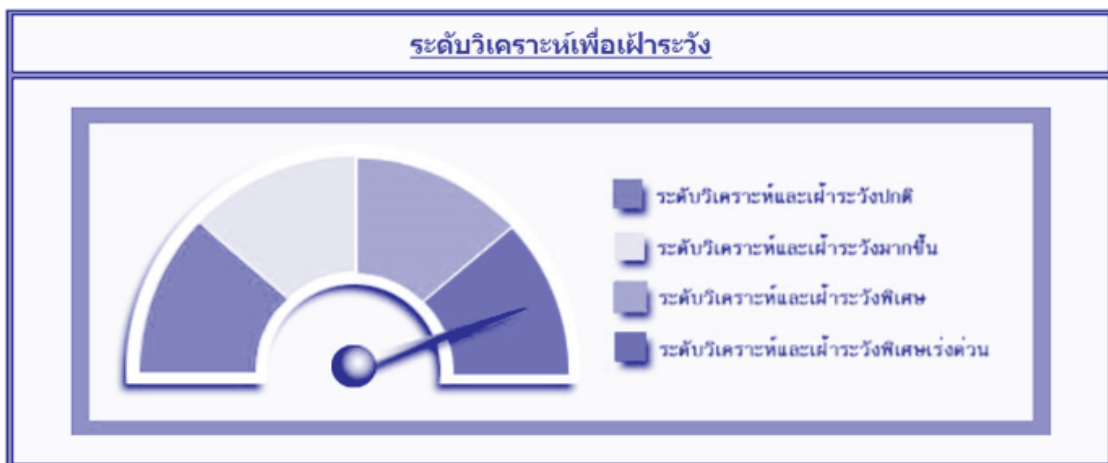

ความพร้อมในการวิเคราะห์และเชื่อมโยง CAMEL

ระดับเทียบเคียงกับอัตราส่วนมาตรฐานทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร

ค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไร (ก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน)	ลูกหนี้ระยะสั้นที่ชำระได้ ตามกำหนด	ทุนสำรองต่อสินทรัพย์
 <p>ต้อง ปรับปรุง</p>	 <p>ต้อง ปรับปรุง</p>	 <p>ต้อง ปรับปรุง</p>

ระดับวิเคราะห์เพื่อเฝ้าระวัง

การเตรียมความพร้อมในการวิเคราะห์

เป็นระดับวิเคราะห์เพื่อเฝ้าระวังเป็นพิเศษอย่างเร่งด่วน ต้องวิเคราะห์ให้ชัดเจนถึงว่า
ได้เกิดปัญหาทุกด้านของ CAMELS รุนแรงหรือไม่ รวมทั้งหาสาเหตุคืออะไร และม
ความจำเป็นที่ต้องแก้ไขปรับปรุงอย่างเร่งด่วน มิฉะนั้นจะเกิดผลเสียหายหรือไม่

ความลึกของการวิเคราะห์ในแต่ละด้าน

C A E L

วิเคราะห์และติดตามภาวะเศรษฐกิจการเงินที่ยังเป็นปัญหาและอุปสรรคเรื้อรังในทุกๆด้าน

หมายเหตุ : เครื่องหมาย

หมายถึง วิเคราะห์และติดตามทั่วไป

หมายถึง วิเคราะห์และติดตามในรายละเอียดมากขึ้น

หมายถึง วิเคราะห์และติดตามในรายละเอียดที่มากที่สุด

ระดับวิเคราะห์เพื่อเฝ้าระวัง

สหกรณ์นิคม (ไม่รวมชุมนุมสหกรณ์) ที่ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นต้องบการเงินได้ทั้งสิ้น
ประจำปี 2563 มีระดับเทียบเคียงกับอัตราส่วนมาตรฐานทางการเงินในเรื่อง

1. ค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงานอยู่ที่ระดับ “ต้องปรับปรุง”
2. ลูกหนี้ระยะสั้นที่ชำระหนี้ได้ตามกำหนดอยู่ที่ระดับ “ต้องปรับปรุง”
3. ทุนสำรองต่อสินทรัพย์อยู่ที่ระดับ “ต้องปรับปรุง”

ความลึกของการวิเคราะห์ในแต่ละด้าน จำแนกได้ดังนี้

1. ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง อยู่ในระดับ วิเคราะห์และติดตามในรายละเอียด ให้มากที่สุด
2. คุณภาพของสินทรัพย์ อยู่ในระดับ วิเคราะห์และติดตามในรายละเอียด ให้มากที่สุด
3. ความสามารถในการทำกำไร อยู่ในระดับ วิเคราะห์และติดตามในรายละเอียด ให้มากที่สุด
4. สภาพคล่องทางการเงิน อยู่ในระดับ วิเคราะห์และติดตามในรายละเอียด ให้มากที่สุด

ผลการชี้วัดสถานการณ์ทางการเงินของสหกรณ์นิคม (ไม่รวมชุมนุมสหกรณ์) ที่ผู้สอบบัญชี แสดงความเห็นต่องบการเงินได้ จำนวน 83 แห่ง จำแนกเป็น 4 ระดับ ดังนี้

ระดับวิเคราะห์และเฝ้าระวัง**ปกติ** จำนวน 3 แห่ง หรือ ร้อยละ 3.61 ในจำนวนนี้สหกรณ์ ต้องพิจารณาถึงความสามารถในการพัฒนาที่เกิดขึ้นว่าเป็นไปอย่างต่อเนื่องหรือไม่ อาจมีด้านใดด้านหนึ่ง ของการวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงปัจจัยพื้นฐานทางการเงิน ที่ต้องพัฒนาให้ดีขึ้นกว่าเดิมอีกก็ได้

ระดับวิเคราะห์และเฝ้าระวัง**มากขึ้น** จำนวน 22 แห่ง หรือ ร้อยละ 26.51 ในจำนวนนี้ สหกรณ์ต้องพิจารณาถึงความสามารถในการพัฒนาที่เกิดขึ้นว่าเป็นไปอย่างต่อเนื่องหรือไม่ อาจมีด้านใด ด้านหนึ่งหรือ สองด้านของการวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงปัจจัยพื้นฐานทางการเงิน ที่ต้องพัฒนา ให้มากขึ้นและดีกว่าเดิมก็ได้

ระดับวิเคราะห์และเฝ้าระวัง**พิเศษ** จำนวน 27 แห่ง หรือ ร้อยละ 32.53 ในจำนวนนี้สหกรณ์ ต้องวิเคราะห์ให้ชัดเจนว่ามีปัญหาด้านใดของการวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงปัจจัยพื้นฐาน ทางการเงิน ว่ารุนแรงหรือไม่ รวมทั้งหาสาเหตุและความจำเป็นที่ต้องแก้ไขปรับปรุงอย่างรวดเร็วหรือไม่

ระดับวิเคราะห์และเฝ้าระวัง**พิเศษเร่งด่วน** จำนวน 31 แห่ง หรือ ร้อยละ 37.35 ในจำนวนนี้ สหกรณ์ต้องวิเคราะห์ให้ชัดเจนว่ามีปัญหาด้านใดของการวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงปัจจัยพื้นฐาน ทางการเงินว่ารุนแรงหรือไม่ รวมทั้งหาสาเหตุและความจำเป็นที่ต้องแก้ไขปรับปรุงอย่างรวดเร็วหรือไม่

การเปรียบเทียบข้อมูลและอัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์นิคม

มิติ / อัตราส่วนทางการเงิน	หน่วยวัด	ปี 2563	CFSAWS:ss
มิติที่ 1 ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง			
1.1 อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน	เท่า	2.84	“ต้องปรับปรุง” (น้อยกว่า 0.15)
1.2 อัตราส่วนทุนสำรองต่อสินทรัพย์	เท่า	0.06	
1.3 อัตราการเติบโตทุนของสหกรณ์	%	(3.86)	
1.4 อัตราการเติบโตของหนี้	%	3.69	
1.5 อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	%	(4.99)	
มิติที่ 2 คุณภาพของสินทรัพย์			
2.1 อัตราการค้างชำระของลูกค้า	%	50.72	
2.2 อัตราหมุนของสินทรัพย์	รอบ	0.52	
2.3 อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์	%	(1.34)	
2.4 อัตราการเติบโตของสินทรัพย์	%	1.61	
มิติที่ 3 ชีตความสามารถในการบริหาร			
3.1 อัตราการเติบโตของธุรกิจ	%	1.41	
มิติที่ 4 การทำกำไร			
4.1 กำไรต่อสมาชิก	บาท/คน	(844.89)	“ต้องปรับปรุง” (มากกว่า 70.00)
4.2 เงินออมต่อสมาชิก	บาท/คน	28,863.51	
4.3 หนี้สินต่อสมาชิก	บาท/คน	45,751.92	
4.4 อัตราค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไร ก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	%	142.92	
4.5 อัตราการเติบโตของทุนสำรอง	%	(4.95)	
4.6 อัตราการเติบโตของทุนสะสมอื่นๆ	%	0.74	
4.7 อัตราการเติบโตของกำไร (ขาดทุน) สุทธิ	%	(439.36)	
4.8 อัตรากำไรสุทธิ	%	(2.56)	
มิติที่ 5 สภาพคล่อง			
5.1 อัตราส่วนทุนหมุนเวียน	เท่า	1.04	“ต้องปรับปรุง” (มากกว่า 60.00)
5.2 อัตราหมุนของสินค้า	ครั้ง	16.73	
5.3 อายุเฉลี่ยของสินค้า	วัน	21.82	
5.4 อัตราลูกหนี้ระยะสั้นที่ชำระได้ตามกำหนด	%	49.28	

ข้อเสนอแนะ

การเตือนภัยทางการเงินโดยใช้เครื่องมือวิเคราะห์ทางการเงิน CFSAWS:ss มีระดับวิเคราะห์และฝ้าระวังปกติ ร้อยละ 3.61 ระดับวิเคราะห์และฝ้าระวังมากขึ้น ร้อยละ 26.51 ระดับวิเคราะห์และฝ้าระวังพิเศษ ร้อยละ 32.53 ระดับวิเคราะห์และฝ้าระวังพิเศษเร่งด่วน ร้อยละ 37.35 โดยพบว่าระดับการเทียบเคียงอัตราส่วนมาตรฐานทางการเงินของสหกรณ์นิคม แสดงเกณฑ์อัตราส่วนทุนสำรองต่อสินทรัพย์ อัตราส่วนค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน และอัตราส่วนลูกหนี้ที่ถึงกำหนดชำระได้ตามกำหนด ทั้ง 3 อัตราส่วนแสดงอยู่ในรูปสีแดง ซึ่งเป็นระดับวิเคราะห์เพื่อฝ้าระวังพิเศษเร่งด่วน ต้องวิเคราะห์ให้ชัดเจนถึงว่าได้เกิดปัญหาด้านใดของ CAMELS รุนแรงหรือไม่ รวมทั้งหาสาเหตุคืออะไร และมีความจำเป็นที่ต้องแก้ไขปรับปรุงอย่างเร่งด่วน มิฉะนั้นจะเกิดผลเสียหายหรือไม่ เมื่อวิเคราะห์ในเชิงลึกพบว่าความรุนแรงของค่าใช้จ่ายดำเนินงาน ซึ่งส่งผลต่อการทำกำไร รวมทั้งขนาดความรุนแรงของการดำรงทุนสำรองซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความเสี่ยงของเงินทุน และวิเคราะห์ความสามารถในการเรียกเก็บหนี้ที่อาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพสินทรัพย์ และสภาพคล่อง โดยหากวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจด้วย CAMELS ANALYSIS – 6 มิติการเงินสัมพันธ์ พบว่า สหกรณ์นิคมมีความเสี่ยงด้านเงินทุนเนื่องจากมีหนี้สินมากกว่าทุนสหกรณ์ 2.84 เท่า แสดงว่าเจ้าหนี้อาจไม่ได้รับชำระหนี้คืนตามกำหนดเวลา โดยมีอัตราหนี้ค้างชำระร้อยละ 50.72 และในปีนี้อัตรการเติบโตของหนี้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 3.69 เมื่อพิจารณาด้านสภาพคล่องทางการเงินในอัตราส่วนหมุนเวียน 1.04 เท่า แสดงว่า สหกรณ์นิคมมีสินทรัพย์หมุนเวียนมากกว่าหนี้สินหมุนเวียน นอกจากนี้ อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของทุน คิดเป็นร้อยละ (4.99) และมีอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ ร้อยละ (1.34) หากวิเคราะห์มิติสัมพันธ์จาก CFSAWS สู่ CAMELS โดยใช้ 3 อัตราส่วนจาก CFSAWS ที่เป็นส่วนหนึ่งของ 6 มิติ CAMELS พบว่า อัตราส่วนทุนสำรองต่อสินทรัพย์ ที่มาจากด้านความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยงอยู่ในเกณฑ์ต้องปรับปรุง แสดงว่าสหกรณ์นิคมไม่มีทุนสำรองเพียงพอต่อความเสี่ยงของเงินทุน หากสหกรณ์นิคมประสบผลขาดทุนสะสมก็จะไม่มีทุนสำรองมาชดเชย

สหกรณ์นิคมต้องคำนึงถึงเรื่องการใช้เงินทุน ให้เพียงพอกับการค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่เกิดขึ้น ในด้าน
เจ้าหน้าที่รวมทั้งการบริหารจัดการลูกหนี้ ให้มีประสิทธิภาพ และขยายธุรกิจให้เติบโต ส่งผลให้ทุนสำรอง
มากพอต่อการรองรับความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น ด้านการลงทุนในสินทรัพย์ของสหกรณ์ต้องคำนึงถึงการเพิ่ม
มูลค่าในสินทรัพย์เหล่านั้น การวางแผนงาน การวิเคราะห์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้ รวมทั้งการติดตาม
เร่งรัดลูกหนี้ให้ชำระหนี้เป็นไปตามกำหนดสัญญา คณะกรรมการดำเนินงานและผู้ปฏิบัติงานของสหกรณ์
ควรนำวิธีการบริหารจัดการสหกรณ์รูปแบบใหม่ๆ เพื่อสร้างอัตราการเติบโตของธุรกิจให้สูงขึ้นในปีต่อไป
อย่างต่อเนื่อง และสามารถขยายกิจการของสหกรณ์ให้เกิดประโยชน์ต่อสมาชิกได้มากที่สุด

สหกรณ์ประมง

สหกรณ์ประมง

บทสรุป

สหกรณ์ประมง เกิดจากการรวมตัวกันของหมู่ชาวประมง เพื่อแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพด้านการเลี้ยงสัตว์น้ำ ทั้งนี้ เพื่อช่วยให้สมาชิกดำเนินกิจการร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกันอันจะทำให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกทั้งทางเศรษฐกิจและทางสังคม รวมทั้งการให้บริการแก่สมาชิก ได้แก่ การให้เงินกู้ การรับฝากเงิน การรวบรวมผลิตผลของสมาชิกมาจัดจำหน่ายหรือแปรรูปออกจำหน่าย การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ในการประกอบอาชีพ การให้บริการท่าเรือ รวมถึงการสงเคราะห์ตามสมควรแก่สมาชิกที่ประสบภัยพิบัติในการประกอบอาชีพ สงเสริมและให้ความรู้เกี่ยวกับการประมงแก่สมาชิก

รายงานผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของสหกรณ์ประมง ประจำปี 2563 เป็นการรวบรวมข้อมูลจากงบการเงินที่ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นแล้วของสหกรณ์ประมงทั่วประเทศ ประมวลผลข้อมูลจากระบบสารสนเทศทางการเงิน สิ้นสุด ณ วันที่ 30 กันยายน 2563 ใช้วิธีวิเคราะห์เชิงพรรณนาเป็นการวิเคราะห์จากสภาพทั่วไปของสหกรณ์ การดำเนินธุรกิจ โครงสร้างทางการเงิน แหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุน รวมทั้ง การเตือนภัยทางการเงิน และวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจการเงินด้วย CAMELS ANALYSIS - 6 มิติทางการเงิน ได้ดังนี้

สหกรณ์ประมงทั่วประเทศ (ไม่รวมชุมนุมสหกรณ์ประมง) ที่มีสถานะดำเนินธุรกิจ ไม่ดำเนินธุรกิจ และหยุดดำเนินธุรกิจ ประจำปี 2563 มีจำนวนทั้งสิ้น 63 แห่ง ลดลงจากปี 2562 ร้อยละ 4.55 สมาชิกทั้งสิ้น 11,692 คน ลดลงจากปี 2562 ร้อยละ 2.64 โดยสมาชิกลงทุนร่วมกับสหกรณ์ไว้ในรูปของทุนเรือนหุ้นคงเหลือ 270.73 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2562 ร้อยละ 4.86

ผลการดำเนินธุรกิจโดยรวมมีมูลค่าทั้งสิ้น 1,606.21 ล้านบาท ลดลงจากปี 2562 ร้อยละ 7.53 ธุรกิจรวบรวมผลิตผลมูลค่ามากที่สุด 621.05 ล้านบาท หรือร้อยละ 38.59 ของมูลค่าธุรกิจทั้งสิ้น ลดลงจากปี 2562 ร้อยละ 15.28 รองลงมาเป็นจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ร้อยละ 34.22 และธุรกิจสินเชื่อ ร้อยละ 13.71

ผลการดำเนินงานมีรายได้ทั้งสิ้น 1,391.05 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน ร้อยละ 10.05 และค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น 1,349.47 ล้านบาท ลดลงจากปี 2562 ร้อยละ 12.05 ส่งผลกำไรสุทธิ 41.58 ล้านบาท หรือร้อยละ 2.99 ของรายได้ทั้งสิ้น เพิ่มขึ้นจากปี 2562 เท่ากับ 2.44 เท่า โดยสหกรณ์ประมงที่มีผลกำไร 45 แห่ง หรือร้อยละ 71.43 ของจำนวนสหกรณ์ประมงทั้งสิ้น เป็นเงิน 52.99 ล้านบาท ขาดทุนสุทธิ

18 แห่ง หรือร้อยละ 28.57 เป็นเงิน 11.41 ล้านบาท หากพิจารณาเงินทุนดำเนินงานทั้งสิ้น 1,153.61 ล้านบาท ลดลงจากปี 2562 ร้อยละ 0.86 เงินทุนส่วนใหญ่ได้มาจากการก่อหนี้สินทั้งสิ้น 939.41 ล้านบาท หรือร้อยละ 81.43 ของทุนดำเนินงานทั้งสิ้น และส่วนของทุนสหกรณ์มีเพียง ร้อยละ 18.57 สำหรับการใช้ไปของเงินทุนส่วนใหญ่อยู่ในรูปเงินสดและเงินฝากธนาคารและเงินฝากสหกรณ์ ร้อยละ 28.98 รองลงมาเป็น เงินให้กู้ยืมแก่สมาชิกสุทธิ ร้อยละ 24.50 ของสินทรัพย์ทั้งสิ้น

หากวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจการเงิน ด้วย CAMELS ANALYSIS – 6 มิติทางการเงิน พบว่า สหกรณ์ประมงบริหารเงินทุนได้มาจากการก่อหนี้สินมากกว่าทุนของสหกรณ์ อยู่ในสัดส่วนหนี้สินต่อทุนของสหกรณ์สูงถึง 4.39 เท่า จะเห็นได้ว่าทุนของสหกรณ์ไม่สามารถรองรับหนี้สินได้ทั้งหมด เจ้าหนี้มีความเสี่ยงค่อนข้างสูงที่จะไม่ได้รับชำระหนี้เมื่อครบกำหนด รวมทั้ง มีลูกหนี้ระยะสั้นที่ชำระไม่ได้ตามกำหนดสูงถึง ร้อยละ 55.68 ของหนี้ที่ถึงกำหนดชำระ อัตราส่วนทุนหมุนเวียน 0.77 เท่า ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความเสี่ยงด้านเงินทุนและการขาดสภาพคล่องของสหกรณ์ เนื่องจากสหกรณ์มีสินทรัพย์หมุนเวียนน้อยกว่าหนี้สินหมุนเวียน โดยสินทรัพย์หมุนเวียนส่วนใหญ่อยู่ในเงินสดและเงินฝากธนาคารและเงินฝากสหกรณ์ ขณะที่หนี้สินหมุนเวียนส่วนใหญ่เป็นเงินกู้ยืมระยะสั้นและเจ้าหนี้การค้าและเงินรับฝาก ร้อยละ 42.71 และร้อยละ 16.39 ของหนี้สินหมุนเวียนทั้งสิ้น ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเงินกู้ยืมจากแหล่งภายนอก ต้องรับภาระดอกเบี้ยจ่ายในอัตราสูง

นอกจากนี้ การเตือนภัยทางการเงิน ด้วยระบบเฝ้าระวังและเตือนภัยทางการเงิน CFSAWS:ss เพื่อเป็นสัญญาณเตือนภัยให้กับสหกรณ์ประมง สำหรับใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ให้มีการวางแผนและเตรียมความพร้อมโดยการเทียบเคียงกับอัตราส่วนมาตรฐาน 3 อัตราส่วน ซึ่งในปี 2563 ผลการเทียบเคียงอัตราส่วนทางการเงิน ดังนี้ 1) ค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไร (ก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน) ระดับพอใช้ 2) ลูกหนี้ระยะสั้นที่ชำระได้ตามกำหนด และ 3) ทุนสำรองต่อสินทรัพย์ ระดับต้องปรับปรุง หากวิเคราะห์ในภาพรวมของสหกรณ์ประมงมีระดับวิเคราะห์เพื่อเฝ้าระวังอยู่ใน **ระดับพิเศษ** แสดงให้เห็นว่า สหกรณ์ประมงอาจมีปัญหาก็ไม่สามารถเรียกเก็บหนี้จากลูกหนี้ อยู่ที่ร้อยละ 44.32 รวมทั้ง ให้มีการติดตามด้านค่าใช้จ่ายดำเนินงาน ร้อยละ 58.80 ให้อยู่ระดับที่เหมาะสม และต้องให้ความสำคัญในการดำรงทุนสำรอง 0.14 เท่า เพื่อมิให้ส่งผลกระทบต่อความเสี่ยงด้านเงินทุนและสภาพคล่องในการดำเนินงาน ส่งผลต่อกำไรและผลตอบแทน สร้างความมั่นคงทางการเงินให้กับสหกรณ์

กล่าวสรุปได้ว่า สหกรณ์ประมงควรพิจารณาหาแนวทางการบริหารจัดการลูกหนี้และเงินลงทุนให้มีประสิทธิภาพและใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินให้คุ้มค่า รวมทั้งคำนึงถึงความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตจากการลงทุนและควรรักษาสภาพคล่องทางการเงินให้เหมาะสม เพื่อมิให้ส่งผลกระทบต่อเงินรับฝาก นอกจากนี้ การวางแผนค่าใช้จ่ายให้สัมพันธ์กับรายได้ เพื่อให้มีส่วนเหลือระหว่างรายได้และค่าใช้จ่ายเกิดผลกำไร สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับธุรกิจส่งผลตอบแทนกลับคืนสู่สมาชิก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงิน

การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของสหกรณ์ประมง ประจำปี 2563 ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ได้มาจากระบบสารสนเทศทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ซึ่งเป็นงบการเงินที่ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นแล้วของสหกรณ์ประมงทั่วประเทศ (ไม่รวมชุมนุมสหกรณ์ประมง) ที่มีสถานะดำเนินธุรกิจ ไม่ดำเนินธุรกิจ และหยุดดำเนินธุรกิจ รวบรวมข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2563 มีรายละเอียดดังนี้

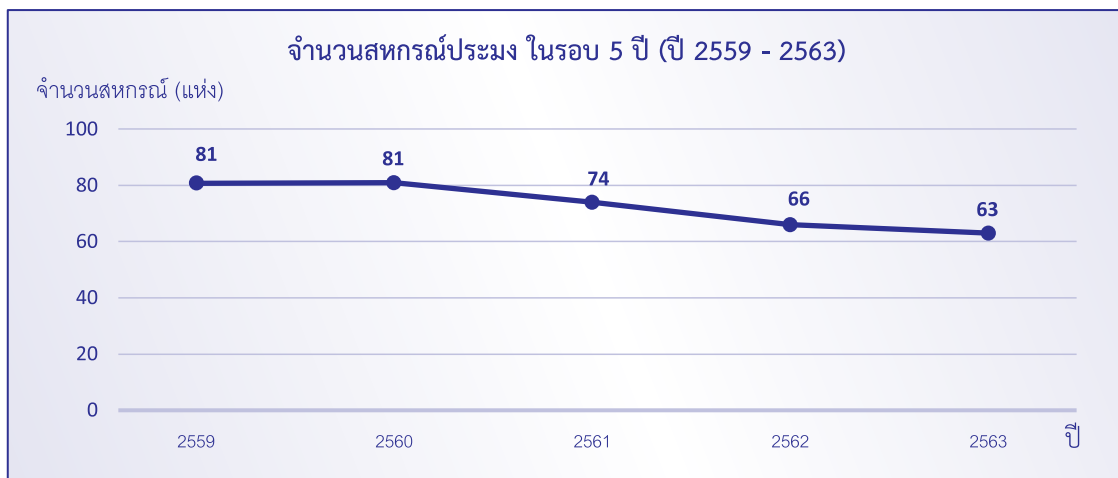
1. จำนวนสหกรณ์

จำนวนสหกรณ์ประมงมีทั้งสิ้น 63 แห่ง ลดลงจากปี 2562 ร้อยละ 4.55 ส่วนใหญ่สหกรณ์ประมงอยู่ในภาคตะวันออก จำนวน 17 แห่ง หรือร้อยละ 26.98 โดยอยู่ในจังหวัดจันทบุรี 4 แห่ง ส่วนใหญ่เป็นประเภทสหกรณ์ผู้เพาะเลี้ยงกุ้ง เนื่องจากส่วนใหญ่ในจังหวัดจันทบุรีเป็นพื้นที่ราบลุ่มน้ำและราบชายฝั่งเหมาะสำหรับทำอาชีพเกษตรกรรมและทำประมง รองลงมาอยู่ในภาคใต้ จำนวน 15 แห่ง หรือร้อยละ 23.81 ส่วนภาคกลางมีจำนวนสหกรณ์น้อยที่สุด 2 แห่ง หรือร้อยละ 3.17 ของจำนวนสหกรณ์ประมงทั้งสิ้น

ตารางที่ 1 จำนวนสหกรณ์ประมง จำแนกตามภูมิภาค ปี 2562-2563

ภูมิภาค	จำนวนสหกรณ์					
	ปี 2563		ปี 2562		เพิ่มขึ้น/(ลดลง)	
	แห่ง	ร้อยละ	แห่ง	ร้อยละ	แห่ง	ร้อยละ
ภาคกลาง	2	3.17	2	3.03	0	0.00
กรุงเทพและปริมณฑล	5	7.94	5	7.58	0	0.00
ภาคเหนือ	5	7.94	5	7.58	0	0.00
ภาคตะวันตก	9	14.29	10	15.15	(1.00)	(10.00)
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	10	15.87	11	16.66	(1.00)	(9.09)
ภาคใต้	15	23.81	15	22.73	0	0
ภาคตะวันออก	17	26.98	18	27.27	(1.00)	(5.56)
รวม	63	100	66	100	(3.00)	(4.55)

ภาพที่ 1 แสดงจำนวนสหกรณ์ประมง ในรอบ 5 ปี (ปี 2559 - 2563)

หากพิจารณาแนวโน้มของสหกรณ์ประมง ในรอบ 5 ปี (2559 - 2563) พบว่า จำนวนสหกรณ์ประมงมีแนวโน้มที่ลดลงต่อเนื่อง ตั้งแต่ ปี 2561 - 2563

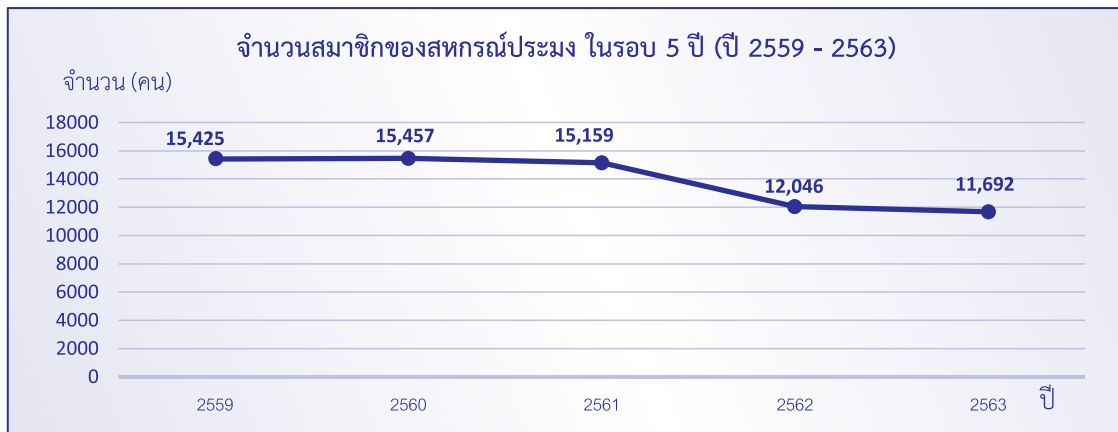
2. จำนวนสมาชิก

สหกรณ์ประมงมีสมาชิกคงเหลือทั้งสิ้นจำนวน 11,692 คน ลดลงจากปี 2562 ร้อยละ 2.94 ของจำนวนสมาชิกประมงทั้งสิ้น โดยสหกรณ์ประมงในภาคใต้มีสมาชิกมากที่สุด จำนวน 3,959 คน หรือร้อยละ 33.86 ขณะที่สหกรณ์ประมงในภาคกลางมีสมาชิกจำนวนน้อยที่สุด จำนวน 160 คน หรือร้อยละ 1.37 ของจำนวนสมาชิกสหกรณ์ประมงทั้งสิ้น หากพิจารณาเปรียบเทียบ ในปี 2563 กับปี 2562 เป็นรายภาค พบว่า ส่วนใหญ่เกือบทุกภาคมีจำนวนสมาชิกลดลง ยกเว้นในภาคใต้และภาคเหนือ ที่มีจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้น

ตารางที่ 2 จำนวนสมาชิกของสหกรณ์ประมง จำแนกตามภูมิภาค ปี 2562 – 2563

ภูมิภาค	จำนวนสมาชิก					
	ปี 2563		ปี 2562		เพิ่มขึ้น/(ลดลง)	
	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ
ภาคกลาง	160	1.37	177	1.47	(17)	(9.60)
กรุงเทพและปริมณฑล	640	5.47	650	5.40	(10)	(1.54)
ภาคเหนือ	1,059	9.06	1,054	8.75	5	0.47
ภาคตะวันตก	1,460	12.49	1,744	14.48	(284)	(16.28)
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	1,004	8.59	1,056	8.77	(52)	(4.92)
ภาคใต้	3,959	33.86	3,906	32.42	53	1.36
ภาคตะวันออก	3,410	29.16	3,459	28.71	(49)	(1.42)
รวม	11,692	100	12,046	100	(354)	(2.94)

ภาพที่ 2 แสดงจำนวนสมาชิกสหกรณ์ประมง ในรอบ 5 ปี (ปี 2559 – 2563)

หากพิจารณาแนวโน้มของสมาชิกของสหกรณ์ประมง ในรอบ 5 ปี (ปี 2559 – 2563) พบว่าจำนวนสมาชิกของสหกรณ์ประมงมีแนวโน้มที่ลดลงตั้งแต่ในปี 2561 – 2563 ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับจำนวนสหกรณ์ประมงที่ลดลงเช่นกัน

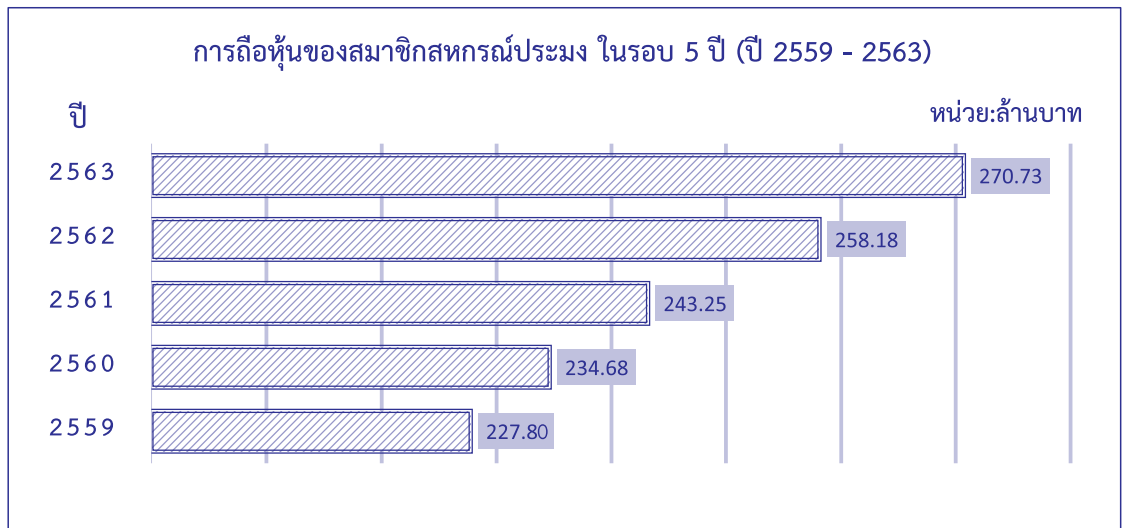
3. การถือหุ้นของสมาชิก

สมาชิกสหกรณ์ประมงมีเงินสะสมค่าหุ้น 270.73 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2562 ร้อยละ 4.86 โดยสหกรณ์ประมงในพื้นที่กรุงเทพและปริมณฑล มีเงินสะสมค่าหุ้นมากที่สุด 112.06 ล้านบาท หรือร้อยละ 41.39 รองลงมาอยู่ในภาคตะวันออก 58.57 ล้านบาท หรือร้อยละ 21.63 ขณะที่สหกรณ์ประมงในภาคกลางมีเงินสะสมค่าหุ้นน้อยที่สุด 1.78 ล้านบาท หรือร้อยละ 0.65 ของเงินสะสมค่าหุ้นทั้งสิ้น หากพิจารณาเปรียบเทียบ ในปี 2563 กับปี 2562 เป็นรายภาค พบว่า ภาคตะวันออกเฉียดเหนือมีเงินสะสมค่าหุ้นเพิ่มขึ้นมากที่สุด ร้อยละ 71.10 ส่วนในเขตกรุงเทพและปริมณฑลมูลค่าลดลง ร้อยละ 0.04

ตารางที่ 3 การถือหุ้นของสมาชิกของสหกรณ์ประมง จำแนกตามภูมิภาค ปี 2562 – 2563

ภูมิภาค	ทุนเรือนหุ้น					
	ปี 2563		ปี 2562		เพิ่มขึ้น/(ลดลง)	
	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ
ภาคกลาง	1.78	0.65	1.49	0.58	0.29	19.46
กรุงเทพและปริมณฑล	112.06	41.39	112.10	43.42	(0.04)	(0.04)
ภาคเหนือ	21.41	7.91	20.77	8.05	0.64	3.08
ภาคตะวันตก	29.28	10.82	28.85	11.17	0.43	1.49
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	20.19	7.46	11.80	4.57	8.39	71.10
ภาคใต้	27.44	10.14	26.70	10.34	0.74	2.77
ภาคตะวันออก	58.57	21.63	56.47	21.87	2.10	3.72
รวม	270.73	100	258.18	100	12.55	4.86

ภาพที่ 3 แสดงการถือหุ้นของสมาชิกของสหกรณ์ประมง ในรอบ 5 ปี (ปี 2559 – 2563)

หากพิจารณาแนวโน้ม ในรอบ 5 ปี (ปี 2559 – 2563) การร่วมลงทุนจากการถือหุ้นของสมาชิกสหกรณ์ประมง พบว่า ทุนเรือนหุ้นมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี

4. การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์

สหกรณ์ประมงดำเนินธุรกิจตามวัตถุประสงค์หลักรวม 6 ด้าน มีมูลค่าธุรกิจรวมทั้งสิ้น 1,606.21 ล้านบาท เฉลี่ย 133.85 ล้านบาทต่อเดือน ลดลงจากปี 2562 ร้อยละ 7.53 โดยธุรกิจรวบรวมผลผลิตมีมูลค่ามากที่สุด 621.05 ล้านบาท หรือร้อยละ 38.67 ขณะที่ธุรกิจแปรรูปผลผลิตมีมูลค่าน้อยที่สุด ร้อยละ 2.06 ของมูลค่าธุรกิจรวมทั้งสิ้น หากพิจารณาเปรียบเทียบปี 2563 กับปี 2562 เป็นรายภาคพบว่า เกือบทุกภาคมีมูลค่าธุรกิจลดลง โดยภาคใต้มีมูลค่าธุรกิจลดลงมากที่สุด ร้อยละ 22.53 ขณะที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีมูลค่าธุรกิจเพิ่มขึ้นมากที่สุด 3.01 เท่า

ตารางที่ 4 การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ประมง จำแนกตามภูมิภาค ปี 2562 – 2563

ภูมิภาค	มูลค่าธุรกิจ (ล้านบาท)								
	ปี 2563							รวมมูลค่า ธุรกิจ ปี 2562	เพิ่มขึ้น/ (ลดลง) ร้อยละ/เท่า
	สินเชื่อ	รับฝาก เงิน	จัดหา สินค้า	รวบรวม ผลผลิต	แปรรูป ผลผลิต	ให้บริการ และ ส่งเสริมฯ	รวมมูลค่า ธุรกิจ		
ภาคกลาง	6.39	0.17	2.23	0.54	-	-	9.33	5.82	60.31
ร้อยละ	68.49	1.82	23.90	5.79	-	-	100		
กรุงเทพและปริมณฑล	10.37	3.30	91.85	29.46	-	64.88	199.86	177.77	12.43
ร้อยละ	5.19	1.65	45.96	14.74	-	32.46	100		
ภาคเหนือ	51.81	21.90	170.74	222.31	1.55	-	468.31	545.88	(14.21)
ร้อยละ	11.06	4.68	36.46	47.47	0.33	-	100		
ภาคตะวันตก	13.34	32.73	106.88	82.48	5.65	23.50	264.58	311.09	(14.95)
ร้อยละ	5.04	12.37	40.40	31.17	2.14	8.88	100		
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	7.32	0.19	69.54	70.26	7.03	-	154.34	38.42	3.01 เท่า
ร้อยละ	4.74	0.12	45.06	45.52	4.56	-	100		
ภาคใต้	9.46	2.57	48.57	115.39	17.70	0.63	197.32	254.72	(22.53)
ร้อยละ	4.79	2.82	24.62	58.48	8.97	0.32	100		
ภาคตะวันออก	121.83	29.84	60.78	100.61	1.26	1.15	315.47	403.36	(21.79)
ร้อยละ	38.62	9.46	19.27	31.89	0.40	0.36	100		
รวมทั้งสิ้น ปี 2563	220.52	90.70	550.59	621.05	33.19	90.16	1,606.21	1,737.06	(7.53)
ร้อยละ	13.73	5.65	34.28	38.67	2.06	5.61	100		
รวมทั้งสิ้น ปี 2562	224.06	59.06	616.92	733.04	22.10	81.88	1,737.06		
ร้อยละ	12.90	3.40	35.52	42.20	1.27	4.71	100		
เพิ่ม/(ลด) จากปี 2562 ร้อยละ	(1.58)	53.57	(10.75)	(15.28)	50.18	10.11	(7.53)		

รายละเอียดมูลค่าการดำเนินงานธุรกิจ ดังนี้

1) **ธุรกิจสินเชื่อ** มีมูลค่าธุรกิจ 220.52 ล้านบาท หรือร้อยละ 13.73 ของมูลค่าธุรกิจทั้งสิ้น ลดลงจากปี 2562 ร้อยละ 1.58 ซึ่งสินเชื่อทั้งหมดเป็นการให้เงินกู้ยืมแก่สมาชิก และได้นำเงินที่กู้ยืมไปใช้ในการลงทุนประกอบอาชีพ อาทิเช่น การลงทุนเลี้ยงสัตว์น้ำ และซื้อพันธ์พืช ปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืช เป็นต้น และคาดการณ์ว่า ปี 2564 ธุรกิจสินเชื่อมูลค่าเพิ่มขึ้นประมาณ ร้อยละ 3.80 อย่างไรก็ตาม เนื่องจากสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด-19 และเศรษฐกิจทั้งภายในและนอกประเทศยังไม่ฟื้นตัว อาจทำให้สมาชิกต้องการเงินเพื่อไปลงทุนเพิ่มเติม ซึ่งสหกรณ์ควรติดตามสถานการณ์และวางแผนล่วงหน้า อย่างรอบคอบในการขยายธุรกิจ โดยคำนึงถึงความเสี่ยงในการเรียกเก็บหนี้ไม่ได้ตามกำหนดอาจส่งผลกระทบต่อสภาพคล่องทางการเงิน

2) **ธุรกิจรับฝากเงิน** มีมูลค่าธุรกิจ 90.70 ล้านบาท หรือร้อยละ 5.65 ของมูลค่าธุรกิจทั้งสิ้น เพิ่มขึ้นจากปี 2562 ร้อยละ 53.57 ส่วนใหญ่เป็นเงินรับฝากประเภทออมทรัพย์และออมทรัพย์พิเศษ โดยเป็นเงินรับฝากจากสมาชิกมากที่สุด 71.42 ล้านบาท หรือร้อยละ 78.74 ของธุรกิจรับฝากเงินทั้งสิ้น เพิ่มขึ้นจากปี 2562 ร้อยละ 34.35 รองลงมาเป็นเงินรับฝากสหกรณ์อื่น 19.28 ล้านบาท หรือร้อยละ 21.26 เพิ่มขึ้นจากปี 2562 เท่ากับ 2.27 เท่า และคาดการณ์ว่า ปี 2564 ธุรกิจรับฝากเงินมูลค่าลดลงประมาณ ร้อยละ 14.21 เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ซึ่งอาจส่งผลให้สมาชิกมีความจำเป็นต้องใช้เงินออมในกาดำรงชีวิตประจำวัน

3) **ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย** มีมูลค่าธุรกิจ จำนวน 550.59 ล้านบาท หรือร้อยละ 34.28 ของมูลค่าธุรกิจทั้งสิ้น ลดลงจากปี 2562 ร้อยละ 10.75 โดยมูลค่าสินค้าที่จัดจำหน่ายได้มากที่สุด เป็นสินค้าประเภทการเกษตร 405.38 ล้านบาท หรือร้อยละ 73.63 ของสินค้าทั้งหมด ซึ่งอาหารสัตว์ เป็นสินค้าที่จำหน่ายได้มากที่สุดของประเภทการเกษตร ร้อยละ 85.04 ของมูลค่าสินค้าประเภทการเกษตร หรือร้อยละ 62.61 ของมูลค่าสินค้าที่จำหน่ายทั้งสิ้น รองลงมาเป็นประเภทสินค้าทั่วไปและน้ำมันเชื้อเพลิง ร้อยละ 14.79 และ 11.58 ตามลำดับ และคาดการณ์ว่า ปี 2564 ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่ายมูลค่าลดลงประมาณ ร้อยละ 23.37

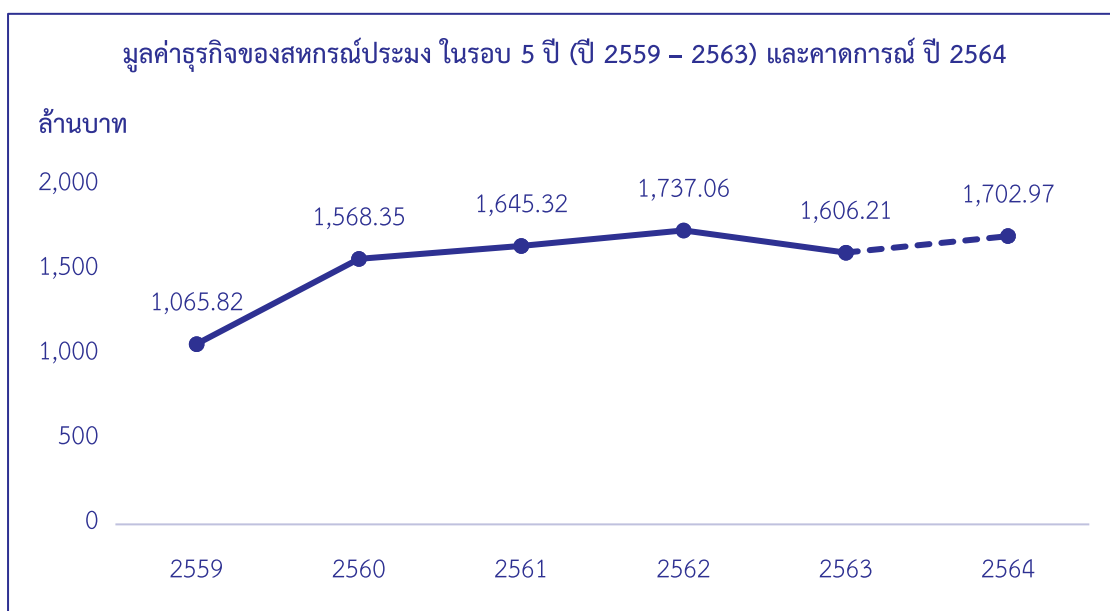
4) **ธุรกิจรวบรวมผลผลิต/ผลิตภัณฑ์** มีมูลค่าธุรกิจ 621.05 ล้านบาท หรือร้อยละ 38.67 ของมูลค่าธุรกิจทั้งสิ้น ลดลงจากปี 2562 ร้อยละ 15.28 โดยเกือบทั้งหมดเป็นการรวบรวมสัตว์เลี้ยงเพื่อขาย ร้อยละ 97.47 ของมูลค่าธุรกิจรวบรวมผลผลิตทั้งสิ้น ส่วนใหญ่เป็นการรวบรวมอยู่ในประเภท สัตว์เลี้ยงเพื่อขาย ร้อยละ 97.47 ซึ่งเป็นการรวบรวมปลามากที่สุด ร้อยละ 60.36 รองลงมาเป็น กุ้ง สัตว์น้ำ

ร้อยละ 36.09 และร้อยละ 1.02 ของมูลค่าธุรกิจรวมรวมผลิตผลทั้งสิ้น ตามลำดับ **และคาดการณ์ว่า ปี 2564 ธุรกิจรวมรวมผลิตผล/ผลิตภัณฑ์มีมูลค่าลดลงประมาณ ร้อยละ 3.57**

5) **ธุรกิจแปรรูปผลิตผล/ผลิตภัณฑ์** มีมูลค่าธุรกิจ 33.19 ล้านบาท หรือร้อยละ 2.06 ของมูลค่าธุรกิจทั้งสิ้น เพิ่มขึ้นจากปี 2562 ร้อยละ 50.18 เป็นประเภทแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรทั้งหมด คือ ร้อยละ 99 ของมูลค่าธุรกิจแปรรูปผลิตผลทางการเกษตร **และคาดการณ์ว่า ปี 2564 ธุรกิจแปรรูปผลิตผลมูลค่าลดลงประมาณ ร้อยละ 40.80**

6) **ธุรกิจให้บริการและส่งเสริมการเกษตร** มีมูลค่าธุรกิจ 90.16 ล้านบาท หรือร้อยละ 5.61 ของมูลค่าธุรกิจทั้งสิ้น เพิ่มขึ้นจากปี 2562 ร้อยละ 10.11 **และคาดการณ์ว่า ปี 2564 ธุรกิจให้บริการและส่งเสริมการเกษตรลดลงประมาณ ร้อยละ 0.87**

ภาพที่ 4 แสดงมูลค่าธุรกิจของสหกรณ์ประมงในรอบ 10 ปี (ปี 2559 – 2563) และคาดการณ์ ปี 2564

หากวิเคราะห์การดำเนินธุรกิจในรอบ 5 ปี (ปี 2559 – 2563) สหกรณ์ประมงมีมูลค่าธุรกิจเพิ่มขึ้นตั้งแต่ปี 2560 – ปี 2562 ส่วนในปี 2563 มีมูลค่าธุรกิจลดลง เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด – 19 ประกอบกับความไม่แน่นอนทางการเมือง ทำให้เศรษฐกิจยังไม่ฟื้นตัวหรือฟื้นตัวต่ำ และคาดการณ์ว่ามูลค่าธุรกิจ ปี 2564 จะเพิ่มขึ้นจากปี 2563 ร้อยละ 6.02

5. ฐานะการเงินของสหกรณ์

ฐานะการเงินของสหกรณ์ประมงมีสินทรัพย์ทั้งสิ้น 1,153.61 ล้านบาท ประกอบด้วยหนี้สิน 939.41 ล้านบาท และทุนของสหกรณ์ 214.20 ล้านบาท รายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 5 ฐานะการเงินของสหกรณ์ประมง จำแนกตามภูมิภาค ปี 2562 – 2563

ภูมิภาค	ฐานะการเงินของสหกรณ์ (ล้านบาท)								
	ปี 2563							รวม สินทรัพย์ ปี 2562	เพิ่มขึ้น/ (ลดลง) ร้อยละ
	สินทรัพย์			หนี้สิน			ทุนของ สหกรณ์		
	สินทรัพย์ หมุนเวียน	สินทรัพย์ ไม่หมุนเวียน	รวม สินทรัพย์	หนี้สิน หมุนเวียน	หนี้สินไม่ หมุนเวียน	รวม หนี้สิน			
ภาคกลาง	7.06	0.14	7.20	4.59	0.09	4.68	2.52	5.49	31.15
ร้อยละ	98.06	1.94	100	63.75	1.25	65.00	35.00		
กรุงเทพและปริมณฑล	189.80	197.57	387.37	218.43	18.84	237.27	150.10	391.90	(1.16)
ร้อยละ	49.00	51.00	100	56.39	4.86	61.25	38.75		
ภาคเหนือ	97.62	17.57	115.19	69.32	6.58	75.90	39.29	117.83	(2.24)
ร้อยละ	84.75	15.25	100	60.18	5.71	65.89	34.11		
ภาคตะวันตก	94.24	102.58	196.82	127.16	41.48	168.64	28.18	208.00	(5.38)
ร้อยละ	47.88	52.12	100	64.61	21.07	85.68	14.32		
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	54.88	1.55	56.43	15.56	1.49	17.05	39.38	37.49	50.52
ร้อยละ	97.25	2.75	100	27.57	2.64	30.21	69.79		
ภาคใต้	43.49	29.21	72.70	198.15	13.60	211.75	(139.05)	66.55	9.24
ร้อยละ	59.82	40.18	100	272.56	18.71	291.27	(191.27)		
ภาคตะวันออก	156.62	161.28	317.90	204.27	19.85	224.12	93.78	336.38	(5.49)
ร้อยละ	49.27	50.73	100	64.26	6.24	70.50	29.50		
รวมทั้งสิ้นปี 2563	643.71	509.90	1,153.61	837.48	101.93	939.41	214.20	1,163.64	(0.86)
ร้อยละ	55.80	44.20	100	72.60	8.84	81.43	18.57		
รวมทั้งสิ้นปี 2562	665.79	497.85	1,163.64	973.43	107.25	1,080.68	82.96		
ร้อยละ	57.22	42.78	100	83.65	9.22	92.87	7.13		
เพิ่มขึ้น/(ลดลง) (ร้อยละ/เท่า)	(3.32)	2.42	(0.86)	(13.97)	(4.96)	(13.07)	1.58 เท่า		

5.1 สินทรัพย์

สินทรัพย์ของสหกรณ์ประมงมีทั้งสิ้น 1,153.61 ล้านบาท ประกอบด้วย สินทรัพย์หมุนเวียน 643.71 ล้านบาท และสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน 509.90 ล้านบาท มีรายละเอียดดังนี้

5.1.1 สินทรัพย์หมุนเวียน

สหกรณ์ประมงมีสินทรัพย์หมุนเวียนทั้งสิ้น 643.71 ล้านบาท หรือร้อยละ 55.80 ของสินทรัพย์ทั้งสิ้น ลดลงจากปี 2562 ร้อยละ 3.32 โดยสินทรัพย์หมุนเวียนอยู่ในพื้นที่กรุงเทพฯและปริมณฑลมากที่สุด ร้อยละ 29.48 สินทรัพย์หมุนเวียนส่วนใหญ่เป็นเงินสดและเงินฝากธนาคาร 332.04 ล้านบาท หรือร้อยละ 51.58 ของสินทรัพย์หมุนเวียนทั้งสิ้น เพิ่มขึ้นจากปี 2562 ร้อยละ 4.57 รองลงมาเป็นเงินให้กู้ยืมระยะสั้น และลูกหนี้ระยะสั้นสุทธิ ร้อยละ 38.59 ลดลงจากปี 2562 ร้อยละ 23.44 ขณะที่เงินฝากสหกรณ์อื่นลดลงมากที่สุด ร้อยละ 45.56 หากพิจารณาเปรียบเทียบในปี 2563 กับปี 2562 เป็นรายภาค พบว่า ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีสินทรัพย์หมุนเวียนเพิ่มขึ้นมากที่สุด ร้อยละ 53.51 ส่วนในภาคตะวันออกมีสินทรัพย์หมุนเวียนมูลค่าลดลงมากที่สุด ร้อยละ 18.82

ตารางที่ 6 สินทรัพย์หมุนเวียนของสหกรณ์ประมง จำแนกตามภูมิภาค ปี 2562 – 2563

ภูมิภาค	สินทรัพย์หมุนเวียน (ล้านบาท)								
	ปี 2563							รวม สินทรัพย์ หมุนเวียน ปี 2562	เพิ่มขึ้น/ (ลดลง) ร้อยละ
	เงินสดและ เงินฝาก ธนาคาร	เงินฝาก สหกรณ์ อื่น	เงินให้กู้ยืม ระยะสั้น สุทธิ	ลูกหนี้ ระยะสั้น สุทธิ	สินค้า คงเหลือ	สินทรัพย์ หมุนเวียน อื่น	รวม สินทรัพย์ หมุนเวียน		
ภาคกลาง	2.13	-	4.86	-	-	0.07	7.06	5.34	32.21
ร้อยละ	30.17	-	68.84	-	-	0.99	100		
กรุงเทพฯและปริมณฑล	164.82	-	5.65	12.91	2.15	4.27	189.80	185.16	2.51
ร้อยละ	86.84	-	2.98	6.80	1.13	2.25	100		
ภาคเหนือ	22.13	1.60	35.82	31.09	5.45	1.53	97.62	99.68	(2.07)
ร้อยละ	22.67	1.64	36.69	31.85	5.58	1.57	100		
ภาคตะวันตก	37.56	-	14.62	6.28	20.86	14.92	94.24	108.21	(12.91)
ร้อยละ	39.86	-	15.51	6.67	22.13	15.83	100		
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	19.01	0.63	6.44	28.61	0.09	0.10	54.88	35.75	53.51
ร้อยละ	34.64	1.15	11.74	52.13	0.16	0.18	100		
ภาคใต้	28.8	0.06	6.55	5.36	1.45	1.27	43.49	38.71	12.35
ร้อยละ	66.22	0.14	15.06	12.33	3.33	2.92	100		
ภาคตะวันออก	57.59	0.04	69.97	20.23	1.29	7.50	156.62	192.94	(18.82)
ร้อยละ	36.77	0.02	44.68	12.92	0.82	4.79	100		
รวมทั้งสิ้นปี 2563	332.04	2.33	143.91	104.48	31.29	29.66	643.71	665.79	(3.32)
ร้อยละ	51.58	0.36	22.36	16.23	4.86	4.61	100		
รวมทั้งสิ้นปี 2562	317.52	4.28	145.29	134.79	40.23	23.68	665.79		
ร้อยละ	47.69	0.64	21.82	20.25	6.04	3.56	100		
เพิ่มขึ้น/(ลดลง) ร้อยละ	4.57	(45.56)	(0.95)	(22.49)	(22.22)	25.25	(3.32)		

5.1.2 สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน

สหกรณ์ประมงมีสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนทั้งสิ้น 509.90 ล้านบาท หรือร้อยละ 44.20 ของสินทรัพย์ทั้งสิ้น เพิ่มขึ้นจากปี 2562 ร้อยละ 2.42 โดยสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอยู่ในพื้นที่กรุงเทพฯและปริมณฑลมากที่สุด ร้อยละ 38.75 ของสินทรัพย์หมุนเวียนทั้งสิ้น ส่วนใหญ่เป็นสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น 195.80 ล้านบาท หรือร้อยละ 38.40 ลดลงจากปี 2562 ร้อยละ 7.90 รองลงมาเป็นที่ดิน อาคารและอุปกรณ์สุทธิ ร้อยละ 33.89 เพิ่มขึ้นจากปี 2562 ร้อยละ 4.54 และเงินให้กู้ยืมระยะยาวสุทธิ ร้อยละ 27.21

เพิ่มขึ้นมากที่สุด ร้อยละ 18.88 ส่วนลูกหนี้ระยะยาวสุทธิ ร้อยละ 0.34 ลดลงมากที่สุด จากปี 2562 ร้อยละ 28.28 หากพิจารณาเปรียบเทียบ ปี2563 กับปี 2562 เป็นรายภาค พบว่า ภาคตะวันออก มีสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนมูลค่าเพิ่มขึ้นมากที่สุด ร้อยละ 12.44 ส่วนภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนมูลค่าลดลงมากที่สุด ร้อยละ 10.92

ตารางที่ 7 สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนของสหกรณ์ประมง จำแนกตามภูมิภาค ปี 2562 – 2563

ภูมิภาค	สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน (ล้านบาท)							
	ปี 2563						รวมสินทรัพย์ ไม่หมุนเวียน ปี 2562	เพิ่มขึ้น/ (ลดลง) ร้อยละ
	เงินลงทุน ระยะยาว	เงินให้กู้ยืม ระยะยาว สุทธิ	ลูกหนี้ ระยะยาว สุทธิ	ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ สุทธิ	สินทรัพย์ ไม่หมุนเวียน อื่น	รวมสินทรัพย์ ไม่หมุนเวียน		
ภาคกลาง	-	-	-	0.14	-	0.14	0.15	(6.67)
ร้อยละ	-	-	-	100	-	100		
กรุงเทพและปริมณฑล	0.03	-	-	11.83	185.71	197.57	206.74	(4.44)
ร้อยละ	0.02	-	-	5.98	93.99	100		
ภาคเหนือ	0.03	1.85	-	15.58	0.11	17.57	18.15	(3.20)
ร้อยละ	0.13	4.69	-	65.30	29.88	100		
ภาคตะวันตก	0.33	1.12	-	94.00	7.13	102.58	99.79	2.80
ร้อยละ	0.32	1.09	-	91.63	6.95	100		
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	0.06	0.54	-	0.95	-	1.55	1.74	(10.92)
ร้อยละ	3.87	34.84	-	61.29	0.00	100		
ภาคใต้	0.01	1.19	-	27.35	0.66	29.21	27.84	4.92
ร้อยละ	0.04	4.07	-	93.63	2.26	100		
ภาคตะวันออก	0.36	134.03	1.75	22.95	2.19	161.28	143.44	12.44
ร้อยละ	0.22	83.11	1.09	14.23	1.35	100		
รวมทั้งสิ้นปี 2563	0.82	138.73	1.75	172.80	195.80	509.90	497.85	2.42
ร้อยละ	0.16	27.21	0.34	33.89	38.40	100		
รวมทั้งสิ้นปี 2562	0.82	116.70	2.44	165.29	212.60	497.85		
ร้อยละ	0.16	23.44	0.49	33.20	42.70	100		
เพิ่มขึ้น/(ลดลง) ร้อยละ	-	18.88	(28.28)	4.54	(7.90)	2.42		

5.2 หนี้สิน

สหกรณ์ประมงมีหนี้สินทั้งสิ้น 939.41 ล้านบาท หรือร้อยละ 81.43 ของทุนดำเนินงาน ประกอบด้วย หนี้สินหมุนเวียน 837.48 ล้านบาท และหนี้สินไม่หมุนเวียน 101.93 ล้านบาท มีรายละเอียด ดังนี้

5.2.1 หนี้สินหมุนเวียน

สหกรณ์ประมงมีหนี้สินหมุนเวียนทั้งสิ้น 837.48 ล้านบาท หรือร้อยละ 72.60 ของทุนดำเนินงานทั้งสิ้น ลดลงจากปี 2562 ร้อยละ 13.97 โดยหนี้สินหมุนเวียนอยู่ในพื้นที่กรุงเทพและปริมณฑล มากที่สุด ร้อยละ 26.08 ของหนี้สินหมุนเวียนทั้งสิ้น ขณะที่ภาคกลางมีหนี้สินหมุนเวียนน้อยที่สุด ร้อยละ 0.55 และหนี้สินหมุนเวียนส่วนใหญ่เป็นหนี้สินหมุนเวียนอื่น ร้อยละ 40.90 ของหนี้สินหมุนเวียนทั้งสิ้น ลดลงจากปี 2562 ร้อยละ 28.46 รองลงมาเป็นเงินเบิกเกินบัญชีธนาคารและเงินกู้ยืมระยะสั้น ร้อยละ 21.56 ลดลงจากปี 2562 ร้อยละ 10.77 และเจ้าหนี้การค้าลดลงมากที่สุด ร้อยละ 39.60 หากพิจารณาเปรียบเทียบ ปี 2563 กับปี 2562 เป็นรายภาค พบว่า ภาคกลางมีหนี้สินหมุนเวียนเพิ่มขึ้นมากที่สุด ร้อยละ 42.99 ส่วนในภาคใต้มีหนี้สินหมุนเวียนลดลงมากที่สุด ร้อยละ 33.47

ตารางที่ 8 หนี้สินหมุนเวียนของสหกรณ์ประมง จำแนกตามภูมิภาค ปี 2562 – 2563

ภูมิภาค	หนี้สินหมุนเวียน (ล้านบาท)							
	ปี 2563						รวมหนี้สิน หมุนเวียน ปี 2562	เพิ่มขึ้น/ (ลดลง) ร้อยละ
	เงินเบิกเกิน บัญชีธนาคาร และเงินกู้ ระยะสั้น	เจ้าหนี้การค้า	ส่วนหนี้สิน ไม่หมุนเวียน กำหนดชำระ 1 ปี	เงินรับฝาก	หนี้สิน หมุนเวียน อื่น	รวมหนี้สิน หมุนเวียน		
ภาคกลาง	4.40	-	-	0.15	0.04	4.59	3.21	42.99
ร้อยละ	95.86	-	-	3.27	0.87	100		
กรุงเทพและปริมณฑล	6.00	5.75	-	0.46	206.22	218.43	231.95	(5.83)
ร้อยละ	2.75	2.63	-	0.21	94.41	100		
ภาคเหนือ	49.15	7.68	0.37	11.03	88.73	69.32	63.85	8.57
ร้อยละ	31.31	4.89	0.24	7.03	56.53	100		
ภาคตะวันตก	30.39	3.85	1.20	2.99	1.08	127.16	136.87	(7.09)
ร้อยละ	76.92	9.74	3.04	7.57	2.73	100		
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	7.09	6.71	0.37	0.94	0.44	15.56	15.46	0.65
ร้อยละ	45.59	43.15	2.38	6.05	2.83	100		
ภาคใต้	10.60	1.64	140.94	5.06	39.92	198.15	297.82	(33.47)
ร้อยละ	5.35	0.83	71.12	2.55	20.15	100		
ภาคตะวันออก	72.93	6.20	2.39	116.66	6.10	204.27	224.27	(8.92)
ร้อยละ	35.70	3.04	1.17	57.11	2.98	100		
รวมทั้งสิ้น ปี 2563	180.56	31.83	145.27	137.29	342.53	837.48	973.43	(13.97)
ร้อยละ	21.56	3.80	17.35	16.39	40.90	100		
รวมทั้งสิ้น ปี 2562	163.01	52.70	148.27	130.65	478.80	973.43		
ร้อยละ	16.75	5.41	15.23	13.42	49.19	100		
เพิ่มขึ้น/(ลดลง) ร้อยละ	10.77	(39.60)	(2.02)	5.08	(28.46)	(13.97)		

5.2.2 หนี้สินไม่หมุนเวียน

สหกรณ์ประมงมีหนี้สินไม่หมุนเวียนทั้งสิ้น 101.93 ล้านบาท หรือร้อยละ 8.84 ของทุนดำเนินงานทั้งสิ้น ลดลงจากปี 2562 ร้อยละ 4.96 โดยหนี้สินไม่หมุนเวียนส่วนใหญ่อยู่ในภาคตะวันตกมากที่สุด ร้อยละ 40.69 ของหนี้สินไม่หมุนเวียนทั้งสิ้น และหนี้สินไม่หมุนเวียนส่วนใหญ่เป็นหนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น ร้อยละ 95.93 ของหนี้สินไม่หมุนเวียนทั้งสิ้น ลดลงร้อยละ 4.35 และเงินกู้ยืมระยะยาวสุทธิเพียง ร้อยละ 4.07 ลดลงร้อยละ 17.33 หากพิจารณาเปรียบเทียบ ปี 2563 กับปี 2562 เป็นรายภาคพบว่า ส่วนใหญ่มีหนี้สินไม่หมุนเวียนลดลงทุกภาค โดยภาคกลางลดลงมากที่สุด ร้อยละ 30.77 ขณะที่ภาคใต้มีหนี้สินไม่หมุนเวียนเพิ่มขึ้น ร้อยละ 24.77

ตารางที่ 9 หนี้สินไม่หมุนเวียนของสหกรณ์ประมง จำแนกตามภูมิภาค ปี 2562 – 2563

ภูมิภาค	หนี้สินไม่หมุนเวียน (ล้านบาท)				
	ปี 2563			รวมหนี้สินไม่หมุนเวียนปี 2562	เพิ่มขึ้น/(ลดลง) ร้อยละ
	เงินกู้ยืมระยะยาว	หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น	รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน		
ภาคกลาง	-	0.09	0.09	0.13	(30.77)
ร้อยละ	-	100	100		
กรุงเทพและปริมณฑล	-	18.84	18.84	19.83	(4.99)
ร้อยละ	-	100	100		
ภาคเหนือ	2	39.48	6.58	8.71	(24.45)
ร้อยละ	4.82	95.18	100		
ภาคตะวันตก	0.26	6.32	41.48	43.79	(5.28)
ร้อยละ	3.95	96.05	100		
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	0.53	0.97	1.49	1.63	(8.59)
ร้อยละ	35.33	64.67	100		
ภาคใต้	0.33	13.26	13.60	10.90	24.77
ร้อยละ	2.43	97.57	100		
ภาคตะวันออก	1.03	18.82	19.85	22.26	(10.83)
ร้อยละ	5.19	94.81	100		
รวมทั้งสิ้น ปี 2563	4.15	97.78	101.93	107.25	(4.96)
ร้อยละ	4.07	95.93	100		
รวมทั้งสิ้น ปี 2562	5.02	102.23	107.25		
ร้อยละ	4.68	95.32	100		
เพิ่มขึ้น/(ลดลง) ร้อยละ	(17.33)	(4.35)	(4.96)		

5.3 ทุนของสหกรณ์

สหกรณ์ประมงมีทุนของสหกรณ์ทั้งสิ้น 214.20 ล้านบาท หรือร้อยละ 18.57 ของทุนดำเนินงานทั้งสิ้น เพิ่มขึ้นจากปี 2562 เท่ากับ 1.58 เท่า ทุนของสหกรณ์ส่วนใหญ่เป็นทุนเรือนหุ้น 270.73 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2562 ร้อยละ 4.86 โดยทุนของสหกรณ์ประมงในพื้นที่กรุงเทพฯและปริมณฑลมีมากที่สุด 150.10 ล้านบาท หรือเป็นร้อยละ 70.07 ของทุนของสหกรณ์ทั้งสิ้น หากพิจารณาเปรียบเทียบ ปี 2563 กับปี 2562 เป็นรายภาค พบว่า ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีทุนของสหกรณ์เพิ่มขึ้นมากที่สุด ร้อยละ 93.04 ส่วนในภาคใต้มีทุนของสหกรณ์มูลค่าลดลงมากที่สุด ร้อยละ 42.58

ตารางที่ 10 ทุนของสหกรณ์ประมง จำแนกตามภูมิภาค ปี 2562 – 2563

ภูมิภาค	ทุนของสหกรณ์ (ล้านบาท)							
	ปี 2563						รวมทุน ของสหกรณ์ ปี 2562	เพิ่มขึ้น/ (ลดลง) ร้อยละ/ เท่า
	ทุนเรือนหุ้น	ทุนสำรอง	ทุนสะสม ตามข้อบังคับ และอื่นๆ	กำไร (ขาดทุน) สะสมและอื่นๆ	กำไร (ขาดทุน) สุทธิ	รวมทุน ของสหกรณ์		
ภาคกลาง	1.78	0.54	0.05	-	0.15	2.52	2.15	17.21
ร้อยละ	70.64	21.43	1.98	-	5.95	100		
กรุงเทพฯและปริมณฑล	112.10	10.83	6.64	0.05	20.52	150.10	140.12	7.12
ร้อยละ	74.66	7.22	4.42	0.03	13.67	100		
ภาคเหนือ	21.41	10.55	10.11	(5.56)	2.78	39.29	45.27	(13.21)
ร้อยละ	54.49	26.85	25.73	(14.15)	7.08	100		
ภาคตะวันตก	29.28	94.59	4.57	(106.92)	6.66	28.18	27.34	3.07
ร้อยละ	103.90	335.66	16.22	(379.42)	23.64	100		
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	20.18	5.76	4.68	(2.73)	11.49	39.38	20.40	93.04
ร้อยละ	51.24	14.63	11.88	(6.93)	29.18	100		
ภาคใต้	27.44	10.39	12.55	(191.76)	2.33	(139.05)	(242.17)	(42.58)
ร้อยละ	(19.73)	(7.47)	(9.03)	137.91	(1.68)	100		
ภาคตะวันออก	58.58	24.71	35.09	(31.05)	6.45	93.78	89.85	4.37
ร้อยละ	62.46	26.35	37.41	(33.10)	6.88	100		
รวมทั้งสิ้น ปี 2563	270.73	157.37	73.69	(337.97)	50.38	214.20	82.96	1.58 เท่า
ร้อยละ	126.39	73.49	34.40	(157.78)	23.52	100		
รวมทั้งสิ้น ปี 2562	258.18	156.66	66.17	(432.82)	34.77	82.96		
ร้อยละ/เท่า	3.11 เท่า	1.89 เท่า	79.76	(5.22 เท่า)	41.91	100		
เพิ่มขึ้น/(ลดลง)/เท่า ร้อยละ	4.86	0.45	11.36	(21.91)	44.90	1.58 เท่า		

6. ผลการดำเนินงานของสหกรณ์

ผลการดำเนินงาน ปี 2563 สหกรณ์ประมงมีรายได้ 1,391.05 ล้านบาท และค่าใช้จ่าย 1349.47 ล้านบาท ส่งผลให้มีกำไรสุทธิ 41.58 ล้านบาท มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 11 ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ประมง จำแนกตามภูมิภาค ปี 2562 – 2563

ภูมิภาค	ผลการดำเนินงาน (ล้านบาท)											
	ปี 2563										กำไร (ขาดทุน) สุทธิ ปี 2562	เพิ่มขึ้น/ (ลดลง) ร้อยละ/เท่า
	รายได้				ค่าใช้จ่าย				กำไร (ขาดทุน)			
	ธุรกิจ หลัก	เฉพาะ ธุรกิจ	อื่นๆ	รวม	ธุรกิจ หลัก	เฉพาะ ธุรกิจ	ดำเนิน งาน	รวม		กำไร (ขาดทุน)		
ภาคกลาง	3.07	-	0.05	3.12	2.81	0.03	0.11	2.95	0.17	0.18	(5.56)	
ร้อยละ	98.40	-	1.60	100	90.06	0.96	3.53	94.55	5.45			
กรุงเทพและปริมณฑล	187.10	0.99	6.09	194.18	111.98	49.22	12.47	173.67	20.51	13.79	48.73	
ร้อยละ	96.35	0.51	3.14	100	57.67	25.35	6.42	89.44	10.56			
ภาคเหนือ	229.31	5.03	4.15	238.49	183.39	38.09	12.92	234.40	4.09	2.12	92.92	
ร้อยละ	96.15	2.11	1.74	100	76.90	15.97	5.42	98.29	1.71			
ภาคตะวันตก	404.46	6.56	2.01	413.03	387.23	17.29	9.48	414	(0.97)	4.92	(1.20) เท่า	
ร้อยละ	97.92	1.59	0.49	100	93.75	4.19	2.30	100.23	(0.23)			
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	148.26	0.66	0.72	149.64	134.49	2.42	2.20	139.11	10.53	4.76	1.21 เท่า	
ร้อยละ	99.08	0.44	0.48	100	89.88	1.62	1.47	92.96	7.04			
ภาคใต้	185.67	2.51	7.70	195.88	173.73	4.26	13.53	191.52	4.36	(5.54)	1.79 เท่า	
ร้อยละ	94.79	1.28	3.93	100	88.69	2.17	6.91	97.77	2.23			
ภาคตะวันออก	188.92	4.83	2.96	196.71	169.81	12.87	11.14	193.82	2.89	(8.14)	1.36 เท่า	
ร้อยละ	96.04	2.46	1.50	100	86.33	6.54	5.66	98.53	1.47			
รวมทั้งสิ้น ปี 2563	1,346.79	20.58	23.68	1,391.05	1,163.44	124.18	61.85	1,349.47	41.58	12.09	2.44 เท่า	
ร้อยละ	96.82	1.48	1.70	100	83.64	8.93	4.45	97.01	2.99			
รวมทั้งสิ้น ปี 2562	1,509.83	18.06	18.51	1,546.40	1,343.62	131.13	59.56	1,534.31	12.09			
ร้อยละ	97.64	1.16	1.20	100	86.89	8.48	3.85	99.22	0.78			
เพิ่มขึ้น/(ลดลง)/เท่า ร้อยละ	(10.80)	13.95	27.93	(10.05)	(13.41)	(5.30)	3.84	(12.05)	2.44 เท่า			

สหกรณ์ประมงมีผลการดำเนินงาน ที่รวบรวมข้อมูลได้ จำนวน 63 แห่ง ปรากฏว่าผลการดำเนินงาน ดังนี้

- กำไรสุทธิ จำนวน 45 แห่ง เป็นเงินจำนวน 52.99 ล้านบาท
- ขาดทุนสุทธิ จำนวน 18 แห่ง เป็นเงินจำนวน 11.41 ล้านบาท

รายละเอียดผลการดำเนินงาน มีดังนี้

6.1 รายได้

ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ประมง มีรายได้รวมทั้งสิ้น 1,391.05 ล้านบาท ลดลงจากปี 2562 ร้อยละ 10.05 ส่วนใหญ่มาจากรายได้ธุรกิจหลัก 1,346.79 ล้านบาท หรือร้อยละ 96.82 ของรายได้ทั้งสิ้น ลดลงจากปี 2562 ร้อยละ 10.80 ขณะที่รายได้อื่นๆ และรายได้เฉพาะธุรกิจ เพิ่มขึ้นจากปี 2562 ร้อยละ 27.93 และร้อยละ 13.95 ตามลำดับ

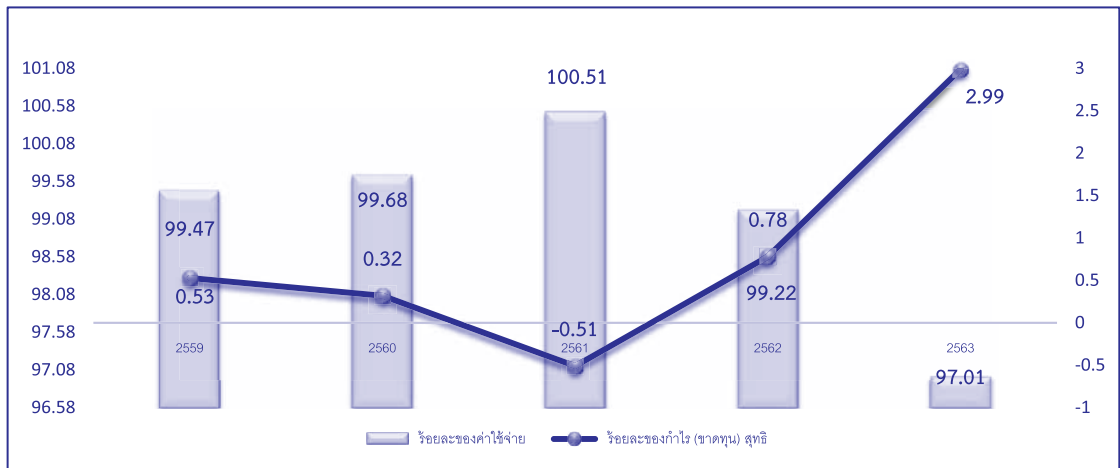
6.2 ค่าใช้จ่าย

ค่าใช้จ่ายของสหกรณ์ประมง มีทั้งสิ้น 1,349.47 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 97.01 ของรายได้ทั้งสิ้น ลดลงจากปี 2562 ร้อยละ 12.05 ค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่อยู่ในต้นทุนธุรกิจหลัก 1,163.44 ล้านบาท หรือร้อยละ 83.64 ของรายได้ทั้งสิ้น ลดลงจากปี 2562 ร้อยละ 13.41 ส่วนค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจลดลงจากปี 2562 ร้อยละ 5.30 ขณะที่ค่าใช้จ่ายดำเนินงานเพิ่มขึ้นจากปี 2562 ร้อยละ 3.84

6.3 กำไร (ขาดทุน) สุทธิ

ผลการดำเนินงานในภาพรวม สหกรณ์ประมงมีกำไรสุทธิ 41.58 ล้านบาท หรือร้อยละ 2.99 ของรายได้ทั้งสิ้น เพิ่มขึ้นจากปี 2562 เท่ากับ 2.44 เท่า หากพิจารณาเปรียบเทียบปี 2563 กับปี 2562 เป็นรายภูมิภาค พบว่า ภาคใต้มีกำไรสุทธิเพิ่มขึ้นมากที่สุด 1.79 เท่า ส่วนในภาคตะวันตกมีกำไรสุทธิลดลงมากที่สุด 1.20 เท่า

ภาพที่ 5 แสดงการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานของสหกรณ์ประมง ในรอบ 5 ปี (2559 – 2563)

7. แหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุน

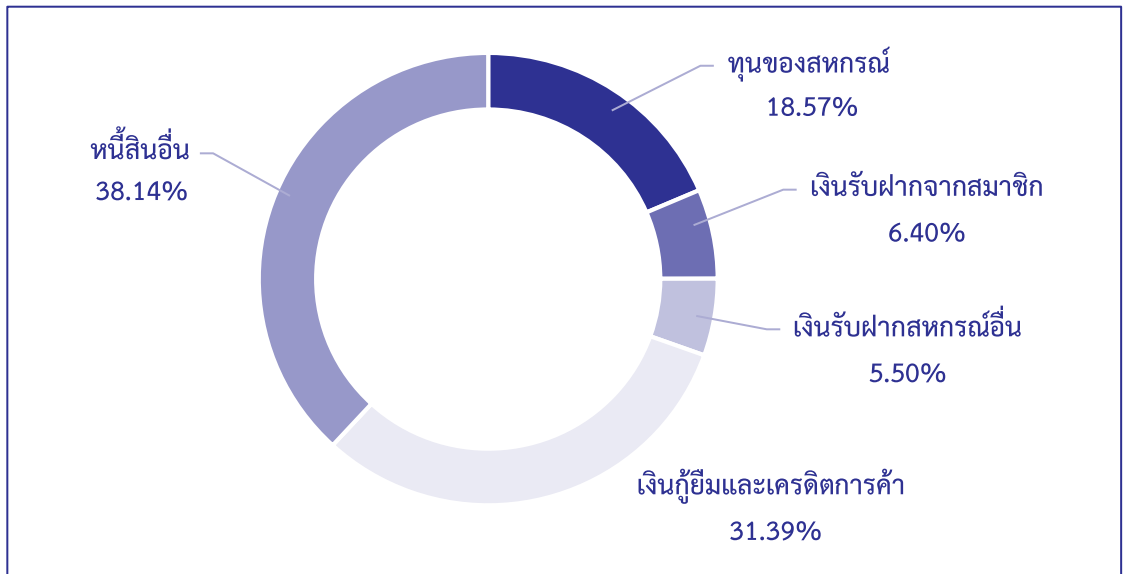
7.1 แหล่งที่มาของเงินทุน

สหกรณ์ประมงมีทุนดำเนินงานทั้งสิ้น 1,153.61 ล้านบาท ลดลงจากปี 2562 ร้อยละ 0.86 มาจากการก่อหนี้สินสูงถึง ร้อยละ 81.43 ของเงินทุนดำเนินงานทั้งสิ้น ส่วนใหญ่เป็นหนี้สินอื่น ร้อยละ 38.14 รองลงมาเป็นเงินกู้ยืมและเครดิตการค้า ร้อยละ 31.39 และเงินรับฝาก ร้อยละ 11.90 สำหรับในส่วนของสหกรณ์มีเพียง ร้อยละ 18.57 ของทุนดำเนินงานทั้งสิ้น แสดงให้เห็นว่า สหกรณ์ประมงบริหารเงินทุนด้วยการก่อหนี้ทำให้มีภาระผูกพันจำนวนมาก ซึ่งทำให้สหกรณ์มีความเสี่ยงด้านเงินทุนสูง หากพิจารณาเปรียบเทียบปี 2563 กับปี 2562 พบว่า ทุนของสหกรณ์เพิ่มขึ้นมากที่สุด 1.58 เท่า ในขณะที่เงินกู้ยืมและเครดิตการค้าและหนี้สินอื่นๆ ลดลงร้อยละ 26.14

ตารางที่ 12 แหล่งที่มาของเงินทุนของสหกรณ์ประมง จำแนกตามภูมิภาค ปี 2562 – 2563

ภูมิภาค	แหล่งที่มาของเงินทุน (ล้านบาท)							เพิ่มขึ้น/ (ลดลง) ร้อยละ
	ปี 2563							
	ทุนของ สหกรณ์	เงินรับฝาก จาก สมาชิก	เงินรับฝาก สหกรณ์อื่น	เงินกู้ยืม และเครดิต การค้า	หนี้สินอื่น	รวม แหล่งที่มา ของเงินทุน	รวม แหล่งที่มา ของเงินทุน ปี 2562	
ภาคกลาง	2.52	0.15	-	4.40	0.13	7.20	5.49	31.15
ร้อยละ	35.00	2.08	-	61.11	1.81	100		
กรุงเทพและปริมณฑล	150.10	0.46	-	11.75	225.06	387.36	391.90	(1.16)
ร้อยละ	38.75	0.12	-	3.03	58.10	100		
ภาคเหนือ	39.29	3.98	7.05	57.73	7.14	115.19	117.83	(2.24)
ร้อยละ	34.10	3.46	6.12	50.12	6.20	100		
ภาคตะวันตก	28.18	2.99	-	37.44	128.21	196.82	208.00	(5.38)
ร้อยละ	14.32	1.52	-	19.02	65.14	100		
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	39.38	0.90	0.04	14.70	1.41	56.43	37.49	50.52
ร้อยละ	69.79	1.59	0.07	26.05	2.50	100		
ภาคใต้	(139.05)	4.97	0.09	153.51	53.18	72.70	66.55	9.24
ร้อยละ	(191.23)	6.84	0.12	211.13	73.14	100		
ภาคตะวันออก	93.78	60.36	56.30	82.54	24.92	317.90	336.38	(5.49)
ร้อยละ	29.50	18.99	17.71	25.96	7.84	100		
รวมทั้งสิ้น ปี 2563	214.20	73.81	63.48	362.07	440.05	1,153.61	1,163.64	(0.86)
ร้อยละ	18.57	6.40	5.50	31.39	38.14	100		
รวมทั้งสิ้น ปี 2562	82.96	71.02	59.63	369	581.03	1,163.64		
ร้อยละ	7.13	6.10	5.13	31.71	49.93	100		
เพิ่มขึ้น/(ลดลง) ร้อยละ	1.58 เท่า	3.93	6.46	(1.88)	(24.26)	(0.86)		

ภาพที่ 6 แสดงแหล่งที่มาของเงินทุน ปี 2563

7.2 แหล่งใช้ไปของเงินทุน

สหกรณ์ประมาณเงินไปลงทุนในสินทรัพย์ที่อยู่ในรูปเงินสดและเงินฝากธนาคารและเงินฝากสหกรณ์มากที่สุด ร้อยละ 28.98 รองลงมาเป็นเงินให้กู้ยืมแก่สมาชิกสุทธิ ร้อยละ 24.50 เงินลงทุนสินค้าคงเหลือและสินทรัพย์อื่นๆ ร้อยละ 22.33 ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ร้อยละ 14.98 ลูกหนี้สุทธิ ร้อยละ 9.21 ของสินทรัพย์ทั้งสิ้น

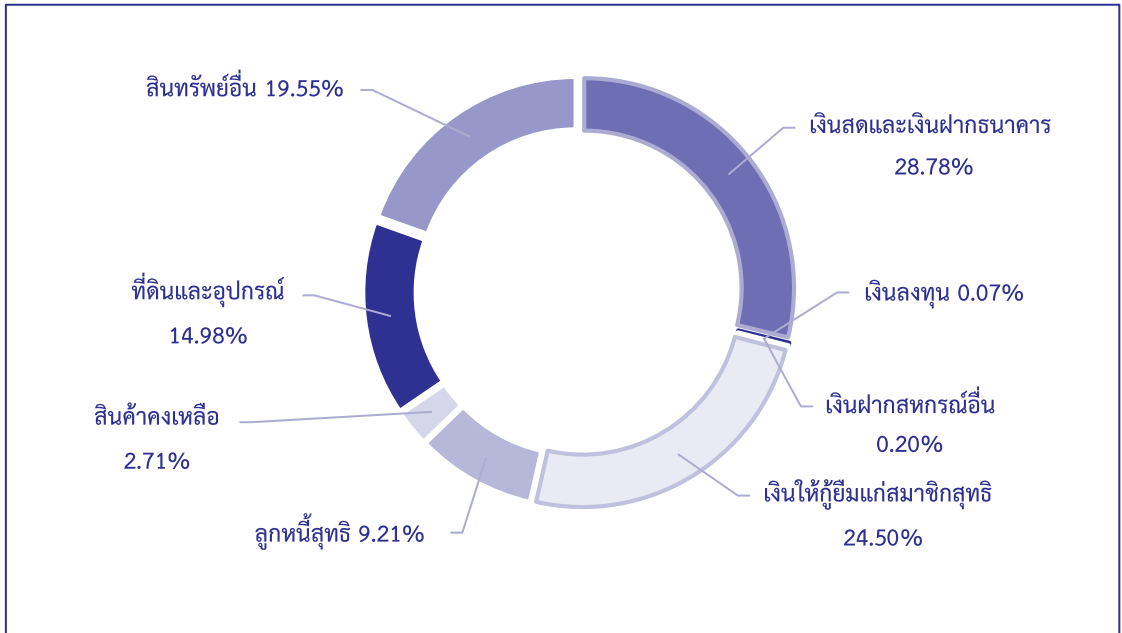
หากวิเคราะห์การใช้ไปของเงินทุนเปรียบเทียบกับปี 2562 พบว่า เงินให้กู้ยืมแก่สมาชิกสุทธิ เพิ่มขึ้นมากที่สุด ร้อยละ 7.88 รองลงมาเป็นเงินสดและเงินฝากธนาคาร ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ เพิ่มขึ้น ร้อยละ 4.57, 4.54 และร้อยละ 1.22 ตามลำดับ ส่วนลงทุนในเงินฝากสหกรณ์อื่น ลดลงมากที่สุด ร้อยละ 45.56 รองลงมาเป็นลูกหนี้สุทธิ สินค้าคงเหลือและสินทรัพย์อื่น ร้อยละ 22.59, 22.22 และ ร้อยละ 4.58 ตามลำดับ

ตารางที่ 13 แหล่งใช้ไปของเงินทุนของสหกรณ์ประมง จำแนกตามภูมิภาค ปี 2562 – 2563

ภูมิภาค	แหล่งใช้ไปของเงินทุน (ล้านบาท)										
	ปี 2563										เพิ่มขึ้น/ (ลดลง) ร้อยละ
	เงินสด และ เงินฝาก ธนาคาร	เงินฝาก สหกรณ์ อื่น	เงิน ลงทุน	เงินให้ กู้ยืมแก่ สมาชิก สุทธิ	ลูกหนี้ สุทธิ	สินค้า คงเหลือ	ที่ดิน อาคาร และ อุปกรณ์	สินทรัพย์ อื่น	แหล่ง ใช้ไปของ เงินทุน	แหล่ง ใช้ไปของ เงินทุน ปี 2562	
ภาคกลาง	2.13	-	0.01	4.85	-	-	0.14	0.07	7.20	5.49	31.15
ร้อยละ	29.58	-	0.14	67.36	-	-	1.95	0.97	100		
กรุงเทพและปริมณฑล	164.82	-	0.03	5.65	12.91	2.15	11.83	189.98	387.37	391.90	(1.16)
ร้อยละ	42.55	-	0.01	1.46	3.33	0.56	3.05	49.04	100		
ภาคเหนือ	22.13	1.60	0.03	37.67	31.08	5.45	15.58	1.65	115.19	117.83	(2.24)
ร้อยละ	19.21	1.39	0.03	32.70	26.98	4.73	13.53	1.43	100		
ภาคตะวันตก	37.56	-	0.33	15.75	6.28	20.86	94.00	22.04	196.82	208.00	(5.38)
ร้อยละ	19.08	-	0.17	8.00	3.19	10.60	47.76	11.20	100		
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	19.00	0.63	0.06	6.98	28.61	0.09	0.95	0.11	56.43	37.49	50.52
ร้อยละ	33.68	1.12	0.11	12.37	50.69	0.16	1.68	0.19	100		
ภาคใต้	28.81	0.06	0.01	7.74	5.36	1.45	27.35	1.92	72.70	66.55	9.24
ร้อยละ	39.62	0.08	0.01	10.65	7.37	2.00	37.63	2.64	100		
ภาคตะวันออก	57.59	0.04	0.36	204	21.99	1.29	22.95	9.68	317.90	336.38	(5.49)
ร้อยละ	18.12	0.01	0.11	64.17	6.92	0.41	7.22	3.04	100		
รวมทั้งสิ้น ปี 2563	332.04	2.33	0.83	282.64	106.23	31.29	172.80	225.45	1,153.61	1,163.64	(0.86)
ร้อยละ	28.78	0.20	0.07	24.50	9.21	2.71	14.98	19.55	100		
รวมทั้งสิ้น ปี 2562	317.52	4.28	0.82	261.99	137.23	40.23	165.29	236.28	1,163.64		
ร้อยละ	27.29	0.37	0.07	22.51	11.79	3.46	14.20	20.31	100		
เพิ่มขึ้น/(ลดลง) ร้อยละ	4.57	(45.56)	1.22	7.88	(22.59)	(22.22)	4.54	(4.58)	(0.86)		

ภาพที่ 7 แสดงแหล่งใช้ไปของเงินทุนปี 2563

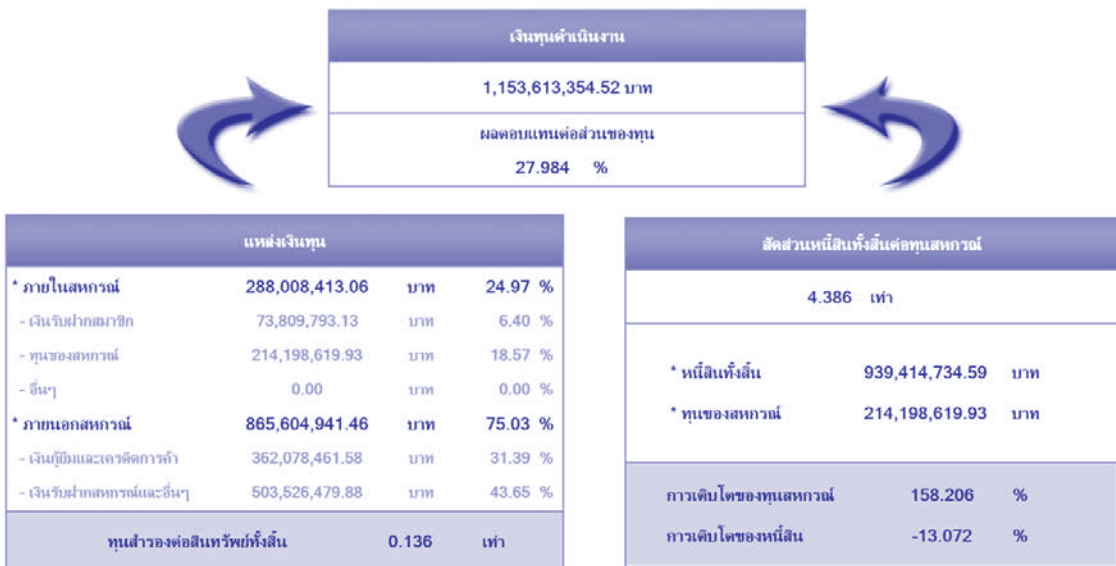

8. ภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์

(ไม่รวมชุมนุมสหกรณ์ประมง)

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ได้ประยุกต์ใช้ CAMELS ANALYSIS – 6 มิติทางการเงิน ในการวิเคราะห์ ภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์ประมงอย่างเป็นระบบและเป็นมาตรฐานเดียวกัน ดังนี้

C มิติที่ 1 ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง

สหกรณ์ประมงมีทุนดำเนินงานทั้งสิ้น 1,153.61 ล้านบาท เงินทุนส่วนใหญ่มาจากการก่อหนี้สิน 934.41 ล้านบาท หรือร้อยละ 81.43 และมาจากทุนของสหกรณ์เองเพียง 214.20 ล้านบาท หรือร้อยละ 18.57 ของทุนดำเนินงานทั้งสิ้น มีสัดส่วนหนี้สินทั้งสินต่อทุนของสหกรณ์สูงถึง 4.39 เท่า แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์ประมงมีทุนของสหกรณ์มีไม่เพียงพอและมีภาระผูกพันทางการเงินจำนวนมาก เนื่องจากมีหนี้สินมากกว่าทุนของสหกรณ์ในอัตราที่ค่อนข้างสูง ทำให้สหกรณ์ไม่สามารถรองรับหนี้สินได้ทั้งหมด ส่งผลให้เจ้าหนี้มีความเสี่ยงที่จะไม่ได้รับชำระหนี้ และทุนสำรองอยู่ในเกณฑ์ที่ต้องปรับปรุง อย่างไรก็ตาม ทุนของสหกรณ์มีการเติบโตเพิ่มขึ้น 1.58 เท่า ซึ่งในการบริหารสินทรัพย์ที่มีคุณภาพ ส่งผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ร้อยละ 27.98 นอกจากนี้ การเติบโตของหนี้สินลดลง ร้อยละ 13.07 แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์ประมงเริ่มตระหนักที่อาจจะส่งผลกระทบต่อหนี้สิน ทำให้สหกรณ์ประมงมีนโยบายให้สมาชิกเพิ่มทุนเรือนหุ้น อย่างไรก็ตาม หนี้สินของสหกรณ์มีจำนวนมากทำให้สหกรณ์มีระดับที่ต้องวิเคราะห์และติดตามในรายละเอียดให้มากที่สุด

A มิติที่ 2 คุณภาพของสินทรัพย์

สินทรัพย์			
1,153,613,354.52 บาท			
ผลตอบแทนต่อสินทรัพย์			
3.589 %			

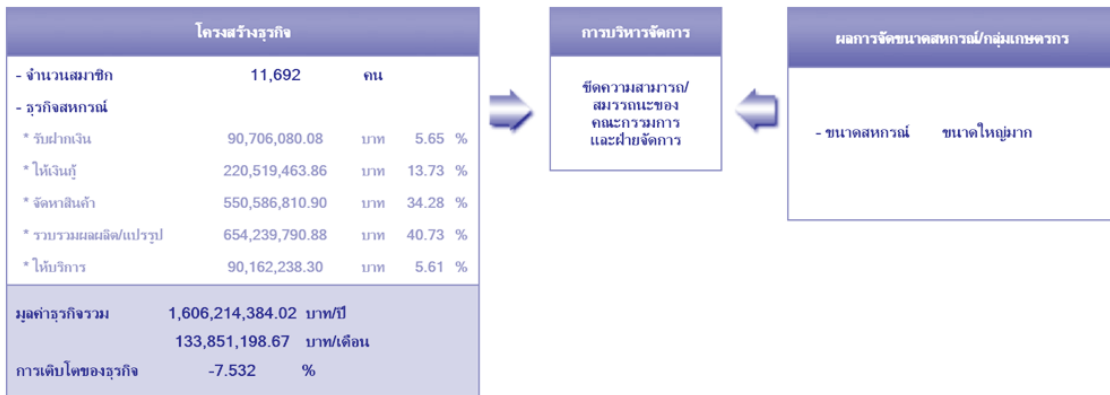
การลงทุนในสินทรัพย์			
เงินสด/เงินฝากธนาคาร/สท.	334,375,599.87	บาท	28.99 %
ลูกหนี้	706,289,466.67	บาท	61.22 %
(ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ)	317,409,897.68	บาท	27.51 %
ที่ดิน/อาคาร/อุปกรณ์	172,795,389.84	บาท	14.98 %
หลักทรัพย์/ตราสาร	821,568.30	บาท	0.07 %
สินค้าและอื่นๆ	256,741,227.52	บาท	22.26 %
NPL/หนี้ชำระไม่ได้ตามกำหนด	189,472,890.29	บาท	
หรืออัตราหนี้ชำระ	55.683	%	

อัตราหมุนของสินทรัพย์	
1.162 รอบ	
รายได้สุทธิหลัก	1,346,789,564.14 บาท
การเติบโตของสินทรัพย์	-0.862 %

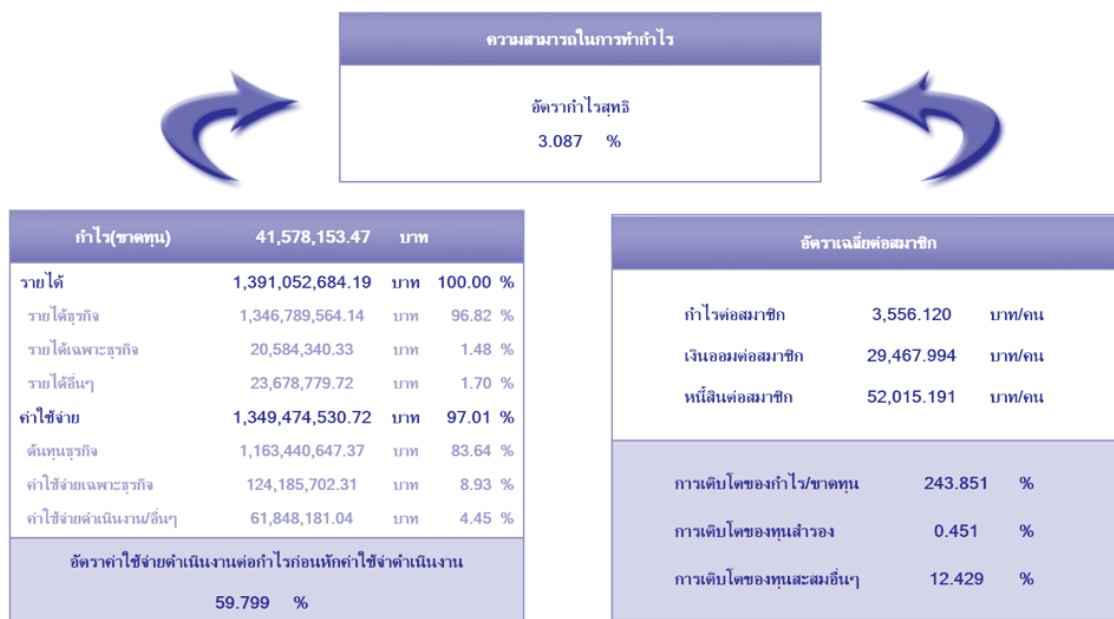
สหกรณ์ประมวงมีสินทรัพย์ทั้งสิ้น 1,153.61 ล้านบาท ลงทุนในสินทรัพย์ต่างๆ ของสหกรณ์ โดยส่วนใหญ่ลงทุนอยู่ที่ลูกหนี้ ร้อยละ 61.22 (มีค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ ร้อยละ 27.51) รองลงมาเป็น เงินสด/เงินฝากธนาคาร/สหกรณ์ ร้อยละ 28.99 และสินค้าและอื่นๆ และสินทรัพย์อื่นๆ ร้อยละ 22.26 และร้อยละ 15.05 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาลูกหนี้ที่ชำระไม่ได้ตามกำหนด ร้อยละ 55.68 ของหนี้ ที่ถึงกำหนดชำระ ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ต้องปรับปรุง แต่อย่างไรก็ตาม ประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์ถือว่า ยังมีคุณภาพสร้างรายได้ส่งผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ ร้อยละ 3.59 แต่ต่ำกว่าเล็กน้อยเมื่อเทียบกับ อัตราส่วนเฉลี่ย Peer Group อยู่ที่ ร้อยละ 3.94 ซึ่งการลงทุนในสินทรัพย์ของสหกรณ์ต้องคำนึงถึง การเพิ่มมูลค่าในสินทรัพย์ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยพิจารณากำหนดนโยบายการให้สินเชื่อเหมาะสม รัดกุมอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อไม่ให้เกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) รวมทั้ง ควรคำนึงถึงความเสี่ยง ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต การวางแผนงาน การวิเคราะห์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้ รวมทั้งการติดตาม เร่งรัดลูกหนี้ให้ชำระหนี้เป็นไปตามกำหนดสัญญา โดยอยู่ในระดับวิเคราะห์และติดตามในรายละเอียด ให้มากที่สุด

มิติที่ 3 ขีดความสามารถในการบริหาร

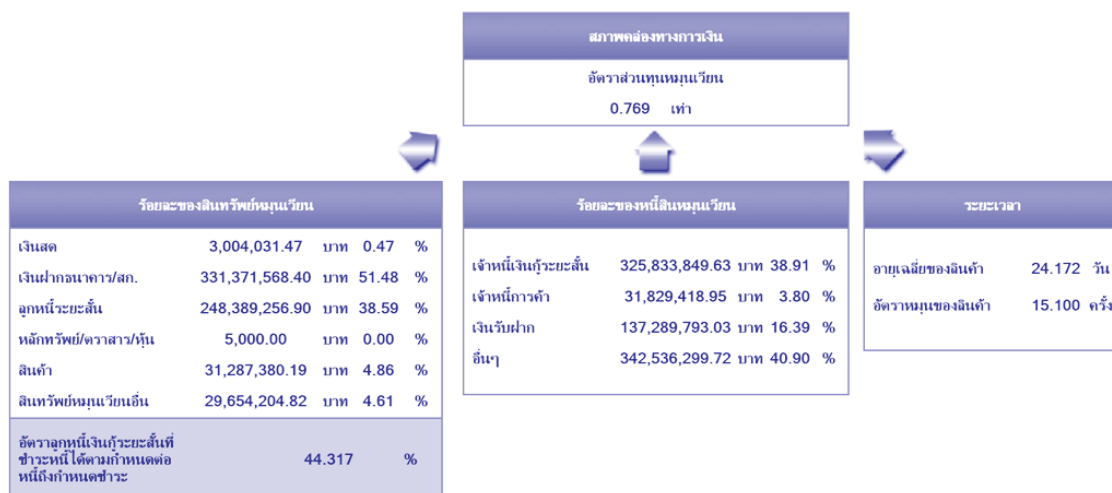
สหกรณ์ประมงมีมูลค่าธุรกิจทั้งสิ้น จำนวน 1,606.21 ล้านบาทต่อปี หรือเฉลี่ย 133.85 ล้านบาทต่อเดือน มูลค่าธุรกิจลดลงจากปี 2562 ร้อยละ 7.53 โดยการดำเนินธุรกิจรวบรวมผลผลิต/แปรรูปมีมูลค่ามากที่สุด 654.24 ล้านบาท หรือร้อยละ 40.73 รองลงมาเป็นธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ร้อยละ 34.28 สหกรณ์ประมงส่วนใหญ่ยังไม่มีประสิทธิภาพในการบริหารธุรกิจ เนื่องจากการเติบโตของธุรกิจลดลง ร้อยละ 7.53 เมื่อเทียบกับอัตราส่วนเฉลี่ย Peer Group ลดลงอยู่ที่ ร้อยละ 4.50 ดังนั้น ผู้บริหารและคณะกรรมการควรนำวิธีการบริหารจัดการสหกรณ์รูปแบบใหม่ และลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นเพื่อสร้างอัตราการเติบโตของธุรกิจเพิ่มขึ้นในปีต่อไปอย่างต่อเนื่อง และสามารถขยายกิจการของสหกรณ์ให้เกิดประโยชน์เป็นที่พึงพาของสมาชิกต่อไป

E มิติที่ 4 การทำกำไร

สหกรณ์ประมงมีรายได้ทั้งสิ้น 1,391.05 ล้านบาท ส่วนใหญ่มาจากรายได้ธุรกิจหลัก 1,346 ล้านบาท หรือร้อยละ 96.82 ของรายได้ทั้งสิ้น ส่วนที่เหลือ ร้อยละ 3.18 เป็นรายได้ที่มาจากรายได้อื่นและรายได้เฉพาะธุรกิจ สำหรับค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น 1,349.47 ล้านบาท เป็นร้อยละ 97.01 ของรายได้ทั้งสิ้น ค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่เป็นต้นทุนธุรกิจหลัก 1,163.44 ล้านบาท เป็นร้อยละ 83.64 ของรายได้ทั้งสิ้น รวมทั้ง มีค่าใช้จ่ายลดลงมากกว่ารายได้ลดลง ทำให้สหกรณ์ประมงมีกำไรสุทธิ 41.59 ล้านบาท อัตรากำไรสุทธิได้ ร้อยละ 3.09 และมีอัตรากำไรดำเนินงานต่อกำไร (ก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน) ร้อยละ 59.80 อยู่ในเกณฑ์พอใช้ ถึงแม้ว่าสหกรณ์ประมงจะมีกำไร แต่อย่างไรก็ตามสหกรณ์ควรลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานให้อยู่ในเกณฑ์ดี เพื่อให้ได้กำไรที่เพิ่มขึ้น โดยสหกรณ์ประมงอยู่ในระดับวิเคราะห์และติดตามในรายละเอียดให้มากขึ้น

L มิติที่ 5 สภาพคล่อง

สหกรณ์ประมงมีสัดส่วนของสินทรัพย์หมุนเวียนน้อยกว่าหนี้สินหมุนเวียน 0.77 เท่า สินทรัพย์หมุนเวียน 643.71 ล้านบาท และหนี้สินหมุนเวียน 837.48 ล้านบาท แสดงให้เห็นว่า สหกรณ์อาจไม่สามารถชำระหนี้สินระยะสั้นได้เมื่อครบกำหนด โดยสินทรัพย์หมุนเวียนส่วนใหญ่เป็นเงินสดและเงินฝากธนาคาร/ส.ก. ร้อยละ 51.95 ของสินทรัพย์หมุนเวียนทั้งสิ้น ขณะที่หนี้สินหมุนเวียนส่วนใหญ่เป็นเงินกู้ยืมระยะสั้นและเจ้าหนี้การค้า ร้อยละ 42.71 เงินรับฝาก ร้อยละ 16.39 ของหนี้สินหมุนเวียนทั้งสิ้น โดยมีอัตราหมุนของสินค้าอยู่ที่ 15.10 ครั้ง/ปี หากพิจารณาความเสี่ยงด้านสภาพคล่องทางการเงินพบว่า อัตราลูกหนี้ระยะสั้นที่ชำระได้ตามกำหนด ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ต้องปรับปรุง ดังนั้น สหกรณ์ควรบริหารในการติดตามเรียกเก็บหนี้จากลูกหนี้ให้ชำระตามกำหนด และดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องไว้ให้เพียงพอเพื่อเป็นเกราะป้องกันความเสี่ยงให้กับเจ้าหนี้และจากการถอนคืนเงินรับฝากของสมาชิกและสหกรณ์อื่น และควรมีการวางแผนการปฏิบัติงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยอยู่ในระดับวิเคราะห์และติดตามในรายละเอียดให้มากที่สุด

มิติที่ 6 ผลกระทบของธุรกิจ

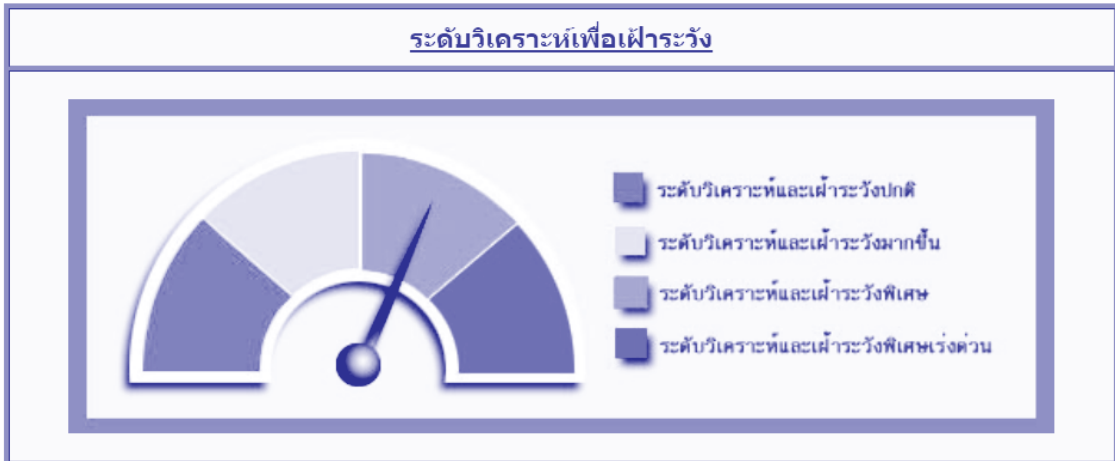

ปัจจัยเสี่ยงที่อาจส่งผลกระทบต่อ การดำเนินธุรกิจของ สหกรณ์ มีหลายปัจจัยที่ไม่สามารถควบคุมได้ เช่น ราคาน้ำมันเชื้อเพลิง ราคาสินค้า ค่าแรงขั้นต่ำ อัตราดอกเบี้ย และนโยบายการเงินของภาครัฐ คู่แข่งทางธุรกิจ ประกอบกับสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ดังนั้น สหกรณ์จึงควรมีการวางแผนเพื่อเตรียมความพร้อมรองรับ ผลกระทบต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้น และควรกระจายความเสี่ยงในธุรกิจ เช่น การดำเนินธุรกิจที่หลากหลายขึ้น รวมทั้ง หาแนวทางในการลดต้นทุนการผลิตหรือภาระค่าใช้จ่ายดำเนินงานที่ไม่จำเป็นเพื่อให้มีกำไรเพิ่มขึ้น มาตรการต่างๆ ให้รัดกุม และระมัดระวังความเสี่ยงในการดำเนินธุรกิจ ตลอดจนควรเปลี่ยนแปลงกระบวนการทำงาน โดยนำระบบเทคโนโลยีมาบริหารด้านการเงินและบัญชีมาปรับใช้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้รวดเร็ว สร้างความเชื่อมั่น และนำไปสู่ความเข้มแข็งอย่างมั่นคงของสหกรณ์ต่อไป

ความพร้อมในการวิเคราะห์และเชื่อมโยง CAMEL

ค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไร (ก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน)	ลูกหนี้ระยะสั้นที่ชำระได้ ตามกำหนด	ทุนสำรองต่อสินทรัพย์
 <p>พอใช้</p>	 <p>ต้อง ปรับปรุง</p>	 <p>ต้อง ปรับปรุง</p>

การเตรียมความพร้อมในการวิเคราะห์

เป็นระดับวิเคราะห์เพื่อเฝ้าระวังเป็นพิเศษ ต้องวิเคราะห์ให้ชัดเจนว่ามีปัญหาด้านใดของ CAMELS รุนแรงหรือไม่ รวมทั้งหาสาเหตุคืออะไร และมีความจำเป็นต้องแก้ไขปรับปรุงอย่างรวดเร็วหรือไม่

ความลึกของการวิเคราะห์ในแต่ละด้าน

C A E L

วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคที่ไม่สามารถเรียกเก็บหนี้จากลูกหนี้รวมทั้งค่าใช้จ่ายดำเนินงานที่อาจส่งผลกระทบต่อการทำกำไร คุณภาพสินทรัพย์ สภาพคล่อง และวิเคราะห์ขนาดความรุนแรงของการดำรงทุนสำรองซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความเสี่ยงของเงินทุน

- หมายเหตุ : เครื่องหมาย ● หมายถึง วิเคราะห์และติดตามทั่วไป
● หมายถึง วิเคราะห์และติดตามในรายละเอียดมากขึ้น
● หมายถึง วิเคราะห์และติดตามในรายละเอียดมากที่สุด

ระดับการเทียบเคียงอัตราส่วนมาตรฐานทางการเงินของสหกรณ์ประมง แสดงเกณฑ์อัตราส่วนค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไร (ก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน) แสดงอยู่ในรูปสีเหลือง ขณะที่อัตราส่วนลูกหนี้ที่ชำระได้ตามกำหนดและทุนสำรองต่อสินทรัพย์ ซึ่งแสดงอยู่ในรูปสีแดง ในภาพรวมอยู่ในระดับวิเคราะห์เพื่อเฝ้าระวังเป็นพิเศษ ต้องวิเคราะห์ให้ชัดเจนถึงว่าได้เกิดปัญหาด้านใดของ CAMELS รุนแรงหรือไม่ รวมทั้งหาสาเหตุคืออะไร และมีความจำเป็นต้องแก้ไขปรับปรุงอย่างรวดเร็วหรือไม่

เมื่อวิเคราะห์ในเชิงลึก พบว่า สหกรณ์ประมงอาจมีปัญหาอุปสรรคที่ไม่สามารถเรียกเก็บหนี้จากลูกหนี้รวมทั้งความรุนแรงของค่าใช้จ่ายดำเนินงาน ซึ่งส่งผลกระทบต่อการทำกำไร คุณภาพสินทรัพย์ สภาพคล่อง และขนาดความรุนแรงของการดำรงทุนสำรองซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความเสี่ยงของเงินทุน

ระดับวิเคราะห์เพื่อเฝ้าระวัง

สหกรณ์ประมงที่ได้รับการสอบบัญชีและแสดงความเห็นต่องบการเงินเสร็จเรียบร้อยแล้ว รวบรวมได้จำนวน 63 แห่ง มีภาพรวมสำหรับระดับวิเคราะห์เพื่อเฝ้าระวังอยู่ที่ระดับ “พิเศษ” และมีระดับเทียบเคียงกับอัตราส่วนมาตรฐานทางการเงินในเรื่อง

1. ค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงานอยู่ที่ระดับ “พอใช้”
2. ลูกหนี้ระยะสั้นที่ชำระหนี้ได้ตามกำหนดอยู่ที่ระดับ “ต้องปรับปรุง”
3. ทุนสำรองต่อสินทรัพย์อยู่ที่ระดับ “ต้องปรับปรุง”

ผลการชี้วัดสถานการณ์ทางการเงินของสหกรณ์ประมง จำแนกเป็น 4 ระดับ ดังนี้

1. ระดับวิเคราะห์และเฝ้าระวังปกติ จำนวน 8 แห่ง หรือร้อยละ 12.70 ในจำนวนนี้สหกรณ์ต้องพิจารณาถึงความสามารถในการพัฒนาที่เกิดขึ้นว่าเป็นไปอย่างต่อเนื่องหรือไม่ อาจมีด้านใดด้านหนึ่งของการวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงปัจจัยพื้นฐานทางการเงิน ที่ต้องพัฒนาให้ดีขึ้นกว่าเดิมอีกก็ได้
2. ระดับวิเคราะห์และเฝ้าระวังมากขึ้น จำนวน 27 แห่ง หรือร้อยละ 42.86 ในจำนวนนี้สหกรณ์ต้องพิจารณาถึงความสามารถในการพัฒนาที่เกิดขึ้นว่าเป็นไปอย่างต่อเนื่องหรือไม่ อาจมีด้านใดด้านหนึ่งหรือสองด้านของการวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงปัจจัยพื้นฐานทางการเงิน ที่ต้องพัฒนาให้ดีขึ้น
3. ระดับวิเคราะห์และเฝ้าระวังพิเศษ จำนวน 19 แห่ง หรือร้อยละ 30.16 ในจำนวนนี้สหกรณ์ต้องวิเคราะห์ให้ชัดเจนว่ามีปัญหาด้านใดของการวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงปัจจัยพื้นฐานทางการเงินว่ารุนแรงหรือไม่ รวมทั้งหาสาเหตุและความจำเป็นที่ต้องแก้ไขปรับปรุงอย่างรวดเร็วหรือไม่
4. ระดับวิเคราะห์และเฝ้าระวังพิเศษเร่งด่วน จำนวน 9 แห่ง หรือร้อยละ 14.28 ในจำนวนนี้สหกรณ์ต้องวิเคราะห์ให้ชัดเจนว่ามีปัญหาด้านใดของการวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงปัจจัยพื้นฐานทางการเงินว่ารุนแรงหรือไม่ รวมทั้งหาสาเหตุและความจำเป็นที่ต้องแก้ไขปรับปรุงอย่างรวดเร็วหรือไม่

ความลึกของการวิเคราะห์ในแต่ละด้าน จำแนกได้ดังนี้

1. ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง อยู่ในระดับวิเคราะห์และติดตามในรายละเอียดมากที่สุด
2. คุณภาพของสินทรัพย์ อยู่ในระดับวิเคราะห์และติดตามในรายละเอียดมากที่สุด
3. ความสามารถในการทำกำไร อยู่ในระดับวิเคราะห์และติดตามในรายละเอียดมากขึ้น
4. สภาพคล่องทางการเงิน อยู่ในระดับวิเคราะห์และติดตามในรายละเอียดมากที่สุด

ตารางที่ 14 อัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์ประมง

ข้อมูล/อัตราส่วนทางการเงิน	หน่วยวัด	ปี 2563	CFSAWS:ss
จำนวนสหกรณ์ (ที่รวบรวมได้)	แห่ง	63	
จำนวนสมาชิก	คน	11,692	
ทุนดำเนินงาน	ล้านบาท	1,153.61	
มิติที่ 1 ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง			
1.1 อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน	เท่า	4.39	“ต้องปรับปรุง” เกณฑ์ (น้อยกว่า 0.15)
1.2 อัตราส่วนทุนสำรองต่อสินทรัพย์	เท่า	0.14	
1.3 อัตราการเติบโตของสหกรณ์	%	158.20	
1.4 อัตราการเติบโตของหนี้	%	(13.07)	
1.5 อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	%	27.98	
มิติที่ 2 คุณภาพของสินทรัพย์			
2.1 อัตราการค้างชำระของลูกค้า	%	55.68	
2.2 อัตราหมุนของสินทรัพย์	รอบ	1.16	
2.3 อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์	%	3.59	
2.4 อัตราการเติบโตของสินทรัพย์	%	(0.86)	
มิติที่ 3 ชัดความสามารถในการบริหาร			
3.1 อัตราการเติบโตของธุรกิจ	%	(7.53)	
มิติที่ 4 การทำกำไร			
4.1 กำไร (ขาดทุน) ต่อสมาชิก	บาท/คน	3,556.12	“พอใช้” เกณฑ์ (50.00-70.00)
4.2 เงินออมต่อสมาชิก	บาท/คน	29,467.99	
4.3 หนี้สินต่อสมาชิก	บาท/คน	52,015.19	
4.4 อัตราค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไร ก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	%	59.80	
4.5 อัตราการเติบโตของทุนสำรอง	%	0.45	
4.6 อัตราการเติบโตของกำไรสุทธิ	เท่า	2.44	
4.7 อัตรากำไรสุทธิ*	%	3.09	
มิติที่ 5 สภาพคล่อง			
5.1 อัตราส่วนทุนหมุนเวียน	เท่า	0.77	“ควรปรับปรุง” เกณฑ์ (น้อยกว่า 60.00)
5.2 อัตราหมุนของสินค้า	ครั้ง	15.10	
5.3 อายุเฉลี่ยของสินค้า	วัน	24.17	
5.4 อัตราลูกหนี้ระยะสั้นที่ชำระได้ตามกำหนด	%	44.32	

หมายเหตุ : * อัตรากำไรสุทธิ คำนวณจากกำไรสุทธิ หารด้วยรายได้จากการขาย/บริการ และคูณด้วย 100

ข้อเสนอแนะ

1. สหกรณ์ประมงมีการดำเนินธุรกิจระหว่าง ปี 2563 ธุรกิจมีมูลค่าลดลงจากปี 2562 ได้แก่ ธุรกิจรวบรวมผลผลิต ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย และธุรกิจสินเชื่อ ปัจจัยและผลกระทบจากภัยแล้ง ภัยธรรมชาติ รวมทั้งจากสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด – 19 ส่งผลให้เศรษฐกิจทั้งภายในและภายนอกที่ยังไม่ฟื้นตัว ซึ่งสหกรณ์ควรมีการติดตามสถานการณ์อย่างต่อเนื่อง และพิจารณาวางแผนในการบริหารจัดการเป็นรายธุรกิจอย่างรอบคอบให้เกิดประโยชน์และสร้างรายได้เพิ่มขึ้น
2. ในภาพรวมสหกรณ์ประมงบางแห่งที่ยังประสบปัญหาการขาดทุนสุทธิ ควรได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากหน่วยงานของภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง นโยบายและโครงการต่างๆ ในการสนับสนุนและช่วยเหลือในด้านการลดต้นทุนและจัดหาอุปกรณ์ต่างๆ จัดหาตลาดกลางในการกระจายสินค้าการเกษตร เพื่อให้สหกรณ์สามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้
3. สหกรณ์ประมงมีความเสี่ยงด้านทุนของสหกรณ์ไม่สามารถรองรับหนี้สินได้ทั้งหมด ในสัดส่วนหนี้สินต่อทุนของสหกรณ์สูงถึง 4.39 เท่า ส่วนใหญ่จัดหาเงินทุนจากแหล่งภายนอก ทำให้มีภาระดอกเบี้ยจ่ายสูง รวมทั้ง มีลูกหนี้ระยะสั้นที่ชำระไม่ได้ตามกำหนดอยู่ในเกณฑ์ต้องปรับปรุง ส่งผลให้สหกรณ์อาจประสบปัญหาการขาดสภาพคล่องทางการเงิน และไม่มีทุนหมุนเวียนในการชำระหนี้สินระยะสั้นได้เมื่อครบกำหนด ดังนั้น สหกรณ์ควรดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องให้เพียงพอ โดยกำหนดนโยบายให้สมาชิกเพิ่มทุนเรือนหุ้น เพื่อเป็นหลักประกันและสร้างความมั่นใจให้กับเจ้าหนี้และสมาชิกไม่ให้เกิดความเสี่ยง รวมทั้งพิจารณานโยบายการให้สินเชื่อให้เหมาะสมและรัดกุมยิ่งขึ้น และหาแนวทางติดตามลูกหนี้ให้ชำระหนี้ให้เป็นไปตามกำหนดสัญญา นอกจากนี้ ควรพิจารณาการนำสินทรัพย์ไปลงทุน เพื่อให้เกิดรายได้โดยต้องคำนึงถึงความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นเป็นสำคัญ ตลอดจนควรคำนึงถึงต้นทุนและค่าใช้จ่ายให้มีสัดส่วนที่เหมาะสมกับรายได้ โดยการจัดหาแหล่งเงินทุนจากภายในมากกว่าแหล่งเงินทุนภายนอก
4. ผู้บริหารและคณะกรรมการควรส่งเสริมให้สมาชิกมีความรู้ความเข้าใจถึงหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สามารถน้อมนำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพ รวมถึงการให้ความรู้ และแนะนำในการวางแผน การบันทึกบัญชีรับ – จ่ายครัวเรือน มีวินัยในการใช้จ่ายเงินเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น

5. ผู้บริหารหรือคณะกรรมการควรนำเทคโนโลยีมาใช้เป็นเครื่องมือทางการเงินในการวิเคราะห์ใฝ่ระวางและเตือนภัยทางการเงิน CFSAWS : ss เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์มาพิจารณาหาแนวทางในการวางแผน และปรับปรุงแก้ไขปัญหาล่วงหน้าและไปในทิศทางที่ถูกต้อง เพื่อรองรับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น สร้างความมั่นคงเข้มแข็งและสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืนต่อไป

6. ผู้บริหารหรือคณะกรรมการของสหกรณ์ประมง ควรมีการพิจารณาข้อเสนอแนะและติดตามสถานการณ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อจะได้เพิ่มความระมัดระวังรอบคอบในการบริหารงานทางการเงิน รวมทั้งมีการวางแผนในการพัฒนาปรับปรุง และติดตามการแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตอย่างต่อเนื่อง

ชุมนุมสหกรณ์

ชุมนุมสหกรณ์

บทสรุป

ชุมนุมสหกรณ์เป็นการรวมตัวกันของสหกรณ์ตั้งแต่ห้าสหกรณ์ขึ้นไปเป็นสหกรณ์ประเภทเดียวกัน ประกอบธุรกิจการผลิต การค้า อุตสาหกรรม หรือบริการอย่างเดียวกันร่วมกันดำเนินกิจการ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่บรรดาสหกรณ์ที่เป็นสมาชิกในภูมิภาคหรือทั่วประเทศ

รายงานผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของชุมนุมสหกรณ์ ประจำปี 2563 เป็นการรวบรวมข้อมูลจากรายงานการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีที่ได้แสดงความเห็นต่องบการเงินของชุมนุมสหกรณ์ทั่วประเทศ รวบรวมข้อมูลสิ้นสุด ณ วันที่ 30 กันยายน 2563 นำมาประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เปรียบเทียบเชิงพรรณนา การเตือนภัยทางการเงินและวิเคราะห์มุมมอง 6 มิติ (CAMELS Analysis) ดังนี้

รายงานผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของชุมนุมสหกรณ์ ประจำปี 2563 ดังนี้ ชุมนุมสหกรณ์ มีจำนวน 105 ชุมนุม จำนวนสมาชิก 5,398 สหกรณ์ เงินสะสมค่าหุ้นจำนวนเงิน 35,172.89 ล้านบาท มีมูลค่าธุรกิจรวม 190,895.85 ล้านบาท โดยธุรกิจรับฝากเงินมีมูลค่าสูงสุด จำนวนเงิน 123,701.52 ล้านบาท มีรายได้ทั้งสิ้น 15,477.15 ล้านบาท ค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น 13,898.20 ล้านบาท มีกำไรสุทธิ จำนวนเงิน 1,578.95 ล้านบาท ทุนดำเนินงาน จำนวนเงิน 194,494.43 ล้านบาท ประกอบด้วยหนี้สิน จำนวนเงิน 158,870.33 ล้านบาท และทุนของชุมนุมสหกรณ์ จำนวนเงิน 35,624.10 ล้านบาท ทุนดำเนินงานส่วนใหญ่มาจากเงินรับฝากจากสมาชิก จำนวนเงิน 131,417.47 ล้านบาท ส่วนการใช้เงินทุนส่วนใหญ่เป็นเงินให้กู้ยืมแก่สมาชิก จำนวนเงิน 97,170.28 ล้านบาท

หากวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจด้วย CAMELS ANALYSIS – 6 มิติการเงินสัมพันธ์ พบว่า ชุมนุมสหกรณ์มีความเสี่ยงด้านเงินทุนเนื่องจากมีหนี้สินมากกว่าทุนสหกรณ์ 4.46 เท่า แสดงว่าเจ้าหน้าที่อาจไม่ได้รับชำระหนี้ตามกำหนดเวลา เพราะทุนของชุมนุมสหกรณ์ไม่สามารถคุ้มครองหนี้สินได้ ส่งผลถึงความเสี่ยงด้านสภาพคล่องทางการเงิน ในอัตราส่วนทุนหมุนเวียน 0.50 เท่า แสดงว่า ชุมนุมสหกรณ์มีสินทรัพย์หมุนเวียนน้อยกว่าหนี้สินหมุนเวียน ซึ่งสินทรัพย์หมุนเวียนส่วนใหญ่เป็นลูกหนี้ระยะสั้น ส่วนหนี้สินหมุนเวียนส่วนใหญ่เป็นเงินรับฝาก ซึ่งในปัจจุบันยังมีปัจจัยเสี่ยงจากภายนอกที่มีผลกระทบต่อ การดำเนินธุรกิจของชุมนุมสหกรณ์เป็นอย่างมาก เช่น สถานการณ์ต่างๆ ที่ไม่อาจคาดการณ์ได้ อันได้แก่ ภัยธรรมชาติ หรือวิกฤติการณ์โรคระบาด โดยเฉพาะข่าวสารการบริหารงานที่ไม่โปร่งใสของสหกรณ์สมาชิก หากสหกรณ์สมาชิกไม่สามารถบริหารงานต่อไปได้ จะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชุมนุมสหกรณ์ ด้วยเช่นกัน

หากวิเคราะห์มิติสัมพันธ์จาก CFSAWS สู่ CAMELS โดยใช้ 3 อัตราส่วนจาก CFSAWS ที่เป็นส่วนหนึ่งของ 6 มิติ CAMELS พบว่า ชุมชนุสหกรณ์ส่วนใหญ่มีอัตราส่วนทุนสำรองต่อสินทรัพย์ และอัตราค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงานอยู่ในเกณฑ์ต้องปรับปรุง

ชุมชนุสหกรณ์มีหนี้สินทั้งสิ้นมากกว่าทุนของชุมชนุสหกรณ์ แสดงว่าทุนของชุมชนุสหกรณ์ ที่มีอยู่ไม่สามารถคุ้มครองหนี้ที่ชุมชนุสหกรณ์ต้องจ่ายคืนให้เจ้าหนี้ได้ ดังนั้นผู้บริหารต้องลดภาระหนี้สิน ของชุมชนุสหกรณ์ให้เหมาะสมกับทุนของสหกรณ์หรือเงินที่มีอยู่ ไม่ให้ชุมชนุสหกรณ์ประสบปัญหา ด้านสภาพคล่องทางการเงิน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงิน

1. จำนวนชุมชนุสหกรณ์

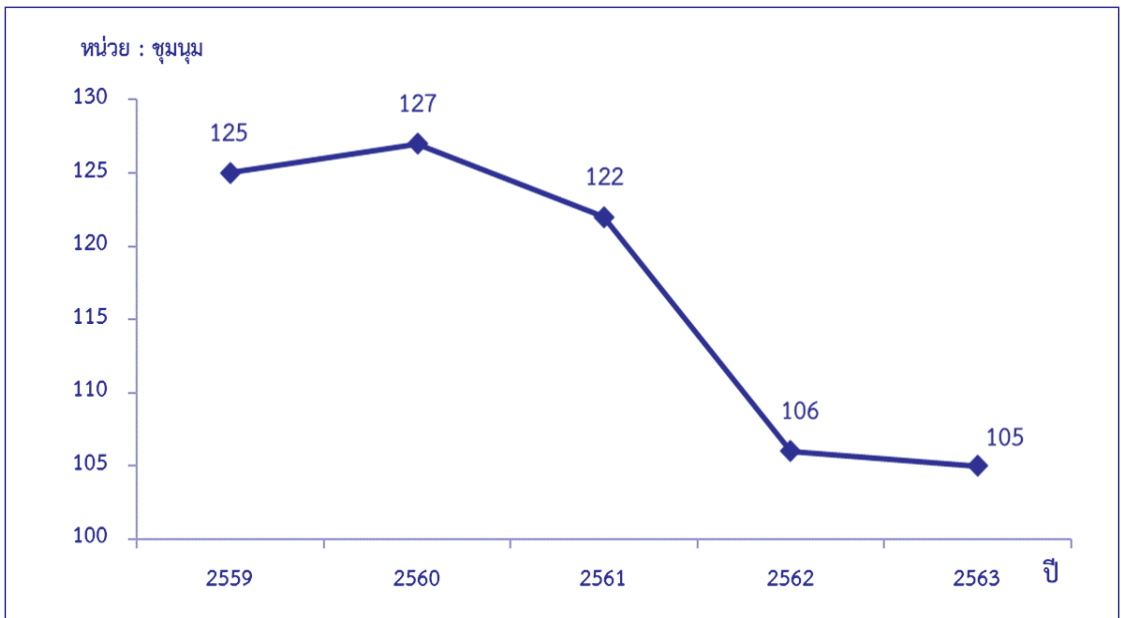
ปี 2563 ชุมชนุสหกรณ์มีจำนวนทั้งสิ้น 105 ชุมชนุส ซึ่งชุมชนุสหกรณ์การเกษตร มีจำนวน ชุมชนุสหกรณ์มากที่สุด จำนวน 83 ชุมชนุส คิดเป็นร้อยละ 79.05 ของจำนวนชุมชนุสหกรณ์ทั้งสิ้น

ตารางที่ 1 จำนวนชุมชนุสหกรณ์จำแนกตามประเภท ปี 2562 - 2563

ประเภทชุมชนุสหกรณ์	จำนวนชุมชนุสหกรณ์					
	ปี 2563		ปี 2562		เพิ่มขึ้น/(ลดลง)	
	ชุมชนุส	ร้อยละ	ชุมชนุส	ร้อยละ	ชุมชนุส	ร้อยละ
เกษตร	83	79.05	84	79.25	(1)	(1.19)
ประมง	2	1.91	2	1.89	0	0.00
นิคม	1	0.95	1	0.94	0	0.00
ร้านค้า	2	1.90	2	1.89	0	0.00
บริการ	5	4.76	4	3.77	1	25.00
ออมทรัพย์	9	8.57	9	8.49	0	0.00
เครดิตยูเนียน	3	2.86	4	3.77	(1)	(25.00)
รวมทั้งสิ้น	105	100	106	100	(1)	(0.94)

จำนวนชุมนุมสหกรณ์ปี 2563 มีอัตราการลดลงจากปี 2562 ร้อยละ 0.94 เป็นการลดลงของจำนวนชุมนุมสหกรณ์การเกษตรและชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียน ซึ่งเป็นชุมนุมสหกรณ์ที่ชำระบัญชี เนื่องจากประสบปัญหาด้านการบริหารจึงไม่สามารถส่งงบการเงินได้ตามปีบัญชี ส่วนชุมนุมสหกรณ์ประเภทอื่นที่เหลือมีจำนวนชุมนุมสหกรณ์ปี 2563 เท่ากับปี 2562 ยกเว้นชุมนุมสหกรณ์บริการที่มีจำนวนชุมนุมสหกรณ์เพิ่มขึ้น

ภาพที่ 1 แสดงจำนวนชุมนุมสหกรณ์

2. จำนวนสมาชิก

ณ วันสิ้นปี 2563 ชุมนุมสหกรณ์มีสมาชิกคงเหลือทั้งสิ้น 5,398 สหกรณ์ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสมาชิกของชุมนุมสหกรณ์การเกษตรและชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์ คิดเป็นร้อยละ 41.59 และ 36.98 ของจำนวนสมาชิกคงเหลือทั้งสิ้น

ตารางที่ 2 จำนวนสมาชิกของชุมนุมสหกรณ์จำแนกตามประเภท ปี 2562 - 2563

ประเภทชุมนุมสหกรณ์	จำนวนสมาชิก					
	ปี 2563		ปี 2562		เพิ่มขึ้น/(ลดลง)	
	สหกรณ์	ร้อยละ	สหกรณ์	ร้อยละ	สหกรณ์	ร้อยละ
เกษตร	2,245	41.59	2,761	43.17	(516)	(18.69)
ประมง	52	0.96	55	0.86	(3)	(5.45)
นิคม	51	0.95	51	0.80	0	0.00
ร้านค้า	176	3.26	176	2.75	0	0.00
บริการ	243	4.50	142	2.22	101	71.13
ออมทรัพย์	1,996	36.98	1,958	30.61	38	1.94
เครดิตยูเนียน	635	11.76	1,253	19.59	(618)	(49.32)
รวมทั้งสิ้น	5,398	100	6,396	100	(998)	(15.60)

จำนวนสมาชิกคงเหลือของชุมนุมสหกรณ์ปี 2563 มีอัตราการลดลงจากปี 2562 ร้อยละ 15.60 ซึ่งส่วนใหญ่มาจากการลดลงของจำนวนสมาชิกชุมนุมสหกรณ์การเกษตรและชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียน

ภาพที่ 2 แสดงจำนวนสมาชิกของชุมนุมสหกรณ์

3. การถือหุ้นของสมาชิก

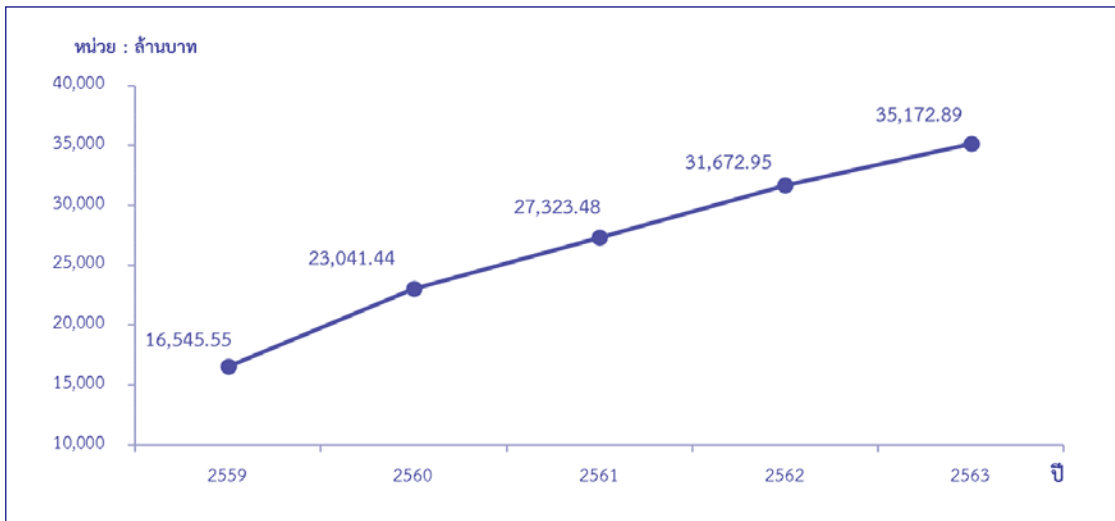
ณ วันสิ้นปี 2563 สมาชิกชุมนุมสหกรณ์มีเงินสะสมค่าหุ้น จำนวนเงิน 35,172.89 ล้านบาท ซึ่งเกือบทั้งหมดเป็นเงินสะสมค่าหุ้นของสมาชิกชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์ คิดเป็นร้อยละ 96.96 ของเงินสะสมค่าหุ้นทั้งสิ้น

ตารางที่ 3 ทุนเรือนหุ้นของชุมนุมสหกรณ์จำแนกตามประเภท ปี 2562 - 2563

ประเภทชุมนุมสหกรณ์	ทุนเรือนหุ้น					
	ปี 2563		ปี 2562		เพิ่มขึ้น/(ลดลง)	
	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ
เกษตร	379.30	1.08	372.81	1.18	6.49	1.74
ประมง	0.24	0.00	0.24	0.00	0.00	0.00
นิคม	0.14	0.00	0.14	0.00	0.00	0.00
ร้านค้า	1.03	0.00	1.03	0.00	0.00	0.00
บริการ	2.07	0.01	1.38	0.00	0.69	50.00
ออมทรัพย์	34,103.09	96.96	30,619.79	96.68	3,483.30	11.38
เครดิตยูเนียน	687.02	1.95	677.56	2.14	9.46	1.40
รวมทั้งสิ้น	35,172.89	100	31,672.95	100	3,499.94	11.05

จำนวนเงินทุนเรือนหุ้นคงเหลือของชุมนุมสหกรณ์ปี 2563 มีอัตราเพิ่มขึ้นจากปี 2562 ร้อยละ 11.05 เนื่องจากชุมนุมสหกรณ์ส่วนใหญ่มีจำนวนเงินทุนเรือนหุ้นคงเหลือเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีจำนวนเงินทุนเรือนหุ้นคงเหลือเพิ่มขึ้นมากที่สุด

ภาพที่ 3 แสดงทุนเรือนหุ้นของชุมนุมสหกรณ์

4. การดำเนินธุรกิจของชุมนุมสหกรณ์

ในปี 2563 ชุมชนสหกรณ์ดำเนินธุรกิจทั้งหมด 6 ประเภทธุรกิจ มีมูลค่าธุรกิจรวมทั้งสิ้น 190,895.85 ล้านบาท อัตราเพิ่มขึ้นจากปี 2562 ร้อยละ 34.83 ประกอบด้วย

4.1 ธุรกิจสินเชื่อ มีมูลค่าธุรกิจ จำนวนเงิน 59,979.59 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 31.42 ของมูลค่าธุรกิจรวม อัตราเพิ่มขึ้นจากปี 2562 ร้อยละ 19.68 ประกอบด้วย ให้เงินกู้แก่สมาชิก จำนวนเงิน 55,901.59 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 93.20 ของมูลค่าธุรกิจสินเชื่อ และให้เงินกู้แก่สหกรณ์อื่น จำนวนเงิน 4,078 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 6.80 ของมูลค่าธุรกิจสินเชื่อ

4.2 ธุรกิจรับฝากเงิน มีมูลค่าธุรกิจ จำนวนเงิน 123,701.52 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 64.80 ของมูลค่าธุรกิจรวม อัตราเพิ่มขึ้นจากปี 2562 ร้อยละ 50.68 ประกอบด้วย เงินรับฝากจากสมาชิก จำนวนเงิน 123,038.65 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 99.46 ของมูลค่าธุรกิจรับฝากเงิน และเงินรับฝากจากสหกรณ์อื่น จำนวนเงิน 662.87 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.54 ของมูลค่าธุรกิจรับฝากเงิน

4.3 ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย มีมูลค่าธุรกิจ จำนวนเงิน 1,569.53 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.82 ของมูลค่าธุรกิจรวม อัตราลดลงจากปี 2562 ร้อยละ 24.41

4.4 ธุรกิจรวบรวมผลผลิต มีมูลค่าธุรกิจ จำนวนเงิน 3,172.94 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 1.66 ของมูลค่าธุรกิจรวม อัตราลดลงจากปี 2562 ร้อยละ 41.58

4.5 ธุรกิจแปรรูปผลิตภัณฑ์ มีมูลค่าธุรกิจ จำนวนเงิน 1,778.86 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.93 ของมูลค่าธุรกิจรวม อัตราเพิ่มขึ้นจากปี 2562 ร้อยละ 4.13

4.6 ธุรกิจให้บริการและส่งเสริมการเกษตร มีมูลค่าธุรกิจ จำนวนเงิน 693.41 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.37 ของมูลค่าธุรกิจรวม อัตราเพิ่มขึ้นจากปี 2562 เท่ากับ 3.52 เท่า

สรุปการดำเนินธุรกิจของชุมนุมสหกรณ์ระหว่างปี 2563 มีมูลค่าธุรกิจรับฝากเงินสูงสุด รองลงมาเป็นธุรกิจสินเชื่อ ซึ่งทั้งมูลค่าธุรกิจรับฝากเงินและมูลค่าธุรกิจสินเชื่อ เกือบทั้งหมดมาจากสมาชิก

ตารางที่ 4 การดำเนินธุรกิจของชุมนุมสหกรณ์จำแนกตามประเภท ปี 2562 - 2563

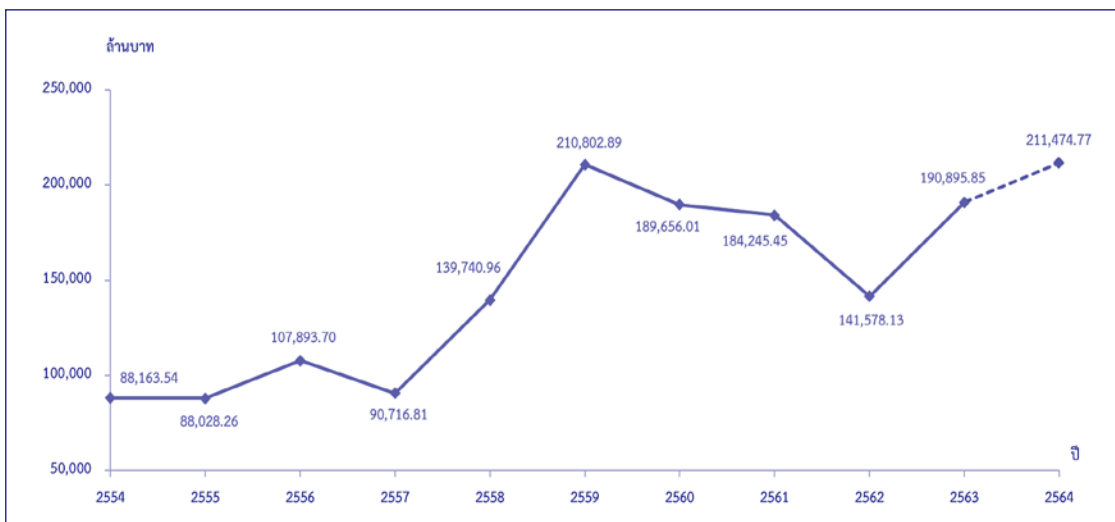
ประเภทชุมนุมสหกรณ์	ประเภทธุรกิจ (ล้านบาท)								เพิ่มขึ้น/ (ลดลง) ร้อยละ	
	ปี 2563							ปี 2562		
	สินเชื่อ	รับฝากเงิน	จัดหา สินค้ามา จำหน่าย	รวบรวม ผลิตภัณฑ์	แปรรูป ผลิตภัณฑ์	ให้บริการ/ ส่งเสริม การเกษตร	รวม			
						จำนวนเงิน	ร้อยละ			
เกษตร	769.10	299.74	700.24	3,172.94	1,778.86	693.23	7,414.11	3.88	9,473.78	(21.74)
ร้อยละของเกษตร	10.37	4.04	9.45	42.80	23.99	9.35	100			
ประมง	0.00	0.00	0.63	0.00	0.00	0.00	0.63	0.00	10.92	(94.23)
ร้อยละของประมง	0.00	0.00	100.00	0.00	0.00	0.00	100			
นิคม	0.85	0.04	0.47	0.00	0.00	0.00	1.36	0.00	1.36	0.00
ร้อยละของนิคม	62.50	2.94	34.56	0.00	0.00	0.00	100			
ร้านค้า	0.00	9.25	865.90	0.00	0.00	0.00	875.15	0.46	875.16	0.00
ร้อยละของร้านค้า	0.00	1.06	98.94	0.00	0.00	0.00	100			
บริการ	0.15	0.02	0.11	0.00	0.00	0.11	0.39	0.00	1.03	(62.14)
ร้อยละของบริการ	38.46	5.12	28.21	0.00	0.00	28.21	100			
ออมทรัพย์	57,510.31	122,587.86	0.00	0.00	0.00	0.00	180,098.17	94.34	129,083.89	39.52
ร้อยละของออมทรัพย์	31.93	68.07	0.00	0.00	0.00	0.00	100			
เครดิตยูเนียน	1,699.18	804.61	2.18	0.00	0.00	0.07	2,506.04	1.30	2,131.99	17.54
ร้อยละของเครดิตฯ	67.80	32.11	0.09	0.00	0.00	0.00	100			
รวมทุกประเภททั้งสิ้น	59,979.59	123,701.52	1,569.53	3,172.94	1,778.86	693.41	190,895.85	100	141,578.13	34.83
ร้อยละของมูลค่าธุรกิจ ปี 2563	31.42	64.80	0.82	1.66	0.93	0.37	100			
รวมมูลค่าธุรกิจทั้งสิ้น ปี 2562	50,115.51	82,093.01	2,076.38	5,431.61	1,708.35	153.27	141,578.13			
ร้อยละของมูลค่าธุรกิจ ปี 2562	35.39	57.98	1.47	3.84	1.21	0.11	100			
รวมทั้งสิ้น เพิ่มขึ้น/(ลดลง)	9,864.08	41,608.51	(506.85)	(2,258.67)	70.51	540.14	49,317.72			
เพิ่มขึ้น/(ลดลง) ร้อยละ/เท่า	19.68	50.68	(24.41)	(41.58)	4.13	3.52 เท่า	34.83			

หากวิเคราะห์ตามประเภทของชุมนุมสหกรณ์ ปี 2563 พบว่า ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์ มีมูลค่าธุรกิจรวมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 94.34 ของมูลค่าธุรกิจรวมทั้งสิ้น และมีมูลค่าธุรกิจรวมเพิ่มขึ้นจากปี 2562 มากที่สุดเช่นเดียวกัน ในขณะที่ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร ชุมนุมสหกรณ์ประมง และชุมนุมสหกรณ์บริการ มีมูลค่าธุรกิจรวมลดลงจากปี 2562

หากพิจารณามูลค่าธุรกิจแยกตามประเภทชุมนุมสหกรณ์ พบว่า ชุมนุมสหกรณ์นิคม ชุมนุมสหกรณ์บริการ และชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนมีมูลค่าธุรกิจสินเชื่อบริการมากที่สุด ส่วนชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์ มีมูลค่าธุรกิจรับฝากเงินมากที่สุด ในขณะที่ชุมนุมสหกรณ์ประมง และชุมนุมสหกรณ์ร้านค้ามีมูลค่าธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่ายมากที่สุด ส่วนชุมนุมสหกรณ์การเกษตรมีมูลค่าธุรกิจรวบรวมผลผลิตผลมากที่สุด

ภาพที่ 4 แสดงการเปรียบเทียบ มูลค่าธุรกิจของชุมนุมสหกรณ์ ในรอบ 10 ปี (ปี 2554 – 2563) และ คาดการณ์ ปี 2564

มูลค่าธุรกิจของชุมนุมสหกรณ์ในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา พบว่าตั้งแต่ปี 2554 - 2558 มูลค่าธุรกิจลดลงสลับกับเพิ่มขึ้น และมูลค่าธุรกิจเพิ่มขึ้นสูงสุดในปี 2559 แต่ปี 2560 - 2562 มูลค่าธุรกิจลดลงอย่างต่อเนื่อง และกลับมาเพิ่มขึ้นในปี 2563 โดยคาดการณ์ว่าปี 2564 ชุมนุมสหกรณ์จะมีมูลค่าธุรกิจเพิ่มขึ้น

5. ฐานะการเงินของชุมนุมสหกรณ์

ปี 2563 ชุมนุมสหกรณ์มีสินทรัพย์ทั้งสิ้น จำนวนเงิน 194,494.43 ล้านบาท หนี้สินทั้งสิ้น จำนวนเงิน 158,870.33 ล้านบาท และทุนของชุมนุมสหกรณ์ จำนวนเงิน 35,624.10 ล้านบาท

ตารางที่ 5 ฐานะการเงินของชุมนุมสหกรณ์จำแนกตามประเภท ปี 2562 - 2563

หน่วย : ล้านบาท

ประเภทชุมนุมสหกรณ์	ปี 2563							รวมทั้งสิ้น ปี 2562	เพิ่มขึ้น/ (ลดลง) ร้อยละ*
	สินทรัพย์			หนี้สิน			ทุนของ ชุมนุม สหกรณ์		
	สินทรัพย์ หมุนเวียน	สินทรัพย์ ไม่หมุนเวียน	รวม สินทรัพย์	หนี้สิน หมุนเวียน	หนี้สิน ไม่หมุนเวียน	รวมหนี้สิน			
เกษตร	1,959.08	1,699.09	3,658.17	2,356.50	978.31	3,334.81	323.36	4,037.19	(9.39)
ร้อยละของเกษตร	53.55	46.45	100	64.42	26.74	91.16	8.84		
ประมง	0.36	0.01	0.37	0.05	0.03	0.08	0.29	0.79	(53.16)
ร้อยละของประมง	97.30	2.70	100	13.51	8.11	21.62	78.38		
นิคม	1.17	0.01	1.18	1.00	0.01	1.01	0.17	1.17	0.85
ร้อยละของนิคม	99.15	0.85	100	84.75	0.85	85.59	14.41		
ร้านค้า	35.91	322.34	358.25	311.51	42.04	353.55	4.70	359.01	(0.21)
ร้อยละของร้านค้า	10.02	89.98	100	86.95	11.73	98.69	1.31		
บริการ	1.59	0.08	1.67	1.45	0.00	1.45	0.22	2.15	(22.33)
ร้อยละของบริการ	95.21	4.79	100	86.83	0.00	86.83	13.17		
ออมทรัพย์	75,050.18	110,264.99	185,315.17	151,238.34	46.81	151,285.15	34,030.02	160,535.50	15.44
ร้อยละของออมทรัพย์	40.50	59.50	100	81.61	0.03	81.64	18.36		
เครดิตยูเนียน	1,079.78	4,079.84	5,159.62	3,878.42	15.86	3,894.28	1,265.34	5,110.21	0.97
ร้อยละของเครดิตฯ	20.93	79.07	100	75.17	0.31	75.48	24.52		
รวมทั้งสิ้น	78,128.07	116,366.36	194,494.43	157,787.27	1,083.06	158,870.33	35,624.10	170,046.02	14.38
ร้อยละของรวมทั้งสิ้น	40.17	59.83	100	81.13	0.55	81.68	18.32		
รวมทั้งสิ้น ปี 2562	54,004.34	116,041.68	170,046.02	130,151.33	1,417.58	131,568.91	38,477.11		
ร้อยละของทั้งสิ้น ปี 2562	31.76	68.24	100	76.54	0.83	77.37	22.63		
รวมทั้งสิ้นเพิ่มขึ้น/(ลดลง)	24,123.73	324.68	24,448.41	27,635.94	(334.52)	27,301.42	(2,853.01)		
เพิ่มขึ้น/(ลดลง) ร้อยละ	44.67	0.28	14.38	21.23	(23.60)	20.75	(7.41)		

หมายเหตุ : *เพิ่มขึ้น/(ลดลง) ร้อยละของรวมสินทรัพย์

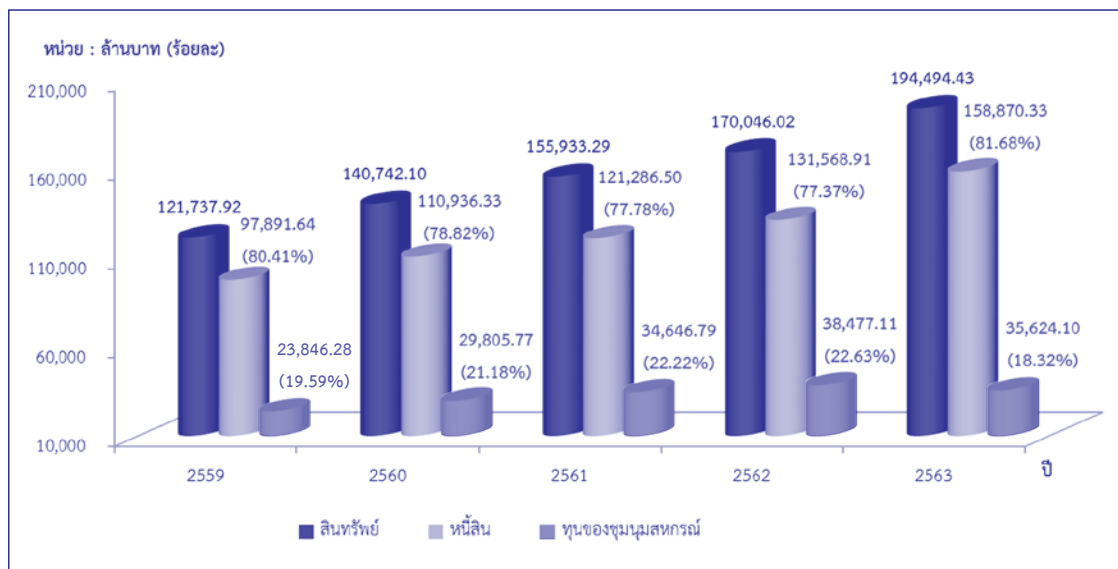
สินทรัพย์รวมของชุมนุมสหกรณ์ปี 2563 มีอัตราเพิ่มขึ้นจากปี 2562 ร้อยละ 14.38 ซึ่งเป็นการเพิ่มขึ้นทั้งสินทรัพย์หมุนเวียนและไม่หมุนเวียน โดยเฉพาะชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีสินทรัพย์รวมมากที่สุด และมีอัตราเพิ่มขึ้นมากที่สุดเช่นกัน

หากพิจารณาแยกตามประเภทชุมนุมสหกรณ์ ปี 2563 พบว่า

- ชุมชนสหกรณ์เกือบทุกประเภทมีทุนดำเนินงาน (หนี้สินและทุน) ส่วนใหญ่มาจากหนี้สินของชุมนุมสหกรณ์ ยกเว้นชุมนุมสหกรณ์ประมงที่มีทุนดำเนินงานส่วนใหญ่มาจากทุนของชุมนุมสหกรณ์ โดยเฉพาะชุมนุมสหกรณ์ร้านค้าที่มีหนี้สินมากกว่าทุนของชุมนุมสหกรณ์มากที่สุด คือ 75 เท่า

- ชุมชนสหกรณ์ประมง ชุมชนสหกรณ์นิคม และชุมนุมสหกรณ์บริการ มีสินทรัพย์หมุนเวียนมากกว่า หนี้สินหมุนเวียน ในขณะที่ชุมนุมสหกรณ์ประเภทอื่นที่เหลือ มีหนี้สินหมุนเวียนมากกว่าสินทรัพย์หมุนเวียน โดยเฉพาะชุมนุมสหกรณ์ร้านค้าที่มีหนี้สินหมุนเวียนมากกว่าสินทรัพย์หมุนเวียนมากที่สุด คือ 8.67 เท่า

ภาพที่ 5 แสดงฐานะการเงินของชุมนุมสหกรณ์

5.1 สินทรัพย์

ปี 2563 ชุมชนุมนุสทรกรรมมีสินทรัพย์ทั้งสิ้น (ตารางที่ 5) จำนวนเงิน 194,494.43 ล้านบาท อัตราเพิ่มขึ้นจากปี 2562 ร้อยละ 14.38 รายละเอียดสินทรัพย์ชุมชนุมนุสทรกรรมดังนี้

5.1.1 สินทรัพย์หมุนเวียน

ปี 2563 ชุมชนุมนุสทรกรรมมีสินทรัพย์หมุนเวียนรวมทั้งสิ้น (ตารางที่ 5) จำนวนเงิน 78,128.07 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 40.17 ของสินทรัพย์รวมทั้งสิ้น อัตราเพิ่มขึ้นจากปี 2562 ร้อยละ 44.67

สินทรัพย์หมุนเวียน ปี 2563 ประกอบด้วย (ตารางที่ 6)

- เงินสดและเงินฝากธนาคาร จำนวนเงิน 16,989.02 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 21.75 ของสินทรัพย์หมุนเวียนรวมทั้งสิ้น เพิ่มขึ้นจากปี 2562 เท่ากับ 2.99 เท่า
- เงินฝากสหกรณ์อื่น จำนวนเงิน 4,997.66 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 6.40 ของสินทรัพย์หมุนเวียนรวมทั้งสิ้น เพิ่มขึ้นจากปี 2562 ร้อยละ 33.57
- เงินลงทุนระยะสั้น จำนวนเงิน 3,997.38 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 5.12 ของสินทรัพย์หมุนเวียนรวมทั้งสิ้น ลดลงจากปี 2562 ร้อยละ 21.80
- เงินให้กู้ยืมระยะสั้น-สุทธิ จำนวนเงิน 44,340.35 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 56.75 ของสินทรัพย์หมุนเวียนรวมทั้งสิ้น เพิ่มขึ้นจากปี 2562 ร้อยละ 33.43
- ลูกหนี้ระยะสั้น-สุทธิ จำนวนเงิน 261.72 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.33 ของสินทรัพย์หมุนเวียนรวมทั้งสิ้น ลดลงจากปี 2562 ร้อยละ 46.77
- สินค้าคงเหลือ จำนวนเงิน 194.90 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.25 ของสินทรัพย์หมุนเวียนรวมทั้งสิ้น ลดลงจากปี 2562 ร้อยละ 33.47
- สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น ประกอบด้วย เงินส่งชำระหนี้ระหว่างทาง ดอกเบี้ยเงินให้กู้ ค้ำรับ-สุทธิ และอื่นๆ จำนวนเงิน 7,347.04 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 9.40 ของสินทรัพย์หมุนเวียนรวมทั้งสิ้น เพิ่มขึ้นจากปี 2562 ร้อยละ 6.86

ตารางที่ 6 สินทรัพย์หมุนเวียนของชุมนุมสหกรณ์จำแนกตามประเภท ปี 2562 - 2563

ประเภทชุมนุมสหกรณ์	สินทรัพย์หมุนเวียน (ล้านบาท)									
	ปี 2563								รวม สินทรัพย์ หมุนเวียน ปี 2562	เพิ่มขึ้น/ (ลดลง) ร้อยละ
	เงินสดและ เงินฝาก ธนาคาร	เงินฝาก สหกรณ์ อื่น	เงินลงทุน ระยะสั้น	เงินให้กู้ยืม ระยะสั้น - สุทธิ	ลูกหนี้ ระยะสั้น - สุทธิ	สินค้า คงเหลือ	สินทรัพย์ หมุนเวียน อื่น	รวม สินทรัพย์ หมุนเวียน		
เกษตรกร	520.74	319.72	11.00	523.60	182.61	185.33	216.08	1,959.08	2,223.41	(11.89)
ร้อยละของเกษตรกร	26.58	16.32	0.56	26.73	9.32	9.46	11.03	100		
ประมง	0.28	0.04	0.00	0.00	0.00	0.01	0.03	0.36	0.78	(53.85)
ร้อยละของประมง	77.78	11.11	0.00	0.00	0.00	2.78	8.33	100		
ปศุสัตว์	0.04	0.17	0.00	0.85	0.02	0.00	0.09	1.17	1.16	0.86
ร้อยละของปศุสัตว์	3.42	14.53	0.00	72.65	1.71	0.00	7.69	100		
ร้านค้า	8.09	18.39	0.00	0.00	8.27	0.88	0.28	35.91	36.31	(1.10)
ร้อยละของร้านค้า	22.53	51.21	0.00	0.00	23.03	2.45	0.78	100		
บริการ	1.07	0.09	0.00	0.41	0.00	0.02	0.00	1.59	1.84	(13.59)
ร้อยละของบริการ	67.29	5.66	0.00	25.79	0.00	1.26	0.00	100		
ออมทรัพย์	16,210.92	4,585.13	3,906.38	43,351.21	23.67	0.00	6,972.87	75,050.18	50,070.94	49.89
ร้อยละของออมทรัพย์	21.60	6.11	5.21	57.76	0.03	0.00	9.29	100		
เครดิตยูเนียน	247.88	74.12	80.00	464.28	47.15	8.66	157.69	1,079.78	1,669.90	(35.34)
ร้อยละของเครดิตฯ	22.96	6.86	7.41	43.00	4.37	0.80	14.60	100		
รวมทั้งสิ้น	16,989.02	4,997.66	3,997.38	44,340.35	261.72	194.90	7,347.04	78,128.07	54,004.34	44.67
ร้อยละของรวมทั้งสิ้น	21.75	6.40	5.12	56.75	0.33	0.25	9.40	100		
รวมทั้งสิ้น ปี 2562	4,258.94	3,741.74	5,112.04	33,231.76	491.64	292.94	6,875.28	54,004.34		
ร้อยละของทั้งสิ้น ปี 2562	7.89	6.93	9.47	61.53	0.91	0.54	12.73	100		
รวมทั้งสิ้น เพิ่มขึ้น/(ลดลง)	12,730.08	1,255.92	(1,114.66)	11,108.59	(229.92)	(98.04)	471.76	24,123.73		
เพิ่มขึ้น/(ลดลง) ร้อยละ	2.99 เท่า	33.57	(21.80)	33.43	(46.77)	(33.47)	6.86	44.67		

หมายเหตุ : สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น ประกอบด้วย เงินส่งชำระหนี้ระหว่างทาง ดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมรับ - สุทธิ และอื่นๆ

สินทรัพย์หมุนเวียนของชุมนุมสหกรณ์ ปี 2563 ส่วนใหญ่เป็นเงินให้กู้ยืมระยะสั้น คิดเป็นร้อยละ 56.75 หรือเกินครึ่งของสินทรัพย์หมุนเวียนรวมทั้งสิ้น เมื่อพิจารณารายการสินทรัพย์หมุนเวียนของชุมนุมสหกรณ์ ปี 2563 กับปี 2562 พบว่า เงินสดและเงินฝากธนาคารมีอัตราเพิ่มขึ้นมากที่สุดคือ 2.99 เท่า

หากวิเคราะห์แยกตามประเภทของชุมนุมสหกรณ์ ปี 2563 พบว่า

- ชุมนุมสหกรณ์ประมง และชุมนุมสหกรณ์บริการ มีสินทรัพย์หมุนเวียนส่วนใหญ่เป็นเงินสดและเงินฝากธนาคาร คือร้อยละ 77.78 และ 67.29 ของสินทรัพย์หมุนเวียนรวม
- ชุมนุมสหกรณ์นิคม ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์ และชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียน มีเงินให้กู้ยืมระยะสั้นมากที่สุดอยู่ระหว่างร้อยละ 43 - 73 ของสินทรัพย์หมุนเวียนรวม
- ชุมนุมสหกรณ์ร้านค้า มีเงินฝากสหกรณ์อื่นมากที่สุด คือร้อยละ 51.21 ของสินทรัพย์หมุนเวียนรวม
- ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร มีเงินสด/เงินฝากธนาคารและเงินให้กู้ยืมระยะสั้นใกล้เคียงกัน ประมาณร้อยละ 27 ของสินทรัพย์หมุนเวียนรวม

5.1.2 สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน

ปี 2563 สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนรวมทั้งสิ้น (ตารางที่ 5) จำนวนเงิน 116,366.36 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 59.83 ของสินทรัพย์รวมทั้งสิ้น เพิ่มขึ้นจากปี 2562 ร้อยละ 0.28

สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน ปี 2563 ประกอบด้วย (ตารางที่ 7)

- เงินลงทุนระยะยาว จำนวนเงิน 55,650.78 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 47.82 ของสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนรวมทั้งสิ้น เพิ่มขึ้นจากปี 2562 ร้อยละ 45.76
- เงินให้กู้ยืมระยะยาว-สุทธิ จำนวนเงิน 58,026.09 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 49.87 ของสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนรวมทั้งสิ้น ลดลงจากปี 2562 ร้อยละ 22.69
- ลูกหนี้ระยะยาว-สุทธิ จำนวนเงิน 103.12 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.09 ของสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนรวมทั้งสิ้น ลดลงจากปี 2562 ร้อยละ 21.75
- ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์-สุทธิ จำนวนเงิน 2,233.95 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 1.92 ของสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนรวมทั้งสิ้น ลดลงจากปี 2562 ร้อยละ 3.42
- สินทรัพย์ไม่มีตัวตน จำนวนเงิน 230.72 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.20 ของสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนรวมทั้งสิ้น เพิ่มขึ้นจากปี 2562 ร้อยละ 71.48
- สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น จำนวนเงิน 121.70 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.10 ของสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนรวมทั้งสิ้น ลดลงจากปี 2562 ร้อยละ 45.66

ตารางที่ 7 สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนของชุมนุมสหกรณ์จำแนกตามประเภท ปี 2562 - 2563

ประเภทชุมนุมสหกรณ์	สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน (ล้านบาท)								รวมสินทรัพย์ ไม่หมุนเวียน ปี 2562	เพิ่มขึ้น/ (ลดลง) ร้อยละ
	ปี 2563									
	เงินลงทุน ระยะยาว	เงินให้กู้ยืม ระยะยาว - สุทธิ	ลูกหนี้ ระยะยาว - สุทธิ	ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ - สุทธิ	สินทรัพย์ ไม่มี ตัวตน	สินทรัพย์ ไม่หมุนเวียน อื่น	รวม สินทรัพย์ ไม่หมุนเวียน			
เกษตร	47.42	119.51	10.07	1,329.67	118.59	73.83	1,699.09	1,813.78	(6.32)	
ร้อยละของเกษตร	2.79	7.03	0.59	78.26	6.98	4.35	100			
ประมง	0.00	0.00	0.00	0.01	0.00	0.00	0.01	0.01	0.00	
ร้อยละของประมง	0.00	0.00	0.00	100.00	0.00	0.00	100			
นิคม	0.00	0.00	0.00	0.01	0.00	0.00	0.01	0.01	0.00	
ร้อยละของนิคม	0.00	0.00	0.00	100.00	0.00	0.00	100			
ร้านค้า	2.38	0.00	0.00	289.96	0.00	30.00	322.34	322.70	(0.11)	
ร้อยละของร้านค้า	0.74	0.00	0.00	89.95	0.00	9.31	100			
บริการ	0.05	0.02	0.00	0.01	0.00	0.00	0.08	0.31	(74.19)	
ร้อยละของบริการ	62.50	25.00	0.00	12.50	0.00	0.00	100			
ออมทรัพย์	53,976.98	55,777.08	76.62	309.62	111.55	13.14	110,264.99	110,464.56	(0.18)	
ร้อยละของออมทรัพย์	48.95	50.59	0.07	0.28	0.10	0.01	100			
เครดิตยูเนียน	1,623.95	2,129.48	16.43	304.67	0.58	4.73	4,079.84	3,440.31	18.59	
ร้อยละของเครดิตฯ	39.80	52.20	0.40	7.47	0.01	0.12	100			
รวมทั้งสิ้น	55,650.78	58,026.09	103.12	2,233.95	230.72	121.70	116,366.36	116,041.68	0.28	
ร้อยละของรวมทั้งสิ้น	47.82	49.87	0.09	1.92	0.20	0.10	100			
รวมทั้งสิ้น ปี 2562	38,179.85	75,058.42	131.79	2,313.13	134.55	223.94	116,041.68			
ร้อยละของทั้งสิ้น ปี 2562	32.90	64.68	0.12	1.99	0.12	0.19	100			
รวมทั้งสิ้น เพิ่มขึ้น/(ลดลง)	17,470.93	(17,032.33)	(28.67)	(79.18)	96.17	(102.24)	324.68			
เพิ่มขึ้น/(ลดลง) ร้อยละ	45.76	(22.69)	(21.75)	(3.42)	71.48	(45.66)	0.28			

สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนของชุมนุมสหกรณ์ ปี 2563 ส่วนใหญ่เป็นเงินให้กู้ยืมระยะยาว และเงินลงทุนระยะยาว คิดเป็นร้อยละ 49.87 และ 47.82 ของสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนรวมทั้งสิ้น เมื่อพิจารณารายการสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนของชุมนุมสหกรณ์ ปี 2563 กับปี 2562 พบว่า เงินลงทุนระยะยาวมีอัตราเพิ่มขึ้นมากที่สุด ร้อยละ 45.76

หากวิเคราะห์แยกตามประเภทของชุมนุมสหกรณ์ ปี 2563 พบว่า

- ชุมนุมสหกรณ์นิคม และชุมนุมสหกรณ์ประมง มีสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนทั้งหมดเป็นที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ส่วนชุมนุมสหกรณ์การเกษตร และชุมนุมสหกรณ์ร้านค้า มีสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนส่วนใหญ่เป็นที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ คือร้อยละ 78.26 และ 89.95 ของสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนรวม
- ชุมนุมสหกรณ์บริการ มีเงินลงทุนระยะยาวมากที่สุด คือร้อยละ 62.50 ของสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนรวม
- ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์ และชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียน มีเงินให้กู้ยืมระยะยาวมากที่สุด คือประมาณครึ่งหนึ่งของสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนรวม รองลงมาเป็นเงินลงทุนระยะยาว

5.2 หนี้สิน

ปี 2563 ชุมนุมสหกรณ์มีหนี้สินรวมทั้งสิ้น (ตารางที่ 5) จำนวนเงิน 158,870.33 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 81.68 ของทุนดำเนินงาน อัตราเพิ่มขึ้นจากปี 2562 ร้อยละ 20.75 รายละเอียดหนี้สินชุมนุมสหกรณ์ ดังนี้

5.2.1 หนี้สินหมุนเวียน

ปี 2563 หนี้สินหมุนเวียนรวมทั้งสิ้น (ตารางที่ 5) จำนวนเงิน 157,787.27 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 81.13 ของทุนดำเนินงาน เพิ่มขึ้นจากปี 2562 ร้อยละ 21.23

หนี้สินหมุนเวียน ปี 2563 ประกอบด้วย (ตารางที่ 8)

- เงินเบิกเกินบัญชีธนาคารและเงินกู้ระยะสั้น จำนวนเงิน 20,342.51 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 12.89 ของหนี้สินหมุนเวียนรวมทั้งสิ้น ลดลงจากปี 2562 ร้อยละ 29.50
- เจ้าหนี้การค้า จำนวนเงิน 130.38 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.08 ของหนี้สินหมุนเวียนรวมทั้งสิ้น ลดลงจากปี 2562 ร้อยละ 24.83
- ส่วนหนี้สินไม่หมุนเวียนที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี จำนวนเงิน 210.72 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.13 ของหนี้สินหมุนเวียนรวมทั้งสิ้น เพิ่มขึ้นจากปี 2562 ร้อยละ 39.51
- เงินรับฝาก จำนวนเงิน 135,767.53 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 86.05 ของหนี้สินหมุนเวียนรวมทั้งสิ้น เพิ่มขึ้นจากปี 2562 ร้อยละ 35.85
- หนี้สินหมุนเวียนอื่น ประกอบด้วย ค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์ค้างจ่าย และอื่นๆ จำนวนเงิน 1,336.13 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.85 ของหนี้สินหมุนเวียนรวมทั้งสิ้น เพิ่มขึ้นจากปี 2562 ร้อยละ 29.01

5.2.2 หนี้สินไม่หมุนเวียน

ปี 2563 หนี้สินไม่หมุนเวียนรวมทั้งสิ้น (ตารางที่ 5) จำนวนเงิน 1,083.06 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.55 ของทุนดำเนินงาน อัตราลดลงจากปี 2562 ร้อยละ 23.60

หนี้สินไม่หมุนเวียน ปี 2563 ประกอบด้วย (ตารางที่ 9)

- เงินกู้ยืมระยะยาว จำนวนเงิน 608.41 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 56.18 ของหนี้สินไม่หมุนเวียนรวมทั้งสิ้น ลดลงจากปี 2562 ร้อยละ 39.79
- หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น ประกอบด้วย เจ้าหนี้ค่าเช่าซื้อสินทรัพย์ และอื่นๆ จำนวนเงิน 474.65 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 43.82 ของหนี้สินไม่หมุนเวียนรวมทั้งสิ้น เพิ่มขึ้นจากปี 2562 ร้อยละ 16.57

ตารางที่ 8 หนี้สินหมุนเวียนของชุมนุมสหกรณ์จำแนกตามประเภท ปี 2562 - 2563

ประเภทชุมนุมสหกรณ์	หนี้สินหมุนเวียน (ล้านบาท)							
	ปี 2563						รวมหนี้สิน หมุนเวียน ปี 2562	เพิ่มขึ้น/ (ลดลง) ร้อยละ
	เงินเบิกเกิน บัญชีธนาคาร และเงินกู้ ระยะสั้น	เจ้าหนี้การค้า	ส่วนหนี้สิน ไม่หมุนเวียน กำหนดชำระ 1 ปี	เงินรับฝาก	หนี้สิน หมุนเวียน อื่น	รวมหนี้สิน หมุนเวียน		
เกษตรกร	901.09	122.00	196.71	847.21	289.49	2,356.50	2,220.31	6.13
ร้อยละของเกษตรกร	38.24	5.18	8.35	35.95	12.28	100		
ประมง	0.00	0.00	0.00	0.02	0.03	0.05	0.45	(88.89)
ร้อยละของประมง	0.00	0.00	0.00	40.00	60.00	100		
นิคม	0.00	0.02	0.00	0.98	0.00	1.00	1.00	0.00
ร้อยละของนิคม	0.00	2.00	0.00	98.00	0.00	100		
ร้านค้า	0.00	7.71	14.01	289.36	0.43	311.51	311.51	0.00
ร้อยละของร้านค้า	0.00	2.47	4.50	92.89	0.14	100		
บริการ	0.20	0.65	0.00	0.46	0.14	1.45	1.31	10.69
ร้อยละของบริการ	13.79	44.83	0.00	31.72	9.66	100		
ออมทรัพย์	16,274.10	0.00	0.00	133,943.16	1,021.08	151,238.34	123,633.01	22.33
ร้อยละของออมทรัพย์	10.76	0.00	0.00	88.56	0.68	100		
เครดิตยูเนียน	3,167.12	0.00	0.00	686.34	24.96	3,878.42	3,983.74	(2.64)
ร้อยละของเครดิตยูเนียน	81.66	0.00	0.00	17.70	0.64	100		
รวมทั้งสิ้น	20,342.51	130.38	210.72	135,767.53	1,336.13	157,787.27	130,151.33	21.23
ร้อยละของรวมทั้งสิ้น	12.89	0.08	0.13	86.05	0.85	100		
รวมทั้งสิ้น ปี 2562	28,855.22	173.44	151.04	99,935.97	1,035.66	130,151.33		
ร้อยละของทั้งสิ้น ปี 2562	22.17	0.13	0.12	76.78	0.80	100		
รวมทั้งสิ้น เพิ่มขึ้น/(ลดลง)	(8,512.71)	(43.06)	59.68	35,831.56	300.47	27,635.94		
เพิ่มขึ้น/(ลดลง) ร้อยละ	(29.50)	(24.83)	39.51	35.85	29.01	21.23		

หมายเหตุ : หนี้สินหมุนเวียนอื่น ประกอบด้วย ค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์ค้างจ่าย และอื่นๆ

หนี้สินหมุนเวียนของชุมนุมสหกรณ์ ปี 2563 ส่วนใหญ่เป็นเงินรับฝาก คิดเป็นร้อยละ 86.05 ของหนี้สินหมุนเวียนรวมทั้งสิ้น เมื่อพิจารณารายการหนี้สินหมุนเวียนของชุมนุมสหกรณ์ ปี 2563 กับ ปี 2562 พบว่า เงินรับฝากมีอัตราเพิ่มขึ้นมากที่สุด ส่วนเงินเบิกเกินบัญชีธนาคารและเงินกู้ระยะสั้น มีอัตราลดลงมากที่สุด

หากวิเคราะห์แยกตามประเภทของชุมนุมสหกรณ์ ปี 2563 พบว่า

- ชุมชนสหกรณ์นิคม ชุมชนสหกรณ์ร้านค้า และชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์ มีหนี้สินหมุนเวียน ส่วนใหญ่เป็นเงินรับฝากอยู่ระหว่างร้อยละ 88 – 98 ของหนี้สินหมุนเวียนรวม
- ชุมชนสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน มีหนี้สินหมุนเวียนส่วนใหญ่เป็นเงินเบิกเกินบัญชีธนาคารและเงินกู้ระยะสั้น คือร้อยละ 81.66 ของหนี้สินหมุนเวียนรวม
- ชุมชนสหกรณ์ประมง มีหนี้สินหมุนเวียนอื่นมากที่สุด คือร้อยละ 60 ของหนี้สินหมุนเวียนรวม
- ชุมชนสหกรณ์บริการ มีเจ้าหนี้การค้ามากที่สุด คือร้อยละ 44.83 ของหนี้สินหมุนเวียนรวม รองลงมาเป็นเงินรับฝาก
- ชุมชนสหกรณ์การเกษตร มีเงินเบิกเกินบัญชีธนาคาร/เงินกู้ระยะสั้นและเงินรับฝากใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 38 และ 36 ของหนี้สินหมุนเวียนรวม

ตารางที่ 9 หนี้สินไม่หมุนเวียนของชุมนุมสหกรณ์จำแนกตามประเภท ปี 2562 - 2563

ประเภทชุมนุมสหกรณ์	หนี้สินไม่หมุนเวียน (ล้านบาท)				
	ปี 2563			รวมหนี้สิน ไม่หมุนเวียน ปี 2562	เพิ่มขึ้น/ (ลดลง) ร้อยละ
	เงินกู้ยืมระยะยาว	หนี้สิน ไม่หมุนเวียนอื่น	รวมหนี้สิน ไม่หมุนเวียน		
เกษตรกร	533.99	444.32	978.31	994.71	(1.65)
ร้อยละของเกษตรกร	54.58	45.42	100		
ประมง	0.00	0.03	0.03	0.03	0.00
ร้อยละของประมง	0.00	100.00	100		
นิคม	0.00	0.01	0.01	0.01	0.00
ร้อยละของนิคม	0.00	100.00	100		
ร้านค้า	35.02	7.02	42.04	42.04	0.00
ร้อยละของร้านค้า	83.30	16.70	100		
บริการ	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
ร้อยละของบริการ	0.00	0.00	100		
ออมทรัพย์	39.40	7.41	46.81	320.11	(85.38)
ร้อยละของออมทรัพย์	84.17	15.83	100		
เครดิตยูเนียน	0.00	15.86	15.86	60.68	(73.86)
ร้อยละของเครดิตฯ	0.00	100.00	100		
รวมทั้งสิ้น	608.41	474.65	1,083.06	1,417.58	(23.60)
ร้อยละของรวมทั้งสิ้น	56.18	43.82	100		
รวมทั้งสิ้น ปี 2562	1,010.41	407.17	1,417.58		
ร้อยละของทั้งสิ้น ปี 2562	71.28	28.72	100		
รวมทั้งสิ้น เพิ่มขึ้น/(ลดลง)	(402.00)	67.48	(334.52)		
เพิ่มขึ้น/(ลดลง) ร้อยละ	(39.79)	16.57	(23.60)		

หมายเหตุ : หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น ประกอบด้วย เจ้าหนี้ค่าเช่าซื้อสินทรัพย์ และอื่นๆ

หนี้สินไม่หมุนเวียนของชุมนุมสหกรณ์ ปี 2563 มาจากเงินกู้ยืมระยะยาว และหนี้สินไม่หมุนเวียนอื่นด้วยจำนวนเงินที่ใกล้เคียงกัน แต่เงินกู้ยืมระยะยาวมีอัตราลดลง ส่วนหนี้สินไม่หมุนเวียนอื่นมีอัตราเพิ่มขึ้น

หากวิเคราะห์แยกตามประเภทของชุมนุมสหกรณ์ ปี 2563 พบว่า ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร ชุมนุมสหกรณ์ร้านค้า และชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์มีหนี้สินไม่หมุนเวียนส่วนใหญ่เป็นเงินกู้ยืมระยะยาว อยู่ระหว่างร้อยละ 55 – 84 ของหนี้สินไม่หมุนเวียนรวม ในขณะที่ชุมนุมสหกรณ์ประมง ชุมนุมสหกรณ์นิคม และชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียน มีหนี้สินไม่หมุนเวียนทั้งหมดเป็นหนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น ส่วนชุมนุมสหกรณ์บริการไม่มีหนี้สินไม่หมุนเวียน

5.3 ทุนของชุมนุมสหกรณ์

ปี 2563 ชุมนุมสหกรณ์มีทุนของชุมนุมสหกรณ์ทั้งสิ้น (ตารางที่ 5) จำนวนเงิน 35,624.10 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 18.32 ของทุนดำเนินงาน อัตราลดลงจากปี 2562 ร้อยละ 7.41

ทุนของชุมนุมสหกรณ์ ปี 2563 ประกอบด้วย (ตารางที่ 10)

- ทุนเรือนหุ้น จำนวนเงิน 35,172.89 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 98.73 ของทุนชุมนุมสหกรณ์ เพิ่มขึ้นจากปี 2562 ร้อยละ 11.05
- ทุนสำรอง จำนวนเงิน 3,347.76 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 9.40 ของทุนชุมนุมสหกรณ์ เพิ่มขึ้นจากปี 2562 ร้อยละ 7.04
- ทุนสะสมตามข้อบังคับ และอื่นๆ จำนวนเงิน 1,157.92 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 3.25 ของทุนชุมนุมสหกรณ์ ลดลงจากปี 2562 ร้อยละ 0.95
- กำไร (ขาดทุน) สะสม และอื่นๆ ประกอบด้วย กำไร(ขาดทุน)จากเงินลงทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น ส่วนเกินทุนจากการตีราคาสินทรัพย์ กำไรสุทธิรอการจัดสรร และ ขาดทุนสะสม จำนวนเงิน (6,304.45) ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ (17.70) ของทุนชุมนุมสหกรณ์ ลดลงจากปี 2562 เท่ากับ 11.98 เท่า
- กำไรสุทธิ จำนวนเงิน 2,249.98 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 6.32 ของทุนชุมนุมสหกรณ์ เพิ่มขึ้นจากปี 2562 ร้อยละ 16.38

ตารางที่ 10 ทุนของชุมนุมสหกรณ์จำแนกตามประเภท ปี 2562 - 2563

ประเภทชุมนุมสหกรณ์	ทุนของชุมนุมสหกรณ์ (ล้านบาท)							รวมทุน ของชุมนุม สหกรณ์ ปี 2562	เพิ่มขึ้น/ (ลดลง) ร้อยละ
	ปี 2563								
	ทุนเรือนหุ้น	ทุนสำรอง	ทุนสะสม ตามข้อบังคับ และอื่นๆ	กำไร (ขาดทุน) สะสมและ อื่นๆ	กำไรสุทธิ	รวมทุน ของชุมนุม สหกรณ์			
เกษตร	379.30	639.37	178.74	(917.86)	43.81	323.36	822.17	(60.67)	
ร้อยละของเกษตร	1.17 เท่า	1.98 เท่า	55.27	(2.84 เท่า)	13.55	100			
ประมง	0.24	0.04	0.08	(0.07)	0.00	0.29	0.31	(6.45)	
ร้อยละของประมง	82.76	13.79	27.59	(24.14)	0.00	100			
นิคม	0.14	0.02	0.00	0.00	0.01	0.17	0.16	6.25	
ร้อยละของนิคม	82.35	11.77	0.00	0.00	5.88	100			
ร้านค้า	1.03	0.00	8.30	(4.63)	0.00	4.70	5.46	(13.92)	
ร้อยละของร้านค้า	21.91	0.00	1.77 เท่า	(98.51)	0.00	100			
บริการ	2.07	0.06	0.05	(1.97)	0.01	0.22	0.84	(73.81)	
ร้อยละของบริการ	9.41 เท่า	27.27	22.73	(8.95 เท่า)	4.54	100			
ออมทรัพย์	34,103.09	2,449.61	739.68	(5,427.59)	2,165.23	34,030.02	36,582.38	(6.98)	
ร้อยละของออมทรัพย์	1 เท่า	7.20	2.17	(15.95)	6.36	100			
เครดิตยูเนียน	687.02	258.66	231.07	47.67	40.92	1,265.34	1,065.79	18.72	
ร้อยละของเครดิตฯ	54.30	20.44	18.26	3.77	3.23	100			
รวมทั้งสิ้น	35,172.89	3,347.76	1,157.92	(6,304.45)	2,249.98	35,624.10	38,477.11	(7.41)	
ร้อยละของรวมทั้งสิ้น	98.73	9.40	3.25	(17.70)	6.32	100			
รวมทั้งสิ้น ปี 2562	31,672.95	3,127.70	1,169.08	574.07	1,933.31	38,477.11			
ร้อยละของทั้งสิ้น ปี 2562	82.32	8.13	3.04	1.49	5.02	100			
รวมทั้งสิ้น เพิ่มขึ้น/(ลดลง)	3,499.94	220.06	(11.16)	(6,878.52)	316.67	(2,853.01)			
เพิ่มขึ้น/(ลดลง) ร้อยละ/เท่า	11.05	7.04	(0.95)	(11.98 เท่า)	16.38	(7.41)			

หมายเหตุ : กำไร (ขาดทุน) สะสมและอื่นๆ ประกอบด้วย กำไร (ขาดทุน) จากเงินลงทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น ส่วนเกินทุนจากการตีราคาสินทรัพย์
กำไรสุทธิหรือการจัดสรร และ ขาดทุนสะสม

ทุนของชุมนุมสหกรณ์ ปี 2563 ส่วนใหญ่เป็นทุนเรือนหุ้น ถึงร้อยละ 98.73 รองลงมาเป็นทุนสำรอง ร้อยละ 9.40 ของทุนชุมนุมสหกรณ์ เมื่อพิจารณารายการทุนของชุมนุมสหกรณ์ ปี 2563 กับปี 2562 พบว่า กำไรสุทธิมีอัตราเพิ่มขึ้นมากที่สุด คือร้อยละ 16.38

หากวิเคราะห์แยกตามประเภทของชุมนุมสหกรณ์ ปี 2563 พบว่า ชุมชนสหกรณ์การเกษตรมีทุนสำรองมากที่สุด ส่วนชุมนุมสหกรณ์ร้านค้า มีทุนสะสมตามข้อบังคับและอื่นๆ มากที่สุด ในขณะที่ชุมนุมสหกรณ์ประเภทอื่นที่เหลือมีทุนเรือนหุ้นมากที่สุด รองลงมาเป็นทุนสำรอง

6. ผลการดำเนินงานของชุมนุมสหกรณ์

6.1 รายได้ (ตารางที่ 11)

ในปี 2563 ชุมชนสหกรณ์มีรายได้ทั้งสิ้น จำนวนเงิน 15,477.15 ล้านบาท อัตราลดลงจากปี 2562 ร้อยละ 4.89 ประกอบด้วย

- รายได้ธุรกิจหลัก จำนวนเงิน 15,124.72 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 97.72 ของรายได้ทั้งสิ้น ลดลงจากปี 2562 ร้อยละ 4.76
- รายได้เฉพาะธุรกิจและรายได้อื่น จำนวนเงิน 352.43 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 2.28 ของรายได้ทั้งสิ้น ลดลงจากปี 2562 ร้อยละ 10.22

6.2 ค่าใช้จ่าย (ตารางที่ 11)

ในปี 2563 ชุมชนสหกรณ์มีค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น จำนวนเงิน 13,898.20 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 89.80 ของรายได้ทั้งสิ้น อัตราลดลงจากปี 2562 ร้อยละ 8.18 ประกอบด้วย

- ต้นทุนธุรกิจหลัก จำนวนเงิน 12,613.71 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 81.50 ของรายได้ทั้งสิ้น ลดลงจากปี 2562 ร้อยละ 8.73
- ค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจและค่าใช้จ่ายดำเนินงาน จำนวนเงิน 1,284.49 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 8.30 ของรายได้ทั้งสิ้น ลดลงจากปี 2562 ร้อยละ 2.41

6.3 กำไร (ขาดทุน) สุทธิ (ตารางที่ 11)

ในปี 2563 ชุมชนสหกรณ์มีผลกำไรสุทธิประจำปี จำนวน 1,578.95 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 10.20 ของรายได้ทั้งสิ้น อัตราเพิ่มขึ้นจากปี 2562 ร้อยละ 39.01

สรุป ผลการดำเนินงานในภาพรวมชุมนุมสหกรณ์ที่รวบรวมข้อมูลได้ จำนวน 105 ชุมชน ปรากฏผลการดำเนินงาน ดังนี้

- ชุมชนุสสหกรณ์ที่มีผลกำไรสุทธิ จำนวน 60 ชุมชนุส จำนวนเงิน 2,269.08 ล้านบาท
- ชุมชนุสสหกรณ์ที่มีผลขาดทุนสุทธิ จำนวน 44 ชุมชนุส จำนวนเงิน 690.13 ล้านบาท
- ชุมชนุสสหกรณ์ที่ไม่มีผลการดำเนินงาน จำนวน 1 ชุมชนุส

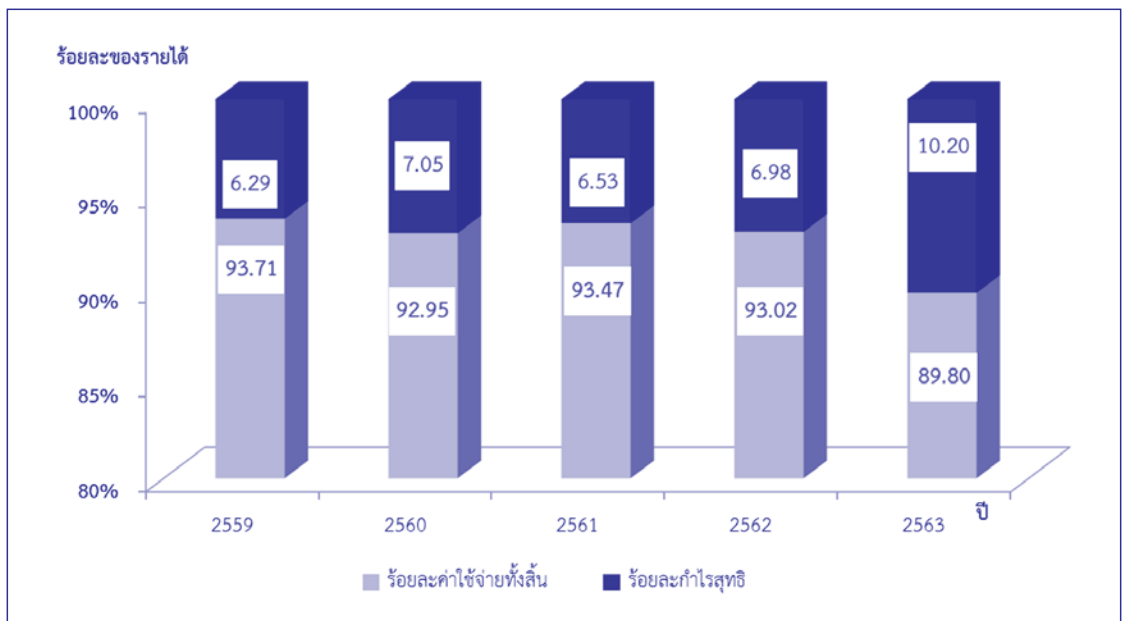
ตารางที่ 11 ผลการดำเนินงานของชุมชนุสสหกรณ์จำแนกตามประเภท ปี 2562 - 2563

ประเภทชุมชนุสสหกรณ์	ผลการดำเนินงาน (ล้านบาท)								
	ปี 2563							กำไร (ขาดทุน) สุทธิ ปี 2562	เพิ่มขึ้น/ (ลดลง) ร้อยละ/ เท่า
	รายได้			ค่าใช้จ่าย			กำไร (ขาดทุน) สุทธิ		
	รายได้ ธุรกิจหลัก	รายได้ เฉพาะธุรกิจ และรายได้ อื่น	รวม รายได้	ต้นทุน ธุรกิจหลัก	ค่าใช้จ่าย เฉพาะธุรกิจ และค่าใช้จ่าย ดำเนินงาน	รวม ค่าใช้จ่าย			
เกษตร	7,076.92	179.77	7,256.69	6,786.98	850.13	7,637.11	(380.42)	(511.24)	(25.59)
ร้อยละของเกษตร	97.52	2.48	100	93.53	11.71	1.05 เท่า	(5.24)		
ประมง	0.63	0.00	0.63	0.58	0.05	0.63	0.00	0.08	(100.00)
ร้อยละของประมง	100.00	0.00	100	92.06	7.94	1 เท่า	0.00		
นิคม	0.52	0.00	0.52	0.50	0.01	0.51	0.01	0.01	0.00
ร้อยละของนิคม	100.00	0.00	100	96.16	1.92	98.08	1.92		
ร้านค้า	866.33	21.15	887.48	855.66	38.65	894.31	(6.83)	(6.85)	(0.29)
ร้อยละของร้านค้า	97.62	2.38	100	96.41	4.36	1.01 เท่า	(0.77)		
บริการ	0.29	0.08	0.37	0.11	0.27	0.38	(0.01)	(0.03)	(66.67)
ร้อยละของบริการ	78.38	21.62	100	29.73	72.97	1.03 เท่า	(2.70)		
ออมทรัพย์	7,045.97	22.52	7,068.49	4,906.78	228.97	5,135.75	1,932.74	1,646.57	17.38
ร้อยละของออมทรัพย์	99.68	0.32	100	69.42	3.24	72.66	27.34		
เครดิตยูเนียน	134.06	128.91	262.97	63.10	166.41	229.51	33.46	7.33	3.56 เท่า
ร้อยละของเครดิตฯ	50.98	49.02	100	24.00	63.28	87.28	12.72		
รวมทั้งสิ้น	15,124.72	352.43	15,477.15	12,613.71	1,284.49	13,898.20	1,578.95	1,135.87	39.01
ร้อยละต่อรายได้ทั้งสิ้น	97.72	2.28	100	81.50	8.30	89.80	10.20		
รวมทั้งสิ้น ปี 2562	15,879.89	392.57	16,272.46	13,820.36	1,316.23	15,136.59	1,135.87		
ร้อยละของทั้งสิ้น ปี 2562	97.59	2.41	100	84.93	8.09	93.02	6.98		
รวมทั้งสิ้น เพิ่มขึ้น/(ลดลง)	(755.17)	(40.14)	(795.31)	(1,206.65)	(31.74)	(1,238.39)	443.08		
เพิ่มขึ้น/(ลดลง) ร้อยละ	(4.76)	(10.22)	(4.89)	(8.73)	(2.41)	(8.18)	39.01		

ผลการดำเนินงานของชุมนุมสหกรณ์ ปี 2563 มีกำไรสุทธิ เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2562 พบว่า จำนวนเงินค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นลดลงมากกว่าจำนวนเงินรายได้ทั้งสิ้น ส่งผลให้ปี 2563 มีกำไรสุทธิสูงกว่าปี 2562

หากวิเคราะห์แยกตามประเภทของชุมนุมสหกรณ์ ปี 2563 พบว่า ผลการดำเนินงานของชุมนุมสหกรณ์นิคม ชุมชนสหกรณ์ออมทรัพย์ และชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียน มีกำไรสุทธิ โดยเฉพาะชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์มีส่วนกำไรสุทธิมากที่สุด คือร้อยละ 27.34 เนื่องจากมีกำไรขั้นต้น (รายได้ธุรกิจหลัก หักด้วยค่าใช้จ่ายธุรกิจหลัก) ประมาณร้อยละ 30 แต่มีค่าใช้จ่ายดำเนินงานเพียงร้อยละ 3 ในขณะที่ผลการดำเนินงานของชุมนุมสหกรณ์การเกษตร และชุมนุมสหกรณ์ร้านค้า ประสบผลขาดทุนสุทธิ เนื่องจากมีกำไรขั้นต้นเพียงร้อยละ 1 – 4 เท่านั้น แต่มีค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจและค่าใช้จ่ายดำเนินงานร้อยละ 4 – 12 และผลการดำเนินงานของชุมนุมสหกรณ์บริการ ก็ประสบผลขาดทุนสุทธิ ถึงแม้ว่าจะมีกำไรขั้นต้นถึงร้อยละ 50 แต่ก็มีค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจและค่าใช้จ่ายดำเนินงานถึงร้อยละ 73

ภาพที่ 6 แสดงผลการดำเนินงานของชุมนุมสหกรณ์

ถ้าพิจารณาผลการดำเนินงานในรอบ 5 ปี (ปี 2559 – 2561) พบว่า ชุมชนสหกรณ์มีอัตราค่าใช้จ่ายลดลงและเพิ่มขึ้นสลับกัน แต่มีอัตรากำไรสุทธิลดลงในปี 2562 – 2563 ส่งผลให้มีกำไรสุทธิ โดยเฉพาะในปี 2563 มีอัตรากำไรสุทธิมากที่สุด

7. แหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุนดำเนินงาน

ตารางที่ 12 แหล่งที่มาของเงินทุนชุมชนสหกรณ์จำแนกตามประเภท ปี 2562 - 2563

ประเภทชุมชนสหกรณ์	แหล่งที่มาของเงินทุน (ล้านบาท)							รวมแหล่งที่มาของเงินทุนปี 2562	เพิ่มขึ้น/(ลดลง) ร้อยละ
	ปี 2563								
	ทุนของชุมชนสหกรณ์	เงินรับฝากจากสมาชิก	เงินรับฝากจากสหกรณ์อื่น	เงินกู้ยืมและเครดิตการค้า	หนี้สินอื่น	รวมแหล่งที่มาของเงินทุน			
เกษตร	323.36	798.51	48.70	1,754.24	733.36	3,658.17	4,037.19	(9.39)	
ร้อยละของเกษตร	8.84	21.83	1.33	47.95	20.05	100			
ประมง	0.29	0.02	0.00	0.00	0.06	0.37	0.79	(53.16)	
ร้อยละของประมง	78.38	5.40	0.00	0.00	16.22	100			
นิคม	0.17	0.98	0.00	0.02	0.01	1.18	1.17	0.85	
ร้อยละของนิคม	14.41	83.05	0.00	1.69	0.85	100			
ร้านค้า	4.70	0.00	289.36	56.74	7.45	358.25	359.01	(0.21)	
ร้อยละของร้านค้า	1.31	0.00	80.77	15.84	2.08	100			
บริการ	0.22	0.46	0.00	0.85	0.14	1.67	2.15	(22.33)	
ร้อยละของบริการ	13.17	27.55	0.00	50.90	8.38	100			
ออมทรัพย์	34,030.02	129,931.16	4,012.00	16,313.50	1,028.49	185,315.17	160,535.50	15.44	
ร้อยละของออมทรัพย์	18.36	70.11	2.17	8.80	0.56	100			
เครดิตยูเนียน	1,265.34	686.34	0.00	3,167.12	40.82	5,159.62	5,110.21	0.97	
ร้อยละของเครดิตฯ	24.53	13.30	0.00	61.38	0.79	100			
รวมทั้งสิ้น	35,624.10	131,417.47	4,350.06	21,292.47	1,810.33	194,494.43	170,046.02	14.38	
ร้อยละของรวมทั้งสิ้น	18.31	67.57	2.24	10.95	0.93	100			
รวมทั้งสิ้น ปี 2562	38,477.11	95,107.07	4,828.90	30,190.45	1,442.49	170,046.02			
ร้อยละของทั้งสิ้นปี 2562	22.63	55.93	2.84	17.75	0.85	100			
รวมทั้งสิ้น เพิ่มขึ้น/(ลดลง)	(2,853.01)	36,310.40	(478.84)	(8,897.98)	367.84	24,448.41			
เพิ่มขึ้น/(ลดลง) ร้อยละ	(7.41)	38.18	(9.92)	(29.47)	25.50	14.38			

หมายเหตุ : เงินกู้และเครดิตการค้า ประกอบด้วย เงินเบิกเกินบัญชีธนาคารและเงินกู้ระยะสั้น เจ้าหน้าที่การค้าและตัวเงินจ่าย ส่วนหนี้สินไม่หมุนเวียนกำหนดชำระ 1 ปี (ตารางที่ 8), เงินกู้ยืมระยะยาว (ตารางที่ 9), เจ้าหน้าที่ค้าเช่าซื้อสินทรัพย์

ณ วันสิ้นปี 2563 ชุมชนุมนุสหรณรมีทุนดำเนินงานทั้งสิ้น จำนวนเงิน 194,494.43 ล้านบาท อัตราเพิ่มขึ้นจากปี 2562 ร้อยละ 14.38 ทุนดำเนินงานส่วนใหญ่มาจากเงินรับฝากจากสมาชิก ร้อยละ 67.57 รองลงมาเป็นทุนของชุมชนุมนุสหรณรม ร้อยละ 18.31 ส่วนที่เหลือประกอบด้วยเงินกู้ยืมและ เครดิตการค้ำ ร้อยละ 10.95 เงินรับฝากจากสหรณรมอื่นและหนี้สินอื่น ร้อยละ 3.17

หากพิจารณารายการแหล่งที่มาของทุนดำเนินงานชุมชนุมนุสหรณรม ปี 2563 กับปี 2562 พบว่า เงินรับฝากจากสมาชิกมีอัตราเพิ่มขึ้นมากที่สุด คือร้อยละ 38.18 และหากวิเคราะห์แยกตามประเภท ของชุมชนุมนุสหรณรม ปี 2563 พบว่า ชุมชนุมนุสหรณรมนิคม และชุมชนุมนุสหรณรมออมทรัพย์ มีทุนดำเนินงาน ส่วนใหญ่มาจากเงินรับฝากสมาชิก ในขณะที่ชุมชนุมนุสหรณรมประมง มีทุนดำเนินงานส่วนใหญ่มาจาก ทุนของชุมชนุมนุสหรณรม ส่วนชุมชนุมนุสหรณรมการเกษตร ชุมชนุมนุสหรณรมบริการ และชุมชนุมนุสหรณรมเครดิต ยูเนี่ยนมีทุนดำเนินงานเป็นเงินกู้ยืมและเครดิตการค้ำมากที่สุด

ตารางที่ 13 แหล่งใช้ไปของเงินทุนชุมชนสหกรณ์จำแนกตามประเภท ปี 2562 - 2563

ประเภทชุมชนสหกรณ์	แหล่งใช้ไปของเงินทุน (ล้านบาท)								
	ปี 2563							รวม แหล่งใช้ไป ของเงินทุน ปี 2562	เพิ่มขึ้น/ (ลดลง) ร้อยละ
	เงินสด/ เงินฝาก ธนาคารและ สหกรณ์อื่น	เงินลงทุน	เงินให้กู้ยืม แก่สมาชิก - สุทธิ	เงินให้กู้ยืม แก่สหกรณ์ อื่น - สุทธิ	ลูกหนี้ - สุทธิ	สินทรัพย์ อื่น	รวม แหล่งใช้ไป ของเงินทุน		
เกษตร	840.46	58.42	635.11	8.00	192.68	1,923.50	3,658.17	4,037.19	(9.39)
ร้อยละของเกษตร	22.97	1.60	17.36	0.22	5.27	52.58	100		
ประมง	0.32	0.00	0.00	0.00	0.00	0.05	0.37	0.79	(53.16)
ร้อยละของประมง	86.49	0.00	0.00	0.00	0.00	13.51	100		
นิคม	0.21	0.00	0.85	0.00	0.02	0.10	1.18	1.17	0.85
ร้อยละของนิคม	17.80	0.00	72.03	0.00	1.69	8.48	100		
ร้านค้า	26.48	2.38	0.00	0.00	8.27	321.12	358.25	359.01	(0.21)
ร้อยละของร้านค้า	7.39	0.66	0.00	0.00	2.31	89.64	100		
บริการ	1.16	0.05	0.43	0.00	0.00	0.03	1.67	2.15	(22.33)
ร้อยละของบริการ	69.46	2.99	25.75	0.00	0.00	1.80	100		
ออมทรัพย์	20,796.05	57,883.36	93,940.13	5,188.16	100.29	7,407.18	185,315.17	160,535.50	15.44
ร้อยละของออมทรัพย์	11.22	31.24	50.69	2.80	0.05	4.00	100		
เครดิตยูเนียน	322.00	1,703.95	2,593.76	0.00	63.58	476.33	5,159.62	5,110.21	0.97
ร้อยละของเครดิตฯ	6.24	33.03	50.27	0.00	1.23	9.23	100		
รวมทั้งสิ้น	21,986.68	59,648.16	97,170.28	5,196.16	364.84	10,128.31	194,494.43	170,046.02	14.38
ร้อยละของรวมทั้งสิ้น	11.30	30.67	49.96	2.67	0.19	5.21	100		
รวมทั้งสิ้น ปี 2562	8,000.68	43,291.89	103,339.15	4,951.03	623.43	9,839.84	170,046.02		
ร้อยละของทั้งสิ้น ปี 2562	4.70	25.46	60.77	2.91	0.37	5.79	100		
รวมทั้งสิ้น เพิ่มขึ้น/(ลดลง)	13,986.00	16,356.27	(6,168.87)	245.13	(258.59)	288.47	24,448.41		
เพิ่มขึ้น/(ลดลง) ร้อยละ/เท่า	1.75 เท่า	37.78	(5.97)	4.95	(41.48)	2.93	14.38		

หมายเหตุ : เงินสดและเงินฝากธนาคาร เงินฝากสหกรณ์อื่น (ตารางที่ 6) สินทรัพย์อื่นๆ ประกอบด้วย สินค้าคงเหลือ สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น (ตารางที่ 6) ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ - สุทธิ สินทรัพย์ไม่มีตัวตน และสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่นๆ (ตารางที่ 7)

การใช้เงินทุนของชุมนุมสหกรณ์ ปี 2563 ส่วนใหญ่เป็นเงินให้กู้ยืมแก่สมาชิก ร้อยละ 49.96 รองลงมาเป็นเงินลงทุน ร้อยละ 30.67 ส่วนที่เหลือประกอบด้วย เงินสด/เงินฝากธนาคารและสหกรณ์อื่น ร้อยละ 11.30 สินทรัพย์อื่นๆ ร้อยละ 5.21 เงินให้กู้ยืมแก่สหกรณ์อื่น ร้อยละ 2.67 และลูกหนี้อื่น ร้อยละ 0.19

หากพิจารณารายการใช้จ่ายของเงินทุนชุมนุมสหกรณ์ ปี 2563 กับปี 2562 พบว่า เงินสด/เงินฝากธนาคารและสหกรณ์อื่นมีอัตราเพิ่มขึ้นมากที่สุด คือ 1.75 เท่า และหากวิเคราะห์แยกตามประเภทของชุมนุมสหกรณ์ ปี 2563 พบว่า ชุมชนสหกรณ์การเกษตร และชุมนุมสหกรณ์ร้านค้าใช้เงินทุนไปกับสินทรัพย์อื่นมากที่สุด ในขณะที่ชุมนุมสหกรณ์ประมง และชุมนุมสหกรณ์บริการนำเงินทุนที่มีไปเก็บไว้เป็นเงินสดและเงินฝากธนาคารมากที่สุด ส่วนชุมนุมสหกรณ์นิคม ชุมชนสหกรณ์ออมทรัพย์ และชุมนุมสหกรณ์เครดิตนำเงินทุนไปปล่อยกู้ให้กับสมาชิก (เงินให้กู้ยืมแก่สมาชิก) มากที่สุด

8. ภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของชุมนุมสหกรณ์

C มติที่ 1 ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง

เงินทุนดำเนินงาน			
194,494,434,641.74 บาท			
มลกอบนั่นต่อส่วนกองทุน			
4.262 %			

แหล่งเงินทุน			
* ภายในสหกรณ์	168,851,909,265.51	บาท	86.82 %
- เงินรับฝากสมาชิก	131,417,475,478.29	บาท	67.57 %
- ทุนของสหกรณ์	35,624,102,993.22	บาท	18.32 %
- อื่นๆ	1,810,330,794.00	บาท	0.93 %
* ภายนอกสหกรณ์	25,642,525,376.23	บาท	13.18 %
- เงินกู้ยืมและเครดิตการค้า	21,292,466,664.64	บาท	10.95 %
- เงินรับฝากสหกรณ์และอื่นๆ	4,350,058,711.59	บาท	2.24 %
ทุนสำรองต่อสินทรัพย์ทั้งสิ้น	0.017	เท่า	

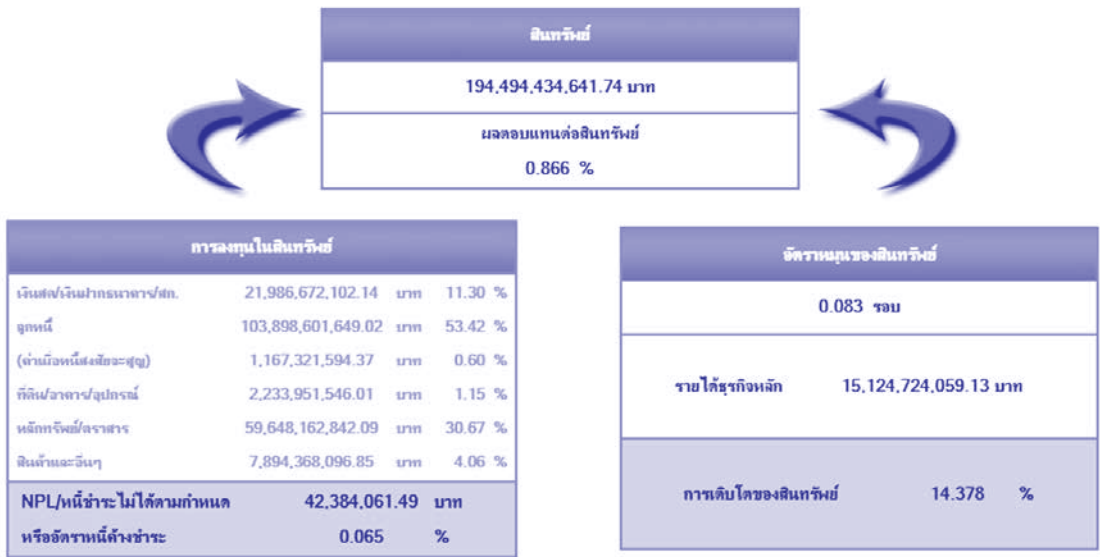
สัดส่วนหนี้สินทั้งสินต่อทุนสหกรณ์	
4.460 เท่า	
* หนี้สินทั้งสิน	158,870,331,648.52 บาท
* ทุนของสหกรณ์	35,624,102,993.22 บาท
การเติบโตของทุนสหกรณ์	-7.415 %
การเติบโตของหนี้สิน	20.751 %

ด้านความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง

ปี 2563 ชุมนุมสหกรณ์มีทุนดำเนินงานทั้งสิ้น จำนวนเงิน 1.94 แสนล้านบาท ทุนดำเนินงานดังกล่าว ส่วนใหญ่เป็นเงินรับฝากจากสมาชิก ร้อยละ 67.57 ส่วนที่เหลือประกอบด้วยทุนของสหกรณ์ ร้อยละ 18.32 เงินกู้ยืมและเครดิตการค้า ร้อยละ 10.95 เงินรับฝากจากสหกรณ์และหนี้สินอื่นๆ ร้อยละ 3.17 ของทุนดำเนินงานทั้งสิ้น

ปี 2563 ชุมนุมสหกรณ์มีอัตราส่วนด้านความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง ดังนี้

- สัดส่วนของหนี้สินทั้งสินต่อทุนสหกรณ์ 4.460 เท่า แสดงว่าชุมนุมสหกรณ์มีหนี้สินมากกว่าทุน กล่าวคือ ถ้าชุมนุมสหกรณ์มีหนี้สิน 4.46 บาท แต่มีทุนที่สามารถนำมาชำระหนี้ได้เพียง 1 บาท ดังนั้นทุนของชุมนุมสหกรณ์ในภาพรวมยังไม่สามารถคุ้มครองหนี้สินรวมได้ หากพิจารณาหนี้สินพบว่าส่วนใหญ่มาจากเงินรับฝากจากสมาชิก
- อัตราผลตอบแทนต่อส่วนกองทุน 4.262% แสดงถึงว่าส่วนกองทุนชุมนุมสหกรณ์ทุก 100 บาท มีความสามารถทำกำไรได้ เท่ากับ 4.26 บาท ซึ่งส่วนกองทุนชุมนุมสหกรณ์ส่วนใหญ่มาจากทุนเรือนหุ้น อัตราผลตอบแทนต่อส่วนกองทุน เป็นการวัดความสามารถในการทำกำไรเทียบกับส่วนของผู้ถือหุ้น หากมีค่ามากมักจะดี

ด้านคุณภาพสินทรัพย์

ปี 2563 ชุมชนุมนุสกรรมมีสินทรัพย์ทั้งสิ้น จำนวนเงิน 1.94 แสนล้านบาท ส่วนใหญ่เป็นลูกหนี้ ร้อยละ 53.42 ส่วนที่เหลือประกอบด้วยหลักทรัพย์/ตราสาร ร้อยละ 30.67 เงินสด/เงินฝากธนาคาร/เงินฝากสหกรณ์อื่น ร้อยละ 11.30 สินค้าและอื่นๆ ร้อยละ 4.06 และที่ดิน/อาคาร/อุปกรณ์ ร้อยละ 1.15 ของสินทรัพย์ทั้งสิ้น

ปี 2563 ชุมชนุมนุสกรรมมีอัตราส่วนด้านคุณภาพสินทรัพย์ ดังนี้

- ผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ 0.866% แสดงว่าการใช้สินทรัพย์ของชุมชนุมนุสกรรมในภาพรวมทุก 100 บาท ก่อให้เกิดกำไรจากการดำเนินงานเพียง 87 สตางค์ ซึ่งอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ คือ อัตราส่วนที่แสดงให้เห็นว่าชุมชนุมนุสกรรมสามารถบริหารทรัพย์สิน เพื่อก่อเกิดกำไรได้ มากน้อยเพียงใด และเป็นการตรวจสอบเบื้องต้นว่าชุมชนุมนุสกรรมได้ใช้ประโยชน์สินทรัพย์ อย่างคุ้มค่าเต็มประสิทธิภาพจริงหรือไม่ โดยผลลัพธ์ที่ได้จากการคำนวณ ยิ่งมีค่ามากเท่าไร ยิ่งแสดงว่า กิจการสามารถใช้สินทรัพย์ได้อย่างคุ้มค่ามากขึ้น กล่าวคือ ยิ่งมาก ยิ่งดี
- อัตราการเติบโตของสินทรัพย์ 14.378% แสดงว่าปี 2563 ชุมชนุมนุสกรรมมีสินทรัพย์ รวมเพิ่มขึ้นจากปี 2562 ซึ่งมาจากการเพิ่มขึ้นของสินทรัพย์หมุนเวียน คือเงินสดและเงินฝาก ธนาคาร

มิติที่ 3 ชัดความสามารถในการบริหาร

โครงสร้างธุรกิจ				
- จำนวนสมาชิก	5,398	คน		
- ธุรกิจสหกรณ์				
* รับฝากเงิน	123,701,518,062.02	บาท	64.80	%
* ให้เงินกู้	59,979,590,134.42	บาท	31.42	%
* จัดหาสินค้า	1,569,530,138.01	บาท	0.82	%
* รวบรวมผลผลิต/แปรรูป	4,951,805,808.59	บาท	2.59	%
* ให้บริการ	693,408,761.69	บาท	0.36	%
มูลค่าธุรกิจรวม	190,895,852,904.73	บาท/ปี		
	15,907,987,742.06	บาท/เดือน		
การเติบโตของธุรกิจ	34.834	%		

การบริหารจัดการ
ขีดความสามารถ/ สมรรถนะของ คณะกรรมการ และฝ่ายจัดการ

ด้านความสามารถในการบริหารจัดการ

ในปี 2563 ชุมนุมสหกรณ์ดำเนินธุรกิจมีมูลค่าธุรกิจรวมทั้งสิ้น 1.91 แสนล้านบาท เฉลี่ย 15,907.99 ล้านบาท/เดือน โดยธุรกิจรับฝากเงินมีมูลค่าธุรกิจสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 64.80 ของมูลค่าธุรกิจรวมทั้งสิ้น รองลงมาเป็นธุรกิจสินเชื่อ ร้อยละ 31.42 ธุรกิจรวบรวมผลผลิต/แปรรูป ร้อยละ 2.59 ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ร้อยละ 0.82 และธุรกิจให้บริการ ร้อยละ 0.36 ของมูลค่าธุรกิจรวมทั้งสิ้นตามลำดับ

ปี 2563 ชุมนุมสหกรณ์มีอัตราการเติบโตของธุรกิจเพิ่มขึ้นจากปี 2562 ร้อยละ 34.834 แสดงว่า ชุมนุมสหกรณ์โดยรวมมีความสามารถในการบริหาร (ดำเนินธุรกิจ) ได้ดีกว่าปี 2562

ด้านความสามารถในการทำกำไร

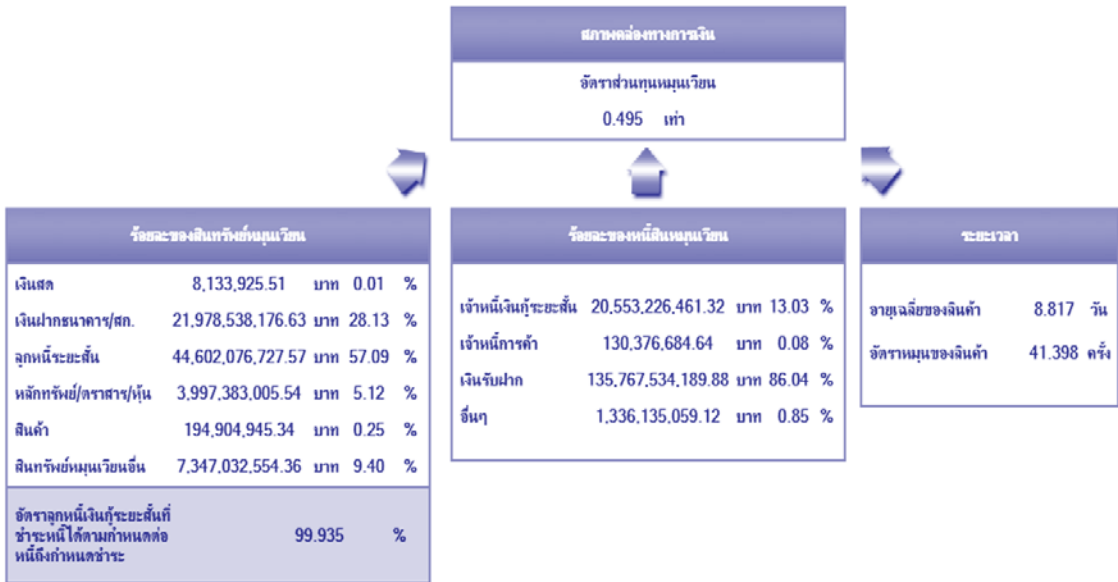
ในปี 2563 ชุมนุมสหกรณ์มีรายได้ทั้งสิ้น จำนวนเงิน 15,477.15 ล้านบาท มีค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น จำนวนเงิน 13,898.20 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 89.80 ของรายได้ทั้งสิ้น ทำให้มีกำไรสุทธิ จำนวนเงิน 1,578.95 ล้านบาท

ปี 2563 ชุมนุมสหกรณ์มีอัตราส่วนด้านความสามารถในการทำกำไร ดังนี้

- อัตรากำไรสุทธิ 10.440% แสดงว่าผลการดำเนินงานของชุมนุมสหกรณ์ในส่วนรายได้ธุรกิจหลัก ทุก 100 บาท สามารถทำกำไรสุทธิได้ 10.44 บาท **อัตรากำไรสุทธิ** เป็นการวัดอัตราส่วนทางการเงินระหว่างผลกำไรสุทธิกับรายได้ธุรกิจ ซึ่งเป็นอัตราส่วนที่บอกถึงความสามารถในการทำกำไรสุทธิของชุมนุมสหกรณ์ **โดยกำไรสุทธิ** คือกำไรที่หักค่าใช้จ่ายทั้งหมดออกแล้ว **หากค่าที่คำนวณได้สูง** แสดงว่าความสามารถของการดำเนินงานของชุมนุมสหกรณ์มีคุณภาพมาก ทำให้สามารถทำกำไรได้ดี **หากค่าที่คำนวณได้ต่ำ** แสดงว่าชุมนุมสหกรณ์อาจมีปัญหาในการดำเนินงาน ทำให้ไม่ได้กำไรเท่าที่ควร
- อัตราการเติบโตของกำไรสุทธิ 39.007% แสดงว่าปี 2563 ชุมนุมสหกรณ์มีกำไรสุทธิเพิ่มขึ้นจากปี 2562 กล่าวคือในปี 2562 ชุมนุมสหกรณ์มีกำไรสุทธิ 100 บาท แต่ในปี 2563 ชุมนุมสหกรณ์สามารถทำกำไรได้ เพิ่มขึ้นจากปี 2562 เท่ากับ 39.01 บาท ซึ่งอัตราการเติบโตของกำไรสุทธิเป็นอัตราการเพิ่ม/ลดของกำไรสุทธิเทียบงวดปัจจุบันกับงวดก่อน

หากค่าที่คำนวณได้เป็นบวกแสดงว่ากำไรสุทธิงวดปัจจุบันเพิ่มขึ้นจากงวดก่อน
หากค่าที่คำนวณได้เป็นลบแสดงว่ากำไรสุทธิงวดปัจจุบันลดลงจากงวดก่อน

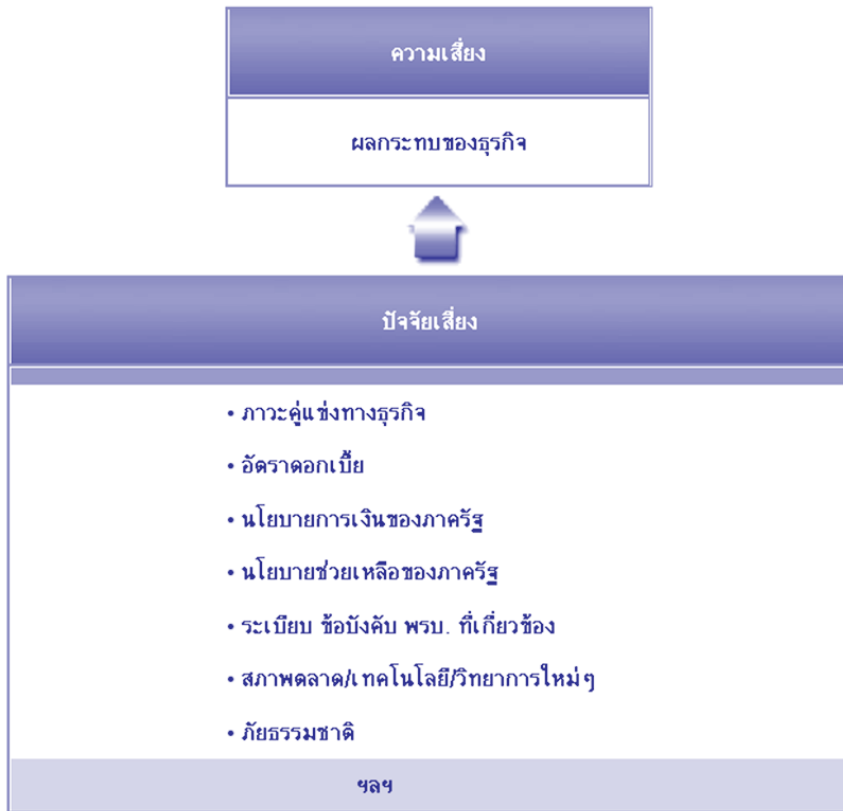
ด้านสภาพคล่องทางการเงิน

ปี 2563 ชุมชุมสหกรณ์มีสินทรัพย์หมุนเวียนรวม จำนวนเงิน 78,128.07 ล้านบาท และมีหนี้สินหมุนเวียนรวม จำนวนเงิน 157,787.27 ล้านบาท

ปี 2563 ชุมชุมสหกรณ์มีอัตราส่วนด้านสภาพคล่องทางการเงิน ดังนี้

- อัตราส่วนทุนหมุนเวียน เท่ากับ 0.495 เท่า แสดงว่าชุมชุมสหกรณ์โดยรวมมีสินทรัพย์หมุนเวียนน้อยกว่าหนี้สินหมุนเวียน กล่าวคือหนี้สินระยะสั้นทุก 1 บาท ชุมชุมสหกรณ์มีสินทรัพย์ที่สามารถนำมาจ่ายชำระหนี้ได้เพียง 50 สตางค์เท่านั้น ทำให้สภาพคล่องของชุมชุมสหกรณ์ยังไม่ดีเท่าที่ควร หากพิจารณาด้านสินทรัพย์หมุนเวียน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นลูกหนี้ระยะสั้น ร้อยละ 57.09 ของสินทรัพย์หมุนเวียนรวม ส่วนด้านหนี้สินหมุนเวียน พบว่าส่วนใหญ่เป็นเงินรับฝาก ร้อยละ 86.04 ของหนี้สินหมุนเวียนรวม

มิติที่ 6 ผลกระทบของธุรกิจ

ด้านผลกระทบของธุรกิจ

ชุมนุมสหกรณ์ดำเนินธุรกิจหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบคล้ายกับธนาคาร ร้านค้า แม้กระทั่งตัวแทนของเกษตรกร หากพิจารณาความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงภายนอกที่อาจมีผลกระทบต่อชุมนุมสหกรณ์ ในปี 2563 ดังนี้

- การประกาศลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของธนาคารพาณิชย์ และการพักชำระหนี้
- การทำธุรกรรมทางการเงิน Internet Banking ด้วยตัวเอง โดยไม่ต้องไปธนาคาร
- จำนวนร้านสะดวกซื้อที่มีมากมายทั่วประเทศและมีจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ
- ความสะดวกสบายในการสั่งซื้อสินค้าแบบ Online โดยสินค้ามาส่งถึงบ้าน ไม่ต้องไปที่ร้าน
- ภัยธรรมชาติที่ไม้อาจคาดการณ์ได้ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงต่อการเพาะปลูก การประมง
- ข่าวสารการทุจริตในระบบการบริหารงานของสหกรณ์ที่มีเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ

ความพร้อมในการวิเคราะห์และเชื่อมโยง CAMEL

ระดับวิเคราะห์เพื่อเฝ้าระวังของชุมนุมสหกรณ์ แยกตามประเภทสหกรณ์ ดังนี้

	ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน ต่อกำไรก่อนหัก ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	ลูกหนี้ระยะสั้น ที่ชำระหนี้ได้ ตามกำหนด	ทุนสำรอง ต่อสินทรัพย์	ระดับวิเคราะห์ เพื่อเฝ้าระวัง
- ชุมชนสหกรณ์การเกษตร	ต้องปรับปรุง	ดี	พอใช้	มากขึ้น
- ชุมชนสหกรณ์ประมง	ต้องปรับปรุง	-	ต้องปรับปรุง	พิเศษ
- ชุมชนสหกรณ์นิคม	พอใช้	ดี	ต้องปรับปรุง	มากขึ้น
- ชุมชนสหกรณ์ร้านค้า	ต้องปรับปรุง	ต้องปรับปรุง	ต้องปรับปรุง	พิเศษเร่งด่วน
- ชุมชนสหกรณ์บริการ	ต้องปรับปรุง	ต้องปรับปรุง	ต้องปรับปรุง	พิเศษเร่งด่วน
- ชุมชนสหกรณ์ออมทรัพย์	ดี	ดี	ต้องปรับปรุง	มากขึ้น
- ชุมชนสหกรณ์เครดิตยูเนียน	ต้องปรับปรุง	ดี	พอใช้	มากขึ้น

ความลึกของการวิเคราะห์ในแต่ละด้านของชุมนุมสหกรณ์ จำแนกได้ดังนี้

1. ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง อยู่ในระดับ วิเคราะห์และติดตามในรายละเอียดให้มากที่สุด
2. คุณภาพของสินทรัพย์ อยู่ในระดับ วิเคราะห์และติดตามทั่วไป
3. ความสามารถในการทำกำไร อยู่ในระดับ วิเคราะห์และติดตามทั่วไป
4. สภาพคล่องทางการเงิน อยู่ในระดับ วิเคราะห์และติดตามทั่วไป

ผลการชี้วัดสถานการณ์ทางการเงินของชุมชนสหกรณ์ที่ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นต้องบการเงินได้ จำนวน 105 ชุมชน จำแนกเป็น 4 ระดับ ดังนี้

ระดับวิเคราะห์และเฝ้าระวังปกติ จำนวน 16 ชุมชน หรือร้อยละ 15.24 ซึ่งสหกรณ์ต้องวิเคราะห์ถึงความสามารถในการพัฒนาได้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องหรือไม่ อาจมีด้านใดด้านหนึ่งของ CAMELS ที่ต้องพัฒนาปรับปรุงให้ดีกว่าเดิมก็ได้

ระดับวิเคราะห์และเฝ้าระวังมากขึ้น จำนวน 46 ชุมชน หรือร้อยละ 43.81 ซึ่งสหกรณ์ต้องวิเคราะห์ถึงความสามารถในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง อาจมีปัญหาด้านใดด้านหนึ่งหรือสองด้านของ CAMELS หรือไม่ ที่ต้องพัฒนาปรับปรุงให้มากขึ้นและดีกว่าเดิมก็ได้

ระดับวิเคราะห์และเฝ้าระวังพิเศษ จำนวน 39 ชุมชน หรือร้อยละ 37.14 ซึ่งสหกรณ์ต้องวิเคราะห์ให้ชัดเจนว่ามีปัญหาด้านใดของ CAMELS รุนแรงหรือไม่ รวมทั้งหาสาเหตุคืออะไรและมีความจำเป็นที่ต้องแก้ไขปรับปรุงอย่างรวดเร็วหรือไม่

ระดับวิเคราะห์และเฝ้าระวังพิเศษเร่งด่วน จำนวน 3 ชุมชน หรือร้อยละ 2.86 ซึ่งสหกรณ์ต้องวิเคราะห์ให้ชัดเจนว่าได้เกิดปัญหาทุกด้านของ CAMELS รุนแรงหรือไม่ รวมทั้งหาสาเหตุคืออะไรและความจำเป็นที่ต้องแก้ไขปรับปรุงอย่างเร่งด่วนมิฉะนั้นจะเกิดผลเสียหายหรือไม่

หมายเหตุ ในจำนวนชุมชนสหกรณ์ที่ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นต้องบการเงินได้ มีบางชุมชนสหกรณ์ที่ไม่มีค่าใช้จ่าย จำนวน 1 ชุมชน หรือร้อยละ 0.95

ตารางที่ 14 อัตราส่วนทางการเงินของชุมนุมสหกรณ์

มติ/อัตราส่วนทางการเงิน	หน่วยวัด	ปี 2563	ปี 2562
มติที่ 1 ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง			
1.1 อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน	เท่า	4.46	3.42
1.2 อัตราส่วนทุนสำรองต่อสินทรัพย์	เท่า	0.02	0.02
1.3 อัตราการเติบโตของสหกรณ์	%	(7.41)	11.06
1.4 อัตราการเติบโตของหนี้	%	20.75	8.48
1.5 อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของทุน	%	4.26	3.11
มติที่ 2 คุณภาพของสินทรัพย์			
2.1 อัตราการค้างชำระของลูกหนี้	%	0.06	0.38
2.2 อัตราหมุนของสินทรัพย์	รอบ	0.08	0.10
2.3 อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์	%	0.87	0.70
2.4 อัตราการเติบโตของสินทรัพย์	%	14.38	9.05
มติที่ 3 ชีตความสามารถในการบริหาร			
3.1 อัตราการเติบโตของธุรกิจ	%	34.83	(23.16)
มติที่ 4 การทำกำไร			
4.1 กำไรต่อสมาชิก	บาท/สหกรณ์	292,505.92	177,591.25
4.2 เงินออมต่อสมาชิก	บาท/สหกรณ์	30,861,497.35	19,821,767.57
4.3 หนี้สินต่อสมาชิก	บาท/สหกรณ์	18,086,128.28	16,297,462.34
4.4 อัตราค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไร ก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	%	29.70	36.18
4.5 อัตราการเติบโตของทุนสำรอง	%	7.04	(8.70)
4.6 อัตราการเติบโตของทุนสะสมอื่น	%	(0.95)	(9.92)
4.7 อัตราการเติบโตของกำไรสุทธิ	%	39.01	(8.16)
4.8 อัตรากำไรสุทธิ	%	10.44	7.15
มติที่ 5 สภาพคล่อง			
5.1 อัตราส่วนทุนหมุนเวียน	เท่า	0.50	0.41
5.2 อัตราหมุนของสินค้า	ครั้ง	41.40	41.40
5.3 อายุเฉลี่ยสินค้า	วัน	8.82	8.82
5.4 อัตราลูกหนี้ระยะสั้นที่ชำระได้ตามกำหนด	%	99.94	99.62

หมายเหตุ : อัตรากำไรสุทธิ คำนวณจาก กำไรสุทธิ หารด้วย รายได้จากการขาย/บริหาร และคูณด้วย 100

ข้อเสนอแนะ

1. ปี 2563 มีจำนวนชุมนุมสหกรณ์ลดลง เป็นชุมนุมสหกรณ์ที่ชำระบัญชี เนื่องจากประสบปัญหาด้านการบริหารจึงไม่สามารถส่งงบการเงินได้ตามบัญชีติดต่อกันมาแล้ว 3 ปีขึ้นไป ซึ่งการจัดตั้ง 1 ชุมชนสหกรณ์นั้นเป็นการรวมตัวกันของสหกรณ์ตั้งแต่ห้าสหกรณ์ขึ้นไปที่เป็นประเภทเดียวกันร่วมกันดำเนินกิจการ หากต้องมีชุมนุมสหกรณ์ที่ชำระบัญชีเพิ่มขึ้น ก็จะส่งผลกระทบต่อสหกรณ์ที่รวมตัวกันจำนวนมากและเป็นวงกว้างตามไปด้วย ดังนั้นผู้บริหารชุมนุมสหกรณ์ที่ยังดำเนินธุรกิจอยู่ต้องบริหารงานด้วยความระมัดระวัง รัดกุม รอบคอบ และต้องจัดทำงบการเงินให้ได้เป็นประจำทุกปี เพื่อทราบถึงฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของชุมนุมสหกรณ์ โดยนำข้อมูลทางการเงินที่ได้มาพิจารณาข้อบกพร่องของชุมนุมสหกรณ์ และใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการบริหารงานให้ประสบความสำเร็จ สามารถดำรงอยู่ในโลกธุรกิจปัจจุบันที่มีการแข่งขันสูงได้ ซึ่งกรมตรวจบัญชีสหกรณ์มีเครื่องมือช่วยในการบริหารงานของชุมนุมสหกรณ์ เพื่อลดความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นได้ ได้แก่ ระบบเฝ้าระวังและเตือนภัยทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร - CFSAWS:ss เพื่อให้ผู้บริหารมองเห็นสภาพปัญหาทางการเงิน กำหนดกลยุทธ์การบริหารงาน วางแผนแก้ไขปัญหาย่างถูกต้อง แม่นยำ อันจะนำชุมนุมสหกรณ์ไปสู่ความมั่นคงเข้มแข็งทางการเงิน

2. ชุมชนสหกรณ์ดำเนินธุรกิจทั้งหมด 6 ประเภทธุรกิจ โดยธุรกิจรับฝากเงินมีมูลค่าสูงสุดซึ่งมากกว่ามูลค่าธุรกิจอื่นเหลือถึง 1 เท่า นั่นคือชุมนุมสหกรณ์มีเงินรับมากกว่าเงินจ่ายจำนวนมาก เป็นผลให้ชุมนุมสหกรณ์อาจมีดอกเบี้ยจ่ายเป็นจำนวนมากตามไปด้วย ดังนั้นผู้บริหารชุมนุมสหกรณ์ควรจำกัดเงินรับฝากให้เหมาะสมกับการปล่อยเงินกู้ ไม่ให้ชุมนุมสหกรณ์มีเงินคงเหลือมากเกินไปจนเกิดความจำเป็น และลดภาระดอกเบี้ยจ่ายเงินฝาก เพื่อให้สหกรณ์ยังคงมีกำไรสุทธิอย่างต่อเนื่อง

3. ชุมชนสหกรณ์นำเงินทุนที่ได้มาจากเงินรับฝากจากสหกรณ์สมาชิกซึ่งถือเป็นหนี้สินระยะสั้นไปลงทุนในสินทรัพย์ระยะยาวมากกว่าสินทรัพย์ระยะสั้น ซึ่งส่งผลให้อัตราส่วนทุนหมุนเวียน 0.50 เท่า คือหนี้สินหมุนเวียนมากกว่าสินทรัพย์หมุนเวียนประมาณ 2 เท่า ถือว่ามีความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง หากสหกรณ์สมาชิกมาถอนเงินฝากทั้งหมด ชุมชนสหกรณ์จะไม่สามารถนำเงินมาจ่ายคืนให้กับสหกรณ์สมาชิกได้ทันที เมื่อใดที่ชุมนุมสหกรณ์ขาดสภาพคล่องทางการเงิน จะส่งผลกระทบต่อสหกรณ์สมาชิกในวงกว้างและเศรษฐกิจภาพรวมของวงการสหกรณ์ ดังนั้นผู้บริหารชุมนุมสหกรณ์ต้องบริหารเงินทุนให้สมดุลกันระหว่างเงินทุนที่ได้มากับเงินทุนที่ใช้ไป ไม่ให้ชุมนุมสหกรณ์ประสบปัญหาขาดสภาพคล่องทางการเงิน เพื่อให้ชุมนุมสหกรณ์ยังคงดำเนินธุรกิจ ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนต่อไป

4. ชุมนุมสหกรณ์มีอัตราส่วนทุนสำรองต่อสินทรัพย์ และอัตราค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไร ก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงานอยู่ในเกณฑ์ต้องปรับปรุง นั่นคือชุนุมสหกรณ์ส่วนใหญ่มีทุนสำรองไม่เพียงพอ หากชุนุมสหกรณ์ประสบผลขาดทุนสะสมจะไม่มีทุนสำรองมาชดเชย และมีค่าใช้จ่ายดำเนินงานที่มากเกินไป อาจส่งผลให้ชุนุมสหกรณ์ประสบผลขาดทุนสะสมอย่างต่อเนื่อง แสดงว่าชุนุมสหกรณ์มีทุนสำรองไม่เพียงพอ และความสามารถในการทำกำไรยังไม่ดีเท่าที่ควร ดังนั้นผู้บริหารชุนุมสหกรณ์ ควรดำรงทุนสำรองให้เพียงพอ เพื่อลดความเสี่ยงด้านความเพียงพอของเงินทุน และควบคุมค่าใช้จ่ายดำเนินงานเพิ่มรายได้ เพื่อให้มีกำไรสุทธิ ไม่ให้ชุนุมสหกรณ์เข้าสู่วิกฤติที่ไม่สามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้

5. ผู้บริหารชุนุมสหกรณ์แต่ละประเภทต้องปรับตัวให้ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน เช่นการกำหนดนโยบายอัตราดอกเบี้ยเงินรับฝาก - เงินให้กู้ยืม การใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ รูปแบบการขายสินค้าแบบใหม่ การช่วยเหลือในด้านต่างๆ ตามความต้องการของสมาชิก รวมถึงสร้างความเชื่อมั่นในระบบการบริหารงานของชุนุมสหกรณ์ เพื่อให้ชุนุมสหกรณ์ยั่งยืนต่อไป

กลุ่มเกษตรกร

กลุ่มเกษตรกร

บทสรุป

กลุ่มเกษตรกร เกิดจากการรวมตัวกันของเกษตรกรที่ประกอบอาชีพเดียวกัน มีวัตถุประสงค์เดียวกัน และดำเนินกิจการร่วมกัน เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการประกอบอาชีพ ให้สามารถยกระดับฐานะความเป็นอยู่ให้พึ่งพาตนเองได้ในการประกอบอาชีพได้อย่างมั่นคงและถาวร กลุ่มเกษตรกรมีลักษณะการดำเนินงานที่ไม่มุ่งเน้นในเรื่องของผลกำไร แต่เป็นการสอนให้รู้จักการร่วมมือกัน เกื้อกูลกันและกันในขณะเดียวกันก็รู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ปัจจุบันกลุ่มเกษตรกรเดินทางเพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่ดี โดยกลุ่มเกษตรกร ประกอบด้วยรูปแบบย่อย 9 กลุ่มอาชีพ ได้แก่ กลุ่มเกษตรกรทำนา กลุ่มเกษตรกรทำไร่ กลุ่มเกษตรกรทำสวน กลุ่มเกษตรกรทำประมง กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงผึ้ง กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงสัตว์ กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงสัตว์น้ำ กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงไหมและกลุ่มเกษตรกรสาขาอาชีพอื่นๆ

กลุ่มเกษตรกรมีจำนวนทั้งสิ้น 3,566 แห่ง สมาชิกรวมทั้งสิ้น 392,364 คน กลุ่มเกษตรกรส่วนใหญ่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานโดยมีผลกำไรสุทธิ จำนวน 3,076 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 86.26 ของจำนวนกลุ่มเกษตรกรทั้งสิ้น มูลค่าสินทรัพย์รวม 4,771.31 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 2.90

การดำเนินธุรกิจในปี 2563 มีมูลค่าทั้งสิ้น 6,196.81 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อนร้อยละ 4.84 โดยธุรกิจรวบรวมผลิตผล/แปรรูปผลิตผล มีมูลค่าธุรกิจสูงสุดร้อยละ 46.20 และยังเป็นธุรกิจที่ลดลงจากปีก่อนสูงสุดร้อยละ 8.61 ผลการดำเนินงานมีรายได้รวม 4,095.74 ล้านบาท ค่าใช้จ่ายรวม 4,001.13 ล้านบาท ก่อให้เกิดผลกำไรสุทธิ 94.61 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 2.85 ของรายได้รวมทั้งสิ้น และลดลงจากปี 2562 ถึงร้อยละ 28.35 โครงสร้างเงินทุนที่ได้มา จำนวน 4,771.31 ล้านบาท ส่วนใหญ่เป็นหนี้สินร้อยละ 53.22 ในจำนวนนี้เป็นทุนของกลุ่มเกษตรกรร้อยละ 46.78 เงินกู้ยืมและเครดิตการค้า ร้อยละ 29.02 หนี้สินอื่นร้อยละ 11.24 เงินรับฝากจากสมาชิกร้อยละ 9.43 และเงินรับฝากจากสหกรณ์อื่น ร้อยละ 3.53 จะเห็นได้ว่ากลุ่มเกษตรกรส่วนใหญ่ได้กู้เงินภายนอกมาลงทุนในกลุ่มเกษตรกร และต้องมีภาระจ่ายดอกเบี้ยให้กับเจ้าหนี้ในอัตราดอกเบี้ยที่สูง อาจส่งผลกระทบต่อสภาพคล่องของกลุ่มเกษตรกรได้ การนำเงินไปลงทุนในสินทรัพย์กลุ่มเกษตรกรส่วนใหญ่ลงทุนในเงินให้กู้ยืมแก่สมาชิก/อื่นสุทธิสูงสุด ร้อยละ 44.56 และนำเงินไว้ที่เงินสดและเงินฝากธนาคาร และเงินฝากสหกรณ์อื่นมากเกินไปถึงร้อยละ 32.96 ของทุนดำเนินงาน ส่งผลทำให้ได้ผลตอบแทนกับคืนสู่กลุ่มเกษตรกรและสมาชิกซึ่งอาจได้ผลตอบแทน

ที่ต่ำ ควรพิจารณาในการลงทุนของกลุ่มเกษตรกรเพื่อให้ได้ผลตอบแทนที่สูงที่สุด และด้านความเสี่ยงในการไปฝากเงินกับสหกรณ์อื่น

การวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจด้วย CAMELS ANALYSIS – 6 มิติทางการเงิน พบว่ากลุ่มเกษตรกรมีความเสี่ยงด้านเงินทุนเนื่องจากมีหนี้สินมากกว่าทุนของกลุ่มเกษตรกร 1.14 เท่า แสดงให้เห็นว่าทุนของกลุ่มเกษตรกรไม่สามารถรองรับหนี้สินได้ทั้งหมด หนี้สินส่วนใหญ่มาจากเงินกู้ยืมและเครดิตการค้า ร้อยละ 29.02 ของทุนดำเนินงาน โดยที่จำนวนสมาชิกลดลงทุกปี ทำให้ทุนเรือนหุ้นเพิ่มขึ้นไม่มากนัก อย่างไรก็ตาม ทุนของกลุ่มเกษตรกรยังสามารถคุ้มครองเงินรับฝากจากสมาชิกได้หมด ทำให้กลุ่มเกษตรกรมีสภาพคล่องทางการเงิน โดยมีสินทรัพย์หมุนเวียนมากกว่าหนี้สินหมุนเวียน 1.94 เท่า ซึ่งสินทรัพย์หมุนเวียนประกอบด้วยลูกหนี้เงินให้กู้ยืม และเงินสด/เงินฝากธนาคาร ส่วนหนี้สินหมุนเวียนส่วนใหญ่เป็นเงินเบิกเกินบัญชีธนาคารและเงินกู้ระยะสั้น หากวิเคราะห์มิติสัมพันธ์จาก CFSAWS คู่ CAMELS โดยใช้ 3 อัตราส่วนจาก CFSAWS ที่เป็นส่วนหนึ่งของ 6 มิติ CAMELS พบว่า อัตราส่วนทุนสำรองต่อสินทรัพย์ที่มาจากด้านความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยงอยู่ในเกณฑ์ที่พอใช้ แสดงว่ากลุ่มเกษตรกรมีทุนสำรองเพียงพอต่อความเสี่ยงของเงินทุน หากกลุ่มเกษตรกรประสบผลขาดทุนสะสมกลุ่มเกษตรกรสามารถมีทุนสำรองที่นำมาชดเชยได้ อัตราค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไร (ก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน) ที่มาจากด้านความสามารถในการทำกำไรอยู่ในเกณฑ์ที่พอใช้ แสดงว่ากลุ่มเกษตรกรมีค่าใช้จ่ายดำเนินงานสูงไม่เกินเกณฑ์ ทำให้กลุ่มเกษตรกรมีผลกำไร แต่ยังมีผลกำไรลดลงจากปีก่อน และอัตราส่วนลูกหนี้ระยะสั้นที่ชำระได้ตามกำหนดที่มาจากด้านสภาพคล่องอยู่ในเกณฑ์ที่พอใช้ แสดงว่ากลุ่มเกษตรกรสามารถเก็บลูกหนี้ระยะสั้นที่ชำระได้ตามกำหนดได้ตามเกณฑ์ เพื่อที่จะนำมาบริหารหนี้ระยะสั้นได้ ซึ่งเป็นผลให้กลุ่มเกษตรกรมีสภาพคล่องทางการเงิน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงิน

รายงานผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของกลุ่มเกษตรกร ประจำปี 2563 เป็นรายงานสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินในภาพรวมของกลุ่มเกษตรกร เพื่อประเมินผลการดำเนินงานและฐานะการเงิน โดยรวบรวมข้อมูลงบการเงินของผู้สอบบัญชีที่แสดงความเห็นแล้วของกลุ่มเกษตรกรประมวลผลข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2563 ผลการวิเคราะห์ ดังนี้

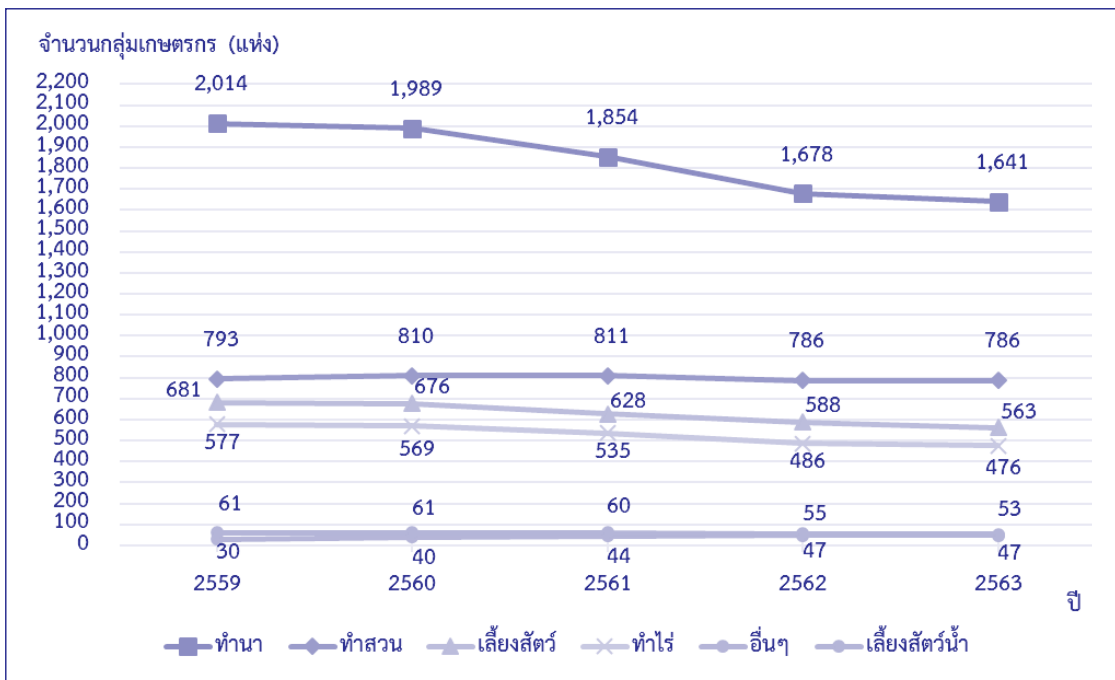
1. จำนวนกลุ่มเกษตรกร

กลุ่มเกษตรกรมีจำนวนทั้งสิ้น 3,566 แห่ง ลดลงจากปีก่อนร้อยละ 2.03 พบว่ากลุ่มเกษตรกรทำนามีจำนวนสูงสุด 1,641 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 46.02 รองลงมาเป็นกลุ่มเกษตรกรทำสวนร้อยละ 22.04 และกลุ่มเกษตรกรเลี้ยงสัตว์ร้อยละ 15.31 เมื่อเปรียบเทียบจำนวนกลุ่ม ปี 2563 กับปี 2562 จะเห็นว่ากลุ่มเกษตรกรกลุ่มอื่นๆ มีจำนวนที่ไม่เพิ่มขึ้น นอกนั้นเป็นกลุ่มเกษตรกรที่มีจำนวนลดลงจากปีก่อนร้อยละ 2.06 – 7.14 ลดลงเนื่องจาก จำนวนกลุ่มเกษตรกรที่ไม่สามารถส่งข้อมูลงบการเงินประจำปีได้ตามกำหนด ซึ่งบางกลุ่มเกษตรกรอาจต้องหยุดดำเนินกิจการ

ตารางที่ 1 จำนวนกลุ่มเกษตรกรจำแนกตามประเภทย่อย ปี 2563

ประเภทย่อยกลุ่มเกษตรกร	จำนวนกลุ่มเกษตรกร					
	ปี 2563		ปี 2562		เพิ่มขึ้น/(ลดลง)	
	แห่ง	ร้อยละ	แห่ง	ร้อยละ	แห่ง	ร้อยละ
ทำนา	1,641	46.02	1,678	46.10	(37)	(2.21)
ทำสวน	786	22.04	786	21.60	0	0.00
เลี้ยงสัตว์	546	15.31	571	15.68	(25)	(4.38)
ทำไร่	476	13.35	486	13.35	(10)	(2.06)
อื่นๆ	47	1.32	47	1.29	0	0.00
ทำประมง	27	0.76	27	0.74	0	0.00
เลี้ยงสัตว์น้ำ	26	0.73	28	0.77	(2)	(7.14)
เลี้ยงไหม	14	0.39	14	0.39	0	0.00
เลี้ยงผึ้ง	3	0.08	3	0.08	0	0.00
รวมกลุ่มเกษตรกรทั้งสิ้น	3,566	100	3,640	100	(74)	(2.03)

ภาพที่ 1 แสดงจำนวนของกลุ่มเกษตรกรในรอบ 5 ปี (ปี 2559-2563)

หมายเหตุ : เลี้ยงสัตว์ = เลี้ยงสัตว์, เลี้ยงไหม, เลี้ยงผึ้ง
 เลี้ยงสัตว์น้ำ = เลี้ยงสัตว์น้ำ, ทำประมง

หากพิจารณาเปรียบเทียบ ในรอบ 5 ปี (ปี 2559 – 2563) พบว่า กลุ่มเกษตรกรมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ กลุ่มเกษตรกรทำนา กลุ่มเกษตรกรทำสวน กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงสัตว์ กลุ่มเกษตรกรทำไร่ และกลุ่มเกษตรกรเลี้ยงสัตว์น้ำ ยกเว้นกลุ่มเกษตรกรอื่นๆ ที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย

2. จำนวนสมาชิก

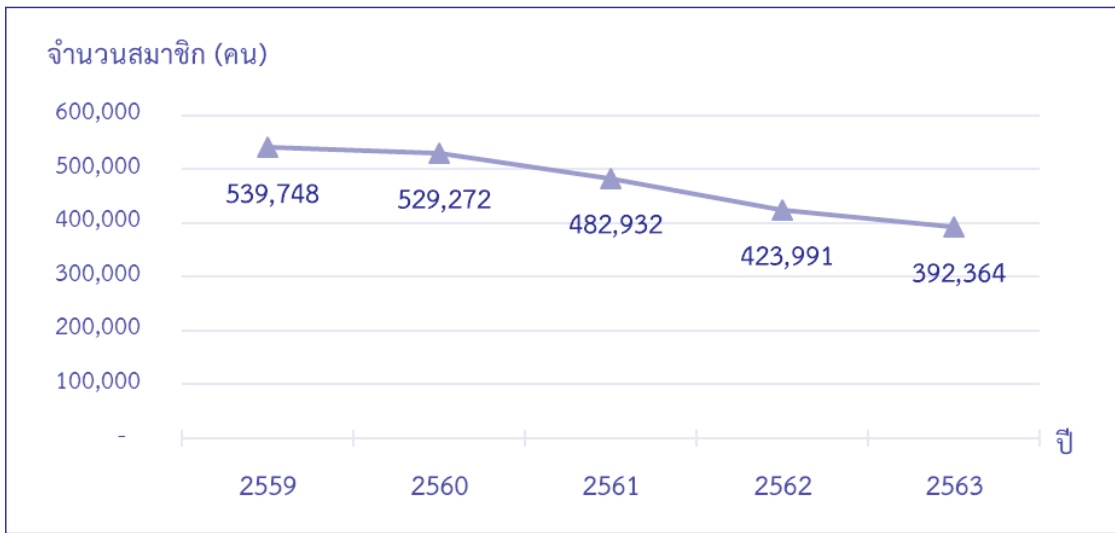
กลุ่มเกษตรกรมีสมาชิกทั้งสิ้น 392,364 คน ลดลงจากปี 2562 ร้อยละ 7.46 ซึ่งกลุ่มเกษตรกรทำนามีจำนวนสมาชิกสูงสุด 201,072 คน คิดเป็นร้อยละ 51.25 ของจำนวนสมาชิกทั้งสิ้น รองลงมาเป็นกลุ่มเกษตรกรทำสวนร้อยละ 23.53 และกลุ่มเกษตรกรทำไร่ร้อยละ 12.16 ในขณะที่กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงผึ้งมีสมาชิกลดน้อยสุดร้อยละ 0.03

ตารางที่ 2 จำนวนสมาชิกของกลุ่มเกษตรกรจำแนกตามประเภทย่อย ปี 2562-2563

ประเภทย่อยกลุ่มเกษตรกร	จำนวนสมาชิก					
	ปี 2563		ปี 2562		เพิ่มขึ้น/(ลดลง)	
	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ
ทำนา	201,072	51.25	215,240	50.77	(14,168)	(6.58)
ทำสวน	92,304	23.53	103,348	24.38	(11,044)	(10.69)
เลี้ยงสัตว์	47,730	12.16	43,946	10.36	3,784	8.61
ทำไร่	41,071	10.47	51,004	12.03	(9,933)	(19.47)
อื่นๆ	4,082	1.04	4,047	0.95	35	0.86
เลี้ยงสัตว์น้ำ	2,437	0.62	2,687	0.63	(250)	(9.30)
ประมง	2,130	0.54	2,140	0.51	(10)	(0.47)
เลี้ยงไหม	1,418	0.36	1,453	0.34	(35)	(2.41)
เลี้ยงผึ้ง	120	0.03	126	0.03	(6)	(4.76)
รวม	392,364	100	423,991	100	(31,627)	(7.46)

เมื่อพิจารณากลุ่มเกษตรกรประเภทย่อย จะเห็นว่ากลุ่มเกษตรกรเลี้ยงสัตว์ และกลุ่มเกษตรกรอื่นๆ ที่มีจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้นจากปีก่อน ร้อยละ 8.61 และ 0.86 ตามลำดับ นอกนั้นเป็นประเภทย่อยกลุ่มเกษตรกรที่มีจำนวนสมาชิกลดลงจากปีก่อน ร้อยละ 0.47 – 19.47 ลดลงเนื่องจาก ลดลงตามจำนวนกลุ่มเกษตรกรที่ไม่สามารถส่งข้อมูลงบการเงินประจำปีได้ตามกำหนด ซึ่งบางกลุ่มเกษตรกรอาจต้องหยุดดำเนินกิจการ ซึ่งมีผลต่อจำนวนสมาชิก

ภาพที่ 2 แสดงจำนวนสมาชิกของกลุ่มเกษตรกรในรอบ 5 ปี (ปี 2559 – 2563)

3. การถือหุ้นของสมาชิก

สมาชิกของกลุ่มเกษตรกรมีการสะสมเงินค่าหุ้นเพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียนในการดำเนินธุรกิจ โดยมีเงินสะสมค่าหุ้นทั้งสิ้น 1,015.92 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 56.95 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.94 ซึ่งกลุ่มเกษตรกรทำนามีเงินสะสมค่าหุ้นสูงสุด จำนวนเงิน 383.67 ล้านบาท หรือร้อยละ 37.77 ของเงินสะสมค่าหุ้นทั้งสิ้น รองลงมาเป็นกลุ่มเกษตรกรทำสวน จำนวนเงิน 369.82 ล้านบาท หรือร้อยละ 36.40 และกลุ่มเกษตรกรทำไร่ จำนวนเงิน 121.22 ล้านบาท หรือร้อยละ 11.93 ของเงินสะสมค่าหุ้นทั้งสิ้น

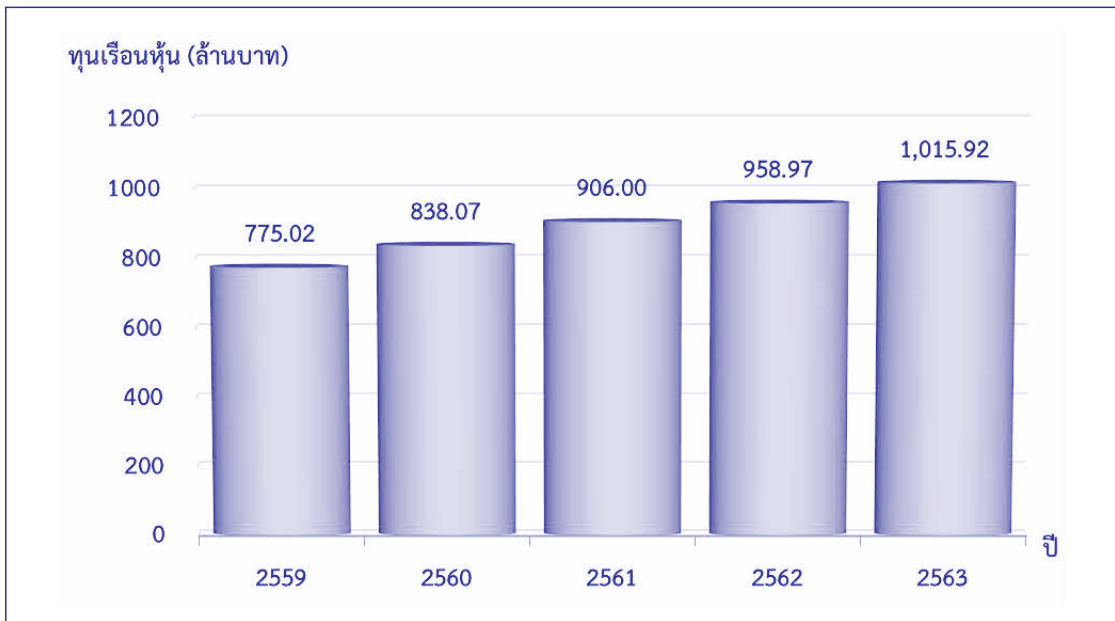
ตารางที่ 3 ทุนเรือนหุ้นของกลุ่มเกษตรกรจำแนกตามประเภทย่อย ปี 2562 - 2563

ประเภทย่อยกลุ่มเกษตรกร	ทุนเรือนหุ้น					
	ปี 2563		ปี 2562		เพิ่มขึ้น/(ลดลง)	
	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ	ล้านบาท	ร้อยละ
ทำนา	383.67	37.77	359.33	37.47	24.34	6.77
ทำสวน	369.82	36.40	350.93	36.60	18.89	5.38
ทำไร่	121.22	11.93	115.30	12.02	5.92	5.13
เลี้ยงสัตว์	115.80	11.40	109.53	11.42	6.27	5.72
ประมง	11.09	1.09	10.61	1.11	0.48	4.52
เลี้ยงสัตว์น้ำ	5.60	0.55	5.78	0.60	(0.18)	(3.11)
เลี้ยงไหม	3.66	0.36	3.25	0.34	0.41	12.62
อื่นๆ	4.64	0.46	3.87	0.40	0.77	19.90
เลี้ยงผึ้ง	0.42	0.04	0.37	0.04	0.05	13.51
รวม	1,015.92	100	958.97	100	56.95	5.94

หากพิจารณาทุนเรือนหุ้นปี 2563 เปรียบเทียบกับปี 2562 จะเห็นว่ากลุ่มเกษตรกรเลี้ยงสัตว์น้ำ มีทุนเรือนหุ้นลดลงร้อยละ 3.11 นอกนั้นเป็นประเภทย่อยกลุ่มเกษตรกรทำนา, ทำสวน, ทำไร่, เลี้ยงสัตว์, เลี้ยงสัตว์น้ำ, เลี้ยงไหม, กลุ่มเกษตรกรอื่นๆ และเลี้ยงผึ้ง มีทุนเรือนหุ้นเพิ่มขึ้นจากปีก่อน ร้อยละ 4.52 - 19.90

ภาพที่ 3 แสดงทุนเรือนหุ้นของกลุ่มเกษตรกรในรอบ 5 ปี (ปี 2559 – 2563)

4. การดำเนินธุรกิจของกลุ่มเกษตรกร

ในรอบปี 2563 กลุ่มเกษตรกรมีการดำเนินธุรกิจหลัก 6 ด้าน มีมูลค่าธุรกิจทั้งสิ้น 6,196.81 ล้านบาท มูลค่าธุรกิจลดลง 315.37 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 4.84 โดยธุรกิจสินเชื่อมีมูลค่าสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 36.68 ของมูลค่าธุรกิจทั้งสิ้น รองลงมาเป็นธุรกิจรวบรวมผลิตผล คิดเป็นร้อยละ 36.12 ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย คิดเป็นร้อยละ 12.99 ธุรกิจแปรรูปผลิตผลร้อยละ 10.08 ธุรกิจรับฝากเงิน ร้อยละ 3.80 และธุรกิจให้บริการและส่งเสริมการเกษตรร้อยละ 0.33

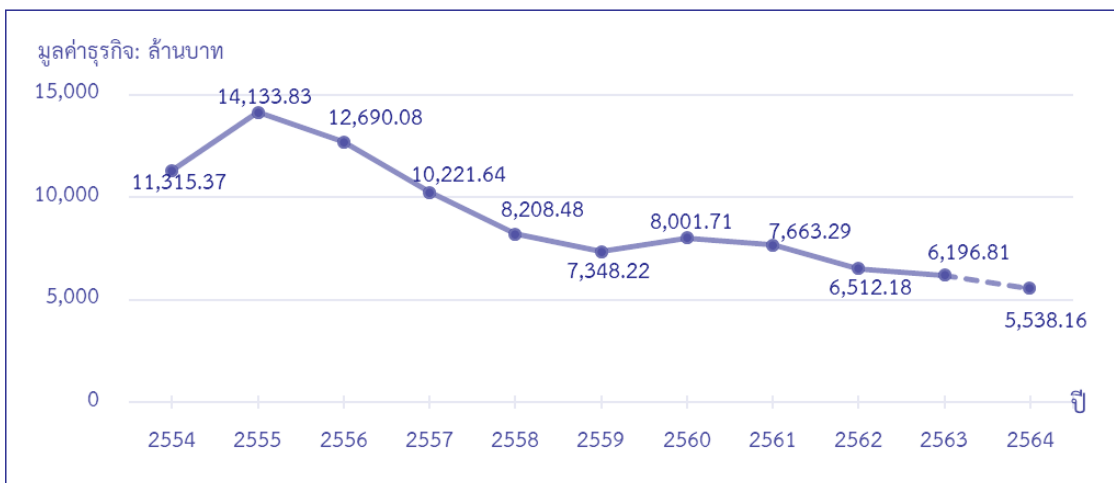
ตารางที่ 4 มูลค่าธุรกิจของกลุ่มเกษตรกรจำแนกตามประเภทธุรกิจและประเภทย่อย ปี 2562 - 2563

หน่วย : ล้านบาท

ประเภทธุรกิจ (ล้านบาท)									
ประเภทย่อย กลุ่มเกษตรกร	ปี 2563						รวม ปี 2563	รวม ปี 2562	เพิ่มขึ้น/ (ลดลง) ร้อยละ
	สินเชื่อ	รับฝาก เงิน	จัดหา สินค้ามา จำหน่าย	รวบรวม ผลิตผล	แปรรูป ผลิตผล	ให้บริการ และส่งเสริม การเกษตร			
ทำนา	983.50	109.41	312.88	174.42	22.18	10.23	1,612.62	1,673.47	(3.64)
ร้อยละ	60.99	6.78	19.40	10.82	1.38	0.63	100		
ทำไร่	317.26	3.96	113.86	98.12	0.69	0.80	534.69	649.67	(17.70)
ร้อยละ	59.34	0.74	21.29	18.35	0.13	0.15	100		
ทำสวน	555.31	118.02	273.48	1,820.33	594.79	3.04	3,364.97	3,501.83	(3.91)
ร้อยละ	16.50	3.51	8.13	54.09	17.68	0.09	100		
ประมง	18.08	0.31	20.40	-	-	2.95	41.74	43.85	(4.81)
ร้อยละ	43.31	0.75	48.86	-	-	7.08	100		
เลี้ยงผึ้ง	1.75	-	0.05	-	-	-	1.80	1.70	5.88
ร้อยละ	97.09	-	2.91	-	-	-	100		
เลี้ยงสัตว์	354.01	2.46	76.45	72.13	5.02	2.27	512.34	512.42	(0.02)
ร้อยละ	69.10	0.48	14.92	14.08	0.98	0.44	100		
เลี้ยงสัตว์น้ำ	17.32	0.99	2.49	-	0.08	0.69	21.57	19.45	10.90
ร้อยละ	80.32	4.58	11.56	-	0.36	3.18	100		
เลี้ยงไหม	10.90	0.09	0.48	0.88	-	-	12.35	9.89	24.87
ร้อยละ	88.24	0.73	3.90	7.13	-	-	100		
อื่นๆ	14.98	0.40	4.88	72.17	1.89	0.41	94.73	99.90	(5.18)
ร้อยละ	15.81	0.42	5.15	76.19	1.99	0.44	100		
รวมทั้งสิ้น	2,273.11	235.64	804.97	2,238.05	624.65	20.39	6,196.81	6,512.18	(4.84)
ร้อยละ	36.68	3.80	12.99	36.12	10.08	0.33	100		
รวมทั้งสิ้นปี 2562	2,247.59	228.16	880.86	2,643.31	488.99	23.27	6,512.18		
ร้อยละ	34.51	3.50	13.53	40.59	7.51	0.36	100		
เพิ่มขึ้น/(ลดลง) ร้อยละ	1.14	3.28	(8.62)	(15.33)	27.74	(12.38)	(4.84)		

หากพิจารณาตามมูลค่าธุรกิจ ปี 2563 เปรียบเทียบกับปี 2562 กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงไหม มีการเติบโตทางธุรกิจสูงสุดร้อยละ 24.87 ของมูลค่าธุรกิจทั้งสิ้น รองลงมาเป็นกลุ่มเกษตรกรเลี้ยงสัตว์น้ำ ร้อยละ 10.90 และกลุ่มเกษตรกรเลี้ยงผึ้งร้อยละ 5.88 ของมูลค่าธุรกิจทั้งสิ้น เมื่อพิจารณาตามประเภทย่อย พบว่าส่วนใหญ่ทำธุรกิจสินเชื่อบริการในกลุ่มเกษตรกรทำนา กลุ่มเกษตรกรทำไร่ กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงผึ้ง กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงสัตว์ กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงสัตว์น้ำ และกลุ่มเกษตรกรเลี้ยงไหม ร้อยละ 60.99 - 97.09 ของมูลค่าธุรกิจทั้งสิ้น ส่วนกลุ่มเกษตรกรทำสวน และกลุ่มเกษตรกรอื่นๆ ทำธุรกิจสินรวบรวมผลิตผล ร้อยละ 54.09 และ 76.19 ตามลำดับ และกลุ่มเกษตรกรประมงส่วนใหญ่ทำธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ร้อยละ 48.86 ของมูลค่าธุรกิจทั้งสิ้น

ภาพที่ 4 แสดงการเปรียบเทียบมูลค่าธุรกิจของกลุ่มเกษตรกรในรอบ 10 ปี (ปี 2554 - 2563) และคาดการณ์ ปี 2564

เมื่อพิจารณา มูลค่าธุรกิจในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา ในปี 2555 มีมูลค่าธุรกิจเพิ่มขึ้นสูงสุด แต่ในปี 2556 - 2559 มูลค่าธุรกิจลดลงอย่างต่อเนื่องจนถึงปี 2560 มีมูลค่าธุรกิจที่เพิ่มขึ้นจากปีก่อน แต่หลังจากปี 2560 จะลดลงอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน และคาดการณ์ว่า ปี 2564 กลุ่มเกษตรกรมีมูลค่าธุรกิจประมาณ 5,538.16 ล้านบาท

รายละเอียดมูลค่าการดำเนินงานธุรกิจของกลุ่มเกษตรกร

◆ สินเชื่อ

กลุ่มเกษตรกรมีเงินให้กู้ยืมระหว่างปี 2,273.11 ล้านบาท หรือร้อยละ 36.68 ของมูลค่าธุรกิจรวมทั้งสิ้น เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 25.52 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.14 เป็นการให้เงินกู้ยืมแก่สมาชิกทั้งสิ้น

◆ รับฝากเงิน

กลุ่มเกษตรกรมีเงินรับฝากระหว่างปี 235.64 ล้านบาท หรือร้อยละ 3.80 ของมูลค่าธุรกิจรวมทั้งสิ้น เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 7.48 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.28 มีรายละเอียดดังนี้

- ◆ เงินรับฝากจากสมาชิก 165.59 ล้านบาท หรือร้อยละ 70.27 ของมูลค่าธุรกิจเงินรับฝากทั้งสิ้น ลดลงจากปีก่อน 9.55 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 5.45
- ◆ เงินรับฝากจากสหกรณ์อื่น 70.05 ล้านบาท หรือร้อยละ 29.73 ของมูลค่าธุรกิจเงินรับฝากทั้งสิ้น เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 8.28 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 15.62

◆ จัดหาสินค้ามาจำหน่าย

กลุ่มเกษตรกรจัดหาสินค้ามาจำหน่ายในรูปแบบต่างๆ ให้กับสมาชิกในราคาที่ย่อมเยาไม่ว่าจะเป็นสินค้าประเภทการเกษตร สินค้าทั่วไป และสินค้าอุปโภคบริโภค อีกทั้งสมาชิกจะได้เงินเฉลี่ยคืนจากธุรกิจ หากมีผลกำไรจากการดำเนินงานในรอบปี ตามส่วนที่สมาชิกได้ซื้อสินค้าจากกลุ่มเกษตรกรอีกด้วย

ในระหว่างปีกลุ่มเกษตรกรได้จัดหาสินค้ามาจำหน่าย 804.97 ล้านบาท หรือร้อยละ 12.99 ของมูลค่าธุรกิจทั้งสิ้น ลดลงจากปีก่อน 75.89 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 8.62 สินค้าที่จำหน่ายได้มากที่สุด คือ สินค้าประเภทการเกษตร มูลค่า 649.27 ล้านบาท รองลงมาเป็น สินค้าประเภทน้ำมัน มูลค่า 132.57 ล้านบาท และสินค้าประเภททั่วไปมูลค่า 22.98 ล้านบาท

◆ รวบรวมผลผลิต

ระหว่างปีกลุ่มเกษตรกรได้รวบรวมผลผลิตทั้งสิ้น 2,238.05 ล้านบาท หรือร้อยละ 36.12 ของมูลค่าธุรกิจรวมทั้งสิ้น ลดลงจากปีก่อน 405.26 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 15.33 ผลผลิตที่รวบรวมได้สูงสุด ได้แก่ ยางพารา ข้าวเปลือก ปาล์ม ข้าวโพด และผลผลิตอื่นๆ

◆ แปรรูปผลิตผล

ระหว่างปีกลุ่มเกษตรกรได้มีการแปรรูปผลิตผลทั้งสิ้น 624.65 ล้านบาท หรือร้อยละ 10.08 ของมูลค่าธุรกิจรวมทั้งสิ้น เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 135.66 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 27.74 ผลิตผลที่นำมาแปรรูปมากที่สุด 4 อันดับแรก ผลิตผลแปรรูปยางพารา 390.45 ล้านบาท รองลงมาเป็นผลิตภัณฑอื่น ๆ 194.39 ล้านบาท ผลิตผลแปรรูปปุ๋ยอินทรีย์ 21.09 ล้านบาท และผลิตผลแปรรูปข้าวเปลือก 16.07 ล้านบาท

◆ ให้บริการและส่งเสริมการเกษตร

ระหว่างปีกลุ่มเกษตรกรให้บริการและส่งเสริมการเกษตรแก่สมาชิก 20.39 ล้านบาท หรือร้อยละ 0.33 ของมูลค่าธุรกิจรวมทั้งสิ้น ลดลงจากปีก่อน 2.88 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 12.38 ประกอบด้วย ให้บริการสูบน้ำ 8.01 ล้านบาท ไถไร่ ไถนา 1.00 ล้านบาท ปรับพื้นที่ 0.15 ล้านบาท แปลงสาธิต 0.01 ล้านบาท ตลาดกลาง 0.37 ล้านบาท และอื่นๆ 10.85 ล้านบาท

5. ฐานะการเงินของกลุ่มเกษตรกร

กลุ่มเกษตรกรที่รวบรวมข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2563 มีฐานะการเงิน ดังนี้

5.1) สินทรัพย์

ในรอบปี 2563 กลุ่มเกษตรกรมีสินทรัพย์ทั้งสิ้น 4,771.31 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 134.68 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.90 สินทรัพย์ของกลุ่มเกษตรกรอยู่ในรูปของสินทรัพย์หมุนเวียน 3,686.17 ล้านบาทหรือร้อยละ 77.26 และสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน 1,085.14 ล้านบาท หรือร้อยละ 22.74 ของสินทรัพย์ทั้งสิ้น พิจารณาเปรียบเทียบปี 2563 กับปี 2562 พบว่าสินทรัพย์หมุนเวียนเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.13 และสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.44 โดยกลุ่มเกษตรกรเลี้ยงผึ้งมีสินทรัพย์หมุนเวียนสูงสุดถึงร้อยละ 100 รองลงมาเป็นกลุ่มเกษตรกรเลี้ยงไหมร้อยละ 99.44 ของสินทรัพย์ทั้งสิ้นจำแนกตามประเภทย่อย

ตารางที่ 5 ฐานะการเงินของกลุ่มเกษตรกรจำแนกตามประเภทย่อย ปี 2562 – 2563

ฐานะการเงินของกลุ่มเกษตรกร (ล้านบาท)									
ประเภทย่อย กลุ่มเกษตรกร	ปี 2563							รวมทั้งสิ้น ปี 2562	เพิ่มขึ้น/ (ลดลง) ร้อยละ
	สินทรัพย์			หนี้สิน			ทุนของ กลุ่ม เกษตรกร		
	สินทรัพย์ หมุนเวียน	สินทรัพย์ ไม่หมุนเวียน	รวม สินทรัพย์	หนี้สิน หมุนเวียน	หนี้สิน ไม่หมุนเวียน	รวมหนี้สิน			
ทำนา	1,480.47	295.26	1,775.73	701.21	217.59	918.80	856.93	839.66	2.06
ร้อยละ	83.37	16.63	100	39.49	12.25	51.74	48.26		
ทำไร่	484.72	36.57	521.29	161.98	58.61	220.59	300.70	287.07	4.75
ร้อยละ	92.98	7.02	100	31.07	11.24	42.31	57.69		
ทำสวน	1,088.03	687.42	1,775.45	838.62	230.89	1,069.51	705.94	693.02	1.86
ร้อยละ	61.28	38.72	100	47.23	13.01	60.24	39.76		
ประมง	83.67	10.17	93.84	8.34	4.90	13.24	80.60	80.55	0.06
ร้อยละ	89.16	10.84	100	8.89	5.22	14.11	85.89		
เลี้ยงผึ้ง	2.16	-	2.16	0.50	0.42	0.92	1.24	1.16	6.90
ร้อยละ	100.00	-	100	23.15	19.44	42.59	57.41		
เลี้ยงสัตว์	466.37	48.70	515.07	152.47	110.23	262.70	252.37	238.39	5.86
ร้อยละ	90.54	9.46	100	29.60	21.40	51.00	49.00		
เลี้ยงสัตว์น้ำ	24.96	0.67	25.63	6.44	1.03	7.47	18.16	19.50	(6.87)
ร้อยละ	97.39	2.61	100	25.13	4.02	29.15	70.85		
เลี้ยงไหม	12.37	0.07	12.44	5.49	2.63	8.12	4.32	3.31	30.51
ร้อยละ	99.44	0.56	100	44.13	21.14	65.27	34.73		
อื่นๆ	43.42	6.28	49.70	30.37	7.70	38.07	11.63	10.10	15.15
ร้อยละ	87.36	12.64	100	61.11	15.49	76.60	23.40		
รวมทั้งสิ้น	3,686.17	1,085.14	4,771.31	1,905.42	634.00	2,539.42	2,231.89	2,172.76	2.72
ร้อยละ	77.26	22.74	100	39.93	13.29	53.22	46.78		
รวมทั้งสิ้นปี 2562	3,645.07	991.56	4,636.63	1,852.88	610.99	2,463.87	2,172.76		
ร้อยละ	78.61	21.39	100	39.96	13.18	53.14	46.86		
เพิ่มขึ้น/(ลดลง) ร้อยละ	1.13	9.44	2.90	2.84	3.77	3.07	2.72		

หมายเหตุ : *เพิ่มขึ้น/(ลดลง) ร้อยละของรวมสินทรัพย์

หากพิจารณาฐานะการเงินจำแนกตามประเภทย่อยของกลุ่มเกษตรกร ปี 2563 พบว่า กลุ่มเกษตรกรทำไร่ กลุ่มเกษตรกรประมง กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงผึ้ง และกลุ่มเกษตรกรเลี้ยงสัตว์น้ำ มีสัดส่วนทุนของกลุ่มเกษตรกรสูงกว่าหนี้สินรวม ซึ่งทุนของกลุ่มเกษตรกรสามารถคุ้มครองหนี้สินทั้งสิ้นได้ ส่วนกลุ่มเกษตรกรประเภทอื่นมีสัดส่วนทุนของกลุ่มเกษตรกรต่ำกว่าหนี้สินรวม ทำให้ทุนของกลุ่มเกษตรกรไม่สามารถคุ้มครองหนี้สินทั้งสิ้นได้

ตารางที่ 6 สินทรัพย์หมุนเวียนของกลุ่มเกษตรกรจำแนกตามประเภทย่อย ปี 2562 – 2563

สินทรัพย์หมุนเวียน (ล้านบาท)										
ประเภทย่อย กลุ่มเกษตรกร	ปี 2563								รวม สินทรัพย์ หมุนเวียน ปี 2562	เพิ่มขึ้น/ (ลดลง) ร้อยละ
	เงินสดและ เงินฝาก ธนาคาร	เงินฝาก สหกรณ์ อื่น	เงินลงทุน ระยะสั้น	เงินให้กู้ยืม ระยะสั้น สุทธิ	ลูกหนี้ ระยะสั้น สุทธิ	สินค้า คงเหลือ	สินทรัพย์ หมุนเวียน อื่น	รวม สินทรัพย์ หมุนเวียน		
ทำนา	521.11	93.85	0.01	698.64	88.44	24.81	53.61	1,480.47	1,588.94	(6.83)
ร้อยละ	35.20	6.34	-	47.19	5.97	1.68	3.62	100		
ทำไร่	204.75	5.59	0.01	237.37	24.64	2.37	9.99	484.72	480.32	0.92
ร้อยละ	42.24	1.15	-	48.97	5.08	0.49	2.07	100		
ทำสวน	482.83	5.75	-	351.33	108.09	111.57	28.46	1,088.03	961.17	13.20
ร้อยละ	44.38	0.53	-	32.29	9.93	10.25	2.62	100		
ประมง	66.29	-	-	13.47	0.83	2.41	0.67	83.67	82.63	1.26
ร้อยละ	79.23	-	-	16.10	0.99	2.88	0.80	100		
เลี้ยงผึ้ง	0.53	-	-	1.58	0.04	-	0.01	2.16	2.10	2.86
ร้อยละ	24.44	-	-	73.10	1.80	-	0.66	100		
เลี้ยงสัตว์	156.86	6.58	-	263.35	27.14	2.84	9.60	466.37	456.33	2.20
ร้อยละ	33.64	1.41	-	56.47	5.82	0.61	2.05	100		
เลี้ยงสัตว์น้ำ	10.67	-	-	13.48	0.18	0.43	0.20	24.96	29.36	(14.99)
ร้อยละ	42.77	-	-	53.98	0.72	1.72	0.81	100		
เลี้ยงไหม	4.98	0.79	-	5.65	0.26	-	0.69	12.37	11.87	4.21
ร้อยละ	40.27	6.40	-	45.69	2.03	-	5.61	100		
อื่นๆ	11.77	-	-	19.87	5.00	1.02	5.76	43.42	32.35	34.22
ร้อยละ	27.10	-	-	45.76	11.53	2.35	13.26	100		
รวมทั้งสิ้น	1,459.79	112.56	0.02	1,604.74	254.62	145.45	108.99	3,686.17	3,645.07	1.13
ร้อยละ	39.60	3.05	-	43.53	6.91	3.95	2.96	100		
รวมทั้งสิ้นปี 2562	1,449.52	109.60	0.02	1,586.99	236.00	143.36	119.58	3,645.07		
ร้อยละ	39.77	3.01	0.00	43.54	6.47	3.93	3.28	100		
เพิ่มขึ้น/(ลดลง) ร้อยละ	0.71	2.70	-	1.12	7.89	1.46	(8.86)	1.13		

◆ สินทรัพย์หมุนเวียน

สินทรัพย์หมุนเวียนทั้งสิ้น 3,686.17 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 77.26 ของสินทรัพย์ทั้งสิ้น เพิ่มขึ้นจากปี 2562 ร้อยละ 1.13 ส่วนใหญ่สินทรัพย์หมุนเวียนอยู่ในเงินให้กู้ยืมระยะสั้นสุทธิ 1,604.74 ล้านบาท หรือร้อยละ 43.53 รองลงมาเป็นเงินสดและเงินฝากธนาคาร 1,459.79 ล้านบาท หรือร้อยละ 39.60 หากพิจารณาสินทรัพย์หมุนเวียนจำแนกตามประเภทย่อยของกลุ่มเกษตรกร ปี 2562 พบว่า ส่วนใหญ่กลุ่มเกษตรกรทำนา กลุ่มเกษตรกรทำไร่ กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงผึ้ง กลุ่มเกษตรกรอื่นๆ กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงสัตว์ และกลุ่มเกษตรกรเลี้ยงสัตว์น้ำ มีสัดส่วนของเงินให้กู้ยืมระยะสั้นสูงสุดร้อยละ 47.19, 48.97, 73.10, 56.47, 53.98, 45.69 และ 45.76 ตามลำดับ ของสินทรัพย์หมุนเวียนทั้งสิ้น ในขณะที่กลุ่มเกษตรกรประเภทอื่นมีสัดส่วนเงินให้กู้ยืมระยะสั้นไม่เกินร้อยละ 45.00 ของสินทรัพย์หมุนเวียนทั้งสิ้น สินทรัพย์หมุนเวียน ประกอบด้วย

- ◆ เงินสดและเงินฝากธนาคาร 1,459.79 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 10.27 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 39.60 ของสินทรัพย์หมุนเวียนทั้งสิ้น

- ◆ เงินฝากสหกรณ์อื่น 112.56 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 2.96 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 3.05 ของสินทรัพย์หมุนเวียนทั้งสิ้น

- ◆ เงินลงทุนระยะสั้น 0.02 ล้านบาท ไม่เพิ่มขึ้นและลดลงจากปีก่อน

- ◆ เงินให้กู้ยืมระยะสั้น-สุทธิ 1,604.74 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 17.75 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 43.53 ของสินทรัพย์หมุนเวียนทั้งสิ้น

- ◆ ลูกหนี้ระยะสั้น-สุทธิ 254.62 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 18.62 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 6.91 ของสินทรัพย์หมุนเวียนทั้งสิ้น

- ◆ สินค้าคงเหลือ 145.45 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 2.09 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 3.95 ของสินทรัพย์หมุนเวียนทั้งสิ้น

- ◆ สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น 108.99 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน 10.59 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 2.96 ของสินทรัพย์หมุนเวียนทั้งสิ้น

◆ สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน

สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนทั้งสิ้น 1,085.14 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 22.74 ของสินทรัพย์ทั้งสิ้น ประกอบด้วย เงินให้กู้ยืมระยะยาวสุทธิ 521.35 ล้านบาท ที่ดิน อาคาร อุปกรณ์สุทธิ 452.97 ล้านบาท สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น 102.21 ล้านบาท ลูกหนี้ระยะยาวสุทธิ 7.78 ล้านบาท และ เงินลงทุนระยะยาว 0.83 ล้านบาท

ตารางที่ 7 สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนของกลุ่มเกษตรกรจำแนกตามประเภทย่อย ปี 2562-2563

ประเภทย่อยกลุ่มเกษตรกร	สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน (ล้านบาท)						รวม สินทรัพย์ ไม่หมุนเวียน ปี 2562	เพิ่มขึ้น/ (ลดลง) ร้อยละ
	ปี 2563							
	เงินลงทุน ระยะยาว	เงินให้กู้ยืม ระยะยาว สุทธิ	ลูกหนี้ ระยะยาว สุทธิ	ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ สุทธิ	สินทรัพย์ ไม่หมุนเวียน อื่น	รวม สินทรัพย์ ไม่หมุนเวียน		
ทำนา	0.43	156.16	0.26	129.92	8.49	295.26	187.59	57.40
ร้อยละ	0.14	52.89	0.09	44.00	2.88	100		
ทำไร่	0.01	4.92	0.07	29.64	1.93	36.57	34.86	4.91
ร้อยละ	0.03	13.47	0.18	81.05	5.27	100		
ทำสวน	0.39	332.52	1.32	273.54	79.65	687.42	695.16	(1.11)
ร้อยละ	0.06	48.37	0.19	39.79	11.59	100		
ประมง	-	0.98	0.34	7.05	1.80	10.17	10.45	(2.68)
ร้อยละ	-	9.62	3.34	69.34	17.70	100		
เลี้ยงผึ้ง	-	-	-	-	-	-	-	-
ร้อยละ	-	-	-	-	-	100		
เลี้ยงสัตว์	-	26.71	5.79	7.24	8.96	48.70	57.91	(15.90)
ร้อยละ	-	54.84	11.89	14.86	18.41	100		
เลี้ยงสัตว์น้ำ	-	0.06	-	0.59	0.02	0.67	0.91	(26.37)
ร้อยละ	-	8.90	-	87.59	3.51	100		
เลี้ยงไหม	-	-	-	0.07	-	0.07	0.07	-
ร้อยละ	-	-	-	99.03	0.97	100		
อื่นๆ	-	-	-	4.92	1.36	6.28	4.61	36.23
ร้อยละ	-	-	-	78.32	21.68	100		
รวมทั้งสิ้น	0.83	521.35	7.78	452.97	102.21	1,085.14	991.56	9.44
ร้อยละ	0.08	48.04	0.72	41.74	9.42	100		
รวมทั้งสิ้นปี 2562	0.87	438.66	7.94	438.96	105.13	991.56		
ร้อยละ	0.09	44.24	0.80	44.27	10.60	100		
เพิ่มขึ้น/(ลดลง) ร้อยละ	(4.60)	18.85	(2.02)	3.19	(2.78)	9.44		

หากพิจารณาสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนจำแนกตามประเภทย่อยของกลุ่มเกษตรกร ปี 2563 พบว่า กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงสัตว์ กลุ่มเกษตรกรทำนา และกลุ่มเกษตรกรทำสวน มีสัดส่วนเงินให้กู้ยืมระยะยาว สูงสุดถึงร้อยละ 54.84, 52.89 และ 48.37 ตามลำดับ ในขณะที่กลุ่มเกษตรกรประเภทอื่น มีเงินให้กู้ยืม ระยะยาวอยู่ระหว่างร้อยละ 8.90 – 13.47 ของสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนทั้งสิ้น รองลงมา กลุ่มเกษตรกร นำเงินไปลงทุนที่ ที่ดิน อาคาร อุปกรณ์สุทธิ โดยมีสัดส่วนระหว่างร้อยละ 69.34 – 99.03 ได้แก่ กลุ่มเกษตรกรทำไร่ กลุ่มเกษตรกรประมง กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงสัตว์น้ำ และกลุ่มเกษตรกรเลี้ยงไหม

สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนประกอบด้วย

- ◆ เงินลงทุนระยะยาว 0.83 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน 4.60 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.08 ของสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนทั้งสิ้น
- ◆ เงินให้กู้ยืมระยะยาว-สุทธิ 521.35 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 18.85 ล้านบาท คิดเป็น ร้อยละ 48.04 ของสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนทั้งสิ้น
- ◆ ลูกหนี้ระยะยาว-สุทธิ 7.78 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน 2.02 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.72 ของสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนทั้งสิ้น
- ◆ ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์-สุทธิ 452.97 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 3.19 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 41.74 ของสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนทั้งสิ้น
- ◆ สินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น 102.21 ล้านบาท ประกอบด้วย สินทรัพย์ไม่มีตัวตน 76.46 ล้านบาท และสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนอื่น 25.75 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน 2.78 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 9.42 ของสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนทั้งสิ้น

5.2 หนี้สิน

กลุ่มเกษตรกรมีหนี้สินทั้งสิ้น 2,539.42 ล้านบาท หรือร้อยละ 53.22 ของทุนดำเนินงานทั้งสิ้น เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 75.55 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.07 ประกอบด้วย หนี้สินหมุนเวียน 1,905.42 ล้านบาท และหนี้สินไม่หมุนเวียน 634.00 ล้านบาท หนี้สินส่วนใหญ่เป็นหนี้สินหมุนเวียนมากที่สุดถึง ร้อยละ 75.03 ของหนี้สินทั้งสิ้น มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 8 หนี้สินหมุนเวียนของกลุ่มเกษตรกรจำแนกตามประเภทย่อย ปี 2562 - 2563

ประเภทย่อย กลุ่มเกษตรกร	หนี้สินหมุนเวียน (ล้านบาท)						รวม หนี้สิน หมุนเวียน ปี 2562	เพิ่มขึ้น/ (ลดลง) ร้อยละ
	ปี 2563							
	เงินเบิกเกิน บัญชีธนาคาร และ เงินกู้ระยะสั้น	เจ้าหนี้การค้า และ ตัวเงินจ่าย	ส่วนของหนี้ ถึงกำหนด ชำระ ภายใน 1 ปี	เงินรับฝาก	รวมหนี้สิน หมุนเวียน อื่น	รวมหนี้สิน หมุนเวียน		
ทำนา	366.61	15.00	8.37	263.06	48.17	701.21	755.65	(7.20)
ร้อยละ	52.28	2.14	1.19	37.52	6.87	100		
ทำไร่	118.94	4.57	7.50	20.61	10.36	161.98	167.76	(3.44)
ร้อยละ	73.43	2.82	4.63	12.72	6.40	100		
ทำสวน	428.16	37.43	24.85	317.49	30.69	838.62	727.60	15.26
ร้อยละ	51.06	4.46	2.96	37.86	3.66	100		
ประมง	5.50	0.35	-	1.26	1.23	8.34	7.53	10.79
ร้อยละ	65.93	4.17	-	15.18	14.72	100		
เลี้ยงผึ้ง	0.50	-	-	-	-	0.50	0.81	(38.27)
ร้อยละ	100	-	-	-	-	100		
เลี้ยงสัตว์	117.73	8.79	7.52	11.66	6.77	152.47	153.74	(0.83)
ร้อยละ	77.22	5.77	4.93	7.65	4.43	100		
เลี้ยงสัตว์น้ำ	3.05	0.05	0.44	2.80	0.10	6.44	9.48	(32.11)
ร้อยละ	47.39	0.76	6.84	43.52	1.49	100		
เลี้ยงไหม	2.73	-	1.51	0.30	0.95	5.49	5.94	(7.63)
ร้อยละ	49.85	-	27.44	5.45	17.26	100		
อื่นๆ	24.85	1.20	2.64	1.26	0.42	30.37	24.37	24.64
ร้อยละ	81.80	3.94	8.72	4.16	1.38	100		
รวมทั้งสิ้น	1,068.08	67.38	52.83	618.45	98.68	1,905.42	1,852.88	2.84
ร้อยละ	56.05	3.54	2.77	32.46	5.18	100		
รวมทั้งสิ้นปี 2562	1,060.73	56.72	40.36	594.60	100.47	1,852.88		
ร้อยละ	57.25	3.06	2.18	32.09	5.42	100		
เพิ่มขึ้น/(ลดลง) ร้อยละ	0.69	18.80	30.91	4.01	(1.79)	2.84		

◆ หนี้สินหมุนเวียน

กลุ่มเกษตรกรมีหนี้สินหมุนเวียนทั้งสิ้น 1,905.42 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 39.93 ของทุนดำเนินงานทั้งสิ้น ลดลงจากปีก่อน 52.54 ล้านบาท หรือร้อยละ 2.84 ประกอบด้วย เงินเบิกเกินบัญชีธนาคารและเงินกู้ยืมระยะสั้น 1,068.08 ล้านบาท เจ้าหนี้การค้าและตัวเงินจ่าย 618.45 ล้านบาท หนี้สินหมุนเวียนอื่น 98.68 ล้านบาท เงินรับฝาก 67.38 ล้านบาท และส่วนของหนี้ที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี 52.83 ล้านบาท

หากพิจารณาตามหนี้สินหมุนเวียนแยกตามประเภทย่อยของกลุ่มเกษตรกร พบว่า กลุ่มเกษตรกรทำนา กลุ่มเกษตรกรทำไร่ กลุ่มเกษตรกรทำสวน กลุ่มเกษตรกรประมง กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงผึ้ง กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงสัตว์ และกลุ่มเกษตรกรอื่นๆ มีเงินเบิกเกินบัญชีธนาคารและเงินกู้ยืมระยะสั้นอยู่ระหว่างร้อยละ 47.39 - 100 กลุ่มเกษตรกรได้กู้เงินจากภายนอกเป็นหลัก และต้องมีภาระที่ต้องจ่ายดอกเบี้ยให้กับเจ้าหนี้ที่มีอัตราดอกเบี้ยที่สูง ร่องลงมาอยู่ในเงินรับฝากได้แก่กลุ่มเกษตรกรทำนา กลุ่มเกษตรกรทำสวน และกลุ่มเกษตรกรเลี้ยงสัตว์นี้ อยู่ระหว่างร้อยละ 37.52 - 43.52 เป็นเงินภายในประเภทย่อยของกลุ่มเกษตรกรเอง แต่ต้องการที่ต้องจ่ายดอกเบี้ยคืนกับผู้แก่สมาชิกในอัตราดอกเบี้ยที่กลุ่มเกษตรกรแต่ละประเภทย่อยของกลุ่มเกษตรกรกำหนดไว้

ตารางที่ 9 หนี้สินไม่หมุนเวียนของกลุ่มเกษตรกรจำแนกตามประเภทย่อย ปี 2562 – 2563

ประเภทย่อยกลุ่มเกษตรกร	หนี้สินไม่หมุนเวียน (ล้านบาท)			รวม หนี้สิน ไม่หมุนเวียน ปี 2562	เพิ่มขึ้น/ (ลดลง) ร้อยละ
	ปี 2563				
	เงินกู้ยืมระยะยาว	หนี้สิน ไม่หมุนเวียนอื่น	รวมทั้งหนี้ ไม่หมุนเวียน		
ทำนา	63.14	154.45	217.59	181.22	20.08
ร้อยละ	29.02	70.98	100		
ทำไร่	11.61	47	58.61	60.35	(2.90)
ร้อยละ	19.81	80.19	100		
ทำสวน	91.44	139.45	230.89	235.71	(2.04)
ร้อยละ	39.60	60.40	100		
ประมง	-	4.90	4.90	5.00	(2.20)
ร้อยละ	-	100	100		
เลี้ยงผึ้ง	0.30	0.12	0.42	0.13	230.77
ร้อยละ	69.77	30.23	100		
เลี้ยงสัตว์	26.11	84.12	110.23	122.11	(9.72)
ร้อยละ	23.68	76.32	100		
เลี้ยงสัตว์น้ำ	0.06	0.97	1.03	1.29	(20.16)
ร้อยละ	5.83	94.17	100		
เลี้ยงไหม	1.20	1.43	2.63	2.69	(2.23)
ร้อยละ	45.63	54.37	100		
อื่นๆ	2.50	5.20	7.70	2.49	208.84
ร้อยละ	32.51	67.49	100		
รวมทั้งสิ้น	196.36	437.64	634.00	610.99	3.77
ร้อยละ	30.97	69.03	100		
รวมทั้งสิ้นปี 2562	177.20	433.79	610.99		
ร้อยละ	29.00	71.00	100		
เพิ่มขึ้น/(ลดลง) ร้อยละ	10.81	0.89	3.77		

◆ หนี้สินไม่หมุนเวียน

กลุ่มเกษตรกรมีหนี้สินไม่หมุนเวียนทั้งสิ้น 634.00 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 13.29 ของทุนดำเนินงานทั้งสิ้น ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปีก่อน 23.01 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.77 ประกอบด้วย หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น 437.64 ล้านบาท และเงินกู้ยืมระยะยาว 196.36 ล้านบาท หากพิจารณา หนี้สินไม่หมุนเวียนจำแนกตามประเภทย่อยพบว่ากลุ่มเกษตรกรทำนา กลุ่มเกษตรกรทำไร่ กลุ่มเกษตรกร ทำสวน กลุ่มเกษตรกรประมง กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงสัตว์ กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงสัตว์น้ำ กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงไหม และกลุ่มเกษตรกรอื่นๆ มีหนี้สินไม่หมุนเวียนอื่นสูงสุดอยู่ระหว่างร้อยละ 54.37 - 100 ในขณะที่เดียวกัน กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงผึ้ง มีเงินกู้ยืมระยะยาว สูงสุดร้อยละ 69.77 ของหนี้สินไม่หมุนเวียนทั้งสิ้น

5.3 ทุนของกลุ่มเกษตรกร

ในรอบปี 2563 กลุ่มเกษตรกรมีทุนของกลุ่มเกษตรกรเอง 2,231.89 ล้านบาท เพิ่มขึ้น จากปีก่อน 59.13 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.72 ทุนของกลุ่มเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 46.78 ของทุนดำเนินงานทั้งสิ้น

ตารางที่ 10 ทุนของกลุ่มเกษตรกรจำแนกตามประเภทย่อย ปี 2562 - 2563

ประเภทย่อย กลุ่มเกษตรกร	ทุนของกลุ่มเกษตรกร (ล้านบาท)						รวมทุน ของ เกษตรกร ปี 2562	เพิ่มขึ้น/ (ลดลง) ร้อยละ
	ปี 2563							
	ทุนเรือนหุ้น	ทุนสำรอง	ทุนสะสม ตามข้อบังคับ และอื่นๆ	กำไร (ขาดทุน) สะสมและ อื่นๆ	กำไร (ขาดทุน) สุทธิ ประจำปี	รวมทุน ของ เกษตรกร		
ทำนา	383.67	423.07	124.43	(131.42)	57.18	856.93	839.66	2.06
ร้อยละ	44.77	49.37	14.52	(15.33)	6.67	100		
ทำไร่	121.22	128.73	48.92	(16.01)	17.84	300.70	287.07	4.75
ร้อยละ	40.31	42.81	16.27	(5.32)	5.93	100		
ทำสวน	369.82	246.54	158.28	(151.08)	82.38	705.94	693.02	1.86
ร้อยละ	52.39	34.92	22.42	(21.40)	11.67	100		
ประมง	11.09	51.88	14.59	1.44	1.60	80.60	80.55	0.06
ร้อยละ	13.76	64.36	18.11	1.79	1.98	100		
เลี้ยงผึ้ง	0.42	0.64	0.12	-	0.06	1.24	1.16	6.90
ร้อยละ	33.98	51.56	9.42	-	5.04	100		
เลี้ยงสัตว์	115.80	114.29	24.30	(18.80)	16.78	252.37	238.39	5.86
ร้อยละ	45.88	45.29	9.63	(7.45)	6.65	100		
เลี้ยงสัตว์น้ำ	5.60	9.15	2.43	-	0.98	18.16	19.50	(6.87)
ร้อยละ	30.84	50.41	13.35	-	5.40	100		
เลี้ยงไหม	3.66	2.95	0.67	(2.06)	(0.90)	4.32	3.31	30.51
ร้อยละ	84.58	68.23	15.52	(47.50)	(20.83)	100		
อื่นๆ	4.64	4.16	1.02	0.36	1.45	11.63	10.10	15.15
ร้อยละ	39.88	35.80	8.76	3.07	12.49	100		
รวมทั้งสิ้น	1,015.92	981.41	374.76	(317.57)	177.37	2,231.89	2,172.76	2.72
ร้อยละ	45.52	43.97	16.79	(14.23)	7.95	100		
รวมทั้งสิ้นปี 2562	958.97	946.52	354.65	(260.43)	173.05	2,172.76		
ร้อยละ	44.14	43.56	16.32	(11.99)	7.97	100		
เพิ่มขึ้น(ลดลง) ร้อยละ	5.94	3.69	5.67	21.94	2.50	2.72		

เมื่อพิจารณาทุนของกลุ่มเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นทุนเรือนหุ้น 1,015.92 ล้านบาท หรือ ร้อยละ 45.52 เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 5.94 กลุ่มเกษตรกรที่มีทุนเรือนหุ้นที่เกินร้อยละ 50.00 ได้แก่ กลุ่มเกษตรกรทำสวน กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงไหม ร้อยละ 52.39 และ 84.58 รองลงมาเป็นทุนสำรอง 981.41 ล้านบาท หรือร้อยละ 43.97 ของทุนกลุ่มเกษตรกรทั้งสิ้น เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 3.69 โดย

กลุ่มเกษตรกรประมง กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงผึ้ง กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงสัตว์น้ำ และกลุ่มเกษตรกรเลี้ยงไหม มีทุนสำรองสูงสุดอยู่ระหว่างร้อยละ 50.41 – 68.23

6. ผลการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกร

กลุ่มเกษตรกร มีผลกำไรสุทธิ 94.61 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 2.31 ของรายได้ทั้งสิ้น ผลการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกร มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 11 ผลการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรจำแนกตามประเภทย่อย ปี 2562 – 2563

ผลการดำเนินงาน (ล้านบาท)											
ประเภทย่อย กลุ่มเกษตรกร	ปี 2563									กำไร (ขาดทุน) สุทธิ ปี 2562	เพิ่มขึ้น/ (ลดลง) ร้อยละ
	รายได้				ค่าใช้จ่าย				กำไร (ขาดทุน) สุทธิ		
	ขาย/ บริการ	เฉพาะ ธุรกิจ	อื่นๆ	รวม รายได้	ต้นทุน ขาย/ บริการ	เฉพาะ ธุรกิจ	ดำเนินงาน/ อื่นๆ	รวม ค่าใช้จ่าย			
ทำนา	632.32	12.81	12.98	658.11	552.65	51.16	36.40	640.21	17.90	43.29	(58.65)
ร้อยละ	96.08	1.95	1.97	100	83.98	7.77	5.53	97.28	2.72		
ทำไร่	239.76	4.29	2.52	246.57	211.23	11.34	11.52	234.09	12.47	14.44	(13.64)
ร้อยละ	97.24	1.74	1.02	100	85.67	4.60	4.67	94.94	5.06		
ทำสวน	2,821.39	30.45	23.79	2,875.63	2,657.13	96.04	72.07	2,825.24	50.40	60.60	(16.83)
ร้อยละ	98.11	1.06	0.83	100	92.40	3.34	2.51	98.25	1.75		
ประมง	25.01	0.14	3.28	28.43	19.60	3.02	5.28	27.90	0.53	2.13	(75.12)
ร้อยละ	87.98	0.50	11.52	100	68.93	10.63	18.57	98.13	1.87		
เลี้ยงผึ้ง	0.13	-	-	0.13	0.05	-	0.01	0.06	0.07	0.07	(14.29)
ร้อยละ	97.70	-	2.30	100	39.42	(0.19)	11.70	50.93	49.07		
เลี้ยงสัตว์	187.93	5.60	2.54	196.07	153.02	17.82	12.20	183.04	13.03	10.73	21.53
ร้อยละ	95.84	2.86	1.30	100	78.05	9.09	6.21	93.35	6.65		
เลี้ยงสัตว์น้ำ	4.53	0.04	0.18	4.75	2.82	0.04	2.00	4.86	(0.11)	0.29	(137.93)
ร้อยละ	95.49	0.89	3.62	100	59.36	0.74	42.20	102.30	(2.30)		
เลี้ยงไหม	2.56	0.16	0.18	2.90	1.52	2.04	0.25	3.81	(0.91)	(1.08)	(15.74)
ร้อยละ	88.51	5.49	6.00	100	52.41	70.43	8.66	131.50	(31.50)		
อื่นๆ	80.08	2.12	0.95	83.15	78.35	2.20	1.37	81.92	1.23	1.58	(22.15)
ร้อยละ	96.30	2.55	1.15	100	94.23	2.64	1.65	98.52	1.48		
รวมทั้งสิ้น	3,993.71	55.61	46.42	4,095.74	3,676.37	183.66	141.10	4,001.13	94.61	132.05	(28.35)
ร้อยละ	97.51	1.36	1.13	100	89.76	4.48	3.45	97.69	2.31		
รวมทั้งสิ้นปี 2562	4,532.90	58.86	43.18	4,634.94	4,162.10	195.47	145.32	4,502.89	132.05		
ร้อยละ	97.80	1.27	0.93	100	89.80	4.22	3.13	97.15	2.85		
เพิ่มขึ้น/(ลดลง) ร้อยละ	(11.90)	(5.52)	7.50	(11.63)	(11.67)	(6.04)	(2.90)	(11.14)	(28.35)		

ผลการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกร มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

6.1) รายได้

การดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกร ปี 2563 รายได้ทั้งสิ้น 4,095.74 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน 539.20 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 11.63 ลดลงเนื่องจากมีรายได้จากการขาย/บริการที่ลดลงจากปีก่อน ร้อยละ 11.90 ประกอบด้วย รายได้ธุรกิจหลัก 3,993.71 ล้านบาท รายได้เฉพาะธุรกิจ 55.61 ล้านบาท และรายได้อื่นๆ 46.42 ล้านบาท พิจารณาตามประเภทย่อยของกลุ่มเกษตรกรพบว่า ทุกกลุ่มเกษตรกร ประเภทย่อยส่วนใหญ่มีรายได้จากการขาย/บริการ อยู่ระหว่างร้อยละ 87.98 – 98.11 ของรายได้ทั้งสิ้น

6.2) ค่าใช้จ่าย

การดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรมีค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น 4,001.13 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน 501.76 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 11.14 ประกอบด้วย ต้นทุนธุรกิจ 3,676.37 ล้านบาท ค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจ 183.66 ล้านบาท และค่าใช้จ่ายอื่นๆ 141.10 ล้านบาท พิจารณาตามประเภทย่อยของกลุ่มเกษตรกรพบว่ากลุ่มเกษตรกรทำนา กลุ่มเกษตรกรทำไร่ กลุ่มเกษตรกรทำสวน กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงสัตว์ และกลุ่มเกษตรกรอื่นๆ มีต้นทุนขาย/บริการสูงสุดอยู่ระหว่างร้อยละ 78.05 – 94.23 ของรายได้ทั้งสิ้น

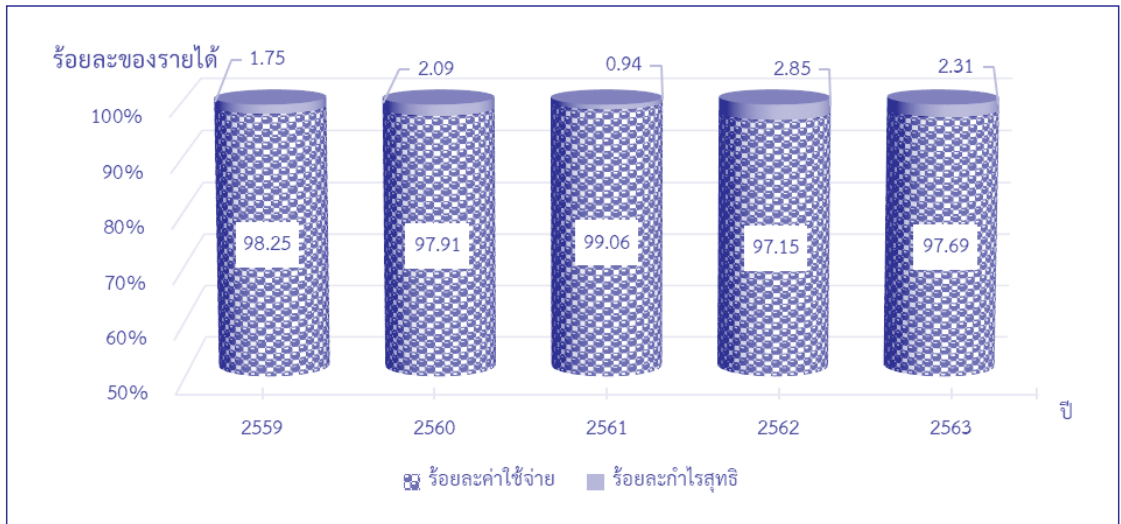
6.3) กำไร (ขาดทุน) สุทธิประจำปี

การดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรมีผลกำไรสุทธิประจำปี 2563 จำนวน 94.61 ล้านบาท หรือร้อยละ 2.31 ของรายได้ทั้งสิ้น หรือลดลงจากปีก่อนร้อยละ 28.35 เมื่อพิจารณาตามประเภทย่อยของกลุ่มเกษตรกรพบว่ากลุ่มเกษตรกรทุกประเภทย่อยมีกำไรสุทธิอยู่ระหว่างร้อยละ 1.48 - 49.07 ของรายได้ทั้งสิ้น ยกเว้นกลุ่มเกษตรกรเลี้ยงสัตว์น้ำ และกลุ่มเกษตรกรเลี้ยงไหม ที่ขาดทุนสุทธิร้อยละ 2.30 และ 31.50 ของรายได้ทั้งสิ้น

กลุ่มเกษตรกรรวบรวมข้อมูลได้ 3,566 แห่ง ปราบกฏผลดำเนินงาน ดังนี้

- กำไรสุทธิประจำปี	3,076 แห่ง	จำนวนเงิน	185.77 ล้านบาท
- ขาดทุนสุทธิประจำปี	477 แห่ง	จำนวนเงิน	91.16 ล้านบาท
- ไม่มีผลการดำเนินงาน	13 แห่ง		

ภาพที่ 5 แสดงการเปรียบเทียบ รายได้ ค่าใช้จ่าย และกำไรสุทธิ ของกลุ่มเกษตรกรในรอบ 5 ปี (ปี 2559 - 2563)

7. แหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุนดำเนินงาน

กลุ่มเกษตรกรที่รวบรวมข้อมูลได้ ในรอบปี 2563 มีทุนดำเนินงานทั้งสิ้น 4,771.31 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 134.68 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.90 โดยมีแหล่งที่มาและทางใช้ไปของทุนดำเนินงาน ดังนี้

ตารางที่ 12 แหล่งที่มาของเงินทุนกลุ่มเกษตรกรจำแนกตามประเภทย่อย ปี 2562 – 2563

ประเภทย่อย กลุ่มเกษตรกร	แหล่งที่มาของเงินทุน (ล้านบาท)						รวม แหล่งที่มา ของเงินทุน ปี 2562	เพิ่มขึ้น/ (ลดลง) ร้อยละ
	ปี 2563							
	ทุนของ กลุ่ม เกษตรกร	เงินรับฝาก จาก สมาชิก	เงินรับฝาก จาก สหกรณ์อื่น	เงินกู้ยืม และเครดิต การค้า	หนี้สินอื่นๆ	รวม แหล่งที่มา ของเงินทุน		
ทำนา	856.93	114.95	148.11	453.12	202.62	1,775.73	1,776.53	(0.05)
ร้อยละ	48.26	6.47	8.34	25.52	11.41	100		
ทำไร่	300.70	20.16	0.45	142.62	57.36	521.29	515.18	1.19
ร้อยละ	57.68	3.87	0.09	27.36	11.00	100		
ทำสวน	705.94	297.95	19.54	581.88	170.14	1,775.45	1,656.33	7.19
ร้อยละ	39.76	16.78	1.10	32.78	9.58	100		
ประมง	80.60	1.26	-	5.85	6.13	93.84	93.08	0.82
ร้อยละ	85.89	1.34	-	6.24	6.53	100		
เลี้ยงผึ้ง	1.24	-	-	0.80	0.12	2.16	2.10	2.86
ร้อยละ	57.41	-	-	37.04	5.55	100		
เลี้ยงสัตว์	252.37	11.63	0.03	160.15	90.89	515.07	514.24	0.16
ร้อยละ	49.00	2.26	0.01	31.09	17.64	100		
เลี้ยงสัตว์น้ำ	18.16	2.65	0.15	3.60	1.07	25.63	30.27	(15.33)
ร้อยละ	70.85	10.34	0.59	14.05	4.17	100		
เลี้ยงไหม	4.32	0.30	-	5.44	2.38	12.44	11.94	4.19
ร้อยละ	34.73	2.41	-	43.73	19.13	100		
อื่นๆ	11.63	1.27	-	31.19	5.61	49.70	36.96	34.47
ร้อยละ	23.40	2.55	-	62.76	11.29	100		
รวมทั้งสิ้น	2,231.89	450.17	168.28	1,384.65	536.32	4,771.31	4,636.63	2.90
ร้อยละ	46.78	9.43	3.53	29.02	11.24	100		
รวมทั้งสิ้นปี 2562	2,172.76	432.62	161.98	1,335.01	534.26	4,636.63		
ร้อยละ	46.86	9.33	3.50	28.79	11.52	100		
เพิ่มขึ้น/(ลดลง) ร้อยละ	2.72	4.06	3.89	3.72	0.39	2.90		

แหล่งที่มาของเงินทุนดำเนินงาน ประกอบด้วย ส่วนทุนของกลุ่มเกษตรกร 2,231.89 ล้านบาท หรือร้อยละ 46.78 เงินกู้ยืมและเครดิตการค้า 1,384.65 ล้านบาท หรือร้อยละ 29.02 หนี้สินอื่นๆ 536.32 ล้านบาท หรือร้อยละ 11.24 เงินรับฝากจากสมาชิก 450.17 ล้านบาท หรือร้อยละ 9.43 และเงินรับฝากจากสหกรณ์อื่น 168.28 ล้านบาท หรือร้อยละ 3.53 ของทุนดำเนินงานทั้งสิ้น หากพิจารณาตามประเภทย่อยกลุ่มเกษตรกร พบว่ากลุ่มเกษตรกรทำไร่ กลุ่มเกษตรกรประมง กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงผึ้ง กลุ่มเกษตรกร

เลี้ยงสัตว์น้ำ มีทุนของกลุ่มเกษตรกรที่สามารถคุ้มครองหนี้สินได้ อยู่ระหว่างร้อยละ 57.41 – 85.89 กลุ่มเกษตรกรนอกเหนือจากนี้ได้กู้เงินภายนอกมาลงทุนในกลุ่มเกษตรกร และต้องมีภาระจ่ายดอกเบี้ยให้กับเจ้าหนี้ในอัตราดอกเบี้ยที่สูง

ตารางที่ 13 แหล่งใช้ไปของเงินทุนกลุ่มเกษตรกรจำแนกตามประเภทย่อย ปี 2562 – 2563

ประเภทย่อย กลุ่มเกษตรกร	แหล่งใช้ไปของเงินทุน (ล้านบาท)										รวม แหล่งใช้ไป ของเงินทุน ปี 2562	เพิ่มขึ้น/ (ลดลง) ร้อยละ
	ปี 2563											
	เงินสด และ เงินฝาก ธนาคาร	เงินฝาก สหกรณ์ อื่น	เงิน ลงทุน	เงินให้กู้ยืม แก่สมาชิก/ กลุ่มเกษตรกร อื่นสุทธิ	ลูกหนี้ สุทธิ	สินค้า คงเหลือ	ที่ดิน อาคาร และ อุปกรณ์- สุทธิ	สินทรัพย์ ไม่มี ตัวตน	สินทรัพย์ อื่น	รวม แหล่งใช้ไป ของเงินทุน		
ทำนา	521.11	93.85	0.44	854.80	88.70	24.81	129.92	1.55	60.55	1,775.73	1,776.53	(0.05)
ร้อยละ	29.35	5.28	0.02	48.14	4.99	1.40	7.32	0.09	3.41	100		
ทำไร่	204.75	5.59	0.02	242.29	24.71	2.37	29.64	1.30	10.62	521.29	515.18	1.19
ร้อยละ	39.28	1.07	-	46.48	4.74	0.45	5.69	0.25	2.04	100		
ทำสวน	482.83	5.75	0.39	683.85	109.41	111.57	273.54	71.23	36.88	1,775.45	1,656.33	7.19
ร้อยละ	27.20	0.32	0.02	38.52	6.16	6.28	15.41	4.01	2.08	100		
ประมง	66.29	-	-	14.45	1.17	2.41	7.05	0.75	1.72	93.84	93.08	0.82
ร้อยละ	70.64	-	-	15.40	1.25	2.57	7.51	0.80	1.83	100		
เลี้ยงผึ้ง	0.53	-	-	1.58	0.04	-	-	-	0.01	2.16	2.10	2.86
ร้อยละ	24.54	-	-	73.15	1.85	-	-	-	0.46	100		
เลี้ยงสัตว์	156.86	6.58	-	290.06	32.93	2.84	7.24	0.38	18.18	515.07	514.24	0.16
ร้อยละ	30.45	1.28	-	56.32	6.39	0.55	1.41	0.07	3.53	100		
เลี้ยงสัตว์น้ำ	10.67	-	-	13.54	0.18	0.43	0.59	-	0.22	25.63	30.27	(15.33)
ร้อยละ	41.63	-	-	52.83	0.70	1.68	2.30	-	0.86	100		
เลี้ยงไหม	4.98	0.79	-	5.65	0.26	-	0.07	-	0.69	12.44	11.94	4.19
ร้อยละ	40.03	6.35	-	45.42	2.09	-	0.56	-	5.55	100		
อื่นๆ	11.77	-	-	19.87	5.00	1.02	4.92	1.25	5.87	49.70	36.96	34.47
ร้อยละ	23.68	-	-	39.98	10.06	2.05	9.90	2.52	11.81	100		
รวมทั้งสิ้น	1,459.79	112.56	0.85	2,126.09	262.40	145.45	452.97	76.46	134.74	4,771.31	4,636.63	2.90
ร้อยละ	30.60	2.36	0.02	44.56	5.50	3.05	9.49	1.60	2.82	100		
รวมทั้งสิ้นปี 2562	1,449.52	109.60	0.89	2,025.65	243.94	143.36	438.96	74.60	150.11	4,636.63		
ร้อยละ	39.77	3.01	0.02	43.69	5.26	3.93	44.27	1.61	3.24	100		
เพิ่มขึ้น/(ลดลง) ร้อยละ	0.71	2.70	(4.49)	4.96	7.57	1.46	3.19	2.49	(10.24)	2.90		

แหล่งใช้ไปของเงินทุนดำเนินงานทั้งสิ้น 4,771.31 ล้านบาท ส่วนใหญ่เป็นเงินให้กู้ยืมแก่สมาชิก – สุทธิ 2,126.09 ล้านบาท หรือร้อยละ 44.56 รองลงมาเป็นเงินสดและเงินฝากธนาคาร 1,459.79 ล้านบาท หรือร้อยละ 30.60 ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ 452.97 หรือร้อยละ 9.49 ลูกหนี้ – สุทธิ 262.40 ล้านบาท หรือร้อยละ 5.26 ที่เหลือเป็นส่วนของสินทรัพย์อื่นๆ ร้อยละ 10.09 ของทุนดำเนินงานทั้งสิ้น หากพิจารณาตามประเภทย่อยกลุ่มเกษตรกร พบว่าส่วนใหญ่แล้วกลุ่มเกษตรกร จะลงทุนในเงินให้กู้ยืมแก่สมาชิก/อื่นสุทธิสูงสุด อยู่ระหว่างร้อยละ 38.52 – 73.15 ยกเว้นกลุ่มเกษตรกรประมง ที่นำเงินไว้ที่เงินสดและเงินฝากธนาคารมากเกินไปถึงร้อยละ 70.64 เพราะจะทำให้ได้ผลตอบแทนกับคืนสู่กลุ่มเกษตรกร และสมาชิกได้น้อย

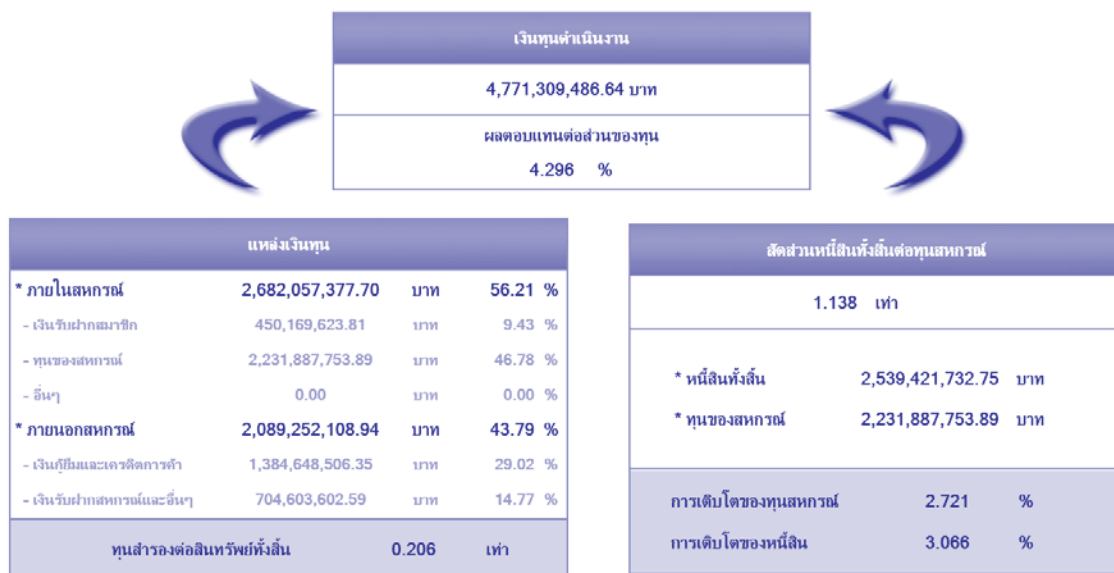
8. ภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของกลุ่มเกษตรกร

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ได้ประยุกต์ใช้ CAMEL Analysis ในการวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรอย่างเป็นระบบและเป็นมาตรฐานเดียวกัน ดังนี้

ภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของกลุ่มเกษตรกร ปี 2563

มิติที่ 1 ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง

C มิติที่ 1 ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง

ด้านความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง

ทุนดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรมีจำนวนทั้งสิ้น 4,771.31 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 2.90 ส่วนใหญ่เป็นทุนของกลุ่มเกษตรกรร้อยละ 46.78 ซึ่งเป็นเงินทุนภายในของกลุ่มเกษตรกรเอง เงินกู้ยืมและเครดิตการค้าร้อยละ 29.02 เงินรับฝากจากสมาชิกร้อยละ 14.77 พบว่ามีอัตราส่วนหนี้สินต่อทุน 1.14 เท่า แสดงให้เห็นกลุ่มเกษตรกรมีหนี้มากกว่าทุนของกลุ่มเกษตรกร ซึ่งอัตราการเติบโตของหนี้สินเพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 3.07 ส่วนเจ้าหนีมีความเสี่ยงเนื่องจากทุนของกลุ่มเกษตรกรไม่สามารถรับหนี้ได้ทั้งหมด โดยมีอัตราการเติบโตของทุนของกลุ่มเกษตรกรร้อยละ 2.72 ทุนของกลุ่มเกษตรกรสามารถสร้างอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นได้ร้อยละ 4.30 และโดยมีทุนสำรองเพื่อรองรับการขาดทุนของกลุ่มเกษตรกรในอัตราส่วนทุนสำรองต่อสินทรัพย์ 0.21 เท่า ซึ่งอยู่ในเกณฑ์พอใช้ ดังนั้น ผู้บริหารหรือคณะกรรมการต้องระมัดระวังในการหาแหล่งเงินทุนที่เหมาะสม และมีต้นทุนต่ำเพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายเพิ่มรายได้ และสะสมทุนสำรองเพิ่มขึ้น เป็นการลดความเสี่ยงด้านเงินทุนต่อไป

มิติที่ 2 คุณภาพของสินทรัพย์

A มิติที่ 2 คุณภาพของสินทรัพย์

สินทรัพย์		
	4,771,309,486.64 บาท	
	ผลตอบแทนต่อสินทรัพย์	
	2.011 %	

การลงทุนในสินทรัพย์		
เงินสด/เงินฝากธนาคาร/สค.	1,572,350,005.15 บาท	32.95 %
ลูกหนี้	2,911,690,468.07 บาท	61.02 %
(ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ)	523,197,578.68 บาท	10.97 %
ที่ดิน/อาคาร/อุปกรณ์	452,967,342.77 บาท	9.49 %
หลักทรัพย์/ตราสาร	846,891.00 บาท	0.02 %
สินค้าและอื่นๆ	356,652,358.33 บาท	7.47 %
NPL/หนี้ชำระไม่ได้ตามกำหนด	603,842,687.36 บาท	
หรืออัตราหนี้ถ่างชำระ	23.554 %	

อัตราหมุนของสินทรัพย์	
	0.849 รอบ
รายได้ธุรกิจหลัก	3,993,708,739.99 บาท
การเติบโตของสินทรัพย์	2.905 %

กลุ่มเกษตรกรมีสินทรัพย์ทั้งสิ้น 4,771.31 ล้านบาท ส่วนใหญ่นำไปลงทุนในลูกหนี้สูงสุดร้อยละ 61.02 รองลงมาเป็นเงินสด/เงินฝากธนาคาร/สทรณธ์ ร้อยละ 32.95 เป็นการลงทุนที่ได้ผลตอบแทนต่ำ ซึ่งในการลงทุนเงินฝากสทรณธ์อื่นควรติดตามสถานการณ์หรือความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นอย่างใกล้ชิด ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ร้อยละ 9.49 สินค้าและอื่นๆ ร้อยละ 7.47 หลักทรัพย์/ตราสาร ร้อยละ 0.02 ของสินทรัพย์ทั้งสิ้น เมื่อพิจารณาการเติบโตของสินทรัพย์ร้อยละ 2.90 อัตราหมุนของสินทรัพย์ 0.85 รอบ การลงทุนไปในสินทรัพย์ได้ผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ร้อยละ 2.01 แต่ยังมีอัตราการค้างชำระหนี้ซึ่งไม่สามารถเก็บหนี้ได้กำหนดร้อยละ 23.55 ดังนั้น กลุ่มเกษตรกร ควรพิจารณาหาแนวทางติดตามเร่งรัด ลูกหนี้ให้ชำระหนี้ให้เป็นไปตามกำหนด และบริหารจัดการสินทรัพย์ก่อให้เกิดรายได้ เพื่อนำผลตอบแทน กลับคืนสู่สมาชิกสูงสุด

มิติที่ 3 ชัดความสามารถในการบริหาร

โครงสร้างธุรกิจ				การบริหารจัดการ	
- จำนวนสมาชิก	392,364	คน			
- ธุรกิจสหกรณ์					
* รับฝากเงิน	235,641,357.34	บาท	3.80	%	 ขีดความสามารถ/ สมรรถนะของ คณะกรรมการ และฝ่ายจัดการ
* ให้เงินกู้	2,273,108,541.08	บาท	36.68	%	
* จัดหาสินค้า	804,968,433.22	บาท	12.99	%	
* รวบรวมผลผลิต/แปรรูป	2,862,694,287.53	บาท	46.20	%	
* ให้บริการ	20,393,157.26	บาท	0.33	%	
มูลค่าธุรกิจรวม	6,196,805,776.43	บาท/ปี			
	516,400,481.37	บาท/เดือน			
การเติบโตของธุรกิจ	-4.843	%			

ในรอบปี 2563 กลุ่มเกษตรกรมีสมาชิกทั้งสิ้น 392,364 คน ดำเนินธุรกิจ 6 ด้าน มีมูลค่าธุรกิจรวม 6,196.81 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน 315.37 ล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 4.84 โดยธุรกิจรวบรวมผลผลิต/แปรรูปผลผลิต มีมูลค่าธุรกิจสูงสุดร้อยละ 46.20 รองลงมาเป็นธุรกิจให้เงินกู้ร้อยละ 36.68 ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่ายร้อยละ 12.99 ธุรกิจการรับฝากเงินร้อยละ 3.80 และธุรกิจให้บริการน้อยที่สุดร้อยละ 0.33 ซึ่งคณะกรรมการควรพิจารณาวางแผนการขยายธุรกิจด้วยความระมัดระวังรอบคอบทั้งด้านต้นทุนการผลิตการตลาด โดยนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินธุรกิจให้เติบโตต่อไป

มิติที่ 4 ความสามารถในการทำกำไร

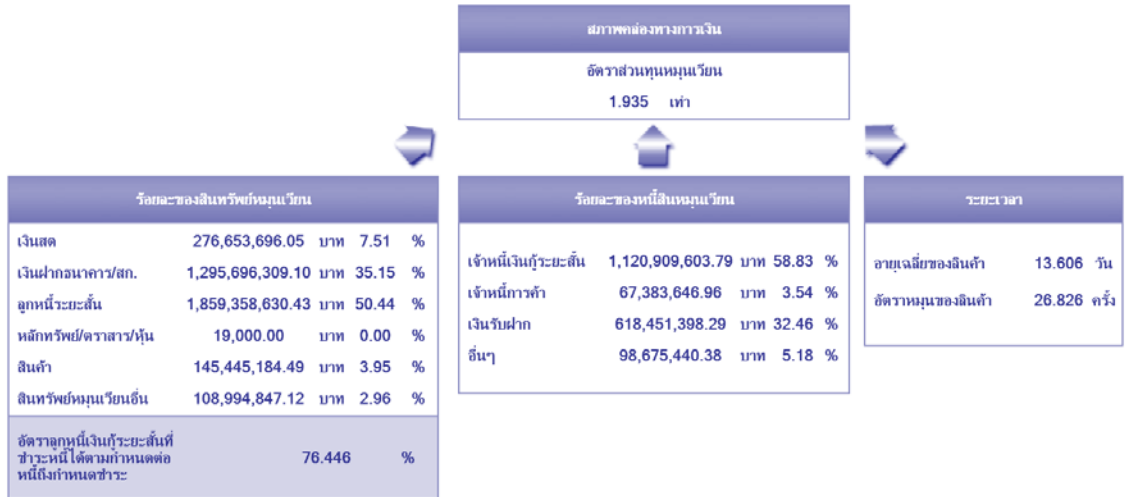
E มิติที่ 4 การทำกำไร

การดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรในรอบปี 2563 มีรายได้ทั้งสิ้น 4,095.74 ล้านบาท รายได้ส่วนใหญ่ได้มาจากรายได้ธุรกิจหลักร้อยละ 97.51 มีค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น 4,001.13 ล้านบาท อัตราค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงานร้อยละ 59.86 โดยปีก่อนเท่ากับ 52.39 ซึ่งสูงกว่าปีก่อน ทำให้มีกำไรสุทธิจำนวน 94.61 ล้านบาท การเติบโตของกำไรลดลงจากปีก่อนร้อยละ 28.35 กำไรต่อสมาชิกเท่ากับ 241.13 บาท/คน การเติบโตของทุนสำรองเพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 3.67 และการเติบโตของทุนสะสมอื่นๆ ร้อยละ 5.67

มิติที่ 5 สภาพคล่องทางการเงิน

L มิติที่ 5 สภาพคล่อง

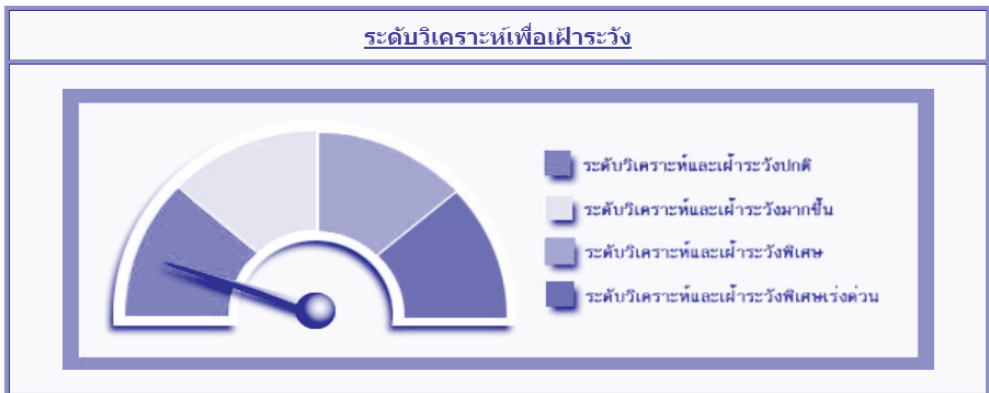
กลุ่มเกษตรกรมีสินทรัพย์หมุนเวียนทั้งสิ้น 3,686.17 ล้านบาท หนี้สินหมุนเวียนจำนวน 1,905.42 ล้านบาท มีอัตราส่วนหมุนเวียนอยู่ที่ 1.94 เท่า ปีก่อนเท่ากับ 1.97 เท่า จะเห็นได้ว่าสินทรัพย์หมุนเวียนมีมากพอที่จะชำระหนี้สินหมุนเวียนได้ และเมื่อพิจารณาส่วนประกอบของสินทรัพย์หมุนเวียน พบว่าส่วนใหญ่เป็นลูกหนี้ระยะสั้นถึงร้อยละ 50.44 ของสินทรัพย์หมุนเวียนทั้งสิ้น มีอัตราลูกหนี้ระยะสั้นชำระหนี้ได้ตามกำหนดเป็นร้อยละ 76.45 น้อยกว่าปีก่อนซึ่งมีค่าอยู่ที่ร้อยละ 77.84 รองลงมาเป็นเงินสดและเงินฝากธนาคารร้อยละ 42.66 ของสินทรัพย์หมุนเวียนทั้งสิ้น กลุ่มเกษตรกรมีสินค้าคงเหลือร้อยละ 3.95 ของสินทรัพย์หมุนเวียนทั้งสิ้น มีอัตราหมุนสินค้าอยู่ที่ 26.83 ครั้ง และอายุเฉลี่ยของสินค้า 13.61 วัน

มิติที่ 6 ผลกระทบของธุรกิจ

ความพร้อมในการวิเคราะห์และเชื่อมโยง CAMEL

ระดับเทียบเคียงกับอัตราส่วนมาตรฐานทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร		
ค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไร (ก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน)	ลูกหนี้ระยะสั้นที่ชำระได้ตามกำหนด	ทุนสำรองต่อสินทรัพย์
 <p>พอใช้</p>	 <p>พอใช้</p>	 <p>พอใช้</p>

การเตรียมความพร้อมในการวิเคราะห์

เป็นระดับวิเคราะห์เพื่อเฝ้าระวังปกติ แต่อย่างไรก็ตามต้องวิเคราะห์ถึงความสามารถในการพัฒนาได้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องหรือไม่ซึ่งอาจมีด้านใดด้านหนึ่งของ CAMELS ที่ต้องพัฒนาปรับปรุงให้ดีกว่าเดิมก็ได้

ความลึกของการวิเคราะห์ในแต่ละด้าน

C A E L

● ● ● ●

วิเคราะห์และติดตามภาวะเศรษฐกิจการเงินที่ยังเป็นปัญหาและอุปสรรคในทุกด้านที่ยังสามารถพัฒนาให้ดีขึ้น

- หมายเหตุ : เครื่องหมาย ● หมายถึง วิเคราะห์และติดตามทั่วไป
- หมายถึง วิเคราะห์และติดตามในรายละเอียดมากขึ้น
  - หมายถึง วิเคราะห์และติดตามในรายละเอียดให้มากที่สุด

กลุ่มเกษตรกรที่ได้รับการสอบบัญชีจากผู้สอบบัญชีและแสดงความคิดเห็นต่องบการเงิน ประจำปี 2563 จำนวน 3,566 กลุ่ม โดยภาพรวมมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินเพื่อเผื่อระวังอยู่ที่ระดับ “ปกติ” และมีระดับเทียบเคียงกับอัตราส่วนมาตรฐานทางการเงินใน 3 อัตราส่วน ดังนี้

1. ค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงานอยู่ที่ระดับ “พอใช้”
2. ลูกหนี้ระยะสั้นที่ชำระหนี้ได้ตามกำหนดอยู่ที่ระดับ “พอใช้”
3. ทุนสำรองต่อสินทรัพย์อยู่ที่ระดับ “พอใช้”

ผลการชี้วัดสถานการณ์ทางการเงินของกลุ่มเกษตรกร

จำแนกเป็น 4 ระดับได้ ดังนี้

ระดับวิเคราะห์และเผื่อระวัง	จำนวนกลุ่มเกษตรกร(แห่ง)	ร้อยละ
ปกติ	1,692	47.45
มากขึ้น	1,255	35.19
พิเศษ	491	13.77
พิเศษเร่งด่วน	115	3.23
อื่นๆ (ไม่มีค่าใช้จ่าย)	13	0.36
รวมทั้งสิ้น	3,566	100

ระดับวิเคราะห์และเผื่อระวัง **ปกติ** จำนวน 1,692 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 47.45 โดยกลุ่มเกษตรกรต้องพิจารณาถึงความสามารถหรือโอกาสในการพัฒนาว่ามีด้านใดบ้างที่สามารถพัฒนาให้ดีขึ้นกว่าเดิมได้

ระดับวิเคราะห์และเผื่อระวัง **มากขึ้น** จำนวน 1,255 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 35.19 โดยกลุ่มเกษตรกรต้องพิจารณาถึงระดับความสามารถหรือโอกาสในการพัฒนาว่ามีอย่างน้อยสองด้านใดบ้างที่สามารถพัฒนาให้ดีขึ้น

ระดับวิเคราะห์และเผื่อระวัง **พิเศษ** จำนวน 491 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 13.77 โดยกลุ่มเกษตรกรต้องวิเคราะห์ให้ชัดเจนว่ามีปัญหาด้านใดของการวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานทางการเงินที่มีแนวโน้มเกิดปัญหาขึ้นรุนแรงหรือไม่ รวมทั้งดำเนินการค้นหาสาเหตุและแนวทางแก้ไขปรับปรุงอย่างรวดเร็ว

ระดับวิเคราะห์และเฝ้าระวัง พิเศษเร่งด่วน จำนวน 115 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 3.23 โดยกลุ่มเกษตรกรต้องวิเคราะห์ปัญหาในทุกด้านของปัจจัยพื้นฐานทางการเงินถึงสาเหตุและแนวทางแก้ไขอย่างละเอียดและครอบคลุมโดยเร่งด่วน

ความลึกของการวิเคราะห์ในแต่ละด้าน จำแนกได้ดังนี้

1. ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง อยู่ในระดับวิเคราะห์และติดตามในรายละเอียดมากขึ้น
2. คุณภาพของสินทรัพย์ อยู่ในระดับวิเคราะห์และติดตามในรายละเอียดมากขึ้น
3. ความสามารถในการทำกำไร อยู่ในระดับวิเคราะห์และติดตามในรายละเอียดมากขึ้น
4. สภาพคล่องทางการเงิน อยู่ในระดับวิเคราะห์และติดตามในรายละเอียดมากขึ้น

ตารางที่ 14 อัตราส่วนทางการเงินของกลุ่มเกษตรกร

มิติ/อัตราส่วนทางการเงิน	หน่วยวัด	ปี 2563	CFSAWS:ss
จำนวนกลุ่มเกษตรกร (ที่รวบรวมได้)	แห่ง	3,566	
จำนวนสมาชิก	คน	392,364	
ทุนดำเนินงาน	ล้านบาท	4,771.31	
มิติที่ 1 ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง			
1.1 อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน	เท่า	1.14	“พอใช้” เกณฑ์ 0.15 - 0.25
1.2 อัตราส่วนทุนสำรองต่อสินทรัพย์	เท่า	0.21	
1.3 อัตราการเติบโตของทุนของกลุ่มเกษตรกร	%	2.72	
1.4 อัตราการเติบโตของหนี้	%	3.07	
1.5 อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของทุน	%	4.30	
มิติที่ 2 คุณภาพของสินทรัพย์			
2.1 อัตราการค้างชำระของลูกค้า	%	23.55	
2.2 อัตราหมุนของสินทรัพย์	รอบ	0.85	
2.3 อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์	%	2.01	
2.4 อัตราการเติบโตของสินทรัพย์	%	2.91	
มิติที่ 3 ชีตความสามารถในการบริหาร			
3.1 อัตราการเติบโตของธุรกิจ	%	(4.84)	
มิติที่ 4 การทำกำไร			
4.1 1 กำไร (ขาดทุน) ต่อสมาชิก	บาท/คน	241.13	
4.2 เงินออมต่อสมาชิก	บาท/คน	3,736.55	
4.3 หนี้สินต่อสมาชิก	บาท/คน	6,892.61	
4.4 อัตราค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไร (ก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน)	%	59.86	“พอใช้” เกณฑ์ 50.00 - 70.00
4.5 อัตราการเติบโตของทุนสำรอง	%	3.67	
4.6 อัตราการเติบโตของกำไรสุทธิ	%	(28.35)	
4.7 อัตราการเติบโตของทุนสะสมอื่น	%	5.67	
4.8 อัตรากำไรสุทธิ*	%	2.37	
มิติที่ 5 สภาพคล่อง			
5.1 อัตราส่วนทุนหมุนเวียน	เท่า	1.94	
5.2 อัตราหมุนของสินค้า	ครั้ง	26.83	
5.3 อายุเฉลี่ยของสินค้า	วัน	13.61	
5.4 อัตราลูกหนี้ระยะสั้นที่ชำระได้ตามกำหนด	%	76.45	“พอใช้” เกณฑ์ 60.00 - 90.00

*หมายเหตุ : อัตรากำไร ค่าวนจก กำไรสุทธิ หารด้วย รายได้จากการขาย/บริการ และคูณด้วย 100

ข้อเสนอแนะ

รายงานผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของกลุ่มเกษตรกร ปี 2563 สามารถสะท้อนให้เห็นถึงการบริหารทางการเงิน โดยพิจารณาเป็นข้อสังเกตและข้อเสนอแนะให้ผู้บริหารหรือคณะกรรมการทราบ เพื่อจะได้เพิ่มความระมัดระวังรอบคอบในการบริหารงาน รวมทั้ง การวางแผนในการพัฒนาปรับปรุง และติดตามการแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้น มีดังนี้

1. กลุ่มเกษตรกรมีทุนเรือนหุ้นเป็นจำนวนเงิน 1,015.92 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 5.94 ซึ่งเพิ่มขึ้นไม่มากนัก เพราะสมาชิกของกลุ่มเกษตรกรลดลงทุกปี ดังนั้นผู้บริหารคณะกรรมการต้องพิจารณาถึงความเชื่อถือเชื่อมั่นให้กับกลุ่มเกษตรกรเอง เพื่อให้มีสมาชิกเพิ่มขึ้น และทำให้มีทุนเรือนหุ้นเพิ่มขึ้น เพื่อมาบริหารเงินทุนของกลุ่มเกษตรกรให้มีผลตอบแทนกลับคืนสู่สมาชิก

2. กลุ่มเกษตรกรมีทุนสำรองเป็นจำนวนเงิน 981.41 ล้านบาท ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 3.69 ดังนั้นผู้บริหารคณะกรรมการได้คำนึงถึง การเพิ่มทุนสำรองให้กับกลุ่มเกษตรกร เพื่อเพิ่มความเพียงพอของเงินทุน และสร้างเกราะป้องกันความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากการขาดทุนของกลุ่มเกษตรกร

3. กลุ่มเกษตรกรมีเงินสด/เงินฝากธนาคาร เป็นจำนวนเงิน 1,459.79 ล้านบาท หรือร้อยละ 30.60 ของสินทรัพย์ทั้งสิ้น ดังนั้นผู้บริหารหรือคณะกรรมการต้องพิจารณาถึงอัตราผลตอบแทนที่ได้จากการนำเงินไปฝากธนาคาร เทียบกับการไปลงทุนในการให้เงินกู้ยืม เพื่อเพิ่มผลตอบแทนให้กับสมาชิกได้สูงสุด

4. กลุ่มเกษตรกรมีเงินฝากสหกรณ์อื่น เป็นจำนวนเงิน 112.56 ล้านบาท หรือร้อยละ 2.36 ของสินทรัพย์ทั้งสิ้น ดังนั้นผู้บริหารหรือคณะกรรมการต้องพิจารณาถึงความมั่นคงหรือสภาพคล่องของสหกรณ์อื่นเพื่อลดความเสี่ยงในการไปฝากเงินให้กับสหกรณ์อื่น และสามารถเรียกเงินคืนได้ทัน่วงที่

5. กลุ่มเกษตรกรมีลูกหนี้ที่ชำระไม่ได้ตามกำหนดเป็นจำนวนเงิน 603.84 ล้านบาท หรือร้อยละ 23.55 ของหนี้ที่ถึงกำหนดชำระ ดังนั้นผู้บริหารกลุ่มเกษตรกร ควรพิจารณาถึงการเร่งรัดและติดตามลูกหนี้ที่ชำระไม่ได้ตามกำหนด เพื่อที่จะรักษาสภาพคล่องของกลุ่มเกษตรกรไว้

6. กลุ่มเกษตรกรจัดเป็นกลุ่มที่มีเงินทุนในปริมาณไม่มากนัก และที่ผ่านมามูลค่าธุรกิจมีอัตราลดลงทุกปี ยกเว้นปี 2560 ในขณะที่ปี 2563 มีอัตราลดลงจากปีก่อนร้อยละ 4.84 ดังนั้นผู้บริหารกลุ่มเกษตรกรควรส่งเสริมอาชีพ สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกร ให้สามารถแก้ไขปัญหาและพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน แนะนำการจัดทำบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือนให้แก่สมาชิก โดยใช้หลักการทำบัญชีรายได้

รายจ่าย รู้จักควบคุมการใช้จ่าย รู้จักการออมเงิน เพื่อให้มีความระมัดระวังในการใช้จ่ายมากขึ้น ฝึกจัดระเบียบการจัดการทางการเงินเพื่อให้เป็นนิสัย ทำให้เกิดสภาพคล่องทางการเงิน และมีคุณภาพชีวิตที่ดี

7. กลุ่มเกษตรกรควรพิจารณาหาแนวทางปรับปรุงประสิทธิภาพในการบริหารความเสี่ยงด้านสภาพคล่องทางการเงินเพื่อเป็นหลักประกันและสร้างความมั่นใจให้กับเจ้าหนี้และสมาชิกไม่ให้เกิดความเสี่ยงโดยพิจารณาแนวทางการให้สินเชื่อที่เหมาะสมและรัดกุมยิ่งขึ้นและควรรหาแนวทางติดตามลูกหนี้ให้ชำระหนี้ให้เป็นไปตามกำหนดสัญญา รวมทั้งการพิจารณาการนำสินทรัพย์ไปลงทุนเพื่อให้เกิดรายได้ โดยต้องคำนึงถึงความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นเป็นสำคัญตลอดจนควรคำนึงถึงต้นทุนและค่าใช้จ่ายให้มีสัดส่วนที่เหมาะสมกับรายได้เพื่อผลตอบแทนกลับคืนสมาชิกมากขึ้น

8. กลุ่มเกษตรกรควรได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องสำหรับนโยบายและโครงการสินเชื่อต่างๆ ในการลดต้นทุนผลิต จัดให้มีการเชื่อมโยงเครือข่าย จัดหาปัจจัยการผลิต จัดหาตลาดกลางเพื่อให้กลุ่มเกษตรกรสามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้และเป็นที่พักพิงของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรต่อไป

9. ผู้บริหารหรือคณะกรรมการควรใช้เครื่องมือทางการเงินในการวิเคราะห์เฝ้าระวังและเตือนภัยทางการเงิน CFSAWS:ss เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์มาพิจารณาหาแนวทางในการวางแผนและปรับปรุงแก้ไขปัญหาล่วงหน้าไปในทิศทางที่ถูกต้อง เพื่อรองรับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นสร้างความมั่นคงเข้มแข็งและสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

ภาคผนวก

ตารางสถิติและข้อมูลทางการเงินของสหกรณ์
ภาคการเกษตร

ตารางสถิติและข้อมูลทางการเงินของสหกรณ์ภาคการเกษตร

ส่วนที่ 1 เรื่องทั่วไป

ตารางที่ 1 จำนวนสหกรณ์

หน่วย : สหกรณ์

รายการ	ปี 2563				ปี 2562
	เกษตร	ประมง	นิคม	รวม	
จำนวนสหกรณ์ทั้งสิ้น	3,002	63	83	3,148	3,211
จำนวนสหกรณ์เพิ่มขึ้น(ลดลง)จากปีก่อน	(59)	(3)	(1)	(63)	(316)
อัตราเพิ่มขึ้น(ลดลง)ร้อยละ	(1.93)	(4.55)	(1.19)	(1.96)	(8.96)

ตารางที่ 2 จำนวนสมาชิก

หน่วย : คน

รายการ	ปี 2563				ปี 2562
	เกษตร	ประมง	นิคม	รวม	
จำนวนสมาชิกทั้งสิ้น	6,261,625	11,692	190,812	6,464,129	6,535,865
จำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้น(ลดลง)จากปีก่อน	(66,601)	(354)	(4,781)	(71,736)	(203,450)
อัตราเพิ่มขึ้น(ลดลง)ร้อยละ	(1.05)	(2.94)	(2.44)	(1.10)	(3.02)

ตารางที่ 3 การถือหุ้นของสมาชิก

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	ปี 2563				ปี 2562
	เกษตร	ประมง	นิคม	รวม	
ทุนเรือนหุ้น	66,761.40	270.73	2,629.27	69,661.40	67,193.04
จำนวนทุนเรือนหุ้นเพิ่มขึ้น(ลดลง)จากปีก่อน	2,323.51	12.55	132.30	2,468.36	3,360.10
อัตราเพิ่มขึ้น(ลดลง)ร้อยละ	3.61	4.86	5.30	3.67	5.26

ส่วนที่ 2 การดำเนินงานของสหกรณ์

ตารางที่ 4 มูลค่าธุรกิจของสหกรณ์

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	ปี 2563				ปี 2562
	เกษตร	ประมง	นิคม	รวม	
ธุรกิจเงินรับฝาก	67,124.70	90.70	2,655.28	69,870.68	71,500.46
การให้สินเชื่อ	97,519.02	220.52	4,103.77	101,843.31	100,119.89
การจัดหาสินค้ามาจำหน่าย	43,909.00	550.59	2,363.83	46,823.42	50,273.19
การรวบรวมผลผลิต	56,825.36	621.05	1,851.17	59,297.58	58,064.38
การแปรรูปผลผลิต	15,005.12	33.19	1,075.50	16,113.81	16,124.89
การให้บริการและส่งเสริมการเกษตร	334.78	90.16	17.15	442.09	442.34
รวมมูลค่าธุรกิจของสหกรณ์	280,717.98	1,606.21	12,066.70	294,390.89	296,525.15
ปริมาณธุรกิจเพิ่มขึ้น(ลดลง)จากปีก่อน	(2,171.16)	91.74	167.76	(2,134.26)	(9,677.75)
อัตราเพิ่มขึ้น(ลดลง)ร้อยละ	(0.77)	5.58	1.41	(0.72)	(3.16)

ตารางที่ 5 ธุรกิจเงินรับฝาก

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	ปี 2563				ปี 2562
	เกษตร	ประมง	นิคม	รวม	
เงินรับฝากระหว่างปี					
เงินรับฝาก - สมาชิก	55,847.76	71.42	2,264.41	58,183.59	59,790.51
- สหกรณ์อื่น	3,783.32	19.28	237.95	4,040.55	4,556.72
- แห้งอื่น	7,493.62		152.92	7,646.54	7,153.24
รวมเงินรับฝากระหว่างปีทั้งสิ้น	67,124.70	90.70	2,655.28	69,870.68	71,500.47
จำนวนเงินรับฝากระหว่างปีเพิ่มขึ้น/ลดลงจากปีก่อน	(1,759.42)	31.64	(287.76)	(1,629.79)	(1,927.39)
อัตราเพิ่มขึ้น(ลดลง)ร้อยละ	(2.55)	53.57	(9.78)	(2.28)	(2.62)
เงินรับฝากคงเหลือสิ้นปี					
เงินรับฝาก - สมาชิก	85,790.51	73.81	2,878.23	88,742.55	84,610.36
- สหกรณ์อื่น	4,611.30	63.36	426.08	5,100.74	5,377.91
- แห้งอื่น	5,070.06	0.12	196.58	5,266.76	5,682.05
รวมเงินรับฝากคงเหลือทั้งสิ้น	95,471.87	137.29	3,500.89	99,110.05	95,670.32
จำนวนเงินรับฝากคงเหลือสิ้นปีเพิ่มขึ้น/ลดลงจากปีก่อน	3,309.20	6.64	123.89	3,439.73	5,037.71
อัตราเพิ่มขึ้น(ลดลง)ร้อยละ	3.59	5.08	3.83	3.60	5.56

ตารางที่ 6 ธุรกิจเงินให้กู้ยืม (สินเชื่อ)

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	ปี 2563				ปี 2562
	เกษตร	ประมง	นิคม	รวม	
เงินให้กู้ยืมระหว่างปี					
ให้กู้ยืมแก่สมาชิก	95,887.10	220.52	4,098.27	100,205.89	97,886.14
ให้กู้ยืมแก่สหกรณ์อื่น	1,631.92		5.50	1,637.42	2,233.75
รวมเงินให้กู้ยืมระหว่างปีทั้งสิ้น	97,519.02	220.52	4,103.77	101,843.31	100,119.89
จำนวนเงินให้กู้ยืมระหว่างปีเพิ่มขึ้น/ลดลงจากปีก่อน	1,587.94	(3.54)	139.02	1,723.42	(11.30)
อัตราเพิ่มขึ้น(ลดลง)ร้อยละ	1.66	(1.58)	3.51	1.72	(0.01)
เงินให้กู้ยืมคงเหลือสิ้นปี					
ให้กู้ยืมแก่สมาชิก	181,483.90	491.87	8,496.10	190,471.87	185,340.80
ให้กู้ยืมแก่สหกรณ์อื่น	1,519.65		5.22	1,524.87	1,678.01
รวมเงินให้กู้ยืมคงเหลือทั้งสิ้น	183,003.55	491.87	8,501.32	191,996.74	187,018.81
จำนวนเงินให้กู้ยืมคงเหลือสิ้นปีเพิ่มขึ้น/ลดลงจากปีก่อน	4,548.53	16.92	412.49	4,977.93	6,021.77
อัตราเพิ่มขึ้น(ลดลง)ร้อยละ	2.55	3.56	5.10	2.66	3.33

ตารางที่ 7 ทางใช้ประโยชน์ของเงินกู้

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	ปี 2563				ปี 2562
	เกษตร	ประมง	นิคม	รวม	
ค่าพันธุ์พืช ปุ๋ย ยาปราบ	28,336.60	47.34	1,710.98	30,094.92	32,286.99
ค่าใช้จ่ายการเตรียมเพื่อขาย/แปรรูป	1,737.16		115.55	1,852.71	12,947.34
ค่าเช่าเกี่ยวกับการเกษตรและภาษีอากร					7,417.69
ค่าบริการและค่าใช้จ่ายในครัวเรือน	5,055.57	4.03	127.56	5,187.16	7,059.47
ค่าบุกเบิกซื้อที่ดิน ปรับปรุงที่ดินและแหล่งน้ำ	15,265.77	19.75	367.42	15,652.94	5,007.83
ซื้อสัตว์ใช้งาน ซื้อหรือสร้างเครื่องสูบน้ำเครื่องจักรกล	7,464.30	23.74	148.97	7,637.01	9,594.73
ซื้อสร้างปรับปรุงสิ่งปลูกสร้าง	8,879.17	21.18	104.88	9,005.23	5,027.40
ลงทุนเลี้ยงสัตว์	5,784.94	53.17	131.46	5,969.57	2,564.72
ลงทุนซื้อหุ้นสหกรณ์	2,678.32	5.07	130.46	2,813.85	132.02
ชำระหนี้สินเดิม	9,694.30	12.37	781.78	10,488.45	3,309.95
ซื้อ ซ่อมแซม ปรับปรุงยานพาหนะ	1,496.42	24.63	69.97	1,591.02	1,508.46
กู้เพื่อการศึกษา	110.35		0.05	110.40	117.70
ค่าเช่าที่ทำการ/ค่าบริการ	756.66		2.35	759.01	758.70
อื่นๆ	8,627.54	9.24	406.84	9,043.62	10,153.14
รวมทางใช้ประโยชน์เงินกู้ระหว่างปีของสมาชิก	95,887.10	220.52	4,098.27	100,205.89	97,886.14
ให้สหกรณ์อื่นกู้	1,631.92		5.50	1,637.42	2,233.75
รวมทางใช้ประโยชน์เงินกู้ระหว่างปีทั้งสิ้น	97,519.02	220.52	4,103.77	101,843.31	100,119.89

ตารางที่ 8 ธุรกิจการจัดหาสินค้ามาจำหน่าย

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	ปี 2563				ปี 2562
	เกษตร	ประมง	นิคม	รวม	
สินค้าประเภทการเกษตร					
ปุ๋ย	6,599.42	0.70	313.60	6,913.72	8,310.15
เครื่องจักรกลการเกษตรและอุปกรณ์	285.37	5.54	20.82	311.73	455.78
เคมีการเกษตร	1,496.38	24.75	137.81	1,658.94	1,810.24
อาหารสัตว์	5,735.44	344.75	38.55	6,118.74	5,884.97
ข้าวสาร	7.13			7.13	67.96
ปลายข้าว					0.55
รำ					0.93
พันธุ์พืช	1,172.58	0.64	32.06	1,205.28	1,249.93
ยาปราบศัตรูพืช					29.48
พันธุ์สัตว์	427.94	26.89	4.76	459.59	138.07
สินค้าเกษตรอื่นๆ	1,025.37	2.11	1.34	1,028.82	1,123.05
รวมสินค้าประเภทการเกษตร	16,749.63	405.38	548.94	17,703.95	19,071.11

ตารางที่ 8 ธุรกิจการจัดหาสินค้ามาจำหน่าย (ต่อ)

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	ปี 2563				ปี 2562
	เกษตร	ประมง	นิตม	รวม	
สินค้าประเภทน้ำมัน					
น้ำมันเชื้อเพลิง	23,018.35	42.39	1,700.45	24,761.19	27,103.08
น้ำมันหล่อลื่น	89.42	21.39	5.93	116.74	116.99
รวมสินค้าประเภทน้ำมัน	23,107.77	63.78	1,706.38	24,877.93	27,220.07
สินค้าทั่วไป					
สินค้าอุปโภค บริโภค	2,025.26	2.88	87.55	2,115.69	1,863.07
สินค้า OTOP	0.87		0.32	1.19	7.37
อื่นๆ	1,863.29	78.55	20.34	1,962.18	1,913.81
รวมสินค้าทั่วไป	3,889.42	81.43	108.21	4,079.06	3,784.25
สินค้าผ่อนชำระ/เช่าซื้อ					
ยานพาหนะ	23.03			23.03	19.58
เครื่องใช้ไฟฟ้า	18.71			18.71	21.01
คอมพิวเตอร์	0.42			0.42	0.44
ที่ดิน/บ้าน	5.18			5.18	
อื่นๆ	30.95			30.95	7.04
รวมสินค้าผ่อนชำระ/เช่าซื้อ	78.29	-	-	78.29	48.07
สินค้าฝากขาย					
ยานพาหนะ					0.09
เครื่องใช้ไฟฟ้า	0.09			0.09	0.09
อื่นๆ	72.65		0.25	72.90	84.88
รวมสินค้าฝากขาย	72.74	-	0.25	72.99	85.06
สินค้าผ่านบัญชี					
ยานพาหนะ					3.27
เครื่องใช้ไฟฟ้า	0.53			0.53	0.43
อื่นๆ	10.62		0.05	10.67	60.93
รวมสินค้าผ่านบัญชี	11.15	-	0.05	11.20	64.63
รวมสินค้าจัดหามาจำหน่ายทั้งสิ้น	43,909.00	550.59	2,363.83	46,823.42	50,273.19
การจัดหาสินค้ามาจำหน่ายเพิ่มขึ้น(ลดลง)จากปีก่อน	(3,305.96)	(66.33)	(77.47)	(3,449.77)	(4,070.19)
อัตราเพิ่มขึ้น(ลดลง)ร้อยละ	(7.00)	(10.75)	(3.17)	(6.86)	(7.49)

ตารางที่ 9 ธุรกิจการรวบรวมผลิตผล/ผลิตภัณฑ์

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	ปี 2563				ปี 2562
	เกษตร	ประมง	นิตม	รวม	
ผลิตผลพืชเศรษฐกิจและพืชพลังงาน					
ข้าวเปลือก	22,134.81		705.96	22,840.77	20,779.62
ข้าวโพด	2,261.18		54.14	2,315.32	3,351.02
อ้อย	478.70		3.68	482.38	640.85
มันสำปะหลัง	1,407.62		103.48	1,511.10	1,519.73
ยางพารา	13,995.93		634.65	14,630.58	15,330.21
ปาล์ม	1,594.77		295.04	1,889.81	1,810.57
ถั่ว	109.97		9.02	118.99	146.70
กาแฟ	140.99			140.99	257.47
หอมแดง	2.11			2.11	1.88
หอมหัวใหญ่	17.68			17.68	13.32
กระเทียม	19.10			19.10	37.17
ผลิตผลอื่นๆ	317.97			317.97	
รวมพืชเศรษฐกิจและพืชพลังงาน	42,480.83	-	1,805.97	44,286.80	43,888.54
ไม้ดอก					
กล้วยไม้	4.60			4.60	
ไม้ดอกอื่นๆ	0.09			0.09	
รวมไม้ดอก	4.69	-	-	4.69	-
ไม้ผล					
สับปะรด	76.02			76.02	94.78
ลำไย	96.42		6.24	102.66	96.88
ทุเรียน	182.80		1.38	184.18	164.84
เงาะ	77.99			77.99	73.78
มังคุด	264.07		2.53	266.60	142.06
มะม่วง	29.99			29.99	
มะพร้าว	15.66			15.66	9.96
ลิ้นจี่					12.42
ส้มโอ	1.19			1.19	
ลองกอง	16.75			16.75	
ผลไม้อื่นๆ	157.68			157.68	409.74
รวมไม้ผล	918.57	-	10.15	928.72	1,004.46

ตารางที่ 9 ธุรกิจการรวบรวมผลิตผล/ผลิตภัณฑ์ (ต่อ)

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	ปี 2563				ปี 2562
	เกษตร	ประมง	นิคม	รวม	
ปศุสัตว์					
น้ำนมดิบ	12,038.65			12,038.65	10,967.51
โค - กระบือ	367.73		2.99	370.72	217.03
ไข่ไก่	46.28			46.28	
สุกร	208.72			208.72	286.11
ไก่	0.09			0.09	
แพะ	1.44			1.44	
ปศุสัตว์อื่นๆ	64.67			64.67	
รวมปศุสัตว์	12,727.58	-	2.99	12,730.57	11,470.65
ประมง					
ปลา	1.21	374.86		376.07	206.93
กุ้ง		224.10		224.10	303.00
สัตว์น้ำอื่นๆ	0.28	6.35	12.31	18.94	208.56
รวมประมง	1.49	605.31	12.31	619.11	718.49
ผลิตผลอื่นๆ					
สินค้า OTOP	0.06			0.06	0.06
สินค้าเกษตรอินทรีย์	0.15			0.15	0.01
อาหารทะเลกระป๋องและแปรรูป	11.70			11.70	
ผัก/ผลไม้กระป๋องและแปรรูป					28.48
ผลิตภัณฑ์ข้าว/ข้าวสาลีและอาหารแปรรูปอื่นๆ	0.23			0.23	
เนื้อสัตว์แปรรูป	0.46			0.46	
เสื้อผ้า	0.02			0.02	
หน่อไม้					24.65
เกลือ	16.82			16.82	6.46
ใบยาสูบ	270.75			270.75	266.41
ผักสด	0.10			0.10	0.23
ผลิตผลอื่นๆ	391.91	15.74	19.75	427.40	655.94
รวมผลิตผลอื่นๆ	692.20	15.74	19.75	727.69	982.24
รวมรวบรวมผลิตผล/ผลิตภัณฑ์ระหว่างปีทั้งสิ้น	56,825.36	621.05	1,851.17	59,297.58	58,064.38
การรวบรวมผลิตผล/ผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้น(ลดลง)จากปีก่อน	1,554.18	(111.99)	(208.99)	1,233.20	(4,386.64)
อัตราเพิ่มขึ้น(ลดลง)ร้อยละ	2.81	(15.28)	(10.14)	2.12	(7.02)

ตารางที่ 10 ธุรกิจแปรรูปผลิตผล/ผลิตภัณฑ์

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	ปี 2563				ปี 2562
	เกษตร	ประมง	นิตม	รวม	
การแปรรูปผลิตผลการเกษตร	7,237.17		88.45	7,325.62	6,609.35
ไม้ผล	18.23			18.23	
ปศุสัตว์	3,952.09	3.83		3,955.92	92.02
ประมง		2.64		2.64	160.28
ผลิตภัณฑ์อื่น	3,797.63	26.72	987.05	4,811.40	9,263.24
รวมต้นทุนการรวบรวมผลิตผลเพื่อแปรรูปทั้งสิ้น	15,005.12	33.19	1,075.50	16,113.81	16,124.89
ต้นทุนการแปรรูปผลิตผล/ผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้น(ลดลง)จากปีก่อน	(237.50)	11.09	215.34	(11.08)	690.98
อัตราเพิ่มขึ้น(ลดลง)ร้อยละ	(1.56)	50.18	25.03	(0.07)	4.48

ตารางที่ 11 ธุรกิจการให้บริการและส่งเสริมการเกษตร

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	ปี 2563				ปี 2562
	เกษตร	ประมง	นิตม	รวม	
สูบน้ำ	44.58	0.09	0.24	44.91	44.25
ไถโร้ ไถนา	3.95		0.01	3.96	4.46
ปรับพื้นที่	0.53			0.53	0.56
แปลงสาธิต	2.28			2.28	3.25
ผสมเทียม รักษาสัตว์	15.40			15.40	29.02
อาชญาบัตร	0.10			0.10	0.10
ชุดสระ ชุดบ่อ	0.67			0.67	0.25
รถบรรทุก	16.96	0.20	2.38	19.54	22.25
ตลาดกลาง	46.50			46.50	21.36
อื่นๆ	203.81	89.87	14.52	308.20	316.84
รวมการให้บริการและส่งเสริมการเกษตรทั้งสิ้น	334.78	90.16	17.15	442.09	442.34
การให้บริการ/ส่งเสริมการเกษตรเพิ่มขึ้น(ลดลง)จากปีก่อน	(10.40)	8.28	1.87	(0.25)	26.79
อัตราเพิ่มขึ้น(ลดลง)ร้อยละ	(3.01)	10.11	12.24	(0.06)	(6.45)

ส่วนที่ 3 ผลการดำเนินงานของสหกรณ์

ตารางที่ 12 ผลการดำเนินงานของสหกรณ์

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	ปี 2563				ปี 2562
	เกษตร	ประมง	นิคม	รวม	
รายได้					
ธุรกิจสินเชื่อ	15,411.17	29.54	753.08	16,193.79	15,804.39
ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย	43,909.00	550.59	2,363.83	46,823.42	50,273.19
ธุรกิจรวบรวมผลิตผล	57,367.54	635.96	1,906.12	59,909.62	59,600.42
ธุรกิจการแปรรูป	22,005.89	40.54	1,262.80	23,309.23	22,357.28
ธุรกิจให้บริการและส่งเสริมการเกษตร	334.78	90.16	17.15	442.09	442.34
รวมรายได้ธุรกิจหลัก	139,028.38	1,346.79	6,302.98	146,678.15	148,477.62
ต้นทุน					
ธุรกิจสินเชื่อ	3,989.84	6.76	176.29	4,172.89	4,035.52
ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย	41,786.43	498.21	2,273.96	44,558.60	47,861.11
ธุรกิจรวบรวมผลิตผล	55,210.81	617.69	1,853.72	57,682.22	57,034.39
ธุรกิจการแปรรูป	20,126.25	32.73	1,222.87	21,381.85	20,254.68
ธุรกิจให้บริการและส่งเสริมการเกษตร	107.60	8.05	4.74	120.39	132.42
รวมต้นทุนธุรกิจหลัก	121,220.93	1,163.44	5,531.58	127,915.95	129,318.12
กำไร(ขาดทุน)ขั้นต้น	17,807.45	183.35	771.40	18,762.20	19,159.50
หัก กำไรจากการขายสินค้าผ่อนชำระ/เช่าซื้อปีปัจจุบันที่ยังไม่ได้รับเงิน	0.70			0.70	0.64
บวก กำไรจากการขายสินค้าผ่อนชำระ/เช่าซื้อปีก่อนที่รับเงินในปีปัจจุบัน	1.47		0.44	1.91	1.34
กำไร(ขาดทุน)ขั้นต้น	17,808.22	183.35	771.84	18,763.41	19,160.20
รายได้เฉพาะธุรกิจ	2,949.15	20.58	167.88	3,137.61	2,699.27
รายจ่ายเฉพาะธุรกิจ	10,811.60	124.18	622.67	11,558.45	10,975.58
กำไร(ขาดทุน)เฉพาะธุรกิจ	9,945.77	79.75	317.05	10,342.57	10,883.89
บวก รายได้อื่น	1,598.10	23.68	58.56	1,680.34	1,545.62
หัก ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	8,424.62	61.85	536.83	9,023.30	8,749.31
กำไร(ขาดทุน)สุทธิประจำปี	3,119.25	41.58	(161.22)	2,999.61	3,680.20
กำไรสุทธิประจำปี (จำนวนสหกรณ์)	2,053	45	53	2,151	2,242
กำไรสุทธิประจำปี (จำนวนเงิน)	5,591.39	52.99	151.64	5,796.02	5,860.21
ขาดทุนสุทธิประจำปี (จำนวนสหกรณ์)	930	18	30	978	949
ขาดทุนสุทธิประจำปี (จำนวนเงิน)	(2,472.14)	(11.41)	(312.86)	(2,796.41)	(2,180.00)
ไม่ดำเนินงาน (จำนวนสหกรณ์)	19			19	20

ส่วนที่ 4 ฐานะการเงินของสทรกณ

ตารางที่ 13 ส่วนของสินทรัพย์

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	ปี 2563				ปี 2562
	เกษตร	ประมง	นิคม	รวม	
สินทรัพย์หมุนเวียน					
เงินสดและเงินฝากธนาคาร	34,792.67	332.04	1,393.85	36,518.56	36,284.53
เงินฝากสหกรณ์อื่น	8,597.96	2.33	268.17	8,868.46	9,066.09
เงินส่งชำระหนี้ระหว่างทาง	156.13	0.07	1.07	157.27	104.34
เงินลงทุนระยะสั้น	179.21	0.01	7.06	186.28	118.13
เงินให้กู้ยืมระยะสั้น - สุทธิ	104,421.02	143.91	5,583.71	110,148.64	108,756.64
- เงินให้กู้	111,567.54	309.08	6,191.02	118,067.64	115,413.74
หัก ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	(7,146.52)	(165.17)	(607.31)	(7,919.00)	(6,657.10)
ลูกหนี้ระยะสั้น-สุทธิ	12,464.63	104.48	229.64	12,798.75	12,016.19
- ลูกหนี้ระยะสั้น	20,357.95	212.46	706.80	21,277.21	18,634.86
หัก ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	(7,893.32)	(107.98)	(477.16)	(8,478.46)	(6,618.67)
ดอกเบี้ยเงินให้กู้ค้างรับสุทธิ	8,579.05	6.98	511.16	9,097.19	7,836.90
สินค้าคงเหลือสุทธิ	8,642.34	31.29	275.35	8,948.98	8,887.42
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	3,577.01	22.60	75.20	3,674.81	3,727.41
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	181,410.02	643.71	8,345.21	190,398.94	186,797.65
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน					
เงินลงทุนระยะยาว	593.40	0.82	11.57	605.79	822.56
เงินให้กู้ยืมระยะยาว-สุทธิ	71,321.81	138.73	2,301.40	73,761.94	71,342.88
- เงินให้กู้	71,436.01	182.79	2,310.30	73,929.10	71,605.08
หัก ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	(114.20)	(44.06)	(8.90)	(167.16)	(262.20)
ลูกหนี้ระยะยาว-สุทธิ	3,115.91	1.75	109.22	3,226.88	3,308.77
- ลูกหนี้ระยะยาว	3,145.68	1.95	115.11	3,262.74	3,353.99
หัก ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	(29.77)	(0.20)	(5.89)	(35.86)	(45.22)
มูลค่าพันธบัตร - สุทธิ	70.98	0.00	0.22	71.20	65.87
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ - สุทธิ	25,463.58	172.80	1,332.76	26,969.14	26,668.65
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	667.81	152.96	32.56	853.33	903.93
สินทรัพย์อื่น	1,148.08	42.84	37.89	1,228.81	1,260.04
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	102,381.57	509.90	3,825.62	106,717.09	104,372.70
รวมสินทรัพย์ทั้งสิ้น	283,791.59	1,153.61	12,170.83	297,116.03	291,170.35

ส่วนของหนี้สิน

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	ปี 2563				ปี 2562
	เกษตร	ประมง	นิคม	รวม	
หนี้สินหมุนเวียน					
เงินเบิกเกินบัญชีธนาคารและเงินกู้ยืมระยะสั้น	74,577.17	180.56	4,114.75	78,872.48	79,230.38
เจ้าหนี้การค้าและตัวเงินจ่าย	3,024.57	31.83	24.69	3,081.09	2,887.26
ส่วนของหนี้ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี	1,997.87	145.27	216.10	2,359.24	2,171.11
เงินรับฝาก	95,471.87	137.29	3,500.89	99,110.05	95,670.32
คำบ้ำรุงสันนิบาตสหกรณ์	20.82	0.46	0.41	21.69	26.10
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	3,458.64	342.07	163.69	3,964.40	4,087.50
รวมหนี้สินหมุนเวียน	178,550.94	837.48	8,020.53	187,408.95	184,072.67
หนี้สินไม่หมุนเวียน					
เงินกู้ยืมระยะยาว	6,032.13	4.15	373.38	6,409.66	5,551.76
เจ้าหนี้ค่าเช่าซื้อสินทรัพย์	142.05	0.26	0.86	143.17	49.49
หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น	11,448.90	97.52	606.97	12,153.39	12,116.22
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน	17,623.08	101.93	981.21	18,706.22	17,717.47
รวมหนี้สินทั้งสิ้น	196,174.02	939.41	9,001.74	206,115.17	201,790.14

ส่วนของทุน

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	ปี 2563				ปี 2562
	เกษตร	ประมง	นิคม	รวม	
ทุนของสหกรณ์					
ทุนเรือนหุ้น	66,761.40	270.73	2,629.27	69,661.40	67,193.04
ทุนสำรอง	17,510.39	157.37	704.26	18,372.02	17,793.98
ทุนสะสมตามระเบียบ ข้อบังคับและอื่นๆ	6,672.95	73.69	313.56	7,060.20	6,839.24
กำไร(ขาดทุน)จากเงินลงทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น	13.02	0.06	0.71	13.79	22.59
ส่วนเกินทุนจากการตีราคาสินทรัพย์	746.10		98.45	844.55	678.55
กำไรสุทธิรอการจัดสรร		0.11	3.02	3.13	2.20
(ขาดทุนสะสม)	(9,361.54)	(338.14)	(725.43)	(10,425.11)	(8,684.66)
กำไร(ขาดทุน)สุทธิประจำปี	5,275.25	50.38	145.25	5,470.88	5,535.27
รวมทุนของสหกรณ์	87,617.57	214.20	3,169.09	91,000.86	89,380.21
รวมหนี้สินและทุนของสหกรณ์	283,791.59	1,153.61	12,170.83	297,116.03	291,170.35
ทุนดำเนินงานเพิ่มขึ้น(ลดลง)จากปีก่อน	5,762.89	(10.03)	192.82	5,945.68	6,493.12
อัตราเพิ่มขึ้น(ลดลง)ร้อยละ	2.07	(0.86)	1.61	2.04	2.28

ตารางที่ 14 แหล่งที่มาและทางใช้ไปของทุนดำเนินงาน

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	ปี 2563				ปี 2562
	เกษตร	ประมง	นิตม	รวม	
แหล่งที่มา					
หนี้สินทั้งสิ้น	196,174.02	939.41	9,001.74	206,115.17	201,790.14
เงินรับฝากจากสมาชิก	85,790.51	73.81	2,878.23	88,742.55	84,610.36
เงินกู้ยืมและเครดิตการค้า	85,773.79	362.07	4,729.78	90,865.64	89,890.00
เงินรับฝากสหกรณ์อื่นและแหล่งอื่น	9,681.36	63.48	622.66	10,367.50	11,059.96
หนี้สินอื่น	14,928.36	440.05	771.07	16,139.48	16,229.82
ทุนของสหกรณ์	87,617.57	214.20	3,169.09	91,000.86	89,380.21
รวม	283,791.59	1,153.61	12,170.83	297,116.03	291,170.35
แหล่งใช้ไป					
เงินสด/เงินฝากธนาคาร	34,792.67	332.04	1,393.85	36,518.56	36,284.53
เงินฝากสหกรณ์อื่น	8,597.96	2.33	268.17	8,868.46	9,066.09
เงินลงทุน	772.61	0.83	18.63	792.07	940.69
ลูกหนี้ :-	206,507.18	706.28	9,323.23	216,536.69	209,007.67
เงินให้กู้ยืมแก่สมาชิก	181,483.90	491.87	8,496.10	190,471.87	185,340.80
เงินให้กู้ยืมแก่สหกรณ์อื่น	1,519.65		5.22	1,524.87	1,678.01
อื่นๆ (ลูกหนี้การค้า/บริการ/อื่น)	23,503.63	214.41	821.91	24,539.95	21,988.85
ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ	(15,183.81)	(317.41)	(1,099.26)	(16,600.48)	(13,583.19)
เงินให้กู้ยืมแก่สมาชิก	(7,123.09)	(209.23)	(616.21)	(7,948.53)	(6,919.30)
เงินให้กู้ยืมแก่สหกรณ์อื่น	(137.63)			(137.63)	
อื่นๆ (ลูกหนี้การค้า/บริการ/อื่น)	(7,923.09)	(108.18)	(483.05)	(8,514.32)	(6,663.89)
สินค้าคงเหลือ	8,642.34	31.29	275.35	8,948.98	8,887.42
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	25,463.58	172.80	1,332.76	26,969.14	26,668.65
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	667.81	152.96	32.56	853.33	903.93
อื่นๆ	13,531.25	72.49	625.54	14,229.28	12,994.56
รวม	283,791.59	1,153.61	12,170.83	297,116.03	291,170.35

**กลุ่มวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงิน ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์**

www.cad.go.th email: statistic@cad.go.th

โทร. 0-2628-5240-59 ต่อ 4302-4308

សាមណ្ណកម្មសាស្ត្រសិក្សាសិល្បៈ
សិក្សាសិល្បៈសិល្បៈសិល្បៈ

សាមណ្ណកម្មសាស្ត្រសិក្សាសិល្បៈ
សិក្សាសិល្បៈសិល្បៈសិល្បៈ